

๑

ภูมิพลัง

โครงการจัดทำหนังสือ “พินภูมิเพชรบุรี” เฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

พนงมเพชบุรี

ภมพล่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชบุรี

พื้นภูมิเพชรบุรี :	ภูมิพลัง เล่มที่ ๖	
ISBN	978-974-7168-64-8	
จัดทำโดย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	
บรรณาธิการอำนวยการ	รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง	
รองบรรณาธิการอำนวยการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พจนารถ บัวเขียว	
กองบรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรอนงค์ ศรีพวาทกุล	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์หรรษา ผลาท	
	ดร.สมสุข แซ่มคำ	
	อาจารย์ปิยวรรณ คลินธุ์	
	นางสาวศศิวิมล กาหลง	
ภาพ	นายทวีโรจน์ กล้ากล่อมจิตต์	
กราฟฟิคดีไซน์	อาจารย์ตรีวิทย์ แพทย์เพียร	
	อาจารย์นันทพล ตาละลักษณ์	
	อาจารย์วรรณจักร ลิขิตมานนท์	
	อาจารย์เสาวลักษณ์ วิบูลกาล	
ผู้เขียน	นายทวีโรจน์ กล้ากล่อมจิตต์	
	อาจารย์บุญมี พิบูลย์สมบัติ	
	อาจารย์จำนงค์ เอ็มรึ่น	
	อาจารย์แสนประเสริฐ ปานเนียม	
พิมพ์เมื่อ	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙	
พิมพ์ที่	บริษัท เพชรภูมิการพิมพ์ จำกัด	
	๘๐ หมู่ ๔ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมือง	
	จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐	
	โทร. ๐๓๒ - ๔๑๗๐๓๑ - ๒	
	โทรสาร ๐๓๒ - ๔๒๔๑๔๕	

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามผู้ใดใช้ภาพและเนื้อหาไปเผยแพร่ โดยมีได้รับอนุญาต

ภูมิพลฯ มหาราชาบุคลลาธิสตุติ

ฉบับ ๑๖

สรวมซีพมหาราชา	นวมินทรมหา
ธิดุณภิสตุติ	
ทรงเป็นเอกดิเรก ณ ปฐพี	ทรงศาสตร์ทรงศรี
ภูมิเมืองมหารมอัครศิลป์	
น้ำท่าป่าธารดาลดิน	เชื่อนฝายสายกระสินธุ์
ทำกินเกิดก่อพอเพียง	
รอบรู้ชูธรรมจำเรียง	น้อมนำพระธรรมเคียง
เผด็จดัดเกล้าเหล่าชน	
ดินดำน้ำชุ่มชุ่มฝน	แนะชี้วิถีกลม
เหล่าคนรากหญ้านรากร	
สดับเดือด ณ แดนดอยดอน	ดงป่าอาหาร
เสด็จจรเจือจุนอุ้นใจ	
พิริบพิริมีโปรดโอรสรัฐ	น้ำ, ป่า, นา, ไร่
แก้ไขปัญหาสารพัน	
กุมกมลบุคคลสำคัญ	ชีพชีพลีสรค์
ผลักดันบันดาลดำแด	
คาบนี้แปดสิบสี่ปีแล	ชนพองช่องแซ
พากย์แม่ศกพจน์พระพรศรี	
ดลพระองค์ทรงเกษมเปรมปรีดี	พร้อมมหาราชาธิ
พระบุตรียุพราชพระนัดดา	
อายุ, วรรณะ, สุขะ, พลา	ประสงค์ไรในหล้า
จุงมาจุงมีตุจกมล	
โอมมहुตม์พุทธคุณมงคล	อายุวัฒณ์พิพัฒนาผล
ภูมิพลฯ มหาราชา	ที่รชายุกากาล นานเทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า นายนิวัต กลิ่นงาม ในนามคณาจารย์และบุคลากร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

(นายทองใบ แทนมณี ประพันธ์)

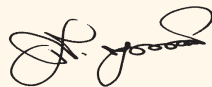
❖ พันภูมิเพชรบุรีแห่งความภาคภูมิใจ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ต่อประเทศไทยและจังหวัดเพชรบุรี ทรงเสด็จเยี่ยมราษฎรในจังหวัดเพชรบุรี ทุกพื้นที่ ทรงนำโครงการพระราชดำริลงสู่พื้นที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อพัฒนา แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรที่เป็น รากฐานของเกษตรกรรม เป็นหลักสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ของราษฎร

ตามที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิและ คณะกรรมการได้ดำเนินการจัดทำหนังสือ “พันภูมิเพชรบุรี” โดยการรวบรวม ข้อมูลของจังหวัดเพชรบุรีในทุกด้าน ตั้งแต่ประวัติความเป็นมา ชาติพันธุ์ บุคคลสำคัญ ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม ปรัชญาในการทรงงานของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในจังหวัดเพชรบุรี โครงการพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในจังหวัดเพชรบุรีและด้านอื่น ๆ โดย จัดทำเป็นหนังสือ เพื่อนำทูลเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อให้เยาวชนเมืองเพชรได้รับรู้และได้เห็นแบบอย่าง อันจะก่อให้เกิด ความภาคภูมิใจ และเกิดความศรัทธาที่จะร่วมอนุรักษ์และรักษาความเป็น เมืองเพชรให้คงอยู่และก้าวหน้าต่อไป

ขอเป็นกำลังใจให้กับผู้เขียนและคณะกรรมการในการดำเนินการ ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุน และขออุทิศบุญกุศลและรำลึกถึงผู้มี คุณูปการต่อเมืองเพชร จนทำให้จังหวัดเพชรบุรีเป็นเมืองแห่งประวัติศาสตร์ และศูนย์รวมแห่งศิลปวัฒนธรรม ที่ข้าพเจ้าและคนเมืองเพชรเกิดความรัก และความภาคภูมิใจในความเป็น “เพชร” และเป็นคนเมืองเพชร

ด้วยความภาคภูมิใจ

(พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์)

นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

❖ มรดกเมืองเพชรเพื่อแผ่นดินเกิด

เมืองเพชรบุรีถือว่าเป็นเมืองที่เสมือนมีพลังแผ่นดินคุ้มครอง จึงรอดพ้นจากการถูกทำลายจากข้าศึก เมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ ๒ เมืองเพชรบุรีจึงยังคงเหลือโบราณสถานสมัยอยุธยาให้ชมอยู่หลายแห่ง นอกจากนี้เมืองเพชรบุรีตั้งอยู่ในชัยภูมิที่ดี ปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ เป็นแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร มีศิลปวัฒนธรรมงดงาม และมีผู้คนอาศัยหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จัดทำหนังสือ “พื้นภูมิเพชรบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความดีงาม ความรุ่งเรือง และความ เป็นไปต่าง ๆ ของเมืองเพชรบุรีตั้งแต่โบราณกาล และพัฒนามาจนถึงปัจจุบันให้คนเพชรบุรี

ลักษณะของหนังสือพื้นภูมิเพชรบุรี เป็นหนังสือชุดมี ๙ เล่ม ประกอบด้วย ๑) ภูมิปรัชญา ภูมิবারมี ๒) ภูมิลักษณะ ๓) ภูมิประวัติ ๔) ภูมิประชา ๕) ภูมิปัญญา ๖) ภูมิพลัง ๗) ภูมิศิลปกรรม ๘) ภูมิสถาน และ ๙) ภูมิทัศนวัฒนธรรมเมืองเพชร ซึ่งชุดนี้ไม่จัดจำหน่าย จะแจกจ่ายให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะใช้ประโยชน์

ในด้านการจัดพิมพ์หนังสือได้รับเงินสนับสนุนจากบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และผู้บริจาคทุนอีกจำนวนมาก ในนามของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ขอขอบคุณทุกท่านและทุกหน่วยงานเป็นอย่างยิ่งที่ให้การสนับสนุน เพื่อให้หนังสือ “พื้นภูมิเพชรบุรี” เป็นมรดกของเมืองเพชรบุรีและของประเทศชาติ และขออุทิศบุญกุศลให้ผู้มีคุณูปการต่อเมืองเพชรทุกยุคทุกสมัย ทำให้ลูกหลานเพชรบุรีได้ภาคภูมิใจในความเป็นคนเมืองเพชรบุรีมาจนถึงทุกวันนี้

ด้วยความขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

❖ คำนำ

การศึกษาประวัติศาสตร์ให้เข้าใจบริบทเข้าถึงยุคสมัยนั้น ๆ ปฏิเสธมิได้ว่า ต้องศึกษาคติชนวิทยาควบคู่กันไป ทฤษฎีในการสืบค้นหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และคติชนวิทยา ที่นักประวัติศาสตร์ นักวิชาการ นักสืบค้น ตลอดจนนักโบราณคดี ใช้กันโดยทั่วไป ทฤษฎีหนึ่ง ก็คือ ทฤษฎีพื้นที่และผู้คน

หนังสือเล่มที่ ๖ ชื่อภูมิพลัง เล่มนี้ประหนึ่งบันทึกประวัติและผลงานของผู้คน เพชรบุรี สาขาอาชีพต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่มีความดีงาม มีความสามารถ ตลอดจนเป็นบุคคลที่มีคุณูปการแก่สังคมเพชรบุรีโดยรวมในเชิงประจักษ์ การพิจารณา ในการคัดเลือกเพื่อบันทึกประวัติและผลงานให้จารึกไว้ในประวัติศาสตร์ ประหนึ่งบุคคล สำคัญของเมืองเพชรบุรี ซึ่งพิจารณาโดยคณะกรรมการการจัดทำหนังสือภูมิพลัง การค้นคว้าข้อมูลและการเรียบเรียงประวัติและผลงานของบุคคลในหนังสือภูมิพลัง แต่ละท่าน ใช้วิธีที่แตกต่างกันออกไป อาทิ การสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมา เรียบเรียงใหม่ และใช้วิธีการสำเนาข้อมูลเดิม เพราะการเรียบเรียงที่อยู่แล้วเป็นต้น

ดังนั้น ข้อมูลประวัติผู้คนและผลงานในหนังสือภูมิพลัง จึงมีการเรียบเรียง หลายสำนวน ข้อมูลประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญของเมืองเพชรบุรีที่ปรากฏ ใน “ภูมิพลัง” จึงนับว่าทุกท่านมีส่วนร่วมกับหนังสือ “ภูมิพลัง” ด้วยทุกท่านทุกคน

ในการนี้ ในนามของประธานคณะกรรมการจัดทำหนังสือภูมิพลัง ขอขอบคุณ คณะกรรมการทุกท่าน ทุกฝ่าย และขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในข้อมูล และ ภาพประกอบมา ณ โอกาสนี้ด้วย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ “ภูมิพลัง” จะเป็น แรงบันดาลใจให้กับผู้คนเพชรบุรีในสาขาอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนนิสิต นักศึกษาได้ ตระหนักว่า การสร้างคุณงามความดีมีคุณธรรม และมีความเชี่ยวชาญในสาขา อาชีพใดอาชีพหนึ่ง เมื่อถึงวัยเกิน ๖๐ ปีแล้ว ก็นับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สมควรยกย่อง ของสังคมโดยรวมได้โดยแท้

(นายทวีโรจน์ กล่ำกล่อมจิตต์)

สารบัญ

ภูมิพลฯ มหาราชาบุคลาธิสตุตี.....	๔
พื้นภูมิเพชรบุรีแห่งความภาคภูมิใจ.....	๗
มรดกเมืองเพชรเพื่อแผ่นดินเกิด.....	๙
คำนำ.....	๑๑
๑. หมวดเจ้าจอมเมืองเพชร	
๑.๑ เจ้าจอมมารดาอ่อน.....	๑๔
๑.๒ เจ้าจอมเอี่ยม.....	๑๔
๑.๓ เจ้าจอมเอิบ.....	๑๕
๑.๔ เจ้าจอมอาบ.....	๑๕
๑.๕ เจ้าจอมเอือน.....	๑๖
๑.๖ เจ้าจอมแถม.....	๑๖
๑.๗ เจ้าจอมแก้ว.....	๑๗
๑.๘ เจ้าจอมแส.....	๑๗
๒. หมวดเจ้าเมืองเพชร	
๒.๑ พระยามหาดาลวันประเทโส (เกษ ตาลวันนา).....	๑๘
๒.๒ เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค).....	๒๐
๒.๓ พระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทียน บุนนาค).....	๒๒
๒.๔ พระยาสุรพันธ์เสนี (อิน บุนนาค).....	๒๔
๒.๕ เรือเอกชาญ ชาญใช้จักร ร.น. (ขุนชาญใช้จักร).....	๒๖
๓. หมวดพระดีศรีเมืองเพชร	
๓.๑ พระสุวรรณมณี (สมเด็จพระเจ้าแดงโม).....	๒๘
๓.๒ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม).....	๓๑
๓.๓ พ่อฤทธิ วัดพลับพลาชัย.....	๓๓
๓.๔ พระสุวรรณมณี (ชิต สุวณฺณโชติ) วัดมหาธาตุวรวิหาร.....	๓๖
๓.๕ พระครูสุวรรณมณี (มี ตราภูมิ) วัดพระทรง.....	๓๙
๓.๖ พระครูมหาวิหารารักษ์ (พุก) วัดใหญ่สุวรรณนาราม.....	๔๒
๓.๗ พระครูญาณวิลาส (แดง) วัดเขابันไดอิฐ.....	๔๕
๓.๘ พระครูพิพิธศุภการ (เสนาะ กมโล) วัดบ่อม.....	๔๘
๓.๙ พระครูญาณวิจัย (ยิด) วัดเกาะ.....	๕๐
๓.๑๐ พระสุวรรณมณีนรสีหธรรมทายาท สังฆปาโมกข์ (ฉุย) วัดคงคารามวรวิหาร.....	๕๒
๓.๑๑ พระเทพวงศาจารย์ (อินทร์ อินฺทโชโต) วัดยาง.....	๕๕
๓.๑๒ พระราชสุวรรณมณี (แคล้ว อดตโม).....	๕๗
๓.๑๓ พระธรรมรัตนดิลก (สีลภูสิต ภิกขุ บุญรวม มีอารีย์).....	๕๙
๓.๑๔ หลวงพ่อศุข วัดโตนดหลวง (อดีตเจ้าอาวาสวัดโตนดหลวง).....	๖๒
๓.๑๕ พระครูนันทศีลวัตร (เพลิน ธมฺมโก) วัดหนองไม้เหลือง.....	๖๕
๓.๑๖ พระครูพิพิธพัชรศาสตร์ (จ้วน จันทสิริ).....	๖๗
อดีตเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทเขาลูกช้างและอดีตเจ้าคณะอำเภอกำแพง	

๔. หมวดนักวิชาการ

๔.๑ พระยาปริยัติธรรมธาดา (แพ ตาละลักษมณ์)..... ๗๐
 ๔.๒ นางสาวเหรียญเพชร ตาลวันนา..... ๗๔
 ๔.๓ อาจารย์ประสิทธิ์ ธีรานันท์..... ๗๕
 ๔.๔ ศาสตราจารย์กิตติคุณศักดิ์ดา ศิริพันธ์..... ๗๗
 ๔.๕ อาจารย์ชำนาญ นิลสุข..... ๘๐
 ๔.๖ นายลำไย แกวกก้อง..... ๘๒
 ๔.๗ นายบุญมี พิบูลย์สมบัติ ๘๔
 ๔.๘ นายนคร ตั้งคะพิภพ ๘๖
 ๔.๙ นายสำราญ นุชถาวร..... ๘๘
 ๔.๑๐ นายล้อม เฟิงแก้ว..... ๙๐
 ๔.๑๑ นายจำนงค์ เอมรีน ๙๓
 ๔.๑๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัวไทย แจ่มจันทร์..... ๙๔
 ๔.๑๓ นายแสวง เอี่ยมองค์..... ๙๖
 ๔.๑๔ ครูเตือน พาทยกุล ๙๙
 ๔.๑๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เปี้ยผ่อง ๑๐๒
 ๔.๑๖ นายทองใบ แทนมณี ๑๐๔
 ๔.๑๗ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกศักดิ์ บุตรลับ ๑๐๗
 ๔.๑๘ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา การพานิช ๑๐๙
 ๔.๑๙ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม..... ๑๑๑

๕. หมวดสกุลช่างเมืองเพชร

๕.๑ ชรวินโขง..... ๑๑๔
 ๕.๒ ขุนศรีวงษศ (ชั้นร์ เกิดแสงสี) ๑๑๗
 ๕.๓ ครูเลิศ พ่วงพระเดช..... ๑๑๙
 ๕.๔ ครูหวน ตาลวันนา..... ๑๒๑
 ๕.๕ ครูพิน อินฟ้าแสง..... ๑๒๕
 ๕.๖ นายทองรุ่ง เอ็มโอษฐ์ ๑๒๗
 ๕.๗ นายเฉลิม ฝั่งแดง..... ๑๓๑
 ๕.๘ นายประสม สุธุทธิ ๑๓๔
 ๕.๙ ครูชุ่ม สุวรรณช่าง..... ๑๓๙
 ๕.๑๐ ช่างเข้า พิมพ์นาค ๑๔๑

๖. หมวดคณาธิการ

๖.๑ พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ๑๔๓
 ๖.๒ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล..... ๑๔๕
 ๖.๓ นายพงศ์ศักดิ์ จิรัชัยประวัติ..... ๑๔๙
 ๖.๔ นายยุทธ อังกินันท์ ๑๕๐
 ๖.๕ คุณนายบุญรวม เสนาดีสัย ๑๕๔
 ๖.๖ นางไฉ่ บุญประเสริฐ..... ๑๕๖

บรรณานุกรม ๑๕๘
 คณะกรรมการดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือพื้นภูมิเพชรบุรี ๑๕๙
 รายนามผู้สนับสนุนในการพิมพ์หนังสือพื้นภูมิเพชรบุรี ๑๖๐

❖ หมวดเจ้าจอมเมืองเพชร

ลำดับที่ ๑...เจ้าจอมมารดาอ่อน

เกิดกับเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) และท่านผู้หญิงอู่ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๑๐ ตรงกับวันพุธ ปีเถาะ เดือนยี่ แรม ๑๑ ค่ำ มีพระราชธิดา ๒ พระองค์ คือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอรประพันธ์ราไพ และ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอดิสรุยาภา

ลำดับที่ ๒...เจ้าจอมเอี่ยม

เกิดกับเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) และท่านผู้หญิงอู่ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๑๖ ตรงกับวันจันทร์ เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ปีมะโรง เบญจศก จ.ศ. ๑๒๓๕ เวลา ๒.๐๐ น. เศษ เข้าถวายตัวรับราชการฝ่ายในเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๙ เป็นผู้ที่มีฝีมือในด้านการนวดเป็นพิเศษ ถึงกับทรงปรารภให้สืบตามไป เมื่อเสด็จต่างประเทศ เพื่อถวายงานนวด และได้ตามเสด็จฯ ต่างประเทศเพื่อการนี้โดยเฉพาะก็มี ถึงแก่อนิจกรรมวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๔๙๕ สิริรวมอายุได้ ๗๙ ปี

ลำดับที่ ๓...เจ้าจอมเอิบ

เกิดกับเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) และท่านผู้หญิงอู่ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๒๒ ถวายตัวรับราชการฝ่ายใน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๔ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เป็นพระสนมเอก ได้รับพระราชทานหีบหมากทองลงยา และได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฝ่ายในแทบทุกชั้น โดยทรงโปรดฯ ให้เจ้าจอมเอิบ ถวายการรับใช้ใกล้ชิดเสมอและมีความสามารถพิเศษ คือทอดปลาทุได้อร่อยและมีฝีมือในการนวดเป็นที่พอพระราชหฤทัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๕) เจ้าจอมเอิบถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ สิริรวมอายุได้ ๖๕ ปี

ลำดับที่ ๔...เจ้าจอมอาบ

เกิดกับเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) และท่านผู้หญิงอู่ เมื่อวันที่จันทร์ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ปีมะเส็ง ตรงกับวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๒๔ สมัยเด็ก ๆ เจ้าจอมอาบเรียนหนังสือที่โรงเรียนมิชชันนารีอเมริกัน (โรงเรียนอรุณประดิษฐในปัจจุบัน) และได้ถวายตัวเข้ารับราชการฝ่ายใน ในฐานะบาทบริจาริกา ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๕) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๘ เจ้าจอมอาบถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคหัวใจวาย เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๔ รวมอายุได้ ๘๐ ปี

ลำดับที่ ๕...เจ้าจอมเอื้อน

เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐ เป็นธิดาคนสุดท้ายของ เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) กับท่านผู้หญิงอู่ เข้ารับราชการฝ่ายในเป็นพระสนมในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๕) ด้วยเช่นกัน เจ้าจอมเอื้อนเป็นธิดาคนเล็กสุด ของท่านผู้หญิงอู่ โดยมีพี่คือ เจ้าจอมมารดาอ่อน เจ้าจอมเอี่ยม เจ้าจอมเอิบ เจ้าจอมอาบ เจ้าจอมกลุ่มนี้มีชื่อนำหน้าด้วย “อ” จึงมีสมญานามว่า “เจ้าจอมก๊กอ”

เจ้าจอมเอื้อนถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคหัวใจเร็ว ในปี พ.ศ. ๒๔๗๐ ขณะมีอายุได้เพียง ๔๐ ปี ที่ระลึกซึ่งเป็นที่จดจำของชาวเพชรบุรีที่มีต่อเจ้าจอมเอื้อนก็คือ สถานีกาชาดที่ ๘ (สถานีเอื้อนอนามัย) กลางตลาดเมืองเพชรบุรี ชาวเมืองเพชรเรียกกันติดปากว่า “สถานีเอื้อนอนามัย” ซึ่งเป็นสถานบริการผู้เจ็บไข้ได้ป่วย โดยสถานีเอื้อนอนามัยแห่งนี้ ได้ถือกำเนิดด้วยเงินจากกองมรดกของเจ้าจอมเอื้อน เพื่อให้ชาวเมืองเพชรได้รับการรักษา มีหุยกยารักษาโรคในยามเจ็บไข้ได้ป่วย เจ้าจอมเอื้อนจึงเป็นเจ้าจอมที่ชาวเมืองเพชรบุรีไม่เคยลืมชื่อเลย

ลำดับที่ ๖...เจ้าจอมแถม

เป็นธิดาของพระสัจจาภิรมย์ (แถบ บุนนาค) มีศักดิ์เป็นหลานปู่ของเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) เกิดวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๓๔ เจ้าจอมแถมอยู่ในความอุปการะของเจ้าจอมเอื้อนมาตั้งแต่ยังเล็ก ๆ โดยเจ้าจอมเอื้อนได้นำเจ้าจอมแถมถวายตัวเป็นบาทบริจาริกาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๕) พ.ศ. ๒๔๕๑

ลำดับที่ ๗...เจ้าจอมแก้ว

เป็นธิดาของเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) กับหม่อมพวง ถวายตัวเป็นบาทบริจาริกาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๕) เช่นเดียวกัน

ลำดับที่ ๘... เจ้าจอมแสง

เป็นธิดาของเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) กับหม่อมทรัพย์ เจ้าจอมแสง พระสนมสกุล บุนนาค ท่านนี้มีความสัมพันธ์ด้านชาติกำเนิด กับพี่น้องชาวโชนงเพชรบุรีอย่างลึกซึ้ง โดยเจ้าจอมแสงเป็นเจ้าจอมที่พี่น้องชาวโชนงเคารพรักประหนึ่งเป็นวีรสตรีของชาวโชนง ผู้เขียนจึงขออนุญาตเรียกท่านว่า “เจ้าจอมโชนง”

❖ หมวดเจ้าเมืองเพชรบุรี

พระยามหาตาลวันประเทไศ (เกษ ตาลวันนา)

ใน พ.ศ. ๒๓๑๐ กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า เมืองเพชรบุรีก็ถูกพม่าบุกทำลายและปล้นสะดมชิงทรัพย์สินทำร้ายผู้คนช่นกัน วันหนึ่งพม่าได้ทำร้ายหญิงแม่ลูกอ่อนจนถึงแก่ความตายแล้วจับลูกหญิงอายุ ๕ - ๖ ขวบไป ส่วนลูกชายอายุประมาณ ๑๑ - ๑๒ ขวบกับเด็กหญิงอายุ ๒ - ๓ ขวบ นั้นหนีรอดไปได้ เด็กชายผู้ที่จึงพาน้องไปอาศัยอยู่ที่วัดไตรโลกจนเด็บโต เด็กหญิงคนนั้นมีชื่อว่า “รอด” ต่อมาภายหลังได้แต่งงานแล้วมีลูกชื่อ เกษและทองอยู่

นายเกษได้ศึกษาเล่าเรียนจากวัด จนเด็บโตแล้วไปรับราชการได้รับบรรดาศักดิ์เป็นหมื่นและเลื่อนบรรดาศักดิ์อยู่เรื่อย ๆ จนเป็นหลวงปลัดเมืองในรัชกาลที่ ๓ หลวงเกษเป็นผู้มีความกล้าหาญไปรบในสงครามหลายครั้ง โดยเฉพาะการทำสงครามปราบพวกแขกในภาคใต้กับกองทัพของพระยาเพชรบุรี (สุก) เป็นสงครามที่เสี่ยงชีวิตและใช้ความสามารถในการรบมาก การรบยืดเยื้อเป็นแรมปีต้องผจญกับความเหนื่อยยาก การขาดเสบียงอาหาร แต่ในที่สุดก็ปราบปรามสำเร็จและได้ไปทำสงครามอื่น ๆ อีกด้วย ท่านมีผลงานดีเด่นในการออกรบทำสงครามด้วยความกล้าหาญ และมีความสามารถในการรบ ท่านจึงได้เลื่อนขึ้นเป็นเจ้าเมืองเพชรบุรี ในปลายแผ่นดินรัชกาลที่ ๓

พระยาเพชรบุรี (เกษ) ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองเพชรบุรีตั้งแต่ปลายแผ่นดินรัชกาลที่ ๓ ถึงต้นแผ่นดินรัชกาลที่ ๔ ในระยะปลายแผ่นดินรัชกาลที่ ๓ บ้านเมืองว่างศึกสงคราม พระยาเพชรบุรี (เกษ) ก็ได้บูรณะวัดวาอารามในเมืองเพชรบุรีตามพระราชประสงค์ของรัชกาลที่ ๓ เช่น บูรณะวัดคงคาราม วัดพระนอน เป็นต้น ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ ๔ พระยาเพชรบุรี (เกษ) ได้รับราชการเป็นที่โปรดปรานของรัชกาลที่ ๔ และได้นำบุตรชายถวายตัวเป็นมหาดเล็กในรัชกาลที่ ๔

เมื่ออย่างเข้าวัยชรา พระยาเพชรบุรี (เกษ) ได้ป่วยด้วยโรคดารักษาไม่หายกลายเป็นตาบอดตาใส จึงกราบถวายบังคมลาออกจากราชการ รัชกาลที่ ๔ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลื่อนเป็นจางวางเมือง และพระราชทานบรรดาศักดิ์ใหม่ว่า “พระยามหาतालวันประเทโค” ทรงมอบหน้าที่ให้ดูแลพระนครคีรี

พระยามหาतालวันประเทโค มีภรรยา ๒ คน คนเดิมชื่อ ปุก เป็นชาวบ้านเพชรบุรี อีกคนชื่อศรี เป็นข้าหลวงในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานมา ภรรยาทั้งสองคนนี้ได้รับบรรดาศักดิ์เป็นคุณหญิงมีเรือนอยู่คนละหลังเหมือนกัน

คุณหญิงปุกไม่มีบุตร แต่คุณหญิงศรีมีบุตร ๔ คน คือ หลวงพิชิตภักดี คุณมมงคล คุณทับทิม และคุณโหน (เป็นบิดาของครุหวน ตาลวันนา)

พระยามหาतालวันประเทโค นับเป็นบุคคลสำคัญของเมืองเพชรบุรี ท่านหนึ่ง ท่านได้ทำสงครามป้องกันชาติบ้านเมืองอย่างเข้มแข็งและกล้าหาญ จนได้รับการเลื่อนยศและบรรดาศักดิ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ในยามบ้านเมืองสงบสุข ท่านก็ได้เอาใจใส่ทำนุบำรุงและบูรณะซ่อมแซมโบราณวัตถุโบราณสถานในเมืองเพชรบุรีให้อยู่ในสภาพดี นับว่าท่านได้ปฏิบัติหน้าที่สมกับตำแหน่งเจ้าเมืองเพชรบุรี คุณงามความดีของท่านมีมากจนแม้เมื่อท่านกราบถวายบังคมลาออกจากราชการแล้ว รัชกาลที่ ๔ ยังทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ เลื่อนตำแหน่งและบรรดาศักดิ์ให้ อีกทั้งจัดหางานที่เหมาะสมให้ท่านทำต่อไปอีกเพื่อจะได้มีส่วนในการพัฒนาบ้านเมือง

พระยามหาतालวันประเทโค ถึงแก่อนิจกรรมแล้ว แต่บรรดาศักดิ์ของท่านได้กลายเป็นนามสกุลของลูกหลานสืบต่อมา เมื่อเราศึกษาผลงานของชาวจังหวัดเพชรบุรีแล้ว จะพบว่า ลูกหลานของท่านได้ประกอบคุณงามความดีสร้างผลงานและชื่อเสียงให้กับจังหวัดเพชรบุรีเช่นเดียวกับบรรพบุรุษ เช่น ครุหวน ตาลวันนา และคุณครูเหรียญเพชร ตาลวันนา

เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์
(เทศ บุนนาค)

เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค)

เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๔ เป็นบุตรของสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ กับหม่อมอรุณ ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ท่านกับนายทศ บุตรของพระยามนตรีสุริยวงศ์ (ชุ่ม บุนนาค) ได้รับเลือกเป็นนักเรียนส่งไปเรียนวิชาในยุโรป ครั้งพระยามนตรีสุริยวงศ์ (ชุ่ม บุนนาค) เป็นราชทูตไปประเทศอังกฤษ แต่ไปเกิดขัดข้องในข้อที่จะฝากไว้ อย่างไรก็ตามไม่ตกลงกัน เพราะครั้งนั้นเป็นคราวแรกที่จะส่งนักเรียนไปยุโรปในชั้นกรุงรัตนโกสินทร์พระยามนตรีสุริยวงศ์ จึงพานักเรียนทั้ง ๒ คนกลับมา

เจ้าพระยาสุรพันธ์ฯ ได้เข้ารับราชการเป็นมหาดเล็กหุ้มแพรในราชสำนัก เป็นที่นายรองชัยขรรค์ ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็นนายศัลยวิชัย เมื่อจมีนราชามาตย์ (ท้วม บุนนาค) ซึ่งเป็นพระเพชรพิสัยศรีสวัสดี ปลัดเมืองเพชรบุรี ได้เลื่อนขึ้นเป็นพระยาเทพประชุม ย้ายไปรับราชการในกรุงเทพฯ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนท่านเป็นพระเพชรพิสัยศรีสวัสดี ตำแหน่งปลัดเมืองเพชรบุรี (ตำแหน่งเจ้าเมืองเพชรบุรียังว่างอยู่)

ใน พ.ศ. ๒๔๑๑ เลื่อนขึ้นเป็นพระยาสุรินทรภาไชย เจ้าเมืองเพชรบุรี

ร.ศ. ๑๑๔ (พ.ศ. ๒๔๓๗) เมื่อโปรดฯ ให้รวมหัวเมืองจัดเป็นมณฑลเทศาภิบาล เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ เมื่อยังเป็นพระยาสุรินทรภาไชยได้ตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาล มณฑลราชบุรี ต้องย้ายมาประจำอยู่ ณ เมืองราชบุรี ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๔๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาท่านเป็นเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ เมื่อท่านชราภาพลงจึงได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาล กลับไปอยู่เมืองเพชรบุรี ใช้ชีวิตอย่างสงบสุข

เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ มีเอกภริยา คือ ท่านผู้หญิงอุบลตรีพระยาภักดีบดินทร์ (กุ่ม แสงชูโต) ท่านยังมีภรรยาอื่น ๆ อีกหลายคน มีบุตร - ธิดา รวม ๒๖ คน บุตรชาย ๓ คน ได้เป็นเจ้าเมืองเพชรบุรี คือ พระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทียน บุนนาค) พระยาสุรินทรภาไชย (เทียม บุนนาค) และพระยาสุรพันธ์เสนี

(อิน บุนนาค) ส่วนบุตรของท่านได้เป็นเจ้าของในรัชกาลที่ ๕ ถึง ๘ คน ด้วยความสัมพันธ์ทางต้นตระกูลของท่าน ความสัมพันธ์กับท่านและบุตรธิดามีผลให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีความคุ้นเคย กับเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์เป็นการส่วนตัว นอกเหนือจากคุณความดีในหน้าที่ราชการ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดฯ เมืองเพชรบุรี ได้เสด็จมาเมืองเพชรบุรีหลายครั้ง ใน ร.ศ. ๑๒๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์เลือกหาภูมิสถาน ซึ่งสมควรจะสร้างที่ประทับแรม เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ เลือกที่ตำบลบ้านป็น อันตั้งอยู่ริมแม่น้ำ เป็นริมตลิ่งไม่ห่างไกลจากท้องตลาดที่ประชุมชน ก็เป็นการสะดวก สมควรจะสร้างที่ประทับแรมในที่นั้นจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดซื้อที่ดินของราษฎรในตำบลบ้านป็นด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อสร้างพระราชนิเวศน์ นอกจากนี้ในการเสด็จประพาสเมืองเพชรบุรีก็ได้ทรงไปแวะบ้านเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ เมื่อเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์และท่านผู้หญิงอุ้มป่วย ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แพทย์หลวงไปรักษา แม้เมื่อทั้งสองท่านถึงแก่อสัญกรรมก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้านายและขุนนางชั้นผู้ใหญ่ มาดำเนินกรในการสงวนน้ำศพและสวดพระอภิธรรมอย่างสมเกียรติของท่านเจ้าพระยา

เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ได้ปกครองบริหารบ้านเมืองทั้งที่จังหวัดเพชรบุรีและราชบุรีอย่างได้ผล บ้านเมืองสงบสุข เจริญก้าวหน้า สำหรับเมืองเพชรบุรี ท่านได้ตัดถนนเพิ่มขึ้น ทำให้การคมนาคมขนส่งสะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ท่านต้องรับเสด็จอยู่เสมอ เพราะพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดฯ การเสด็จประพาสเมืองเพชรบุรี จึงเป็นที่แน่นอนว่า เมืองเพชรบุรีในสมัยนั้นย่อมเจริญและสงบสุข

เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองเพชรบุรีนานกว่าเจ้าเมืองคนอื่น คือ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๑๑ - ๒๔๓๗ รวม ๒๖ ปี ก่อนหน้านี้นี้ท่านเป็นปลัดเมืองเพชรบุรี ๔ ปี และหลังจากท่านออกจากราชการแล้วท่านก็ใช้ชีวิตอยู่ที่เพชรบุรีจนถึงแก่อสัญกรรม

จากทำเนียบข้าราชการหัวเมือง ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๕๐) กล่าวถึงเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ว่าเป็นจางวางกำกับราชการเมืองเพชรบุรี เป็นองคมนตรี เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ท่านได้รับคือ

- ป.จ. - ปฐมจุลจอมเกล้า
- ม.ส.ม. - มงกุฎสยามชั้นที่ ๑ มหาสุรภรณ์ (ประถมาภรณ์มงกุฎไทย)
- น.ช. - ช่างเผือกชั้นที่ ๓ นิภาภรณ์ (ตรียาภรณ์ช่างเผือก)
- ร.ด.ม. - เหรียญดุษฎีมาลา
- ร.จ.พ. - เหรียญจักรพรรดิมาลา

เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) ถึงแก่อสัญกรรมด้วยโรคชรา เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๙ ที่จังหวัดเพชรบุรี

พระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์
(เทียน บุนนาค)

พระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทียน บุนนาค)

จางวางตรี พระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทียน บุนนาค) เกิดใน พ.ศ. ๒๔๐๖ เป็นบุตรของเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) กับท่านผู้หญิงอู่ ท่านบิดาได้เลื่อนเป็นพระเพชรพิสัยศรีสวัสดิ์ ปลัดเมืองเพชรบุรี ท่านจึงออกไปอยู่เมืองเพชรบุรีด้วยตั้งแต่อายุยังน้อย ท่านเติบโตรับการศึกษาและบวชเรียนที่เมืองเพชรบุรี

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ท่านบิดาซึ่งเป็นพระยาสุรินทรภาไชย ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ได้ถวายตัวท่านเป็นมหาดเล็กพิเศษ ครั้นอายุได้ ๑๙ ปี ท่านก็ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเป็นหลวงวิจิตรภักดี ตำแหน่งผู้ช่วยราชการเมืองเพชรบุรี

ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๒๕ - ๒๔๒๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนบรรดาศักดิ์ขึ้นเป็นที่พระเพ็ชรพิสัยศรีสวัสดิ์ รับราชการในตำแหน่งปลัดเมืองเพชรบุรี

ใน ร.ศ. ๑๑๔ (พ.ศ. ๒๔๓๗) ท่านบิดา ซึ่งเป็นที่พระยาสุรินทรภาไชย ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ได้รับตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาลมณฑลราชบุรี ต้องย้ายไปประจำอยู่ ณ เมืองราชบุรี จึงโปรดฯ ให้พระยาสุรพันธ์ (เทียน) เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตรเลื่อนบรรดาศักดิ์ขึ้นเป็นพระยาเพ็ชรพิสัยศรีสวัสดิ์

ใน พ.ศ. ๒๔๔๐ ตำแหน่งผู้ว่าราชการเมืองราชบุรีว่างลง โปรดฯ ให้ย้ายไปเป็นผู้ว่าราชการเมืองราชบุรีพระราชทานสัญญาบัตรเลื่อนบรรดาศักดิ์ขึ้นเป็นพระยามรินทรภาไชย รับราชการอยู่ที่เมืองราชบุรีประมาณ ๒ ปี

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เมื่อยังเป็นพระยาสุรินทรภาไชย ตำแหน่งสมุหเทศาภิบาล มณฑลราชบุรี) และพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทียน) รับราชการอยู่เมืองราชบุรี ทั้ง ๒ คน ซึ่งเป็นปัญหาในด้านส่วนตัว คือ ขาดผู้ดูแลปกครองทรัพย์สินบ้านเรือนและผู้คนบริวารที่อยู่ ณ เมืองเพชรบุรี จึง

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายพระยาสุรพันธ์ (เทียน) กลับไปเป็นผู้ว่าราชการเมืองเพชรบุรี ต่อมา ครั้นเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาบิดาขึ้นเป็นเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ก็โปรดฯ พระราชทาน สัญญาบัตรให้พระยาสุรพันธ์ (เทียน) เป็นพระยาสุรินทรภาไชยให้ตรงกับตำแหน่งผู้ว่าราชการ เมืองเพชรบุรีด้วย

เมื่อสร้างทางรถไฟสายใต้แล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสเพชรบุรี เกือบทุกปี พระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทียน) เมื่อยังเป็นพระยาสุรินทรภาไชย ต้องจัดการรับเสด็จและ เป็นผู้รับสั่งในกิจการต่าง ๆ รวมทั้งหน้าที่ในการควบคุมการก่อสร้างพระรามราชนิเวศน์ นอกเหนือ จากหน้าที่การงานประจำในฐานะผู้ว่าราชการเมืองเพชรบุรี หลังจากเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ และท่านผู้หญิงอู่ถึงแก่อสัญกรรม พระยาสุรพันธ์ (เทียน) ต้องรับภาระหนักทั้งงานราชการบ้านเมือง และกิจธุระของวงศ์สกุล แต่ท่านได้ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต จึงสามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ต่าง ๆ ล่วงไปด้วยดี

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทียน) ได้รับ พระราชทานเข็มข้าหลวงเดิม เพราะทรงคุ้นเคยชอบพระราชอัธยาศัยมาแต่ก่อน แต่พระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทียน) รับราชการต่อมาได้อีกไม่กี่ปีก็เกิดอาการป่วยเรื้อรังทุพพลภาพ จึงกราบถวายบังคมลาออกจาก ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตรเลื่อนเป็น พระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ ตามนามของบิดา และโปรดฯ ให้มีบรรดาศักดิ์เป็นจางวางตรีในกรมมหาดเล็กหลวง ดูแลรักษาพระรามราชนิเวศน์ต่อมาจนตลอดอายุ

พระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์เติบโต ศึกษาเล่าเรียน รับราชการ และใช้ชีวิตในบั้นปลายที่เพชรบุรีนับได้ ว่าท่านเป็นชาวเพชรบุรี ท่านปฏิบัติหน้าที่ราชการเพื่อประเทศชาติและเมืองเพชรบุรีตลอดมา จะเห็นได้ จากตำแหน่ง หน้าที่ราชการและบำเหน็จความชอบที่ท่านได้รับ นอกจากนี้ พระเจ้าแผ่นดินถึง ๒ รัชกาล คือ รัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ ทรงไว้วางพระราชหฤทัยมอบหมายให้ท่านปฏิบัติภารกิจส่วนพระองค์ ทั้งในขณะที่ท่านยังรับราชการและเมื่อกราบถวายบังคมลาออกจากราชการแล้ว ส่วนชาวเพชรบุรี ก็ให้ความเชื่อถือและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของท่านให้ลุล่วงด้วยดีดังเช่น กรณี การบริจาคเงินสร้างพระรุปรัชกาลที่ ๕ ในขณะที่เริ่มก่อสร้างอีกเช่นกัน ชาวเพชรบุรีอันประกอบด้วย คหบดี พ่อค้าประชาชน ฯลฯ ได้ร่วมแรงร่วมใจกันบริจาคเงินจำนวนมาก นำเงินมามอบให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดเพชรบุรี (พระยาสุรินทรภาไชย (เทียน บุนนาค) เพื่อสร้างพระบรมรูปรัชกาลที่ ๕ สำหรับ ประดิษฐานไว้หน้าพระราชวัง (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งปืนใหญ่โบราณ ๔ กระบอก) เพื่อเป็นอนุสรณ์ของ ชาวเพชรบุรีที่มีความจงรักภักดีต่อพระองค์ แต่แล้วก็เกิดเรื่องปริวิตกโศกเศร้าขึ้นโดยฉับพลัน พระองค์ เสด็จสวรรคต ชาวเมืองเพชรบุรีสมัยนั้นในตลาดได้พร้อมใจกันโกนหัว แต่งชุดดำไว้ทุกข์กันทั่วเมือง เพชรบุรี ส่วนเงินนั้นเป็นอันระงับไว้มิได้สร้างพระรูปอย่างที่ตั้งใจไว้

พระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทียน) มีภรรยาชื่อ คุณหญิงทิพย์ ธิดาเจ้าพระยาภาณุวงศ์มหาโกษาธิบดี (ท้วม บุนนาค) มีบุตรหลายคน ท่านถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ คำนวณอายุได้ ๕๙ ปี พระราชทานเพลิงศพในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๖๖ ที่เมืองเพชรบุรี

พันเอกพระยาสุรพันธ์เสนี
(อิน บุนนาค)

พระยาสุรพันธ์เสนี (อิน บุนนาค)

พันเอกพระยาสุรพันธ์เสนี (อิน บุนนาค) เป็นบุตรเจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) กับคุณอัน เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๒๗ ที่ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี เมื่ออายุ ๑๐ ขวบ ได้ศึกษาเล่าเรียนที่โรงเรียนมิชชันนารี (อเมริกัน) ที่เมืองราชบุรีและเมืองเพชรบุรี พออายุ ๑๓ ขวบได้ศึกษาต่อที่ธนบุรีและพระนคร ใน พ.ศ. ๒๔๔๓ ได้เข้าศึกษาวิชาทหารที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ท่านสำเร็จการศึกษาวิชาทหารใน พ.ศ. ๒๔๔๕ และเข้ารับราชการเป็นนายทหารประจำกองร้อยที่ ๑ กรมทหารราบที่ ๑ รักษาพระองค์ จนถึง พ.ศ. ๒๔๕๔ ได้รับยศพันตรี (พ.ศ. ๒๔๕๔) และได้รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์เป็นหลวงศัลยทริวิธิการ

ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๕๔ - ๒๔๖๕ เป็นผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๑๔ จังหวัดเพชรบุรี ได้รับยศพันเอกและได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเป็นพระสุรฤทธิพิฤทธิไกร (พ.ศ. ๒๔๕๓) และพระยาศกดาภิเดชวรฤทธิ (พ.ศ. ๒๔๖๕) เมื่อรัชกาลที่ ๖ เสด็จประทับแรมที่หาดเจ้าสำราญ ท่านได้นำกองทหารเพชรบุรีไปตั้งกองรักษาพระองค์ด้วย

พ.ศ. ๒๔๖๕ ท่านย้ายเข้าไปประจำการที่กรุงเทพฯ และในปีเดียวกันท่านได้รับคำสั่งโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองเพชรบุรี

ท่านได้ปฏิบัติภารกิจหน้าที่ราชการอย่างเต็มความสามารถ ด้วยความซื่อสัตย์ในหน้าที่ราชการและด้วยความจงรักภักดี นอกจากนี้ท่านและคุณหญิงเจียม บุนนาค (ภริยา) เป็นที่รู้จักคุ้นเคยชอบพอรักใคร่ของชาวเพชรบุรี จึงได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ จนงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ ท่านได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเป็นพระยาสุรพันธ์เสนี และ พ.ศ. ๒๔๗๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นสมุหเทศาภิบาลฯ มณฑลราชบุรี และได้รับพระราชทานยศเป็นมหาอำมาตย์ตรี

นอกเหนือจากหน้าที่ราชการประจำแล้วท่านยังดำรงหน้าที่ราชการพิเศษอีก เป็นต้นว่าราชองครักษ์เวร ราชองครักษ์พิเศษและองคมนตรี

พ.ศ. ๒๔๗๖ พระยาสุรพันธ์เสนีต้องออกจากราชการคราวปฏิวัติของพลเอกพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบวรเดช ท่านถูกข้อหาว่าเป็นกบฏ จึงถูกจับกุมตัวขังที่บางขวางอยู่นาน ๖ ปี ถึงกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๒ แล้วถูกเนรเทศไปเกาะตะรุเตา อีก ๑ เดือนต่อมา (๑๘ ตุลาคม ๒๔๘๒) ท่านและเพื่อนอีก ๕ คน ได้หลบหนีไปยังเกาะลังกาวิของอังกฤษเป็นผลสำเร็จ จึงได้ขอลี้ภัยทางการเมืองอยู่ที่มลายู ใน พ.ศ. ๒๔๘๓ ได้อพยพไปอยู่สิงคโปร์ นับเป็นช่วงแห่งเคราะห์กรรมที่ท่านได้รับความทุกข์อย่างหนักในการสูญเสียอิสรภาพและการใช้ชีวิตในต่างแดนอย่างลำบาก

พ.ศ. ๒๔๘๓ รัฐบาลไทยซึ่งมีนายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรีได้ออกกฎหมายนิรโทษกรรมแก่นักการเมืองทุกรุ่น ทั้งในและนอกประเทศ ดังนั้นพระยาสุรพันธ์เสนีจึงเดินทางจากสิงคโปร์กลับมามาประเทศไทย

พ.ศ. ๒๔๘๘ พระยาสุรพันธ์เสนีอยากจะเล่นการเมืองใหม่ จึงได้สมัครเข้ารับเลือกเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี ท่านได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎรได้รับคะแนนมากที่สุดเป็นประวัติการณ์

พ.ศ. ๒๔๘๙ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์และรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๔๙๒ ออกจากสมาชิกวุฒิสภา เพราะรัฐประหารเปลี่ยนรัฐบาลใหม่ ท่านจึงเป็นนายทหารนอกราชการและรับพระราชทานเบี้ยบำนาญ

ในกลางปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ท่านมีอาการปวดท้องอย่างมาก จนต้องส่งเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ด้วยสาเหตุที่แพทย์สงสัยว่าจะเป็นนิ่วในถุงน้ำดี หลังจากออกจากโรงพยาบาลครั้งนั้นแล้วท่านก็เป็นปรกติจนถึงปลายปี จึงมีอาการปวดท้องอีกและเข้ารับการผ่าตัดในกลางเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๑๑ แม้การผ่าตัดจะปลอดภัยแต่เนื่องจากมีโรคอื่นแทรก คือ โรคเกี่ยวกับเส้นโลหิตในสมองตีบตันทำให้ท่านเดินไม่ได้ หลังจากนั้นท่านก็กลับมารักษาตัวที่บ้าน แต่ยังอยู่ในความดูแลของแพทย์ ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ท่านมีอาการทรุดหนักลงและถึงอนิจกรรม ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ รวมอายุได้ ๘๘ ปี

เรือเอกชาญ ชาญใช้จักร ร.น.
(ขุนชาญใช้จักร)

เรือเอกชาญ ชาญใช้จักร ร.น. (ขุนชาญใช้จักร)

เรือเอกชาญ ชาญใช้จักร ร.น. เกิดเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๗ ณ บ้านตรอกจันทร์ ตำบลท่าราบ จังหวัดเพชรบุรี บิดาชื่อ นายควน มารดาชื่อ นางพุก เมื่อยังเล็ก พระครูสุวรรณมุนี (หลวงพ่อมี่) ให้ชื่อว่า “เทพ”

เมื่อท่านอายุได้ ๘ ขวบ ได้เรียนหนังสือกับอาจารย์พรหมา ในวัดพระทรง อายุ ๙ ขวบ ได้ไปเมืองจีนกับบิดา อยู่เมืองจีนปีเศษ เกิดไข้ทรพิษระบาด ท่านจึงได้กลับประเทศไทยมาอยู่กับพี่สาวที่ ตลาดบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ต่อมาได้อยู่วัดอนงค์คารามกับท่านเจ้าคุณ พระธรรมธราจารย์ (สมเด็จพระพุฒาจารย์นวม มหาสธนะ) และได้ เริ่มเรียนหนังสือตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาได้เข้า โรงเรียนเตรียมนายร้อยสอบเตรียมทั้ง ๓ ชั้นได้ ได้เรียนแผนก พรรคคะลิน จนจบหลักสูตรเป็นนายทหารเรือในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๕๗

ท่านรับราชการ ทหารเรือ นานถึง ๑๕ ปี ปฏิบัติงานมี คุณความดี ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังนี้ ๑) เบญจมาภรณ์- มงกุฎสยาม ๒) เบญจมาภรณ์ช้างเผือก ๓) เหรียญราชจัตทอง ๔) เหรียญราชาภิเศกรัชกาลที่ ๖ ๕) เหรียญราชาภิเศกรัชกาลที่ ๗ ๖) สร้อยคอและเสมาทองคำ และ ๗) แหวนเงินลงยา ป.ป.ร. ๗

ท่านได้ลาออกจากราชการทหารเรือเป็นนายทหารกองหนุน แล้วไปทำกิจกรรมป่าไม้ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ท่านได้เข้ารับราชการพลเรือน ในกระทรวงมหาดไทย โดยได้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ในปลายปี พ.ศ. ๒๔๗๗ ท่านได้ย้ายไปรับตำแหน่ง นายอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี ปลายปี พ.ศ. ๒๔๘๐ ท่านย้ายไป รับตำแหน่งนายอำเภอเมืองลพบุรี ปลาย พ.ศ. ๒๔๘๒ ท่านได้เลื่อน ตำแหน่งเป็นปลัดจังหวัดลพบุรี และในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ ท่านได้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี

ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๒ - ๒๔๘๔ เกิดสงครามบูรพาระหว่างไทย กับฝรั่งเศส ไทยได้เมืองล้านช้าง นครจำปาศักดิ์ เสียมรธา และ พระตะบองคืนมา รัฐบาลจึงได้คัดเลือกข้าราชการส่งไปประจำยังเมือง ทั้ง ๔ ท่านได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับมอบดินแดนและรับตำแหน่ง ข้าหลวงประจำจังหวัดนครจำปาศักดิ์ ใน พ.ศ. ๒๔๘๔

ปลาย พ.ศ. ๒๔๘๔ ไทยประกาศเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น และในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕ กระทรวงมหาดไทยก็ได้ออกคำสั่งย้ายท่านไปเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ต้องปฏิบัติงานสัมพันธ์กับฝ่ายญี่ปุ่นที่ประจำในประเทศไทย ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๖ ท่านได้เดินทางไปรับมอบดินแดนรัฐกลันตัน และเป็นข้าหลวงทหารแห่งรัฐกลันตัน ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๘๗ ท่านได้ย้ายกลับมาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี

ในระยะเวลาที่ท่านรับราชการพลเรือน ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่มีคุณความดีได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ คือ ๑) เบญจมาภรณ์ช้างเผือก ๒) จตุรภรณ์มงกุฎสยาม และ ๓) จตุรภรณ์ช้างเผือก

เมื่อท่านดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ท่านได้พัฒนาจังหวัดเพชรบุรีให้เจริญก้าวหน้า เป็นต้นว่าได้ตัดถนนยาว ๑๕ ^๑/_๒ กม. จากอำเภอเมือง ผ่านอำเภอบ้านลาด ไปยังอำเภอท่ายาง ทำให้อำเภอท่ายางมีเส้นทางคมนาคมขนส่งผลิตผลเกษตรกรรมได้อย่างสะดวกรวดเร็ว จนเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างมาก

ตลอดเวลาที่รับราชการท่านได้พบกับความสำเร็จในหน้าที่ราชการและอุปสรรคนานัปการทั้งในด้านการงานและบุคคลแวดล้อม ถึงขั้นถูกออกจากราชการในสมัยเปลี่ยนรัฐบาลจากรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มาเป็นรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ แต่ด้วยกรรมดีที่ท่านได้สร้างไว้ ทำให้ปลอดภัยจากเหตุร้ายทั้งหลาย เมื่อจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง ได้มีการสอบสวนเรื่องราว ผลปรากฏว่าท่านไม่มีความผิดจึงได้รับอนุญาตให้กลับเข้ารับราชการได้อีก

นอกเหนือจากความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้ลุล่วงได้ผลดีแก่วงการและบ้านเมืองแล้ว ท่านยังมีความสามารถพิเศษในด้านอื่น ๆ อีกเช่น การกีฬา ดนตรี ขับร้อง การประพันธ์ (ร้อยแก้วและร้อยกรอง) ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนา ฯลฯ ผลงานเหล่านี้ มีทั้งที่ท่านได้แสดงปาฐกถา อภิปรายและเขียนเป็นบทความพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งผลงานของท่านได้ดีพิมพ์วารสารต่าง ๆ หรือพิมพ์เป็นรูปเล่ม แจกในเทศกาลงานสำคัญ เป็นต้นว่า

บทละครเรื่อง เช่น เรื่องทำบุญวันเกิดเจ้ากรม เรื่อง หนูจำ เรื่องปราบเสือเปี้ย ฯลฯ

ร้อยกรอง เรื่องยาว กลอน ๘ สุภาพเช่น เรื่อง “เกียรติประวัติของพระยาสุรินทรภาไชย”

เรื่องราวร้อยแก้ว เช่น “ตำนานพระปรางค์ ๕ ยอด” ในวัดมหาธาตุวรวิหาร จ.เพชรบุรี

วิวัฒนาการพระพุทธศาสนาในสยาม ประวัติวัดพระทรง ประวัติวัดคงคาราม ฯลฯ

ร้อยแก้วเรื่องสั้น เช่น เรื่องระเบียบเคารพของไทย ประวัติวัดเขาตะเครา ฯลฯ

แม้ในวัยชราขุ่นชราจะใช้จักรยังคงทำงานให้กับสังคม ท่านตรากตรำในการเดินทางไปอบรมจริยศึกษาแก่นักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในเมือง และในชนบทที่ทุรกันดาร จนล้มป่วยต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๖ หลังการป่วยครั้งนั้นแล้วสุขภาพของท่านก็ทรุดโทรมลงในที่สุดท่านได้เข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลด้วยอาการแทรกซ้อนของโรคหัวใจ และถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗ รวมอายุได้ ๘๐ ปี

ได้มีงานพระราชทานเพลิงศพ ณ เมรุวัดมหาธาตุวรวิหาร อำเภอเมือง จ.เพชรบุรี เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

❖ หมวดพระดีศรีเมืองเพชร

พระสุวรรณมณี (สมเด็จพระเจ้าแต่งโม)

พระสุวรรณมณี (สมเด็จพระเจ้าแต่งโม)

พระสุวรรณมณี (ทอง) หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าสมเด็จเจ้าแต่งโมนั้น เป็นพระมหาเถระสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ตามตำนานกล่าวว่าที่บ้านหนองห้วมีเด็กอายุประมาณ ๙ - ๑๐ ขวบ ชื่อเด็กทองคำปราบิตามารดาตั้งแต่เล็ก อยู่ในความปกครองของพี่สาว ๆ ใช้ให้ตำข้าวหาฟืนทุกวัน วันหนึ่งตำข้าวหก พี่สาวคว่ำฟืนไล่ตีเลยวิ่งหนีเอาตัวรอดแล้วหนีเข้าเมืองเที่ยวไปตามอยู่กับเด็ก ๆ จนมีเพื่อนเที่ยวมาก เช่น เด็กบ้านและเด็กวัด เด็กทองนี้ได้เที่ยวอดอยากอาศัยแต่น้ำดื่มไปแต่ละวันด้วยความอดทนอยู่มาวันหนึ่งได้ลงเล่นน้ำกับเด็กวัดใหญ่ที่ท่าหน้าหน้าวัด บังเอิญมีเปลือกแดงโมลอยน้ำมา ๑ เปลือก เพราะความหิวจึงคว้าเปลือกแดงโมแล้วก็ตำลงไปเคี้ยวกินใต้น้ำแล้วปล่อยเปลือกแดงโมลอยไหลขึ้นมา เพื่อนเด็กที่เล่นน้ำด้วยกันรู้ว่าเด็กทองนี้กินเปลือกแดงโมก็พากันล้อเลียนว่ากินเปลือกแดงโม แต่นั้นมาจึงได้พากันเรียกเด็กทองว่าเด็กแดงโม

ถึงอย่างไรก็ดีเด็กทองคนนี้ก็หาแสดงความเก๋โอเชินขัดแย้งต่อเพื่อนเด็กด้วยกันไม่ คงแสดงความยิ้มแย้มแจ่มใสพูดจาเล่นหัวตามเคย ตั้งแต่นั้นมาก็สนิทสนมกับเด็กวัดใหญ่จนได้เข้าไปเล่นอยู่ในวัดกับเพื่อน ทั้งได้ดูเพื่อนเล่าเรียนเขียนเขาอ่านกันอยู่เนื่อง ๆ แล้วเลียนอนค้างอยู่กับเพื่อนในวัดด้วยกัน

วันหนึ่งเป็นพิธีมงคลการเข้าเมืองได้นิมนต์สมภารไปสวดมนต์เย็น ครั้นเสร็จแล้วกลับวัด พอตกเวลากลางคืนสมภารก็เข้าจำวัด ครั้นตอนใกล้รุ่งฝันว่าข้างเผือกตัวหนึ่งได้เข้ามาอยู่ในวัดแล้วขึ้นไปบนหอไตรทางเอาตู้พระไตรปิฎกล้มลงทิ้งหอ เมื่อตื่นจากจำวัดท่านก็นั่งตรองความฝันจึงทราบได้โดยตำราลักษณะสุบินทำนาย พอได้เวลาท่านจะไปฉันทที่บ้านเจ้าเมือง ท่านลี้กับพระเฝ้ากุฎีว่ามีใครมาหา ให้เอาตัวไว้ก่อนรอจนกว่าจะพบท่านแล้วท่านจึงไปฉันท เมื่อกลับมาถึงวัดถามพระเฝ้ากุฎีว่ามีใครมาหาหรือเปล่า พระตอบว่าไม่มีใครมาหา ท่านจึงคอยอยู่จนเย็นก็ไม่เห็นมีใครมาจึงไต่ถาม พระ สามเณรศิษย์ ว่าเมื่อคืนนี้มีใครแปลกหน้าเข้ามาบ้างหรือเปล่า เด็กวัดคนหนึ่งเรียนว่า มีเด็กทองเข้ามานอนด้วยคนหนึ่ง ท่านจึงได้ให้ไปตามตัวมา ครั้นเด็กทองมาแล้วท่านจึงได้พิจารณาดู รู้ว่าเด็กทองคนนี้เองที่เข้าสู่บิณฑบาต ท่านไต่ถามเรื่องราวต่าง ๆ จนได้ความตลอดแล้วจึงชักชวนให้อยู่ในวัด

ธรรมเนียมนั้นแต่โบราณเมื่อใครพาเด็กให้มาเล่นเรียนแล้วมักจะปล่อยให้เล่นหัวกันเสีย ให้คุ้นเคยสัก ๒ - ๓ เวลาก่อนจึงจะให้ลงมือเขียนอ่าน พอถึงวันกำหนดท่านจึงเรียกเด็กทองให้เขียนหนังสือ เด็กทองก็เขียนได้ตั้งแต่ ก, ข, ก, กา ไปจนถึง เกย ตลอดจนอ่านหนังสือพระมาลัยได้ ท่านมีความประหลาดใจจึงถามว่าเจ้ารู้มาจากไหน เด็กทองบอกว่ารู้ที่วัดนี้เอง เพราะดูเพื่อนเขาเขียนเขาอ่านจึงจำได้ (เรื่องนี้เพราะการศึกษาครั้งโบราณตั้งอยู่ในวัด ตอนเช้าเมื่อเด็กหุงหาข้าวถวายพระและพระฉันเสร็จแล้ว ก็พากันอ่านเขียนหนังสือ เวลาเพลจัดสำรับแล้วฉันแล้วก็เขียนอ่านหนังสือ ถ้าใครยังอ่านไม่ได้ท่านสมภารต่อให้ทีละคน ๆ เวลาเย็นกินข้าวแล้วต่อหนังสือคำและสวดมนต์ เป็นต้น) เรื่องนี้จึงเป็นเหตุให้เด็กแดงโหมหรือทอง ซึ่งเป็นคนมีเขี้ยวหรือตาไวจำได้เสียก่อนเรียนทุกอย่าง ท่านสมภารจึงได้ให้บวชเป็นเณรหัดเทศน์ธรรมวัตร มหาชาติ และเรียนอรรถแปลบาลีด้วย

ครั้นเทศกาลเข้าพรรษา เจ้าเมืองได้ให้สมภารเทศน์ไตรมาส วันหนึ่งท่านสมภารไม่สบาย จึงให้สามเณรแดงโหมไปแทน ครั้นสามเณรแดงโหมไปถึงเจ้าเมืองเห็นเข้าก็ไม่ศรัทธา จึงบอกว่าเมื่อพ่อเณรมาแล้วก็เทศน์ไปเถิดแล้วกลับเข้าไปในห้องเสีย สามเณรแดงโหมก็ขึ้นเทศน์พอดั่งนะโหมแล้วเดินบทจุลนิยเริ่มทำนองธรรมวัตรสำแดงไป ผู้คนทยอยทั้งข้างหน้าข้างในได้ฟังเพราะจับใจตลอดจนกระแสนเสียงก็แจ่มใส เมื่อเอ่ยถึงพระพุทธคุณมีพระอรหันต์ เป็นต้น เสียงสาธุการและพนมมือแลเป็นฝักถั่วไปทั้งโรงธรรม ท่านเจ้าเมืองฟังอยู่ข้างในถึงกับนั่งอยู่ไม่ได้ จึงต้องกลับมานั่งฝั่งข้างนอกอย่างเคยและเพิ่มเครื่องกัณฑ์ติดเทียนขึ้นอีก เมื่อเทศน์จบแล้วด้วยความเลื่อมใส เข้าไปประเคนของแล้วไต่ถามเหตุผลว่าอยู่ที่ไหน จากนั้นจึงปวารณาเป็นโยมอุปฐากอาราธนาให้มาแทนสมภารต่อไปว่าท่านแก่เฒ่าชราอาพาธอย่าให้มาประดักประเดิดเลย ขอให้พ่อเณรมาเทศน์แทนท่านเถิด ต่อนั้นไปสามเณรแดงโหมก็มาเทศน์แทนเสมอ

สามแฉกแดงโม่นี้ได้เล่นเรียนศึกษายังอาจารย์ที่มีอยู่ในอารามต่าง ๆ ในเมืองเพชรบุรี การศึกษา เช่น ทางพระปริยัติธรรมและข้อกิจวัตรปฏิบัติจนสิ้นความรู้ของท่านสมภารในสมัยนั้น ท่านสมภารจึงได้พาตัวสามแฉกแดงโมเข้ากรุงศรีอยุธยาไปฝากไว้ต่อเจ้าคุณวัดหลวงแห่งหนึ่ง ได้ศึกษาพระปริยัติธรรมจนจบพระไตรปิฎก นับว่าเป็นเปรียญแล้ว ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุมิชื่อเสียงโคงตั้งจนเจ้าฟ้าทรงหนีถือโปรดให้เป็นอาจารย์สอนหนังสือพระราชบุตร พระราชนัดดา ให้เสด็จมาเล่าเรียนพระพุทธศาสนา ปฏิบัติในคัมภีร์พระไตรเพททางคศาสตร์ นับว่ากาลภายหลังมาเมื่อสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์นั้นได้เสด็จเสวยราชโปรดตั้งพระอาจารย์แดงโมเป็นพระราชาคณะที่พระสุวรรณมณี ซึ่งปรากฏในฝูงชนภายหลังเรียกกันว่า สมเด็จพระเจ้าแดงโม

หลังจากท่านได้มั่งคั่งด้วยพระสมณศักดิ์ฐานันดรแล้ว ภายหลังท่านคิดถึงภูมิลำเนาบ้านเกิดเดิมและวัดอันเป็นสถานมูลศึกษาของท่าน จึงได้ถวายพระพรลาสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินว่าจะออกไปบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามที่เคยอยู่สำนักอาศัยเป็นการบำเพ็ญพุทธบูชา ก็ทรงอนุญาตอนุโมทนา แล้วถวายท้องพระโรงในพระราชฐานองค์หนึ่ง เป็นการช่วยเจ้าคุณอาจารย์ ท่านได้นำมาประดิษฐานเป็นศาลาการเปรียญไว้ในวัดใหญ่นั้น ตัวไม้และเสาไม้ใหญ่งามมาก ลวดลายที่เขียนและลายสลักก็เป็นฝีมือโบราณ นอกจากนี้ยังได้สร้างพระอุโบสถขึ้นด้วยฝีมือช่างอันงดงาม

ในครั้งที่สมเด็จพระเจ้าแดงโมมาปฏิสังขรณ์วัดใหญ่ ท่านได้ให้หล่อรูปท่านไว้รูปหนึ่ง เรื่องรูปหล่อนี้หาช่างปั้นรูปหุ่นแสนยาก ทำไม่เหมือนได้เลย มาได้ตาแป๊ะหลังโกงคนหนึ่งเป็นช่างปั้นอย่างเอกหล่อเอาเหมือนมิได้ผิดเพี้ยน ท่านจึงได้ให้หล่อรูปตาแป๊ะไว้เป็นที่ระลึกด้วย รูปหล่อของท่านประดิษฐานไว้ในโบสถ์วัดใหญ่อยู่ตราบเท่าทุกวันนี้ได้ตั้งชื่อวัดใหม่ว่าวัดใหญ่สุวรรณารามตามนามของสมเด็จพระเจ้าแดงโม (ทอง)

หลังจากการปฏิสังขรณ์วัดใหญ่สุวรรณารามแล้วท่านได้กลับกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าแผ่นดินในสมัยนั้น คือ พระพุทธเจ้าเสือได้อาราธนาสมเด็จพระเจ้าแดงโมไปเป็นแม่กองคุมการปฏิสังขรณ์มณฑลพระพุทธรูปพระพุทธรูป ในคราวที่ท่านขึ้นไปเป็นแม่กองนี้ ท่านได้โค่นต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง ต้นไม้ใหญ่ต้นนี้อยู่หน้ากุฏิพระสังจพันศิริ มีขนาดใหญ่ ๔ อ้อมดอกนั้นใหญ่ประมาณเท่าฝ่าบาตร ครั้นเข้านั้นบานแล้วป้ายหน้าดอกไปข้างพระมณฑป กลางวันตม เวลาเย็นบานป้ายหน้าไปทางพระมณฑปเป็นนิจนิรันดรมิให้ขาด หลังจากโค่นต้นไม้ใหญ่ท่านสมเด็จพระเจ้าแดงโมก็ลงโลहितจนถึงแก่อนิจกรรม

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม)

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์นามเดิมว่า ฉิม เกิดในสมัยรัชกาลที่ ๑ ตรงกับพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๖๖ เดือน ๘ พุทธศักราช ๒๓๒๖ จุลศักราช ๑๑๔๕ ที่หมู่บ้านตำบลบางจาน จังหวัดเพชรบุรี เมื่อปฐมวัยได้เป็นศิษย์วัดใหญ่สุวรรณารามแล้วได้อุปสมบท ณ วัดนี้ ต่อมาได้เข้าไปศึกษาพระปริยัติธรรมต่อในกรุงเทพฯ สำนักอยู่ ณ วัดพระเชตุพนฯ

ได้ศึกษาเล่าเรียนจนสอบได้เปรียญเอก ๙ ประโยค ในสมัยรัชกาลที่ ๒ และได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งพระราชาคณะที่พระรัตนมุนี ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ ๓ ตรงกับปีจอ พุทธศักราช ๒๓๖๙ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นพระราชาคณะผู้ใหญ่ที่พระเทพโมลี ต่อมาถึงปีมะโรง พุทธศักราช ๒๓๗๕ โปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระเทพโมลีเป็นพระพุทธโฆษาจารย์ ในวันศุกร์ เดือน ๔ ขึ้น ๑๑ ค่ำ แล้วอาราธนาให้ไปครองวัดโมลีโลกยาราม หรือวัดท้ายตลาด ธนบุรี ดังมีสำเนาประกาศ ดังนี้

ต่อมาท่านก็มีเรื่องโต้แย้งกับรัชกาลที่ ๔ สมัยพระองค์ยังผนวชอยู่ ขณะนั้นท่านยังเป็นพระราชาคณะที่พระพุทธโฆษาจารย์ ครองอยู่วัดโมลีโลกยาราม ส่วนสาเหตุที่บาดหมางกันนั้นมีเรื่องราวกล่าวไว้ว่า

มีพระภิกษุรูปหนึ่งชื่อผ่อง เป็นชาวเมืองเพชร บวชที่เพชรบุรี แล้วได้ไปศึกษาเล่าเรียนที่กรุงเทพฯ อยู่ ณ วัดกัลยาณมิตร ได้เข้าแปลภาษาบาลีในสนามหลวง ขณะนั้นรัชกาลที่ ๔ ทรงเป็นผู้กำกับการสอบไล่ร่วมอยู่ด้วยกับท่านพระพุทธโฆษาจารย์ พระภิกษุผ่องได้แปลภาษาบาลีประโยคหนึ่งว่า “ตุมเห อันว่าท่านทั้งหลาย, นิสิตถ จงนั่ง, อาสเน ในอาสนะ” พระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎไม่โปรดในวรรคที่ว่า “อาสเน - ในอาสนะ” ภิกษุผ่องจึงแปลใหม่ว่า “อาสเน - เหนืออาสนะ” แต่พระพุทธโฆษาจารย์ไม่ชอบคำนี้ พระภิกษุผ่องจึงต้องโยกย้ายคำแปลกลับไปกลับมาอยู่หลายคำ พระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎทรงสงสารว่าพระภิกษุผ่องจะสอบไล่ตก จึงมีดำรัสเป็นอุทาหรณ์ว่า “นั่งในอาสนะนั้นนั่งอย่างไรจะสีกอาสนะให้เป็นช่องแล้วเข้าไปนั่งในช่องนั้นฤ ฤจะเอาอาสนะขึ้นคลุม แล้วเข้าไปนั่งในคลุมนั้น” พระพุทธโฆษาจารย์ได้ฟังอุทาหรณ์เปรียบเทียบเช่นนั้นก็โกรธมาก ถือว่าเป็นการหักหน้ากันอย่างแรง จึงได้กล่าววาจาซึ่งพงศาวดารได้กล่าวไว้เป็นใจความว่า “กล่าววาจาหยาบคายว่าทุกวันนี้คิดถึงพระคุณของพระเจ้าแผ่นดินดอก จึงมาไล่หนังสือ ถ้าหากไม่ก็ไม่ปรารถนาเดินมาให้เจ็บหัวแม่ตีน”

เรื่องราวของพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม) อันเกี่ยวกับรัชกาลที่ ๔ นั้น ยังมีอยู่อีกตอนหนึ่งซึ่งเป็นสมัยครั้งพระองค์ยังดำรงสมณเพศอยู่เหมือนกัน กล่าวคือพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระเชษฐาของพระองค์ มีพระราชดำรัสถามพระองค์ท่านว่า จะทรงแปลหนังสือถวายฉลองพระราชศรัทธาได้หรือไม่ ก็ทรงรับว่าจะทรงแปลหนังสือฉลองพระราชศรัทธาได้ ครั้งนี้นับได้ว่าเป็นครั้งแรกที่มีเจ้านายเชื้อพระวงศ์ชั้นผู้ใหญ่เข้าสอบไล่หนังสือในสนามหลวง มีพระเทพโมลี (ฉิม) ได้ร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย พระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎ ทรงแปลพระธรรมบทประโยคหนึ่งได้ โดยไม่มีกรรมการผู้ใดทักท้วง และทรงแปลต่อไปได้จนถึงประโยค ๕ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพอพระราชหฤทัย ตรัสว่า “เห็นความรู้แล้ว” แต่ขณะนั้นหม่อมไกรสร (กรมหลวงรักษัรณเรศ) ผู้กำกับกรมคลังมหการี ซึ่งอยู่ในคณะกรรมการด้วย มีจิตริษยาเป็นการส่วนตัว ได้หาเหตุถาม พระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม) ซึ่งขณะนั้นยังดำรงสมณศักดิ์ที่พระเทพโมลี ว่า “นี่จะปล่อยกันไปถึงไหน” เป็นทำนองว่าคณะกรรมการเกรงใจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นพระเชษฐาของพระองค์ จึงไม่มีกรรมการท่านใดกล่าวทักท้วงขึ้น ทำให้พระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฏ ทรงขุ่นเคืองพระทัยเป็นอันมาก จนไม่ทรงยอมแปลหนังสือต่อไปอีก กราบทูลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า เเท่าที่แปลมานี้ก็เพื่อฉลอง พระเดชพระคุณ และได้แปลถวายตามพระราชประสงค์แล้ว ขออย่าให้ต้องแปลต่ออีกเลย

ภายหลังที่มีเรื่องเป็นที่ขุ่นเคืองกับพระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฏแล้ว ความก็ทราบถึงพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ พระองค์ทรงขัดเคืองเป็นอันมาก มิให้นิมนต์พระพุทธโฆษาจารย์ มาในราชการและนึ่งกำกับการสอบไล่อยู่คราวหนึ่ง และโปรดเกล้าฯ ให้พระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฏ ได้ทรง บัญชาการสอบไล่พระเปรียญสิทธิ์ขาดแต่พระองค์เดียวต่อมา

เมื่อพระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฏได้ทรงลาผนวช และได้ครองราชย์สมบัติ เป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้ว พระพุทธโฆษาจารย์เกรงว่าจะมีราชภัยมาถึงตัว จึงได้กลับมายู่เพชรบุรี คราวหนึ่ง แต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้ถือโอกาสจากเรื่องราวในครั้งนั้นแต่ ประการใด ตรัสว่า พระพุทธโฆษาจารย์นั้น “หนังสือดี” ซ้ำยังโปรดฯ ให้เลื่อนสมณศักดิ์ให้สูงขึ้นไปอีก จากพระราชอาณาเขตที่พระพุทธโฆษาจารย์ เป็นพระราชอาณาเขตชั้นสมเด็จ ที่สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เจ้าคณะใหญ่หนกลาง เมื่อปีกุน พุทธศักราช ๒๓๙๔ ดั่งมีสำเนาทรงแต่งตั้งดังนี้

“...ให้เลื่อนพระพุทธโฆษาจารย์ขึ้นเป็น สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ญาณอดุลย์สุนทรนายก ตรีปิฎกวิद्याคุณ วิบูลคัมภีรญาณสุนทร มัชฌิมคณฤศวร บวรสังฆารามคามวาสี สถิตใน วัดพระศรีมหาธาตุวรวิหาร พระอารามหลวง มีนิตยภัตรเดือนละ ๕ ตำลึง มีถานานุศักดิ์ควรตั้ง ถานานุกรมได้ ๘ รูป”

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฉิม) ได้ร้อยกรองคาถาถวายพระพร เป็นฉันทบาลี ชื่อปฐยาวัตฉันท์ ขึ้นบทหนึ่ง ขึ้นต้นว่า “ย ย เทวมนุสสาน” โปรดฯ ให้พระสงฆ์สวดต่อท้าย พระปริตร ในราชวังและ ยังใช้สืบทอดกันมาจนทุกวันนี้

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ครองวัดมหาธาตุวรวิหารได้ ๗ ปี จนมรณภาพเมื่อปีมะเส็ง พุทธศักราช ๒๔๐๐ สิริอายุ ๗๔ ปี

คุณพ่อฤทธิ
วัดพลับพลาชัย

คุณพ่อฤทธิ วัดพลับพลาชัย

คุณพ่อฤทธิ เกิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๗๘ สมัยปลายรัชกาลที่ ๓ เดิมมีที่บ้านปากทะเล อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ในวัยเด็กท่านเฝฝการศึกษาศิลปะวิชาแขนงต่าง ๆ และได้ฝากตัวโดยเป็นศิษย์ในสำนักขรัวอินโข่ง วัดราชบูรณะ เมื่ออายุครบปีบวชได้กลับมาอุปสมบท ณ วัดมหาธาตุวรวิหาร เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๙๘ แล้วจำพรรษา วัดพลับพลาชัย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๑๒ คุณพ่อคงเจ้าอาวาสวัดพลับพลาชัยถึงแก่มรณภาพลง คุณพ่อฤทธิได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสสืบต่อมา

คุณพ่อฤทธิ ท่านฝึกฝนงานศิลปศาสตร์ วิทยาการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นนอกจากจะได้รับการศึกษาพระปริยัติธรรมพอสมควรแก่สมณเพศแล้ว ท่านยังได้ศึกษาสรรพศาสตร์วิชาการแขนงอื่น ๆ เพิ่มเติม จากครูอาจารย์อื่น ๆ เป็นเนื่องนิตย์ อาทิ วิชาแพทย์แผนโบราณ ท่านเคยได้ศึกษาเป็นศิษย์คุณพ่อคง ซึ่งมีชื่อเสียงมากในเรื่องรักษาโรคเกี่ยวกับตา วิชาด้านศิลปกรรม ซึ่งท่านมีความเป็นศิลปินที่โดดเด่น ได้ศึกษามีตั้งแต่ครั้งยังเป็นฆราวาส จึงมีความรอบรู้ ชำนาญศิลปะหลายแขนง ทั้งด้านจิตรกรรม ประติมากรรม แกะสลัก รวมถึงศิลปะการแสดง เช่น การขีดหนังใหญ่ ดุริยางค์ผลงานของท่านยังคงปรากฏถึงทุกวันนี้ เช่น จิตรกรรมฝาผนังที่วัดมหาสมณารามวรวิหาร ภาพพระฉายที่หน้าพระวิหารหลวง และพระพุทธรูปในพระระเบียงคด วัดมหาธาตุวรวิหาร พระพุทธรูปในถ้ำเขาหลวง และตัวหนังสือที่ยังคงเก็บรักษาไว้ในวัด เป็นต้น

ในยุคสมัยของคุณพ่อฤทธิ์ปกครองวัดพลับพลายชัยนั้น นอกจากได้ปฏิบัติหน้าที่ของสมณเพศ สืบต่อพระพุทธศาสนาปกครองสงฆ์ภายในวัดแล้ว ท่านยังสร้างประโยชน์เป็นคุณูปการแก่สังคม เมืองเพชรในขณะนั้นด้วยการสร้างบุคลากรของเมืองเพชรให้มีการศึกษา ทั้งวิชาสามัญและแขนงวิชา ศิลปศาสตร์ แพทย์แผนไทย ซึ่งท่านนำเอาความรู้ความเชี่ยวชาญของท่านที่มี ปมเพาะต้นกล้าบุคลากร เมืองเพชรไว้จนทุกวันนี้เพียงท่านเห็นการณ์ไกลว่าคนเราจะเจริญก้าวหน้าเป็นเจ้าของคนไหนได้ ต้องรู้จักหนังสือด้วย

ทั้งนี้การมองเห็นการณ์ไกลการศึกษาทางโลกสำหรับเด็ก ๆ ในมุมมองของท่านในยุคนี้ นับว่าหาได้ยากยิ่งจึงได้ริเริ่มตั้งสำนักสอนวิชาสามัญเบื้องต้น สอนกุลบุตรกุลธิดาขึ้นในวัดพลับพลายชัย เป็นโรงเรียนชั้นประถมแห่งแรกของจังหวัดเพชรบุรี

นอกจากท่านเป็นครูผู้สอนเองแล้ว ก็นิมนต์พระในวัดเป็นครูผู้สอนด้วย อุปกรณ์การเรียน การสอน กระดานชนวนดินสอหิน ตำราแบบเรียน ท่านจัดหาให้เสร็จสรรพ จนเป็นที่นิยมของ ประชาชนส่งบุตรหลาน มาฝากกับท่านให้ได้รับความรู้มีการศึกษาเพิ่มขึ้นเรื่อย

ครั้นปี พ.ศ. ๒๔๕๒ ปลายรัชกาลที่ ๕ พระองค์เสด็จผ่านวัดพลับพลายชัยไปประทับที่พระตำหนัก เพื่อทอดพระเนตรการก่อสร้างพระราชวังบ้านปืน คุณพ่อนำนักเรียนวัดพลับพลายชัยของท่านมาตั้ง แถวถวายการรับเสด็จร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นเหตุให้พระองค์แหวะเยี่ยมโรงเรียนของท่าน พอพระองค์ทราบว่าคุณพ่อฤทธิ์ดำเนินกิจการโรงเรียนด้วยปัจจัยส่วนตัวของท่าน ก็ทรงเลื่อมใส ทรงเสด็จกลับไปแล้วส่งครูชาย ๓ คน มาสอน โดยรับพระราชทานเงินเดือนจากกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งยังได้พระราชทานพัสดุเงิน พระนามาภิไธย จปร. และยามหลวงถวายคุณพ่ออีกด้วย

โรงเรียนวัดพลับพลายชัย จัดการศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนหลวง แห่งแรกในจังหวัดเพชรบุรี ศิษย์เก่ารุ่นแรก ๆ ของโรงเรียนที่สำคัญ ๒ ท่าน คือ นายแปลก และนายกร นายแปลกได้ไปศึกษาต่อประโยคสูงขึ้นที่กรุงเทพฯ มียศถาบรรดาศักดิ์ มีตำแหน่งคือ พระประการวุฒิลิทธิ (แปลก วรมิตร) ตำแหน่งสุดท้ายคือ ผู้ช่วยคณบดีคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนนายกร ต่อมาคือ พระเพชรคุณมณี ปสาทนิยสมาจารย์ สังฆปาโมกข์ เจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี (พ.ศ. ๒๔๘๔ - ๒๔๘๘) เป็นเจ้าอาวาสวัดพลับพลายชัยรูปเดียวที่เป็นเจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี

ใน พ.ศ. ๒๔๕๕ หลวงชำนาญวรวังษ์ (ตาบ ผลาชีวะ) ธรรมการมณฑลราชบุรีได้มาตรวจการ ศึกษาที่จังหวัดเพชรบุรีเห็นว่าคุณพ่อฤทธิ์ชราภาพมาก ไม่อาจดูแลโรงเรียนได้เต็มที่จึงได้ยุบโรงเรียน วัดพลับพลายชัยมารวมกับโรงเรียนบำรุงไทยของหลวงพ่อดุ้ย วัดคงคารามและได้เชิญคุณครูปลั่ง จากโรงเรียนวัดพลับพลายชัยมาเป็นครูใหญ่ภายหลังโรงเรียนบำรุงไทยได้รับการยกฐานะเป็น โรงเรียนรัฐบาลมีชื่อว่าโรงเรียนตัวอย่างประจำจังหวัดเพชรบุรี ปัจจุบันคือ โรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ

ส่วนศิษย์ของท่านทางศิลปกรรม หลากหลายแขนงงานที่ท่านได้ถ่ายทอดสู่บรรดาศิษย์ศิษย์ที่มีผลงานโดดเด่น อาทิ นายเลิศ พ่วงพระเดช นายอยู่ อินมี นายพิณ อินฟ้าแสง เป็นต้น นอกจากนี้พวกนายโรงลิเก ละครหังตะลุง และหุ่นกระบอกก็ได้มามอบตัวเป็นศิษย์และขอคำแนะนำจากท่าน

คุณพ่อท่านปฏิบัติศาสนกิจ บรูณปฏิสังขรณ์ไปตามสมควรแก่ปัจจัย เรียกได้ว่าท่านได้สร้างประโยชน์ สงเคราะห์สังคม ทั้งทางโลกและทางธรรม วัดพลับพลาชัยนอกจากเป็นโรงเรียนแห่งความรู้ด้านวิชาสามัญแล้ว ก็ยังเป็นแหล่งตักศิลาทางวิชาชีพ หรือแขนงศิลปกรรมอีกด้วย ท่านจึงมีลูกศิษย์ลูกหา ทั้งบรรพชิตและฆราวาส มาศึกษาเล่าเรียนวิชาแขนงนี้กับท่านมากมาย วิชาแกะสลักหนังใหญ่และการแสดงเชิดหนังใหญ่ของวัดพลับพลาชัยมีชื่อเสียงโดดเด่น หนังใหญ่ของท่านเคยแสดงหน้าพระที่นั่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ มาแล้ว

คุณงามความดีของคุณพ่อในด้านการศึกษา ทั้งวิชาภาษาไทย และวิชาศิลปกรรมแขนงต่าง ๆ อีกทั้งวิชาแพทย์แผนไทย รักษาเกี่ยวกับโรคตา เป็นคุณงามประโยชน์แก่สังคมต่อสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน นับว่าคุณพ่อฤทธิเป็นพระดีศรีเมืองเพชรรูปหนึ่งที่มีอาจลิมเลื่อนได้

เมื่อท่านถึงแก่มรณภาพ ชาวเพชรบุรี ทั้งฆราวาส และบรรพชิต ที่เป็นลูกศิษย์เป็นลูกวัดเป็นผู้ค้ำเคยอดจนผู้คนทั่วไปต่างได้แสดงความสำนึกในคุณงามความดีของหลวงพ่อฤทธิด้วยการร่วมมือกันจัดงานปลงศพอย่างใหญ่โต ลูกศิษย์ทางการช่างของท่าน เช่น ครูหวน ตาลวันนา ครูเลิศ พ่วงพระเดช ได้ร่วมมือกับช่างอื่น ๆ ในการจัดทำงานดอกไม้หีบศพและเมรุของท่านอย่างงดงาม ด้วยศิลปะเชิงช่างมีผู้คนมาร่วมเผาศพท่านเป็นจำนวนมากมายและมีมหรสพมาร่วมงานหลายชนิด ได้รับเงินบริจาค ทำบุญงานศพ นับเป็นจำนวนหมื่นทางวัดได้นำไปใช้ในการสร้างศาลาการเปรียญจนเสร็จเรียบร้อยคุณพ่อฤทธิได้ปฏิบัติกิจวัตรทั้งทางศาสนา และการพัฒนาสังคมเป็นปรกติจนถึงวัยชราท่านถึงแก่มรณภาพใน พ.ศ. ๒๔๖๔ รวมอายุได้ ๘๗ ปี พรรษา ๖๒

พระสุวรรณมณี (ชิต สุวณฺณโชติ)
วัดมหาธาตุวรวิหาร

พระสุวรรณมณี (ชิต สุวณฺณโชติ) วัดมหาธาตุวรวิหาร

พระสุวรรณมณี นามเดิม ชิต ชิตรัตน์ เกิดที่บ้านตำบล ต้นมะม่วง อำเภอเมืองฯ จังหวัดเพชรบุรี เมื่อปีชาล วันอังคาร เดือน ๔ แรม ๑๓ ค่ำ เวลา ๐๖.๐๐ น. เศษ ตรงกับวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๑๐ เป็นบุตรของหมื่นโยธา (สัง ชิตรัตน์) และนางอู่ม มีพี่น้องร่วมท้องเดียวกัน ๓ คน พระสุวรรณมณี นางจีด และนายเซย

เมื่อเจริญวัยอายุได้ ๑๑ ขวบ บิดาได้นำไปฝากอยู่วัด กับคุณตา คือ ท่านเจ้าอธิการครุฑ เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ เล่าเรียนศึกษาหนังสือไทยขอมจนอ่านออกเขียนได้ ถึงอายุ ๒๐ ปี ได้ลากลับบ้านไปช่วยบิดามารดาประกอบอาชีพ ถึง อายุ ๒๒ ปี ตรงกับเดือน ๗ ขึ้น ๖ ค่ำ วันจันทร์ ปีกอ พ.ศ. ๒๔๒๙ ได้อุปสมบทที่วัดจันทราวาส โดยท่านเจ้าอธิการ กรุดวัดจันท์ เป็นพระอุปัชฌาย์ ท่านอธิการครุฑ วัดมหาธาตุ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ท่านอาจารย์ฟ่วง วัดจันท์เป็น พระอนุสาวนาจารย์ ได้รับฉายาจากพระอุปัชฌาย์ว่า สุวณฺณโชติ อุปสมบทแล้วจำพรรษาที่วัดมหาธาตุ ศึกษาคัมภีร์และ วิปัสสนาธุระอยู่กับเจ้าอธิการครุฑ ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๔๓๖ ได้ ย้ายจากวัดมหาธาตุ เพชรบุรี ไปศึกษาพระปริยัติธรรมอยู่ วัดโมลีโลกยาราม ปากคลองบางกอกใหญ่ พ.ศ. ๒๔๔๘ พระพิศาลสมณกิจ (สิน) วัดคงคาราม เจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี พร้อมด้วยญาติ ศิษย์และผู้ที่เคยคบกับคุณเคย ได้ไปนิมนต์ ท่านกลับมารับตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุ

เมื่อรับตำแหน่งเจ้าอาวาสแล้วท่านได้บูรณะเจดีย์พรมห สี่หน้า ในครั้งนั้นพบพระเงิน พระทองคำ พระเครื่อง พระธาตุ จำนวนมาก และได้เจดีย์ทองคำสูงประมาณ ๑ ศอก ทองหนัก ๑๕ บาท ของเหล่านี้ได้นำทูลถวายรัชกาลที่ ๕

วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘ ตรงกับวันอาทิตย์ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีเถาะ ได้บังเกิดอัศจรรย์ในเมืองเพชรบุรี วัดมหาธาตุถูกไฟไหม้ทุกอิฐหิน เหลือแต่พระอุโบสถ พระวิหารหลวง วิหารคด ในปีนั้นท่านสามารถสร้างกุฏิได้ ๕ หลัง ถัดไปในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เสด็จตรวจคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี เยี่ยมวัดมหาธาตุ ทรงชมเชยคุณพ่อชิตว่า สร้างวัดได้รวดเร็ว จึงได้ประทานย่ามกับผ้าให้เป็นที่ระลึก ขณะที่เสด็จประทับที่วัดใหญ่สุวรรณาราม คุณพ่อชิตไปและท่านได้เป็นผู้ทูลขอยกฐานะวัดมหาธาตุ เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร พ.ศ. ๒๔๖๑ ได้บูรณะพระวิหารกลาง

พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระครูญาณพิลาส ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. ๒๔๗๑ ได้ปลูกสร้างโรงเรียนนักธรรม ในปีเดียวกันนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเลื่อนสมณศักดิ์ขึ้นเป็น พระครูสุวรรณมุนี นรสีหธรรมทายาท สังฆวาหะ พร้อมทั้งดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี ในปีนี้คุณพ่อชิต ได้ลงมือเทราก่อมพระปรางค์ ๕ ยอด เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๑ ปีมะโรง นพศก จ.ศ. ๑๒๘๙ แล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๙ ได้ทำการฉลองพระปรางค์ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๘๐ มีการตีไฟราวประดับพระปรางค์ ทั้ง ๔ ด้าน มิ่งานสมโภช ๕ วัน ๕ คืน มีมหรสพต่าง ๆ สมโภชรอบ ๆ พระปรางค์ เช่น ลิเก ละคร หุ่นกระบอก ภาพยนตร์ พ.ศ. ๒๔๘๑ ทรงพระกรุณาโปรดฯ เลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชอาณัติชั้นสามัญ มีพระราชทินนามว่า “พระสุวรรณมุนี นรสีหธรรมทายาท มหาธาตุเจติยาภิบาล”

คุณพ่อชิตมีความรู้ทางเภสัชและเวชกรรมแผนโบราณ ช่วยรักษาโรคภัยไข้เจ็บให้แก่พระภิกษุสามเณร ศิษย์วัด และญาติโยมวัด เป็นที่เชื่อถือมีชื่อเสียง และยังมีความรู้วิชาโหราศาสตร์ จบคัมภีร์สุริยาตร์ ทำปุมปฏิบัติ ผูกดวงชะตา พยากรณ์ให้ฤกษ์ยาม ท่านสงเคราะห์ให้กับผู้มาหาไม่เลือกหน้า ตลอดถึงการเจ็บไข้ได้ป่วย ท่านขยันไปเยี่ยมรักษาได้ก็ช่วยแนะนำรักษา ถ้าเกินวิสัยก็ช่วยแนะนำให้ไปหาผู้ที่สามารถกว่ารักษา ท่านเป็นที่พึ่งทางใจแก่ญาติ มิตร ศิษย์ และผู้ที่เคารพนับถืออย่างมาก ในด้านการเลี้ยงลูกศิษย์ท่านเอาใจใส่ความเป็นอยู่ มีครัวทำอาหารเลี้ยง

ในด้านการศึกษาอบรม มีโรงเรียนนักธรรมบาลี โรงเรียนประถม มัธยม เริ่มด้วยให้ที่ใต้ถุนหอสวดมนต์เป็นโรงเรียน ออกเงินส่วนตัวเป็นค่าจ้างครูสอนและอุปกรณ์การสอน ได้ขอครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจากสำนักวัดมหาธาตุ พระนคร มาเป็นครู

ศาสนปฏิบัติในฐานะที่ท่านเป็นพระสังฆาธิการ เป็นเจ้าอาวาส เป็นเจ้าคณะจังหวัด ท่านถือหลักการปกครอง กำหนดพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา เป็นสาวกของพระพุทธเจ้าองค์เดียวกัน ไม่ถือมหานิกาย ธรรมยุตินิกาย การปกครอง ท่านให้ความร่มเย็นแก่พระสังฆาธิการทั้งปวง โดยท่านเองคล่องธรรมปราศจากอคติใด ๆ ถือความยุติธรรมเป็นหลัก

หลวงพ่อดีได้รับการอบรมศึกษาวิปัสสนาธุระ มาจากท่านเจ้าอธิการครุฑ มีสมาธิสูง วิทยาคม สงเคราะห์ ที่ปรากฏชื่อเสียงมากทางเมตตามหานิยม คนมีทุกข์ร้อนด้วยการทำมาหากินไม่เจริญ การงานไม่ก้าวหน้า หรือเจ็บไข้ได้ป่วย ท่านช่วยอาบน้ำมนต์ให้บ้าง สำหรับผู้ที่มีเคราะห์ทุกข์ร้อนมาก ก็สงเคราะห์ให้ด้วยการทำพิธีสะเดาะเคราะห์ตามคติโหราศาสตร์นิยม อาศัยบารมีพระรัตนตรัย เมตตาจิตของพระสงฆ์ เจริญพระพุทธรูปให้ ผู้ที่มีทุกข์ร้อนได้ผ่อนหาย มีผู้มาขอให้ท่านทำพิธี สะเดาะเคราะห์ให้เสมอ ซึ่งท่านก็ช่วยสงเคราะห์ให้โดยมิเห็นแก่หน้า หลวงพ่อดีเป็นพระที่มีน้ำใจ ให้ความร่มเย็นกับผู้เข้าใกล้ ให้ความเบาใจแก่ผู้ที่มีทุกข์ร้อน ให้ความแน่นอนใจสัจจวาจาเชื่อถือได้

ท่านมรณภาพเมื่อวันพฤหัสบดี ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ เวลา ๒๐.๕๕ น. สิริอายุ ๗๕ ปี ๔ เดือน กับ ๑๔ วัน พรรษา ๕๗ วันที่ ๖ - ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๙๒ คณะศิษย์ญาติมิตรและท่านที่เคารพนับถือ มีเจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรีเป็นประธานได้จัดงานพระราชทานเพลิงศพของท่าน ตั้งเมรุ กลางวัด ๕ ยอด สูง ๑๑ วา มีประชาชนมาร่วมในงานพระราชทานเพลิงศพของท่านล้นหลาม งาน ๔ วัน ๔ คืน เมรุพระราชทานเพลิงศพของท่านครั้งนั้น คณะศิษย์จัดทำกันอยู่ ๓ ปี เป็นเมรุที่สูง ที่สุด และสวยงามที่สุดหลังหนึ่งของเมืองเพชรบุรี

พระครูสุวรรณมณี (มี ตรีภุมมี)
วัดพระทรง

พระครูสุวรรณมณี (มี ตรีภุมมี) วัดพระทรง

หลวงพ่อมี่ วัดพระทรง จังหวัดเพชรบุรี มีภูมิกำเนิดอยู่บ้านไร่ทอง ตำบลหนองขนาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๕ เป็นบุตรนายมาก นางบุญมา เมื่ออายุได้ ๑๐ ขวบเศษ บิดานำมาฝากไว้กับท่านอาจารย์ทั้งเจ้าอาวาส วัดพระทรง เพื่อให้เล่าเรียนวิชาแกะสลักและเขียน

ต่อมาได้บวชเณรและเล่าเรียนหนังสือขอมและไทย ครั้นอายุครบบวชก็อุปสมบทเป็นพระภิกษุอยู่วัดพระทรง ตลอดมา ท่านมีอุปนิสัยพูดน้อย มั่นถ้อย และเคร่งขรึมสมถะ อันเหมาะสมแก่การเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานตามพื้นจิตของท่านอยู่แล้ว ท่านจึงสนใจเล่าเรียนทางนี้มาก และเพียรปฏิบัติ ยกกระต๊อบจิตให้เขาสู่อสมาธิอยู่เสมอ

ยิ่งนานวันเข้าก็ยิ่งมีใจบริสุทธิ์ เกิดจากจิตตานุภาพขึ้น ทุกขณะ และเชี่ยวชาญในทางวิปัสสนาธรรมยิ่งขึ้น จนรำลือว่า ท่านเก่งทางใน มีญาณทัศนะกำหนดรู้หรือเพ่งรู้กาลล่วงหน้าได้ ถูกต้อง ทายใจคนได้แม่นยำ อย่างที่เรียกว่า “เจโตปริยญาณ” ทั้งนี้ก็เป็นแต่ผู้อื่นกล่าวยกย่องท่าน ส่วนตัวท่านเองมิได้เคย ปรีปากคุยโอ้อวดแก่ผู้ใดเลย

ดังปรากฏในประวัติของขุนชาญใช้จักรว่า เมื่อครั้ง มารดาท่านตั้งท้องท่านนี้แหละ มารดาของท่านขอท่าน หลวงพ่อมี่ว่า “ขอให้ลูกในท้องคนนี้เป็นผู้ชาย” เพราะมีแต่ ลูกผู้หญิงมาแล้ว ท่านก็ตอบว่า “ข้าจะไปทำให้เอ็งได้ยังไง ผัวของเอ็งเป็นผู้ทำต่างหาก” แล้วท่านก็หัวเราะ ครั้นต่อมา มารดาท้องแก่มากจนใกล้คลอด มาพึ่งเทศน์เข้าพรรษา หลวงพ่อมี่พบเข้าจึงบอกว่า “เออ - ลูกของเอ็งคนนี้เป็นผู้ชาย แต่เอ็งเลี้ยงไม่รอดดอก ต้องเอามาเป็นลูกข้าจึงจะรอด” ต่อมา อีกไม่กี่วันก็คลอดเป็นผู้ชายจริง ๆ บิดามารดาของขุนชาญใช้จักร ดีใจมาก แล้วจึงนำบุตรชายอุ้มไปถวายเป็นลูกหลวงพ่อมี่ ท่านผูกข้อมือด้วยสายสิญจน์ทั้งสองข้อมือ เป่ามนต์แล้วตั้งชื่อให้ว่า “เทพ”

เมื่อขุนชาญใช้จักรอายุราว ๘ ขวบเศษ บิดาจะพาไปไว้เมืองจีนตามประเพณีชาวจีนที่ต้องเอาบุตรชายไปไว้สืบแซ่ที่เมืองจีน ท่านก็อนุญาตและกล่าวว่า “ลูกข้าถ้าอยู่เมืองจีนมันก็เป็นแม่ทัพแจ๊กละวะ ถ้ากลับเมืองไทยก็เป็นเจ้าเมืองเพชรนี่แหละ” และต่อมาขุนชาญใช้จักรก็ได้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีจริง ๆ

หลวงพ่อดีเป็นหมอน้ำมนต์ มีคนมารดวันละนับสิบ ๆ ถึงร้อยก็มี จนกระทั่งได้ฤกษ์หน้าทอง มีเต้า มีปลา อาศัยอยู่ได้ตลอดทั้งปี เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) เจ้าเมืองเพชรบุรี นับถือท่านมากถึงขนาดให้นักโทษตักน้ำจากแม่น้ำมาใส่ตุ่มกอบัวปากกว้างวันละ ๖ - ๗ ตุ่มทุกวัน เพื่อทำน้ำมนต์รดคนเจ็บป่วย นอกจากนี้ท่านเจ้าเมืองยังให้สร้างเจดีย์กับหอรบั้ง ๒ หอขึ้นที่หลังโบสถ์เพื่อบรรจุอัฐิบรรพบุรุษของท่านและตัวท่านกับบุตรธิดาตลอดมาจนถึงบัดนี้

ต่อมาสมัยพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทียน บุนนาค) บุตรเจ้าพระยา-สุรพันธ์พิสุทธิ์เป็นเจ้าเมืองเพชรบุรี คิดทำประปังกั้นน้ำขึ้นที่ริมสะพานใหญ่หน้าวัดมหาธาตุ ฝั่งตะวันออก โดยอาศัยกระแสน้ำหมุนกังหันเป็นอัตโนมัติ ตัดกระบอกไม้ไผ่ที่ใบพัดทุกใบให้ตักน้ำไปเทลงในรางบนตลิ่ง ซึ่งต่อท่อน้ำไหลไปสู่เรือนจำ โดยไม่ต้องใช้นักโทษตักเช่นแต่ก่อน และต่อท่อแยกเข้าส่งน้ำในวัดพระทรงถวายเป็นหลวงพ่อดีแทนให้นักโทษไปตักทุกวัน

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เสด็จพระราชดำเนินประทับแรม ณ พระราชมณเฑียรบนพระนครคีรี (เขาวัง) เมือง ๆ วันหนึ่งตอนเช้าเสด็จประพาสชมตลาดเมืองเพชร แล้วเสด็จเข้าวัดพระทรง เพราะทรงทราบกิตติศัพท์ว่า หลวงพ่อดีสมภารวัดนี้ท่านขลังในทางน้ำมนต์มาก พอเสด็จถึง หลวงพ่อดีต้อนรับปฏิสันฐานเชิญเสด็จให้ประทับบนอาสนะที่จัดรับรองไว้เรียบร้อย เตรียมพร้อมอยู่ก่อนแล้ว พระเจ้าอยู่หัวจึงทรงฉงนพระทัย รับสั่งถามว่า “จัดรับรองไว้อย่างนี้ทุกวันหรือ” หลวงพ่อดีทูลวิสขานว่า “เพิ่งจัดรับรองมาหีบพิตรเมื่อเข้าตมนี้เอง ถวายพระพร” แต่การเสด็จประพาสครั้งนั้นไม่เคยรับสั่งล่วงหน้าไว้แก่ใครเลย หรือการแวะเข้าวัดพระทรงก็ได้ตั้งพระทัยไว้ก่อน หากแต่เป็นเพราะหลวงพ่อดีท่านกำหนดจิตรู้ได้ล่วงหน้าจึงเตรียมการรับเสด็จได้ทัน

ต่อมาในงานเฉลิมพระชนมพรรษาปีนั้น จึงทรงโปรดพระราชทานสมณศักดิ์ที่ พระครูสุวรรณมณี พร้อมด้วยสัญญาบัตรพัดยศ และเครื่องไทยทาน ได้แก่ อาสนะมีผ้าสักหลาดดำปกปลายอักษร จ.ป.ร. ๑ ผืนคลุมอาสนะ

ความขลังของน้ำมนต์หลวงพ่อดี ที่รักษาโรคต่าง ๆ ทางจิตวิทยานั้น มีหลักฐานที่ควรนำมาอ้างก็คือ หลวงพ่อดีสมภารวัดพระทรงองค์ต่อมานั่นเอง เดิมท่านเป็นเด็กอยู่บ้านสามเฒ่า เป็นบุตรนายเอี่ยม นางแก้ว เมื่ออายุได้ ๑๔ ขวบเศษ ไปเกี่ยวหญ้าให้วัวกิน ถูกใบหญ้าอะไรก็ไม่ทราบดำเข้าไปในเล็บมือนี้วกกลาง เกิดมีพิษร้ายแรงแล่นซ่านเข้าถึงหัวใจ ต้องรีบวิ่งกลับบ้าน พอถึงบ้านก็ล้มนอนครางด้วยความปวดไปทั่วตัว ตกค่ำตามข้อมือข้อศอกและหัวเข่าและข้อเท้าบวมโตลูกไม้ขึ้น บิดามารดาตกใจช่วยกันรักษาตามประสาชานกลางบ้านแต่ก็ไม่ทุเลา รุ่งขึ้นเข้ามิดจึงพาลูกชายสุทธิใส่เกวียนวัวไปหาหมอ

เข้าทรงเจ้าเข้าทรงผีที่บ้านทาน อำเภอบ้านลาด ขอให้ช่วยปิดเป่ารักษา แต่หมอทรงเจ้าเข้าผีบอกว่า “โรคนี้ใครรักษาไม่หายดอก ต้องพาไปหาหลวงพ่อมิตรานุกุมิวัดพระทรง จึงจะรักษาโรค” ดังนั้นบิดามารดาเด็กชายสุทธิจึงนำมาถวายหลวงพ่อมิตรานุกุมิวัดพระทรง ท่านก็รดน้ำมนต์ปิดเป่าไปทุกวันจนหาย แต่แขนข้างขวายังคอก ข้อศอกงอไม่เข้าอยู่ข้างหนึ่งตลอดมา เด็กชายสุทธิก็อยู่กับหลวงพ่อมิตรานุกุมิวัดพระทรง บวชเณร บวชพระ ผีกัดแกะสลัก และเป็นช่างไม้มีฝีมือ ไม่สึกเลยจนสุดท้ายก็เป็นสมภารวัดพระทรงสืบต่อมาจนตลอดชีวิต

อนึ่งคำว่า “ตราภูมิ” นั้นคือ เป็นหนังสือของพระมหากษัตริย์ในสมัยโบราณมักโปรดพระราชทานคุ้มกันส่วยสาอากรให้แก่ผู้มีความชอบต่อพระองค์ สุดแล้วแต่จะโปรดเกล้าฯ ให้คุ้มกันอะไร แล้วตีตราแผ่นดินประทับให้ จึงเรียกว่าตราภูมิคุ้มกัน และมักถือกันในหมู่ประชาชนว่า เป็นของขลังคุ้มกันภัยพิบัติได้ด้วย

และอีกเรื่องหนึ่งก็น่าสนใจมากกล่าวยกย่องอิทธิฤทธิ์การหยั่งรู้ “ทางใน” ของหลวงพ่อมิไฉนโอกาสนี้ด้วย ในครั้งนั้นคุณครูหวน ตาลวันนา บ้านอยู่ใกล้วัดพระทรง และชอบพอรักใคร่กับหลวงพ่อมิมาก วันหนึ่งคุณครูหวนเดินออกจากบ้านจะไปซื้อของใช้ในตลาด เดินผ่านกุฏิหลวงพ่อมิ หลวงพ่อมิไฉนหน้าต่างออกมาเห็นคุณครูหวนก็เรียกแวะ แล้วถามว่า “หวนแกจะไปซื้อตะเกียงหรือ” คุณครูหวนจึงถามกลับว่า “ทำไมหลวงพ่อบอกว่าผมจะไปซื้อตะเกียงเล่าครับ จริงครับผมกำลังจะไป” หลวงพ่อมิก็หยิบตะเกียงใหม่ ๆ ใบหนึ่งแล้วยื่นก้มลงส่งให้คุณครูหวนและกล่าวว่า “นี่แหมะ เอาไปใช้ ใบใหญ่ดี เห็นเมื่อคืนแกจุดตะเกียงใบเล็กนิดเดียว กำลังเขียนภาพอยู่ไม่ต้องไปซื้อละ” คำนี้ทำเอาคุณครูหวนงเหมือนถูกตีท้ายทอย และคิดว่าท่านไปแอบดูเราเขียนรูปถึงในบ้านเขียวหรือ เป็นไปไม่ได้ เพราะบ้านอยู่ห่างรั้ววัดก็มาก และก็เขียนอยู่บนชั้นบนด้านตะวันตก ในวัดพระทรงไม่มีทางจะเห็นแสงตะเกียงที่ห้องเขียนภาพของเราได้เลย ทั้งประตูรั้วบ้านก็ปิดแน่นแล้ว ไม่มีใครเข้าไปเลยในเมื่อคืนนั้น เหตุใดหลวงพ่อมิจึงทราบได้ มิหนำซ้ำยังทราบว่าคุณครูหวนจะไปตลาดซื้อตะเกียงอีกด้วย

พระครูสุวรรณมุนี (มี) เป็นพระบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ไว้ทั้งทางโลกและทางธรรม อันสมควรจะได้รับการยกย่องสรรเสริญให้เป็นตัวอย่าง การกระทำดีได้ผู้หนึ่งเพื่อเป็นอนุสรณ์ทำนุบำรุงภาพเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ มีอายุ ๖๗ ปี ศิษยานุศิษย์ได้สร้างรูปท่านไว้ด้วยทองสัมฤทธิ์หล่อประดิษฐานให้คนเคารพบูชาอยู่ในศาลาริมถนนมาตยวงศ์ วัดพระทรงจนทุกวันนี้

พระครูมหาวชิราภิรักษ์ (พุก)
วัดใหญ่สุวรรณาราม

พระครูมหาวชิราภิรักษ์ (พุก) วัดใหญ่สุวรรณาราม

พระครูมหาวชิราภิรักษ์ นามเดิม พุก ท่านเกิดราวปี พ.ศ. ๒๓๗๒ ที่ตำบลบ้านท่าค้อย อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อสมัยเป็นเด็ก ได้มาเป็นศิษย์พระอาจารย์เสียบซึ่งมีศักดิ์เป็นหน้าที่วัดใหญ่สุวรรณาราม เมื่ออายุครบ ๒๐ ปี จึงได้อุปสมบท ณ วัดใหญ่สุวรรณาราม ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเมืองฯ จังหวัดเพชรบุรี

ต่อมาพระอาจารย์เสียบ ได้เป็นเจ้าอาวาสวัดใหญ่-สุวรรณารามครองวัดอยู่ราว ๓ ปี ก็มรณภาพ ขณะนั้นพระภิกษุพุกมีพรรษาราว ๑๘ พรรษา ได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาสสืบมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๐ ด้วยเหตุที่วัดใหญ่สุวรรณารามเป็นสำนักที่เชี่ยวชาญทั้งคัมภีร์และวิปัสสนาธุระมาแต่กาลก่อน พระอธิการพุกก็ได้เจริญรอยตาม ท่านมีวัตรปฏิบัติเคร่งครัด เช่นการบริโภคปัจจัย ๔ ก็พิจารณาด้วยปัจจัยหกขณะเสมอทุกครั้ง ใช้บริขาร ๘ ถูกต้องตามพุทธานุญาต แม้ของขบฉันถ้าเป็นของเขี้ยวสดจำพวกพืชคาม ก็ต้องมีผู้ทำกับปียะเสียบก่อน เป็นผู้มัธยัสถ์ถ้อยคำ สำรวมในปาฏิโมกข์ มีศีลาจริยวัตรตรงดงาม

ผลงานของท่านที่ทำได้ก็คือ การบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะของวัดใหญ่สุวรรณารามทั่วทั้งพระอาราม

วัดใหญ่สุวรรณารามเป็นวัดโบราณที่ยังมีศิลปกรรมและโบราณวัตถุ อันเป็นศิลปะการช่าง สมัยอยุธยา เหลืออยู่มากกว่าแห่งใดในเมืองเพชรบุรี เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถ ลายจำหลักก้านขดบานประตูศาลาการเปรียญ และบรรดาลวดลายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพระอุโบสถ และศาลาการเปรียญ เป็นต้น ฝีมือช่างสมัยกรุงศรีอยุธยาผสมผสานกับช่างสกุลเมืองเพชรบุรี ของวัดใหญ่ฯ ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอันดี มาหลายชั่วอายุคน โดยเฉพาะในสมัยของท่านพระอธิการพุก ได้บูรณะและสร้างกุฏิสงฆ์ขึ้นหลายสิบหลัง สร้างหอสวดมนต์ กุฏิเจ้าอาวาส ทำซุ้มประตู

ก่อสร้างรอบวัด (โดยตั้งเตาเผาปูน ทำอิฐเอง) สร้างหอรบั้ง ศาลาคู่กลางลานวัด ทำกำแพงสระน้ำ สร้างระเบียงรอบพระวิหารคด ซ่อมเครื่องบนพระอุโบสถ ซ่อมเสาศาลาการเปรียญ และต่อหัวเสา กับตีนเสาศาลาการเปรียญเกือบทุกต้น ฯลฯ งานทั้งหมดทำอย่างประณีต สมกับที่เป็นช่างฝีมือ มีพระในวัดเป็นแรงงาน และช่วยเหลือการบูรณะทั้งปวง

ในหน้าแล้ง ท่านพระอธิการทุก พร้อมด้วยพระลูกวัดได้เดินทางไปตามดงไม้จากป่า ต้นแม่น้ำเพชรบุรี แล้วเลี้ยวแปรรูปไม้ ที่บ้านท่าคอย บ้านเดิมของท่าน ท่านมีน้องชายชื่อพลบ เป็นเจ้าอาวาส อยู่ที่วัดท่าคอย ส่วนไม้จำพวกขอนั้นไปเอามาจากจังหวัดสมุทรสงคราม หินนั้นขอแรงชาวบ้าน เอาเกรียนไปเข็นมาจากภูเขา

แต่ผลงานที่ท่านพระครูมหาวิหาราภิรักษ์ ได้รับการยกย่องเป็นอย่างมาก ซึ่งควรจะต้องจดจำ และจารึกไว้ ก็คือ การรู้จักรักษาของเก่าได้ดีเยี่ยม คือรู้ว่าของเก่านั้น ควรจะรักษาอย่างไร ท่านมีคติว่าการสร้างของขึ้นมาใหม่ ต้องผสมกลมกลืนเข้ากันได้กับของเดิมด้วย ดังเช่น การซ่อมแซมเสาศาลาการเปรียญ ซึ่งโย้เอียงไปทั้งหลัง เพราะดินเสาทุกต้นขาดเกือบหมด ในการที่จะซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิมนั้น เป็นภาระอันหนักมิใช่น้อย ท่านได้เพียรพยายามไปตัดซุงจากป่าต้นแม่น้ำเพชร ตั้งที่พักแรมที่บ้านท่าคอย เมื่อได้ซุงพอแก่การแล้ว ท่านจึงได้ขอเกณฑ์แรงชาวเมืองเพชรหลายร้อยคน มาช่วยให้ตั้งเชือกโยงศาลาให้ตั้งตรง แล้วจึงต่อหัวเสา ตีนเสา ที่ชำรุดทุกต้น เป็นการต่อเสาอย่างที่เรียกว่าต่อทั้งยืน นับว่าเป็นงานที่ยากยิ่ง เพราะไม่ได้ยกเสาออกมา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จฯ มาประพาสเมืองเพชรบุรี และได้เสด็จมาตรวจดู การวางแนวทางรถไฟจนถึงวัดใหญ่ ๆ พระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นการต่อเสาศาลาการเปรียญ และได้ทรงชมเชยไว้ และเมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จมา เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๒ ท่านกำลังก่อสร้างพระระเบียงวิหารคดอยู่ ได้ตั้งพลับพลาประดับเคียงกำแพงซึ่งอยู่ระหว่างพระอุโบสถกับเสาศาลาการเปรียญ

เมื่อพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จมาถึงวัดใหญ่สุวรรณารามแล้ว ท่านพระครูมหาวิหาราภิรักษ์ เป็นผู้กล่าวเชิญพระพุทธเจ้าหลวงฯ เข้าสู่พระอุโบสถ พระองค์ตรัสว่า “คุณลุงเดินนำหน้าเถิด” แต่ท่านก็ยังรีรออยู่ หรืออาจเป็นเพราะท่านชราแล้ว และมีประหม่าอยู่บ้าง หรืออาจเป็นเพราะพระพุทธเจ้าหลวงท่านทรงเมตตาให้ความเคารพนับถือ จึงทรงเข้าจูงมือถืออ้อมแขน พาท่านเจ้าอาวาสเข้าสู่พระอุโบสถ นับเป็นเหตุการณ์อันประทับใจแก่ผู้เห็นในครั้งนั้นเป็นอย่างมาก ต่างรำลือกันว่า ท่านคุ้นเคยกับในหลวง ขนาดจับมือถืออ้อมแขนกันได้ทีเดียว นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์ที่ควรบันทึกแทรกไว้ อันเป็นเหตุการณ์ซึ่งท่านมีความเกี่ยวข้องสนิทสนมกับในหลวงรัชกาลที่ ๕ กล่าวคือ ครั้งหนึ่งท่านได้รับนิมนต์ให้ไปในงานพระราชพิธีในพระบรมมหาราชวัง เมื่อไปถึงพระบรมมหาราชวัง เข้าสู่มณฑลพิธีแล้ว ด้วยเหตุที่ท่านเป็นพระหัวเมือง จึงนั่งอยู่ ณ ที่สุดอาสนะ ท้ายพระราชอาสนะและพระเถรานุเถระทั้งหลาย เมื่อในหลวงเสด็จมาถึง ก็ทรงถามถึงว่า “พระครูวัดใหญ่ฯ มาหรือเปล่า อยู่ที่ไหน” เมื่อพระองค์ทรงทราบแล้ว จึงทรงพระกรุณาไปจูงมือท่านพระครูฯ มาหนึ่ง ณ ที่สมควรแห่งหนึ่ง ชำราชากรบริหาร และพระสงฆ์ทั้งหลายต่างมองกันด้วยความแปลกใจยิ่งนัก และท่านยังได้เดินทางไปในงานพระราชพิธีหลวง ในพระบรมมหาราชวังอีกเป็นหลายคราว

และต่อมาในวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ นั้นเอง พระพุทธเจ้าหลวงก็ได้เสด็จมาเปลี่ยนพัดพระครู เป็นพัดพุดตานหักทองขวางให้ท่าน กับเพิ่มนิมิตยภัด ให้อีกด้วย พัดยศชนิดนี้ จะพระราชทานเฉพาะพระภิกษุ ที่ทรงคุณเคยและทรงพอพระราชหฤทัยเป็นการ ส่วนพระองค์เท่านั้น นับได้ว่าเป็นพระมหากษัตริย์คุณ โดยแท้ ดังปรากฏข้อความในพระราชหัตถเลขา ดังนี้

“เปลี่ยนพัดพุดตานหักทองขวางให้พระครู มหาวิหารภริรักษ์ เพิ่มนิมิตยภัดให้เท่าพระครูเจ้าอาวาส ให้พัดรองเจ้าอธิการวัดป่าแป้น วัดศาลาหมูสี และ วัดเกาะ เพราะได้รู้จักกัน แต่ก่อนเคยไปพักที่วัด”

นอกจากนี้ ยังมีเหตุการณ์ที่น่าจะได้บันทึกไว้อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระคุณท่านเจ้าอาวาส องค์นี้ คือ ท่านได้เป็นผู้กราบทูลในหลวงจนพระองค์ต้องสั่งเปลี่ยนแปลงการวางราง ทางรถไฟ สายใต้ใหม่ให้วกอ้อมไปทางวัดวิหารและวัดไตรโลก นับว่าเป็นทางตอนที่โค้งมากที่สุดตลอดทาง สายใต้นี้ มีฉะนั้นแล้วทางรถไฟจะต้องผ่านเข้าไปในระหว่างวัดใหญ่ฯ กับวัดโพธาราม พุ่งตรงไป วัดไผ่ล้อม

ท่านมรณภาพเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ คำนวณอายุได้ ๘๒ ปี ครองวัดอยู่ราว ๔๐ ปี เมื่อท่านมรณภาพ แล้วศิษยานุศิษย์ได้หล่อรูปเหมือนไว้สองรูป (ขณะที่อยู่ในพระอุโบสถรูปหนึ่ง อยู่ที่วัดวิหารรูปหนึ่ง) วัดใหญ่สุวรรณาราม มีศิลปะและโบราณวัตถุสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย หลงเหลือเอาไว้ให้อุชนรุ่นหลังได้ศึกษาและดูชม จนถึงทุกวันนี้ ก็ควรนับได้ว่า ท่านพระครูมหาวิหารภริรักษ์ (พุก) เป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งผู้หนึ่งโดยแท้ นอกจากท่านจะเป็น “พระดี” รูปหนึ่งของเมืองเพชรแล้ว ท่านยังเป็นผู้ควรแก่การยกย่องสรรเสริญ รู้จักอนุรักษศิลปวัตถุโบราณ ยากที่จะมีใครเสมอเหมือนเกียรติคุณ ความดีและเรื่องราวของท่าน คงจะได้เป็นที่จารึกจดจำของอุชนรุ่นหลังคู่กับของดีของวัดใหญ่ฯ อยู่ตลอดกาลนาน

พระครูญาณวิลาส (แดง)
วัดเขابันไดอิฐ

พระครูญาณวิลาส (แดง) วัดเขابันไดอิฐ

พระครูญาณวิลาส (แดง) เกิดที่ตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อเดือนเมษายน ปีระกา พ.ศ. ๒๔๒๑ เป็นบุตรนายแป้น มารดาชื่อนางนุ่ม นามสกุล อันแสง โดยเป็นบุตรชายคนที่ ๕ เมื่อเยาว์วัยได้ช่วยบิดามารดาทำไร่ ทำนา ทำมาหากินจนกระทั่งเติบโตใหญ่ มิเคยได้เล่าเรียนหนังสือเหมือนเด็กสมัยใหม่นี้เลยจนอายุ ๒๐ ปี บิดามารดาหวังจะให้บวชเรียนตามประเพณี จึงได้นำมาฝากกับท่านอาจารย์เปลี่ยนแห่งวัดเขابันไดอิฐ เพื่อจะได้เล่าเรียนหนังสือไทย และอุปสมบทเป็นพระภิกษุต่อไป

อาจารย์เปลี่ยนสมภารวัดเขابันไดอิฐผู้นี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญทางวิปัสสนากัมมัฏฐานผู้หนึ่ง อันเป็นที่นับถือของพระสงฆ์องค์เจ้าและประชาชนทั่วไป ท่านเคร่งครัดต่อศิลาจารวัตรมากและเป็นผู้เอาใจใส่ต่อศิษย์อย่างดี ท่านสั่งสอนให้นายแดง เรียนหนังสือไทยจนอ่านออกเขียนได้ภายในเวลา ๑ ปี เมื่อนายแดงอายุ ๒๑ ปี จึงบอกบิดามารดาให้หาเครื่องบวชชุดพร้อมแล้วก็อุปสมบทนายแดงเป็นพระภิกษุจำพรรษาอยู่วัดเขابันไดอิฐ

พระภิกษุแดง ประพฤติเคร่งครัดต่อพระวินัย และปฏิบัติต่อพระอาจารย์เปลี่ยนเป็นอันดี จึงเป็นสบอัคราจารย์ของอาจารย์ รักใคร่ยิ่งกว่าศิษย์อื่นใดทั้งสิ้น ท่านอาจารย์พยายามสั่งสอนวิชาการทางวิปัสสนา และวิธีนั่งปลงกัมมัฏฐานในถ้ำ อยู่เป็นนิจศีล ถ่ายทอดวิชาทุกตยาคมให้อย่างไม่ปิดบังหวงแหน เหตุนี้จึงทำให้พระภิกษุแดงเฟลิดเฟลินในการศึกษาวิชาความรู้ อันเป็นคุณวิเศษต่อพระอาจารย์เปลี่ยนจนลืมหาลาเพศ และนับวันยิ่งสำนึกในรสพระธรรม สัมมาปฏิบัติ กำจัดกามกิเลสลงได้ที่ละห้อย ๆ จึงกลายเป็นพระดี ปฏิบัติชอบ อาวุโสสูงในวัดเขابันไดอิฐ

ครั้งเมื่อท่านอาจารย์เปลี่ยน ถึงการมรณภาพลงแล้วเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ พระภิกษุแดง จึงได้รับหน้าที่สมภารวัดเขาบันไดอิฐแทน ถึงแม้หลวงพ่อดังจะเป็นเจ้าอาวาสแล้วและมีภารกิจ มากขึ้นตามหน้าที่ก็ตาม ท่านก็ยังปฏิบัติสมาธิโดยนั่งถ้าแสงหาวิมุติภาวนาทุกวันมิได้ขาด ดังนั้น เมื่อท่านเสกเป่าฟ่งเสียงอะไรขึ้นวัตถุลึ้นนั้น ๆ ก็จะมาผ่นีกอำนาจฤทธิ์เดชลงไว้ในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จริงประกอบด้วยอนุภาพแห่ง น้บมันคงเป็นกำลังภายในด้วย ดังนี้ก็ย่อมเกิดประสิทธิผล สมประสงค์ ถึงแม้หลวงพ่อดังจะมีเคยอวดอ้างความขลัง หรือในมานสมาธิของท่านเลยก็ตาม แต่ผลของการศักดิ์สิทธิ์ในเลขยันต์ ปัดเป่ามนต์ของท่าน ก็ได้สำแดงออกมาแล้วเป็นอันมากกว่า คุ่มครองป้องกันได้อย่างแน่นแท้ ดังได้ยกตัวอย่างมาเป็นอุทธาหารณ์ ต่อไปนี้

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๗๗ ถึงพ.ศ. ๒๕๘๐ เกิดโรคระบาดสัตว์ คือ วัว ควาย เป็นโรคติดต่อย่างแรง ทำให้วัวควายล้มตายเสียมากต่อมาก ขณะนั้นไม่มีสัตวแพทย์ ราษฎรชาวนาที่พาไปหาหลวงพ่อดัง ให้ช่วยปัดเป่าป้องกันโรคระบาดสัตว์ให้ด้วย

หลวงพ่อดังจึงปลุกเสกลงเลขยันต์ในผืนผ้า รูปสี่เหลี่ยมสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ขนาดเท่าผ้าเช็ดหน้า แจกให้ราษฎรผู้เลี้ยงวัวควายนำไปผูกปลายไม้ ปักไว้ที่คอกสัตว์ของตน ก็ปรากฏผลว่าคอกสัตว์ที่ปักผ้า ประเจียดยันต์หลวงพ่อดัง สัตว์เลี้ยงไม่ตายเลย ทุกบ้านในตำบลใกล้เคียงวัดเขาบันไดอิฐ เมื่อทราบ กิตติศัพท์แพร่หลายไปดั่งว่า จึงมีราษฎรบ้านที่อยู่ไกล ๆ มาขอฝ้ายันต์หลวงพ่อดังกันทุกวันมิได้ขาด จนโรคระบาดระงับไป

ความลือชาในเรื่องฝ้ายันต์หลวงพ่อดัง จึงปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกในความศักดิ์สิทธิ์ จำเดิม แต่่นั้นเป็นต้นมา ผู้คนก็เข้ามาหาหลวงพ่อดังมาก ต่อมาเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ คือมหาสงคราม เอเชียบูรพา ทหารญี่ปุ่นขึ้นประจวบคีรีขันธ์ เกิดต่อสู้กับทหารอากาศไทยนั้น ชาวเพชรบุรีก็ตระหนก ตกใจต่างพากันหาเครื่องรางของขลังป้องกันตัว ยามเมื่อยุทธภัยใกล้ตัวเข้ามาแล้วส่วนใหญ่ก็ไปหา หลวงพ่อดัง ท่านก็ลงผ้าประเจียดยันต์แจกให้คุ้มครองป้องกันตัว

ต่อมามีความเห็นว่า การทำฝ้ายันต์นั้นทำลำบากเขียนได้ทีละน้อยผืนไม่พอแจก จึงคิดทำ เหรียญทองแดง (ปั๊มได้คราวละมาก ๆ) มีรูปหลวงพ่อดังด้านหนึ่ง อีกด้านหนึ่ง มีอักขระลงยันต์ ของท่าน เป็นเหรียญรูปไข่ กลมรี มีห่วง กระทำพิธีพุทธาภิเษก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๘๓ สงครามยังไม่เลิก และใครที่นับถือมาขอท่านก็แจกไป

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗ สัมพันธมิตรอันมืออเมริกาและอังกฤษกลับตีโต้ ญี่ปุ่น - เยอรมัน ได้นำเครื่องบินปี ๒๕ มาทิ้งระเบิดจังหวัดเพชรบุรีบ่อยครั้ง ทำลายรถไฟ สถานีรถไฟ สะพานข้ามแม่น้ำ รถไฟเสียหายใช้การไม่ได้อย่างราบคาบ ผู้คนแตกตื่นหนีภัยหรือลงหลุมหลบภัยกันอลหม่าน พวกผู้หญิง เด็ก และคนแก่อกสันขวัญหาย ภาวนาพุทธคุณจับต้นชนปลายไม่ถูก โรงเรียนปิด ศาลากลาง และอำเภอ กองทหารต่างโยกย้ายเปิดอยู่ที่ไหนก็ไม่ทราบ รวมความว่าเพชรบุรีก็ต้องยุทธภัยในครั้งนั้น แต่ปรากฏว่าตามบ้านเรือนคนที่นับถือหลวงพ่อด่าง มีฝ้ายันต์แขวนไว้ในบ้านมากต่อมาก และผู้คนมีเหรียญหลวงพ่อด่างห้อยคอกันเกลื่อนกลาดกลับไม่มีภัยอันตรายใด ๆ เกิดขึ้นแก่เขาเลยหลวงพ่อด่างจึงมีชื่อเสียงมาก

ต่อมาถึง พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ยู่ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสมณศักดิ์ที่พระครูญาณวิลาส พร้อมด้วยสัญญาบัตรพัดยศแก่หลวงพ่อด่าง ศิษยานุศิษย์ จึงได้ทำการฉลองสมณศักดิ์และทำเหรียญหลวงพ่อด่างขึ้นอีกเป็นรุ่นที่สองในรูปแบบเดิม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ ขณะที่ท่านมีอายุได้ ๘๒ ปี และต่อมาก็ได้มีการสร้างเหรียญหลวงพ่อด่างขึ้นอีกหลายครั้ง และได้รับความนับถือศรัทธาจากประชาชนตลอดมา

พระครูญาณวิลาส มรณภาพเมื่อ วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๗ สิริอายุ ๙๖ ปี พรรษาที่ ๗๔

พระครูพิพิธศุภการ (เสนาะ กมโล)
วัดป้อม

พระครูพิพิธศุภการ (เสนาะ กมโล) วัดป้อม

พระครูพิพิธศุภการ นามเดิม เสนาะ เจริญพงศ์ เกิดเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๕ ที่บ้านปากทะเล ตำบลปากทะเล อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เป็นบุตรของนายฉาย นางผิน เจริญวงศ์ ในวัยเยาว์ ได้เข้ารับการศึกษานจนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนบ้านปากทะเล และเป็นผู้ใฝ่รู้ห่มั่นศึกษา หาความรู้จากตำราต่าง ๆ อีกเป็นอันมาก เมื่อถึงวัยหนุ่ม เคยเข้ารับราชการทหารในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๖ - พ.ศ. ๒๔๘๘

หลังจากปลดประจำการได้บรรพชาอุปสมบท ที่วัดยาง โดยมีพระพิศาลสมณกิจ (ต่อมาคือ พระเทพวงศาจารย์ เจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี) เจ้าอาวาส วัดยาง เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์ผ่าน วัดยาง เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระครูรัตนสารวิสุทธิ์ (เชื่อม) วัดแก่นเหล็ก เป็นพระอนุสาวนาจารย์ โดยได้รับฉายาว่า กมโล หลังจากอุปสมบทได้ ๖ พรรษาได้ลาสิกขาบท ไปประกอบอาชีพเสมียนอยู่ที่ โรงเลื่อยไม้บ้านกรูด ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งในเวลานั้นพระพิศาลสมณกิจ เจ้าอาวาสวัดยางอุปัชฌาย์ของท่านพร้อมคณะได้ไป ตัดไม้ในป่าบ้านกรูดเพื่อมาบูรณะวัดยาง ท่านเสนาะ ซึ่งเป็นเสมียนโรงเลื่อยอยู่ที่บ้านกรูดได้ช่วยติดต่อ ประสานงานและดูแลคณะของพระพิศาลสมณกิจ เป็นอย่างดี ต่อมาท่านได้ลาออกจากการเป็นเสมียน และกลับมาอุปสมบทที่วัดยางอีกครั้งและเป็นการบวช ตลอดชีวิต ซึ่งในครั้งนี้ท่านได้ทำหน้าที่ปฏิบัติดูแล พระเทพวงศาจารย์เป็นอย่างดีตลอดมา

พระครูพิพิธศุภการเป็นพระเถระทรงภูมิรู้ ท่านสามารถท่องจำพระปาฏิโมกข์ อ่านและเขียนภาษาขอมได้ เป็นช่างเขียนชั้นเลิศ มีผลงานการเขียนภาพ มหาเวสสันดรชาดก รามเกียรติ์ และที่มีชื่อเสียงมากคือภาพสุนทรวาทินี นอกจากนี้ท่านยังมีความสามารถในด้านงานวรรณกรรม ผลงานการศึกษาค้นคว้าหาความรู้อีกประการหนึ่งคือ ท่านเป็นนักอ่านและนักสะสมหนังสือ ท่านมีหนังสือสะสมไว้มากและให้ผู้ที่สนใจได้หยิบยืมไปอ่านโดยไม่หวงและไม่เคยออกปากทวง

ท่านสำเร็จนักธรรมเอกจากสำนักเรียนวัดยางเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ และได้เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมตั้งแต่นั้นมา ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดป้อม และได้รับการแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระครูสัญญาบัตร พระครูพิพิธศุภการเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗

เมื่อได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสนั้นวัดป้อมอยู่ในสภาพเก่าแก่ ทรุดโทรม ท่านจึงได้ทำการบูรณปฏิสังขรณ์วัดป้อมขึ้นใหม่ทั้งวัดจนเกิดความสมบูรณ์เรียบร้อย ไม่ว่าจะเป็นหมู่กุฏิสงฆ์ อุโบสถ การเปรียญ หอระฆัง ศาลาบำเพ็ญกุศล ทำให้ปัจจุบันวัดป้อมเป็นวัดที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด และร่มรื่นด้วยมณฑลไม้นานาพันธุ์

พระครูพิพิธศุภการเป็นพระเถระที่เป็นที่นับถือของบุคคลทั่วไป โดยท่านเองได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่การสั่งสอนบุคคลทั้งหลายให้นำไปปฏิบัติต่อ เช่น การออกบิณฑบาตเป็นวัตรลงทำวัตรเช้าเย็นมิได้ขาด ทำบุญตักบาตรในทุกวันพฤหัสบดี ทำบุญบูชาครูทุกปีเพื่อระลึกถึงคุณครูอาจารย์ ทำความสะอาดบริเวณวัดอยู่เสมอ อนุเคราะห์แก่ญาติโยมที่เข้ามาพึ่งวัดโดยทั่วถึงกัน เช่น การตั้งน้ำชา กาแฟขนมขบเคี้ยวไว้บริการแก่ผู้เข้ามาอาศัยลานวัดจอต้อนรับจ้างรับส่งนักเรียนวันละหลายสิบล้าน อนุเคราะห์กระแสไฟฟ้า น้ำประปา ตลอดจนเจ้าหน้าที่แก่ญาติโยมที่มาใช้ศาลาบำเพ็ญกุศล เป็นต้น

พระครูพิพิธศุภการจึงเป็นทั้งนักปกครอง นักพัฒนา นักบุญ นักปฏิบัติ อุบัติมาเพื่อสร้างคุณประโยชน์ไว้แก่พระพุทธศาสนาและสังคม

พระครูพิพิธศุภการเป็นผู้มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง แม้จะเข้าสู่วัยสูงอายุก็ยังสามารถปฏิบัติศาสนกิจสงเคราะห์ญาติโยมได้เป็นปกติ จวบจนย่างเข้า พ.ศ. ๒๕๕๓ ท่านเริ่มมีอาการอ่อนเพลีย แพทย์วินิจฉัยยังไม่พบความผิดปกติจึงแนะนำให้ท่านพักผ่อนมากขึ้น จวบจนตอนค่ำของวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ท่านได้ละสังขารไปอย่างสงบท่ามกลางพระสงฆ์และญาติโยมที่มาเฝ้าอาการป่วยในเวลา ๒๓.๐๐ น. สิริอายุ ๘๘ ปี ๖ เดือน ๙ วัน

พระครูญาณวิชัย (ยัด) วัดเกาะ

พระครูญาณวิชัย นามเดิม ยัด เกิดเมื่อวันพฤหัสบดี แรม ๑๕ ค่ำ เดือนยี่ ปีวอก ตรงกับวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๒๗ ที่บ้านโพธิ์งาม เขาพนมขวัด จังหวัดเพชรบุรี เป็นบุตร นายทอง นางเปรม พวงทรี มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๓ คน บิดาเสียชีวิตตั้งแต่ท่านยังอยู่ในครรภ์มารดา ต่อมาท่านจึงได้รับการอุปการะจากนายบ้านผู้เป็นหน้าชาย ในวัยเยาว์ได้เข้ารับการศึกษานในสำนักวัดวังบัว เป็นศิษย์อาจารย์เฉยรองเจ้าอาวาส มีความรู้ในด้านหนังสือไทย ขอม คัมภีร์มูลกัจจายน์ วิชาช่างเขียน แกะสลัก ปั้น ช่างทอง ลูกคิด และเขียนแบบแปลนแผนผังต่าง ๆ

เมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ได้อุปสมบทที่พัทธสีมา วัดลาดโพธิ์ ตำบลสำมะโรง โดยมีพระอาจารย์ทอง วัดบางแก้ว เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอธิการปาน วัดลาดโพธิ์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ เจ้าอธิการเหลื่อม (ต่อมาคือพระครูเพชรโรปมคุณ) วัดเกาะ เป็นอนุสาวนาจารย์ เมื่ออุปสมบทแล้วได้จำพรรษาที่วัดเกาะ ตลอดมา

เมื่ออุปสมบทแล้วได้เข้าศึกษาพระปริยัติธรรมในสำนักวัดเกาะ และสำนักวัดจันทราวาส จนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในพระปริยัติธรรม ด้านอุปนิสัยท่านเป็นผู้ที่สงบเรียบร้อยสำรวมอินทรีย์ เคารพในพระวินัยและระเบียบของคณะสงฆ์ ตลอดจนมีไหวพริบปฏิภาณ สุขุม สงบเย็น นอกจากนี้แล้ว ท่านยังมีความสามารถโดดเด่นในการเทศนาสั่งสอน มีน้ำเสียงไพเราะจับใจผู้ฟัง นับเป็นพระธรรมกถึก แห่งยุค

เมื่ออุปสมบทแล้วท่านได้นำความรู้ทางวิชาช่างที่สั่งสมมาแต่ปฐมวัยช่วยเหลืองานพระครูเพชรโรปมคุณมาตลอด เช่นการบูรณปฏิสังขรณ์ฐานชุกชีและพระประธานในอุโบสถ โดยได้เป็นแม่งานวางผังลวดลาย ควบคุมการแกะสลัก และลงมือสลักฝากฝีมือไว้ ออกแบบดาวเพดาน และลายทองที่เสابนศาลาการเปรียญ สร้างตู้แกะสลักเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐

เมื่อถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๐ พระครูเพชรโรปมคุณ (เหลื่อม) เจ้าอาวาสวัดเกาะ ได้มรณภาพลง ทางคณะสงฆ์จึงแต่งตั้งท่านให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล และคณะกรรมการสงฆ์ที่พระวินัยธร ท่านได้เป็นกำลังในการประชุมคณะสงฆ์พิจารณาอธิกรณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นอย่างสุขุม รอบคอบจนได้รับการสรรเสริญจากเจ้าคณะจังหวัดต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์

เมื่อคราวทำศพพระครูเพชรโรปนคุณ (เหลื่อม) ท่านได้อำนวยการสร้างเมรุขนาดใหญ่สำหรับปลงศพพระครูเพชรโรปนคุณ (เหลื่อม) ซึ่งเป็นอาจารย์ของท่านเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ โดยมีครูหวน ตาลวันนา เป็นผู้ออกแบบ พระปลัดอินทร์ วัดยาง คุณพ่อรวม วัดลาดโพธิ์ พระอาจารย์ผูก นายเล้ง เขยสุวรรณ นายเอียน ชูบดินทร์ นายชุ่ม สุวรรณช่าง นายฝอน โปธิศาสตร์ ภิกษุและชาวบ้านอีกมาร่วมกันสร้าง ใช้ไม้และเวลาทำนานหลายเดือน เมื่อนำเมรุขึ้นต้องใช้รถยกยกยอดเมรุถึง ๑๒ ตัว ในงานนี้พระอาจารย์เป่า วัดพระทรง ได้นำตุ๊กตากลมาเป็นเครื่องประดับเมรุด้วย เมรุหลังนี้เป็นเมรุที่ตั้งงามมากในยุคนั้น

นับแต่ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสท่านได้ดำเนินการปกครองวัดด้วยระเบียบวินัยอันดีงามเอาใจใส่อบรมภิกษุสามเณรให้อยู่ในพระวินัยและสงเคราะห์ด้วยจิตบิณฑบาตอันสมควร เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยก็ดูแลอย่างใกล้ชิด ให้การศึกษาพระธรรมวินัยโดยทั่วถึง ภิกษุสามเณรรูปใดศึกษาดีก็ส่งเสริมให้ก้าวหน้าขึ้นไป ใครประพฤติดีก็ยกย่องให้ปรากฏ ใครผิดก็แนะนำสั่งสอนให้รู้จักคุณและโทษ

ในด้านการปฏิสังขรณ์ต่อณรัษฎาภิเษม ท่านปฏิบัติตามสมควรแก่ฐานะประกอบกับจริยาวัตรอัธยาศัยอันมีเมตตา ชวนให้ผู้ที่คบหาสมาคมเกิดความรักและเคารพอย่างซาบซึ้ง จึงเป็นเหตุให้มีผู้เคารพท่านอย่างกว้างขวางผู้หนึ่ง

ในยุคที่ท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดเกาะท่านได้ดูแลเอาใจใส่เสนาสนะ มีการบูรณปฏิสังขรณ์และก่อสร้างตลอดสมัยของท่าน เช่น กุฏิสงฆ์ออกทรัพย์สร้างโดยนายแยม นางลาว บุรณพานิช และนางเพียร บุตรี กุฏิสงฆ์ออกทรัพย์สร้างโดยขุนชำนาญนิคมกิจ (หรุ่น) โรงเรียนพระปริยัติธรรมออกทรัพย์สร้างโดยนายครอง วาดเวียงไชย ศาลาบำเพ็ญกุศล ออกทรัพย์สร้างโดย นายบ้านเขาพนมขวด ศาลาบำเพ็ญกุศล ออกทรัพย์สร้างโดยหมื่นสุขประสารราษฎร์ (บ้าน สุขะพานิช)

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๘๐ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ที่พระครูญาณวิจิตร ท่านพระครูญาณวิจิตรมีโรคประจำตัวเรื้อรัง มีหมอบรุงยารักษาอยู่เป็นประจำ แต่โรคมาก็กำเริบในช่วงหลัง ก่อนมรณภาพท่านอาพาธเพียง ๔ วัน และมรณภาพในวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ เวลาบ่ายสามโมงเย็น สิริอายุ ๕๓ ปี พรรษา ๓๓

พระสุวรรณมณีนรสีหธรรมทายาท
สังฆปาโมกข์ (ฉุย)
วัดคงคารามวรวิหาร

พระสุวรรณมณีนรสีหธรรมทายาท สังฆปาโมกข์ (ฉุย) วัดคงคารามวรวิหาร

พระสุวรรณมณีนรสีหธรรมทายาท สังฆปาโมกข์ นามเดิม ฉุย เกิดเมื่อวันเสาร์ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีมะเมีย ตรงกับวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๐๑ ณ บ้านสะพานช้าง ตำบลต้นมะม่วง อำเภอคลองกระแซง จังหวัดเพชรบุรี เป็นบุตรนายหง นางนก ยังอยู่ดี

เมื่อท่านอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ในปีชวด พ.ศ. ๒๔๒๑ ได้อุปสมบทที่วัดคงคาราม โดยมีพระพิศาลสมณกิจ (สิน) เจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรีเป็นอุปัชฌาย์ พระอธิการหลุบ วัดมหาธาตุ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระปลัดท้วม วัดคงคาราม เป็นพระอนุสาวนาจารย์ได้รับฉายาว่า สุขภิกขุ เมื่อบรรพชาอุปสมบทแล้วได้จำพรรษาที่วัดคงคารามตลอดมา ได้ศึกษาค้นถุ่จากพระอุปัชฌาย์พอสมควรแล้ว แล้วเริ่มศึกษาทางวิปัสสนาธุระ โดยมีท่านอาจารย์ครุฑ วัดมหาธาตุ เป็นอาจารย์ท่านศิษย์วิปัสสนาธุระอย่างพากเพียรเป็นเวลาดลอด ๗ พรรษาอย่างเคร่งครัดไม่ว่างเว้น จนแตกฉานเชี่ยวชาญในทางวิปัสสนาธุระและได้รับการยกย่องจากท่านอาจารย์ครุฑให้เป็นอาจารย์สั่งสอนศิษย์ทางวิปัสสนาธุระแทนท่านสืบต่อมา

ทางด้านคันถธุระท่านได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ พ.ศ. ๒๔๒๖ เป็นฐานานุกรมของพระพิศาลสมณกิจ (สิน) เจ้าคณะจังหวัด ที่พระใบฎีกา พ.ศ. ๒๔๓๑ ได้เลื่อนฐานาขึ้นเป็นพระสมุห์ พ.ศ. ๒๔๓๒ ได้เลื่อนฐานาขึ้นเป็นพระวินัยธรรม พ.ศ. ๒๔๔๒ ได้เลื่อนฐานาขึ้นเป็นพระวินัยธร พ.ศ. ๒๔๔๖ ได้เลื่อนฐานาขึ้นเป็นพระปลัด

พ.ศ. ๒๔๔๘ พระพิศาลสมณกิจ (สิน) ได้มรณภาพลง พระปลัดฉุยได้รักษาการเจ้าอาวาส วัดคงคารามวรวิหาร ต่อมาทางคณะสงฆ์ได้ตั้งพระมหาโรตมาปกครองวัดคงคารามวรวิหาร พระปลัดฉุยก็ได้เป็นฐานานุกรมต่อ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๕๐ ท่านได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น พระครูสัญญาบัตรที่พระครูสุวรรณมณี ตำแหน่งเจ้าคณะรองเมืองเพชรบุรี เมื่อตำแหน่งเจ้าอาวาส วัดคงคารามว่างลงในปีมะเส็ง พ.ศ. ๒๔๖๐ ท่านก็ได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสและในปีเดียวกันนี้ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ขึ้นเป็นพระราชาคณะสามัญที่พระสุวรรณมณีนรสีหธรรมทายาท สังฆปาโมกข์ เจ้าคณะสงฆ์เมืองเพชรบุรี ในวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๐

พระสุวรรณมณีเป็นพระที่มีจริยวัตรงามเป็นที่ควรแก่การเคารพนับถือท่านเป็นผู้มีความโอบอ้อม อารีเมตตกรุณาต่อคนทั่วไปไม่นิยมสะสมวัตถุสิ่งของทั้งหลาย ท่านบำเพ็ญบุญบริจาคทานแทบทุกปี เหลือสิ่งของไว้แต่พอใช้สอย ท่านได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีเมตตาในดวง คือ ผู้ใดได้สมาคมกับท่านแล้ว ย่อมติดใจรักใคร่ท่าน สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ก็ทรงโปรดปรานรักใคร่ท่าน ทรงประทานพระกรุณาต่อท่านยิ่งกว่าพระราชาคณะหัวเมืองอื่นทั้งปวงเมื่อสมเด็จพระมหาสมณเจ้า ล้นพระชนม์แล้ว สมเด็จพระสังฆราชเจ้าองค์ต่อมา คือ สมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระวรวงศ์เธอกรมหลวง ชิวรสิริวัฒน์ก็ทรงโปรดปรานท่านเช่นเดียวกัน

สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงคุ้นเคยชอบพอกับท่านเจ้าคุณสุวรรณมณีพระองค์ ได้เขียนไว้ในคำนำหนังสือมิลินทปัญหาว่า “นายนาวาตรี หลวงมธุณูศาสนศาสตร์สาธมาแจ้งความแก่ กรรมการหอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนครขอใช้ช่วยเลือกหนังสือและจัดการพิมพ์ให้ตามประสงค์ ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะรับธุระรู้สึกว่าได้มีส่วนช่วยงานศพบพระสุวรรณมณี ซึ่งเป็นผู้ที่ข้าพเจ้าคุ้นเคย ชอบพอมาช้านานตั้งแต่ท่านยังเป็นพระครูอยู่ในรัชกาลก่อน เป็นอาจารย์ฝ่ายวิปัสสนามีศิษย์มากกว่า ใคร ๆ ทั้งเมืองเพชรบุรี และเป็นผู้มีอัชฌาตย์เรียบร้อยมั่นคงในพระธรรมวินัยแม้สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสก็ทรงยกย่องวัตรปฏิบัติของท่านและโปรดมาแต่ครั้งนั้น

พระสุวรรณมณีได้สร้างถาวรวัตถุที่เป็นประโยชน์หลายอย่างไว้ที่วัดคงคารามเป็นต้นว่าในสมัย ที่ท่านเจ้าคุณพิศาลสมณกิจ (สิน) เป็นเจ้าอาวาสได้มีการปฏิสังขรณ์พระอุโบสถท่านได้เป็นกำลังสำคัญ ในการปฏิสังขรณ์ครั้งนั้นครั้งท่านได้เป็นเจ้าอาวาสท่านได้สร้างโรงเรียนนักธรรมสำหรับภิกษุสามเณร เรียนธรรมวินัยสร้างโรงเรียนหนังสือไทยซึ่งเป็นโรงเรียนที่ขึ้นอยู่ในกระทรวงธรรมการสมัยนั้น หล่อพระพุทธรูป พระพุทธรูปชินสีห์ พระศรีศาสดา เป็นที่สักการบูชาแห่งพุทธศาสนิกชน สร้างมณฑปประดิษฐานพระพุทธรูปที่หล่อทั้ง ๓ องค์ ไว้ที่วัดคงคาราม ขุดสระน้ำเป็นที่สาธารณประโยชน์ ไว้ที่บ้านสะพานช้างนอกจากนี้ยังได้ปฏิสังขรณ์ ศาลา กุฏิ และถาวรวัตถุอื่น ๆ ในวัดคงคารามอีกเป็น อันมาก

ท่านเป็นอาจารย์สั่งสอนศิษย์ทั้งพระภิกษุ อุบาสก อุบาสิกาในทางวิปัสสนาธุระมีผู้ศรัทธา เลื่อมใสท่านมากทั่วทั้งจังหวัดเพชรบุรี และชื่อเสียงท่านเลื่องลือไปถึงจังหวัดอื่น ๆ ด้วย ผู้ที่สนใจ จะศึกษาวิปัสสนาธุระมักจะนิยมไปศึกษาที่สำนักพระสุวรรณมณี (ฉุย) วัดคงคาราม

ท่านได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้อบรมเลี้ยงศิษย์ดีหาผู้เสมอได้โดยยากดั่งนั้นพ่อแม่จึงมักพาบุตรของตนมาฝากให้เป็นศิษย์ของท่านท่านต้องเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนลูกศิษย์มีจำนวนถึง ๑๐๐ คนเศษ จนต้องตั้งโรงเรียนสอนวิชาสามัญควบคู่ไปกับการพัฒนาธรรมะ และธรรมาปฏิบัติด้วยเริ่มต้นเรียนที่หอนั้นแล้วขยายไปที่ศาลาปูน เมื่อมีผู้มาสมัครเรียนมากขึ้นท่านก็ได้จ้างครูมาสอนประจำ โดยท่านจ่ายเงินเดือนครูจากเงินที่รวบรวมได้จากกิจกรรมนิตไปสวดมนต์หรือไปเทศน์ในปีที่ ๓ ท่านเริ่มวางหลักสูตรและวิธีสอนแบบโรงเรียนรัฐบาลพอสิ้นปีก็จัดให้สอบไล่ และเลื่อนชั้นท่านได้สร้างอาคารขึ้นเป็นโรงเรียนให้ชื่อว่าโรงเรียนบำรุงไทยและเรียกอาคารหลังแรกว่าเรือนบำรุงไทย ในวันทำพิธีเปิดป้ายพระยาสุรินทรภักไชย (เทียม บุนนาค) เจ้าเมืองเพชรบุรี เป็นประธานในพิธีเปิด มีข้าราชการพ่อค้าประชาชนมาร่วมงาน คับคั่งเป็นประวัติการณ์

ใน พ.ศ. ๒๔๕๕ โรงเรียนวัดพลับพลาชัยได้ยุบมารวมกับโรงเรียนบำรุงไทยกิจการของโรงเรียนยิ่งเจริญก้าวหน้ามากขึ้นชื่อเสียงของโรงเรียนบำรุงไทยเป็นที่เชื่อถือของชาวเพชรบุรีต่อมาทางราชการได้มาตรวจสอบการปฏิบัติงานจนเป็นที่พอใจแล้ว จึงยกฐานะโรงเรียนบำรุงไทยเป็นโรงเรียนรัฐบาลเพื่อเป็นตัวอย่างแก่วัดวาอารามอื่น ๆ ในประเทศและเอกชนผู้มีใจเสียสละได้ช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของชาติทางการจึงเปลี่ยนชื่อโรงเรียนบำรุงไทยเสียใหม่ โดยตั้งชื่อว่าโรงเรียนตัวอย่างในจังหวัดเพชรบุรี แต่ชาวบ้านยังคงเรียกโรงเรียนคงคารามตามชื่อวัดนับเป็นโรงเรียนตัวอย่างที่จัดตั้งขึ้นโดยภิกษุสงฆ์แห่งแรก และแห่งเดียวในประเทศไทย ทางโรงเรียนได้จัดหลักสูตรและชั้นเรียนตามแบบแผนของกระทรวงธรรมการในสมัยนั้น และได้ขยายชั้นเรียนไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ นับว่าโรงเรียนตัวอย่างในจังหวัดเพชรบุรีได้เจริญก้าวหน้าสมความตั้งใจของพระสุวรรณมุนีทุกประการ ใน พ.ศ. ๒๔๙๘ โรงเรียนแห่งนี้ได้ย้ายสถานที่ไปตั้งในบริเวณวัดช้าง (วัดร้าง) และเปลี่ยนชื่อใหม่ว่าโรงเรียนพรหมานุสรณ์

พระสุวรรณมุนีได้วางรากฐานทางการศึกษาทางนักระรมและเปรียญขึ้นโดยตั้งโรงเรียนนักระรมขึ้นสอนพระภิกษุสามเณร มีพระภิกษุสามเณรจากวัดต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรีมาเรียนกันเป็นจำนวนมากนับได้ว่าท่านเป็นผู้สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่การศึกษาทั้งทางธรรมและวิชาสามัญในจังหวัดเพชรบุรีซึ่งได้เจริญสืบมาถึงปัจจุบันในฐานะที่ท่านเป็นเจ้าของคณะจังหวัดท่านได้บริหารการคณะสงฆ์เป็นที่เรียบร้อยตลอดมาจนถึงมรณภาพชาวเพชรบุรีทั้งบรรพชิตและฆราวาสต่างศรัทธาเลื่อมใสและเคารพท่านเป็นอย่างสูง

เนื่องด้วยท่านได้คร่ำเคร่งในการศึกษาวิปัสสนาอย่างหนักตลอดเวลา ๗ พรรษา จนเกิดเป็นโรคเล่าไส้พิการ มีอาการปวดท้องติดตัวมาตลอดจนชรภาพ ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ อาการอาพาธได้กำเริบมากขึ้น แม้ท่านจะได้รับการดูแลรักษาพยาบาลเป็นอย่างดี แต่อาการของโรคก็ไม่บรรเทาลงมีแต่ทรงและกำเริบขึ้น ในวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ ท่านถึงแก่มรณภาพที่วัดคงคาราม เวลา ๒๓.๐๗ น. อายุได้ ๖๕ ปี ๑ เดือน ๘ วัน พรรษา ๔๕ และได้รับพระราชทานเพลิงศพในวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๗

พระเทพวงศาจารย์ (อินทร์ อินทโชโต)
วัดยาง

พระเทพวงศาจารย์ (อินทร์ อินทโชโต) วัดยาง

พระเทพวงศาจารย์อดีตเจ้าอาวาสวัดยางและเจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี นามเดิม อินทร์ เกิดเมื่อวันอาทิตย์ ขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีจอ ตรงกับวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๒๙ ที่บ้านไร่คา ตำบลลาดโพธิ์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เป็นบุตรนายพรหม นางนวม พรหมโลก

ในวัยเยาว์ได้เรียนหนังสือไทยและเป็นศิษย์วัดอยู่กับพระอาจารย์เฉย ที่วัดวังบัว อำเภอบ้านลาด นอกเหนือจากการเรียนหนังสือแล้วยังได้ฝึกวิชาช่างจากพระอาจารย์เฉย ได้แก่ ช่างเขียน ช่างปั้น ช่างแกะสลัก ช่างเงินทอง และยังได้เรียนหนังสือกับพระอาจารย์กุน (ต่อมาคือพระครูสุชาติเมธาจารย์ วัดพระพุทธไสยาสน์) ซึ่งในขณะนั้นเป็นพระลูกวัดวังบัว นอกจากนี้ยังได้เรียนมูลบทกับนายหนูวี่ง เคยเป็นสมุห์บัญชีในกรุงเทพฯ เป็นครั้งคราว

เมื่ออาจารย์เฉยลาสิกขาบทจึงได้อยู่ในปกครองของเจ้าอธิการพลับ เจ้าอาวาสวัดวังบัว และได้เรียนหนังสือขอมกับพระอาจารย์อ่ำ วัดวังบัว เมื่ออายุครบ ๑๔ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๔๒ โดยมีเจ้าอธิการพลับเป็นพระอุปัชฌาย์ และได้เข้าไปเรียนมูลกัจจายน์กับพระมหาฤทธิซึ่งเป็นบุตรของอาที่วัดอรุณราชวรารามเป็นเวลา ๖ ปี ต่อมาพระมหาฤทธิได้รับตราตั้งให้มาดำรงตำแหน่งเจ้าคณะเมืองเพชรบุรี และดำรงตำแหน่งอยู่ที่วัดคงคารามวรวิหาร มีสมณศักดิ์ที่พระพิศาลสมณกิจ ในเวลานั้นท่านได้เป็นสามเณรอนุจรติดตามพระพิศาลสมณกิจมาอยู่ ณ วัดคงคารามวรวิหาร เมื่อเดือน ๖ ขึ้น ๖ ค่ำ ปีมะแม พ.ศ. ๒๔๕๐

ถึงวันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๖ ตรงกับวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๐ ท่านได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ วัดวังบัว โดยมีพระพิศาลสมณกิจ (ฤทธิ) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูสุวรรณมณี (จุย) วัดคงคาราม เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระครูสุชาติเมธาจารย์ (กุน) วัดพระนอน และเจ้าอธิการพลับ วัดวังบัว เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้รับฉายาว่า อินฺทโชโต เมื่ออุปสมบทแล้วได้เรียนธรรมบทและมงคลที่ปณี กับพระพิศาลสมณกิจ และพระอาจารย์แจ่ง วัดจันทราวาส

พ.ศ. ๒๔๕๒ ได้เป็นพระสมุห์ ฐานานุกรม พระพิศาลสมณกิจ (ฤทธิ)

พ.ศ. ๒๔๕๓ ได้เป็นพระปลัด ฐานานุกรม พระพิศาลสมณกิจ (ฤทธิ)

พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้เข้าเรียนนักธรรมที่วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม และสอบไล่ได้นักธรรมประโยค ๑

เมื่อกลับจากวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามแล้ว ได้เริ่มงานการช่างโดยสร้างหอไตรที่วัดคงคารามวรวิหารหลังหนึ่ง จินหนง บ้านปากทะเลเป็นผู้ออกทรัพย์ และนายนิ่ม กลิ่นอุบล เป็นผู้ทำลวดลาย นอกจากนี้ยังเป็นหัวหน้าเผาอิฐ ทำกำแพงวัดคงคารามวรวิหารจนเรียบร้อย

พ.ศ. ๒๔๖๐ ได้ย้ายตามพระพิศาลสมณกิจจากวัดคงคารามวรวิหารมาไปอยู่วัดยาง ระยะเวลาต่อจากนี้ไปเป็นช่วงที่ท่านให้ความสนใจในเรื่องศิลปะและการช่าง งานส่วนใหญ่ที่ท่านทำ ได้แก่ ธรรมาสน์ เมรุเผาศพ ซ่อฟ้า ใบระกา หอระฆัง ศาลาและโบสถ์

พ.ศ. ๒๔๗๘ ได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดยาง และนับแต่ท่านได้เป็นเจ้าอาวาสเป็นต้นมา วัดยางก็เป็นแหล่งศึกษาวิชาช่าง เป็นที่ชุมนุมวิชาช่างในเมืองเพชรบุรี ผู้ที่ผ่านการบวชเรียนจากวัดยางไปแล้วย่อมมีความสามารถทางการช่างติดตัวไปอยู่เสมอ เช่น ช่างไม้ ช่างแกะสลัก เป็นต้น เมื่อทางราชการขยายการศึกษาด้านวิชาชีพขึ้น พ.อ. หลวงอาจศรศิลป์ เป็นข้าหลวงประจำจังหวัดได้ขอให้ท่านเป็นผู้จัดตั้งโรงเรียนการช่างขึ้นที่วัดยาง โรงเรียนนี้มีชื่อว่า “โรงเรียนช่างไม้วัดยาง” เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ และต่อมาได้พัฒนาเป็นวิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี ท่านได้บูรณปฏิสังขรณ์วัดยางจนมีความบริบูรณ์งดงาม เช่น ได้บูรณะอุโบสถและหมู่กุฏิ

พระเทพวงศาจารย์เป็นผู้มีเกียรติประวัติและคุณความดีเป็นอเนกประการ ศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา เป็นผู้ไม่ถือตน รู้จักข่มใจ และมีขันติธรรมสูง ไม่มีริษยาพยาบาท จึงเป็นผู้มีอายุยืนเป็นมหาเถรรัตตัญญู งดงามด้วยด้วยศีลาจารวัตร เป็นผู้มีพรหมวิหารธรรม มีจิตเป็นกุศล มากด้วยเมตตากรุณา

ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๔ ร่างกายของท่านมีความอ่อนเพลีย สงบนิ่ง ไม่แสดงอาการใด ๆ ท่ามกลางพระสังฆาธิการ และคณะศิษย์ที่มาเฝ้าดูอาการของท่านอยู่นั้น พระเทพวงศาจารย์ทราบวามรณกาลของท่านมาถึงแล้วจึงประคองมือทั้งสองด้วยแรงที่เหลือเพียงน้อยนิดขึ้นมาระหว่างอก และมรณภาพไปด้วยอาการอันสงบพร้อมด้วยสติสัมปชัญญะที่สมบูรณ์ ในเวลา ๒๑.๑๕ นาที สิริอายุ ๙๕ ปี นับเวลาตั้งแต่พรพชาและอุปสมบทรวมกันได้ ๘๒ พรรษา

พระราชสุวรรณมุนี (แคล้ว อุตตโม)
เจ้าอาวาสพระอารามหลวง
วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี

พระราชสุวรรณมุนี (แคล้ว อุตตโม)

ชื่อ พระราชสุวรรณมุนี ฉายา อุตตโม อายุ ๘๐
พรรษา ๘๐

วิทยฐานะ เปรียญธรรม ๗ นักธรรมเอก ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ วัดมหาธาตุวรวิหาร
ตำบลคลองกระแชง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

- เจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดมหาธาตุวรวิหาร
จังหวัดเพชรบุรี
- เจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี
- เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี
แห่งที่ ๒
- ประธานกรรมการอำนวยการโรงเรียนสุวรรณ
รังสฤษฎ์วิทยาลัย
(โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา)
- ครูใหญ่โรงเรียนพระปริยัติธรรมสำนักเรียน
วัดมหาธาตุวรวิหาร
- ประธานกรรมการอำนวยการศูนย์การศึกษา
พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดมหาธาตุวรวิหาร

สถานะเดิม

ชื่อ แคล้ว นามสกุล นาคปรยานันท์
เกิด ๑^๑ ๘ ปีมะแม วันอาทิตย์ที่ ๙ สิงหาคม
๑๑
พ.ศ. ๒๔๗๔
บิดา นายเลข นาคปรยานันท์
มารดา นางชื่น นาคปรยานันท์
บ้านหมูที่ ๖ ตำบลทุ่งระยะ อำเภอสวี จังหวัด
ชุมพร

บรรพชา

๒
วัน ๑^๑ ๗ วันที่ ๑๖ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙
พระอุปัชฌาย์ พระครูสุวีราสยคุณ วัดแหลมปอ
ตำบลสวี อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

อุปสมบท วัน ๑ ๖๔ วันที่ ๑๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๔
พระอุปัชฌาย์ พระครูสุวีรสาสคุณ วัดแหลมปอ ตำบลสรี อำเภอสรี จังหวัดชุมพร

วิทยฐานะ

พ.ศ. ๒๔๙๓ สอบไล่ได้นักธรรมชั้นเอก สำนักศาสนศึกษาวัดมหาธาตุวรวิหาร อำเภอเมืองเพชรบุรี
จังหวัดเพชรบุรี สำนักเรียนคณะจังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๔๙๙ สอบได้ประโยคครูพิเศษมูล

พ.ศ. ๒๕๐๐ สอบได้เปรียญธรรม ๗ สำนักศาสนศึกษา วัดมหาธาตุวรวิหาร อำเภอเมืองเพชรบุรี
จังหวัดเพชรบุรี สำนักเรียนคณะจังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๕๐๒ สำเร็จเตรียมอุดมศึกษา แผนกอักษรศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบุรี อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

การศึกษาพิเศษ

วิชาเทศนา ปาฐกถาธรรม บรรยายธรรม อักษรศาสตร์ บริหารการศึกษา ภาษาอังกฤษ
ชวเลข การเลขานุการ

ความชำนาญพิเศษ

เป็นวิทยากร เทศนา ปาฐกถาธรรม บรรยายธรรม แต่งหนังสือสารคดีประกอบธรรมะ
เขียนบทความธรรมะ สอนนักเรียน สอนบาลี ทรงจำสวดพระปาฏิโมกข์

สมศักดิ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ได้รับพระราชทานราชทินนามที่
“พระสุธีวัชโรดม”

พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ได้รับพระราชทาน ราชทินนามที่
“พระราชสุวรรณมณี”

เกียรติคุณ

ได้รับพระราชทานเสมาธรรมจักร ประเภทส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนา สาขา
การศึกษาพระปริยัติธรรม

พระธรรมรัตนดิลก
(สีลภูสิต ภิกขุ บุญรวม มีอารีย์)

พระธรรมรัตนดิลก (สีลภูสิต ภิกขุ บุญรวม มีอารีย์)

ท่านเกิดวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ปีเถาะ โยมผู้ชาย ชื่อ อ่อน โยมผู้หญิงชื่อ หรั่ง มีอารีย์ เป็นบุตรคนโตในจำนวนพี่น้อง ๖ คน เกิดที่บ้านเลขที่ ๒๗๓ หมู่ที่ ๑ ต.หนองโสน อ.เมืองฯ จ.เพชรบุรี จบประถมศึกษาปีที่ ๔ จาก ร.ร.วัดสิงห์

บรรพชาเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ที่วัดสิงห์ ต.หนองโสน อ.เมืองฯ จ.เพชรบุรี

อุปสมบทวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ณ วัดมหาธาตุวรวิหาร อ.เมืองฯ จ.เพชรบุรี พระชลธารมณี (ชอบอนุจारी) ต่อมาได้เลื่อนสมณศักดิ์ครั้งสุดท้าย ที่พระพิมลธรรม วัดราชบุรุษบาง อ.เมืองชลบุรี จ.ชลบุรี เป็นพระอุปัชฌาย์

สามเณรบุญรวม มีอารีย์ สอบ นธ.เอก ได้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๗ ในสำนักเรียนวัดชมพูนพ เมื่อมาอยู่วัดมหาธาตุ โอกาสเรียนมีน้อยเพราะงานเลขานุการมีมาก ท่านก็สนองงานต่าง ๆ ให้ท่านเจ้าอาวาส ด้วยความเร็ว เรียบร้อยเสมอมา สอบได้เปรียญ ๕ ประโยค เมื่อพ.ศ. ๒๔๙๕ สำนักเรียนวัดมหาธาตุฯ จึงยุติการเรียน มุ่งสนองงานเลขานุการ เจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรีโดยส่วนเดียว

พ.ศ. ๒๕๑๐ พระราชสุวรรณมณี (ผัน) ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นชั้นเทพในนามเดิม “พระเทพสุวรรณมณี” เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๐

พ.ศ. ๒๕๑๑ ท่านเจ้าคุณพระเทพสุวรรณมณี จึงเสนอขอสมณศักดิ์ พระราชทานพระมหาบุญรวม สีลภูสิต เป็นพระครูศรีวิชิต พร้อมทั้งขอแต่งตั้งให้เป็นรองเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุวรวิหาร พระอารามหลวงอีกด้วย

พ.ศ. ๒๕๑๒ พระเทพสุวรรณมณี ท่านเจ้าคุณอาจารย์ อาพาธ จนถึงมรณภาพ

พระครูศรีวิชิตรักษาการเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุวรวิหาร จนถึงได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสใน พ.ศ. ๒๕๑๓ และเป็นเจ้าคณะอำเภอเมืองเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นพระราชอาคณະชั้นสามัญที่ พระศรีวชิรโมลี ถึง พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นรองเจ้าคณະจังหวัดเพชรบุรีและเป็นเจ้าคณະจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. ๒๕๒๐

พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้เลื่อนเป็นพระราชอาคณະชั้นราชที่พระราชสุวรรณมณี

พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้เลื่อนเป็นราชอาคณະชั้นเทพ ที่พระเทพสุวรรณมณี

วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้เลื่อนเป็นพระราชอาคณະชั้นธรรมที่พระธรรมรัตนดิลก

พระธรรมรัตนดิลก (บุญรวม) ครองวัดมหาธาตุอยู่ ๓๓ ปี ปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง ซ่อมแซมบูรณะเสนาสนะ และโบราณสถาน ต่อเติมเต็มศิลปะทั้งข้างไม้ ข้างปูน เกือบจะทั้งวัด ทั้งเขตพุทธาวาส และเขตสังฆาวาส นับแล้วเป็นเงินมากมายมหาศาล

งานสำคัญที่สุด อีกรางหนึ่งคือ ปรับปรุงตลาดหน้าวัดตติริมแม่น้ำเพชร พัฒนามาใช้เป็นบริเวณโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฏ์วิทยาลัย

ท่านเจ้าคุณพระธรรมรัตนดิลก มีคุณสมบัติประจำ คือ “เมตตา อารี มีน้ำใจ ปัญญาไว ช่วยได้ เป็นช่วย” จึงมีมูลนิธิเกิดขึ้นหลายมูลนิธิ

๑. มูลนิธิเพื่อการศึกษาโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฏ์วิทยาลัย (มีหลายบัญชี)

๒. กองทุนพระเทพสุวรรณมณี

๓. กองทุนคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี

๔. กองทุนพุทธสมาคมจังหวัดเพชรบุรี

๕. มูลนิธิพระเทพสุวรรณมณี

คุณเอมวลี นาคนคร แจ้งฐานะการเงินของมูลนิธิ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ มีจำนวนเงิน ๒๐,๕๔๗,๗๑๓.๙๖ บาท

หลายปีมาแล้ว ไฟไหม้ตลาดเพชรบุรี ตลาดทรัพย์สิน ท่านระดมโยมวัด ต้มข้าวต้มไปเลี้ยงทุกคนในบริเวณนั้นทั้งเจ้าบ้านที่ถูกไฟไหม้ พนักงานเทศบาลต่าง ๆ ที่มาช่วยดับไฟตลอดถึงไทยมุงด้วย

ถึงคราวน้ำท่วมใหญ่เมืองเพชร ปี ๒๕๔๕ ท่านก็ได้จัดตั้งยังชีพพร้อมอาหารจำเป็น น้ำดื่มของใช้จากของมูลนิธิวัดมหาธาตุวรวิหาร ไปช่วยอยู่หลายตำบลอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอาหารห่อท่านจัดส่งวันละนับหมื่นห่ออยู่หลายวัน

เกียรติประวัติที่ได้รับการยกย่อง

พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้รับพระราชทานเสาศาธรรมจักร และประกาศเกียรติคุณ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะผู้ทำประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ประเภทส่งเสริมกิจการคณะสงฆ์

พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้รับพระราชทานโล่ และเข็ม ส.ธ.เชิดชูเกียรติ ในฐานะผู้อนุรักษ์มรดกไทยดีเด่น ของกรมศิลปากรจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ พระตำหนักจิตรดารโหฐาน

- พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้รับพระราชทานเสมาธรรมจักรและประกาศเกียรติคุณ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ประเภทส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมมรดกไทย ทางพระพุทธศาสนา ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง
- พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้รับถวาย “ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์” (วัฒนธรรมศึกษา) จากสภาการศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๖
- พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้รับถวาย “ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์” สาขาสังคมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๓๖
- พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้รับโล่จากกรมประชาสัมพันธ์ ที่ได้ให้การสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งกลุ่มสะแก
- พ.ศ. ๒๕๔๑ กลุ่มโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี มอบโล่ผู้ทำคุณประโยชน์ยิ่งต่อการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
- ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ กระทรวงสาธารณสุข มอบโล่เกียรติคุณ ในฐานะผู้สนับสนุนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างดียิ่ง
- ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ได้รับโล่เกียรติคุณจากผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่จังหวัดเพชรบุรีอย่างดียิ่ง
- ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ได้รับพระราชทานเสมาธรรมจักร และประกาศเกียรติคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนสุดาฯ ในฐานะประธานมูลนิธิ “สุวรรณมหาธาตุนิธิ” ที่ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา
- ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ได้รับโล่เกียรติคุณจาก ฯพณฯ พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ
- ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ได้รับโล่เกียรติคุณจากผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ในฐานะให้การสนับสนุนการจัดงานรณรงค์วันต่อต้านยาเสพติด
- ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๒ ได้รับโล่เกียรติคุณจากนายอเนก ลีทธิประศาสน์ นายกสภาคมนตรีคนพิการแห่งประเทศไทย ในฐานะเป็นประธานมูลนิธิพระเทพสุวรรณมุนีที่ได้รับคัดเลือก เป็นมูลนิธิดีเด่นภาค ๔ รางวัลที่ ๑ ปี ๒๕๔๒ ณ จังหวัดสมุทรสาคร
- ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๒ ได้รับโล่เกียรติคุณเชิดชูเกียรติจากกรมประชาสัมพันธ์ ที่ได้รับสนับสนุนการสร้าง “สวนเฉลิมพระเกียรติ” สวท.เพชรบุรี ธันวาคม ๒๕๔๓ ได้รับพัทธบัตรพระราชทานพระอารามหลวงท่านเจ้าคุณธรรมรัตนดิลก ถอดแบบการทำงานมาจากท่านเจ้าคุณอาจารย์ (ผิน) แก้วสลิปเปอร์เซ็นต์ เป็นของท่านเอง สลิปเปอร์เซ็นต์ ไม่ยอมให้เวลาล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์

หลวงพ่อศุข วัดโตนดหลวง
(อดีตเจ้าอาวาสวัดโตนดหลวง)

หลวงพ่อศุข วัดโตนดหลวง (อดีตเจ้าอาวาสวัดโตนดหลวง)

หลวงพ่อวัดโตนดหลวง มีนามเดิมว่า ศุข นามสกุล ดีเลิศ เกิดเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๒๐ ตรงกับวันศุกร์ ขึ้น ๙ ค่ำ ปีมล ปิดาชื่อนายจุม มารดาชื่อนางทิม กำเนิด ณ บ้านทับใต้ ตำบลหินเหล็กไฟ แขวงเมืองเพชรบุรี ในสมัยรัชกาลที่ ๕ และมีพี่น้องร่วมมรดกเดียวกัน ๖ คน คือ ชื่ออ่วม ชื่อแก่น ชื่อเทพ ชื่อพลอย ชื่อหลง และตัวหลวงพ่อด้วย รวมเป็น ๖ ซึ่งขณะนี้ถึงแก่กรรมแล้วทุกคน

เมื่ออายุได้ ๙ ปี บิดามารดาได้ย้ายครอบครัวไปทำมาหากินที่บ้านโพธิ์ อำเภอบ้านลาดปัจจุบัน และได้เข้าเรียนหนังสือที่วัดโพธิ์ โดยเป็นศิษย์เจ้าอาวาส การเรียนหนังสือสมัยนั้นยังไม่มีโรงเรียน ไม่มีหนังสือเรียนเหมือนสมัยนี้ แต่หลวงพ่อก็เล่าเรียนจนอ่านออกเขียนได้ และยังเรียนหนังสือขอม หนังสือบาลีอีกด้วย ผลการเรียนสมัยนั้นจะเป็นอย่างไรไม่มีอะไรเป็นเครื่องวัด แต่ปรากฏว่าเมื่อหลวงพ่อเป็นพระภิกษุสงฆ์แล้ว อ่านหนังสือได้คล่อง เขียนหนังสือได้สวยทั้งไทยขอม และบาลี ในสมัยที่เป็นเด็กวัดโพธิ์ มีนิสัยชอบชกต่อยต่อสู้ รักในวิชาหมัดมวย กระบี่กระบอง จนต่อมาภายหลังได้มีลูกศิษย์ลูกหาในวิชาเหล่านี้หลายคน

ต่อมาเมื่ออายุได้ ๑๕ ปี บิดามารดาได้ย้ายครอบครัวจากบ้านโพธิ์ไปอยู่ที่บ้านเพลง กิ่งอำเภอดุสิต จังหวัดตราดบุรี ขณะที่ไปอยู่บ้านเพลงเป็นระยะที่กำลังอยู่ในวัยรุ่นหนุ่มคะนอง จึงชอบเที่ยวเตร่คบเพื่อน ไม่ค่อยอยู่ติดบ้าน ชอบไปแสดงลิเกละคร โขน หนัง ทั้งเที่ยวเตร่ไปโดยไม่มีจุดหมาย จนไปคบพวกนักเลงอันธพาล จึงกลายเป็นนักเลงอันธพาล และในที่สุดเป็นอาชญากรสำคัญในย่านจังหวัดตราดบุรี เพชรบุรี สมุทรสงคราม ต้องคอยหลบหนีเจ้าพนักงานชุกซ่อนตัวอยู่ในป่า ด้วยความลำบากยากแค้น ครั้งหนึ่งได้หลบหนีเจ้าพนักงานไปซ่อนตัวอยู่ โดยไม่ได้กินอาหารเลย ๓ วัน หิวโหยเป็นกำลัง ตอนนี่เองได้สำนึกตัวได้ว่าตนได้ดำเนินชีวิต

ผิดทางเสียแล้ว ถ้าไม่กลับตัวย่อมจะได้รับแต่ความทุกข์ทรมาน ทั้งกายและใจ เป็นชีวิตที่ไร้ประโยชน์ โดยแท้ จึงตัดสินใจเสี้อดใจเอาอุปสมบท ซึ่งขณะนั้นมีอายุได้ ๓๒ ปี

การเป็นโจรกลับใจ มาเป็นคนดีของหลวงพ่อดังนี้ นับเป็นคุณธรรมอันสำคัญที่ควรยกย่องสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง เพราะคนที่ทำผิดแล้วคิดได้ กลับใจกลับตัวได้ นับว่าเป็นคนที่สำนึกใจดี ควรได้รับการอภัยจากคนทั้งหลาย ผิดกับคนที่ทำผิดแล้วไม่คิดกลับตัว ซึ่งนับวันแต่จะจมดิ่งลงในห้วงเหวแห่งความหายนะของชีวิต และด้วยการกลับใจกลับตัวครั้งนี้เองทำให้หลวงพ่อมีชีวิตแจ่มใส มีเกียรติคุณอบอุ่นอยู่ในพระพุทธศาสนา เป็นบุคคลที่ใคร ๆ ก็ยกย่องนับถือจนตราบชั่วชีวิตนับเป็นตัวอย่างอันดีที่อนุชนรุ่นหลังควรประพฤติปฏิบัติสืบไป

หลวงพ่อบวชครั้งนั้น ตรงกับวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๒ เวลา ๑๕.๑๕ น. วัดปราโมทย์ ตำบลโรงหวี อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีหลวงพ่อดาด วัดบางวันทอง เป็นพระอุปัชฌาย์ หลวงพ่อดุย วัดปราโมทย์เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และหลวงพ่อดง วัดแก้ว เป็นพระอนุสาวนาจารย์ เมื่ออุปสมบทแล้วได้อยู่วัดปราโมทย์ ๔ พรรษาแล้วไปอยู่วัดแก้ว จังหวัดราชบุรี ๒ พรรษา และไปอยู่วัดใหม่บ้านเวร ๑ พรรษา ต่อจากนั้นก็ออกธุดงค์ไปปักสามเณรจันทร์ (พระครูจันทร์ ธมฺมโสโร เจ้าอาวาส วัดมฤคทายวัน ปัจจุบัน)

การธุดงค์ของหลวงพ่อกับสามเณรจันทร์ หลวงพ่อบอกว่าได้ประสบเหตุการณ์แปลก ๆ เช่น ในการธุดงค์ไปในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ได้ไปพบควายเผือกฝูงหนึ่ง ยกฝูงเข้าไล่กวาดหลวงพ่อกับสามเณรจันทร์ สามเณรจันทร์ได้หลบภัยครั้งนี้ด้วยการขึ้นต้นไม้ แต่หลวงพ่อบอกว่าได้ยืนบริกรรมอยู่กับที่ และควายเผือกฝูงนั้นก็ไมทำอันตราย กลับหลังและเล็มหญ้าต่อไป อีกครั้งหนึ่งเดินหลงทางเข้าไปในแดนกะเหรี่ยงทางด้านจังหวัดกาญจนบุรี ใกล้ค่ำก็ปักกลดและเข้าอาศัยอยู่ในกลด ในคืนนั้นเองปรากฏว่า พวกกะเหรี่ยงได้ใช้ธนูหน้าไม้ยิงเข้าไปยังกลด แต่ก็ทำอันตรายหาได้ไม่ ลูกธนูหน้าไม้ตกอยู่แต่บริเวณสายกลดทั้งสิ้น และอีกครั้งหนึ่งในการธุดงค์ไปในบ้านป่าบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ปักกลดพักอยู่ในป่า ตกเวลากลางคืนมีเสือใหญ่มาเดินวนเวียนรอบกลด แต่ก็ทำอันตรายมิได้ นับว่าการธุดงค์ของหลวงพ่อบอกได้ทำให้หลวงพ่อบอกมีวิชากล้าแข็ง และเริ่มมีชื่อเสียงแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ในที่สุดหลวงพ่อก็ดำรงธุดงค์มาที่บ้านม่วง ตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ ขณะนั้นพอดีวัดโดนดหลวง ขาดสมภาร ชาวบ้านไปพบหลวงพ่อก็ก่อเสื่อมเสื่อ จึงนิมนต์ไปอยู่วัดโดนดหลวง เพื่อให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ ขณะนั้นหลวงพ่อบอกอายุได้ ๓๘ ปี เป็นการเริ่มชีวิตใหม่ อันเป็นชีวิตที่บำเพ็ญคุณงามความดี มีชื่อเสียง ผิดกับชีวิตแต่ครั้งก่อนที่ยังเป็นนักเลงอยู่ และเป็นชีวิตตัวอย่างของผู้ที่ทำชั่วแล้วกลับตัวบำเพ็ญความดี จนมีชื่อเสียงอย่างหาผู้เสมอเหมือนได้ยาก

กรณีกิจที่หลวงพ่อบำเพ็ญ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อพระศาสนาและบ้านเมืองมีมากมาย แต่จะขอนำมากล่าวเฉพาะที่เห็นว่าสำคัญ ๆ ก็มี เช่น ในทางพระศาสนาได้บูรณะวัดโดนดหลวงเดิม ซึ่งชำรุดทรุดโทรมมากให้ดีขึ้น และได้สร้างกุฏิเพิ่มขึ้น สร้างหอสวดมนต์ โรงเรียนปริยัติธรรม ถังน้ำ ฯลฯ คิดเป็นราคาเงินหลายแสนบาท และมีใช้สร้างที่วัดโดนดหลวงแห่งเดียว ยังได้สร้างที่วัดข้างทางกระเจาด วัดท่าขาม (วัดชลธารารามปัจจุบัน) และวัดเขาลูกช้าง อำเภอยางเป็นคนแรกอีกด้วย ในทางการศึกษา ก็ได้ช่วยสร้างอาคารเรียนได้ ๓ ครั้ง คิดเป็นราคาเงินแสนบาทเศษ นอกจากนี้ ยังได้ช่วยสร้างทางเดิน สะพาน สระน้ำ อันเป็นสิ่งสาธารณประโยชน์ของชนบทย่านนั้น ทำให้เกิดความเจริญแก่ท้องถิ่น เป็นอันมาก ทางราชการและคณะสงฆ์ได้เห็นคุณงามความดีของหลวงพ่อ จึงได้แต่งตั้งให้เป็น พระครูกรรมการศึกษา พระอุปัชฌาย์ และในที่สุดได้สมณศักดิ์เป็น “พระครูพิริยสุตคุณ” ตามลำดับ

ในการที่หลวงพ่อบำเพ็ญประโยชน์ได้มากมายดังกล่าวแล้วนี้ ก็โดยอาศัยที่หลวงพ่อบุญมี คุณธรรมอันดี มีพรหมวิหารสี่โดยแท้จริง หรือถ้าจะพูดอย่างเข้าใจง่าย ๆ ก็คือ เป็นคนใจดี มีความเมตตา อุปการะคนลำบากยากจนทั่วไป พูดจริง ทำจริง และมีอารมณ์ขัน จึงมีคนเคารพนับถือรักใคร่ ยินดี ช่วยเหลือร่วมมือกับหลวงพ่อบุญทุกครั้ง ไม่ว่าหลวงพ่อบุญจะทำอะไรก็ทำสำเร็จได้ด้วยดี

หลวงพ่อบุญพร้อมทั้งคุณธรรมและความรู้หลายอย่าง เช่น มีความรู้ในทางแพทย์แผนโบราณ โดยมียารักษาคนบ้าให้หายได้ ยาทั้ง ๒ ขนานนี้ คือยาต้ม ๑ ยาผลชื่อแสงศิริ ๑ หากคนป่วยรายใด ปฏิบัติตามได้จะหายทุกราย และมีความชำนาญทางวิชาไสยศาสตร์มาก จนมีผู้เลื่อมใสนับถืออยู่ทั่วไป ทั้งในจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดใกล้เคียง มีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของประเทศนับถือเป็นจำนวนมาก มีใช้น้อย เท่าที่สืบทราบได้ พลเอกพระยาพลพลยุทธนา (พจน์ พลโยธิน) ได้เคยไปให้ลงกระหม่อม พ.อ.พระยาตรีสุรสงคราม ได้ไปให้ลงกระหม่อม และนิมนต์ไปทำพิธีปลุกเสกแหวนมงคล ๙ และ พระกริ่งยอดมฤต ๓ พระอุโบสถวัดราชบพิธร่วมกับพระอาจารย์คนสำคัญ ๆ รวม ๑๘ องค์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ และทางกองทัพบกได้นิมนต์หลวงพ่อบุญไปประพรมพระพุทธรูป และปลุกเสกเครื่องราง ของขลังให้แก่ทหารในคราวสงครามอินโดจีน ครั้งสุดท้ายทางการได้นิมนต์ไปเข้าพิธีปลุกเสกพระเครื่อง ในงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

อันเรื่องราวของหลวงพ่อบุญ วัดโดนดหลวง ดังสาธยายมานี้ก็เพื่อชี้ให้เห็นว่า คนทำดีไว้นั้น แม้ชีวิตจะสั้นแล้ว แต่คุณความดีหาได้สิ้นสุดไปด้วยไม่ และแม้บางคนจะเคยประพฤติไม่ดีมาก่อน แต่ต่อมาสำนึกตัวละชั่ว กลับประพฤติดีได้ ก็เป็นบุคคลที่ควรแก่การยกย่องสรรเสริญ ดังเช่น หลวงพ่อบุญ วัดโดนดหลวง พระตืองค์หนึ่ง ซึ่งเป็นตัวอย่างอันดีสมดังคำโคลงที่กล่าวไว้ว่า

ความดีที่เกิดแล้ว	จักคง โลกเฮย
ความซื่อสุจริตตรง	แนวไว้
บำรุงรักยิ่งยง	ยืนชั่ว กาลพ้อ
เกลือกกลับหย่อนรสได้	เยี่ยงนี้จึงตรง

พระครูนนทศีลวัตร (เพลิน ธมฺมมโก)
วัดหนองไม้เหลือง

พระครูนนทศีลวัตร (เพลิน ธมฺมมโก) วัดหนองไม้เหลือง

พระครูนนทศีลวัตร หรือหลวงพ่อเพลิน เดิมชื่อว่า เพลิน นามสกุลพราหมณี เกิดตรงกับ ๕^๕/_๙ ๖ ค่ำ ปีมจ พ.ศ. ๒๔๔๑ ปีตา - มารดาชื่อนายแก้ว - นางจัน พราหมณี มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่บ้านไร่มะขาง (อยู่ในละแวกใกล้เคียงกับ วัดหนองไม้เหลือง) ตำบลหนองกระเจ็ด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี อาชีพเดิมทำนาทำตาล สมัยอยู่ในเทศมรवास เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาตามสมควร ต่อมาจึงได้เข้ารับราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย พลตำรวจชั้นประทวน และได้ออกจากราชการในภายหลังแล้วมาอุปสมบท ณ พัทธสีมาวัดตาลกง ตำบลมาบปลาเค้า อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ขณะอายุได้ ๒๒ ปี เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๔

มีพระครูญาณเพชรรัตน์ (ปลั่ง) วัดศาลาเขื่อน เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอธิการพุทธ วัดหนองไม้เหลืองเป็นกรรมวาจาจารย์ พระอธิการชัน วัดมาบปลาเค้า เป็นพระอนุสาวนาจารย์ เมื่อบวชแล้วได้ศึกษาเล่าเรียนทางพระธรรมวินัย สอบได้นักธรรมตรี หลวงพ่อเพลินศึกษาเล่าเรียนมาจากสำนักโตสมัยก่อนบวชมีหลักฐานไม่แจ่มชัด เพียงแต่ทราบว่าด้านความรู้อักษรไทยและอักษรขอม เลขยันต์ และวิชาช่าง ทำนกงังและเชี่ยวชาญ

ทั้งนี้ความรู้ด้านวิชาสามัญมีภูมิความรู้อยู่มาก เนื่องจากได้รับราชการเป็นตำรวจก่อน ส่วนความรู้ด้านอักษรขอมและเวทย์มนต์อาคมไสยเวทย์นั้นก็เช่นกัน ท่านมีความรู้มาก่อนบวชหรือไม่ และอาจารย์ของท่านเป็นใครมิได้มีกระจับปี่ไว้เป็นหลักฐานแน่ชัด ทว่าเมื่อสำรวจดูจากปฏิปทาวัตรปฏิบัติและภูมิความรู้ของท่านนับว่าเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าท่านเป็นผู้ทรงความรู้ ทรงวิทยาคุณรูปหนึ่ง

พ.ศ. ๒๔๘๙ หลวงพ่อเพลิน ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดหนองไม้เหลือง ท่านปกครองวัดด้วยความเคร่งครัดตามระเบียบของคณะสงฆ์และพระธรรมวินัยสูงส่งทุกประการ โดยท่านปฏิบัติตนเป็นเนติธรรมแบบอย่างด้วยจริยาวัตรที่เรียบง่าย เป็นที่เคารพเลื่อมใสของพระภิกษุ ลูกวัดสหธรรมิก ศิษยานุศิษย์ทั้งในท้องถิ่นและต่างถิ่น วัดหนองไม้เหลืองมีความรุ่งโรจน์รุดหน้าในทุก ๆ ด้าน เพราะท่านมีความสามารถพิเศษด้านช่างไม้ อาทิ การพัฒนาบูรณปฏิสังขรณ์ วัด ศาลาการเปรียญ กุฏิสงฆ์ หอฉัน การศึกษาเล่าเรียนได้จัดตั้งสำนักเรียนให้พระภิกษุสามเณรได้รับความรู้พระธรรมวินัย

การเผยแพร่ศาสนานับว่าเป็นศูนย์รวมด้านการศึกษาทั้งพระภิกษุสามเณร นักเรียน ในละแวก ตำบลได้อย่างทั่วถึงจึงเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของประชาชนทั้งใกล้และไกล นำนามมาบวชเป็นพระภิกษุ ในวัดหนองไม้เหลืองเป็นจำนวนมาก บางพรรษามีพระบวชใหม่หน้าร้อยรูปเลยที่เดียว สืบเนื่องจากวัตรปฏิบัติอย่างเคร่งครัดของท่าน ญาติโยมสาธุชนจึงโมทนาด้วยอามิสบูชา ปฏิบัติบูชา และส่งบุตรหลานมาบวชเพื่อให้ท่านอบรมบ่มนิสัยรับการถ่ายทอดวัตรปฏิบัติของท่าน

หลวงพ่อเพลินเป็นพระเถระที่เคร่งครัดในศิลาจาริยาวัตรที่เข้มงวดเป็นที่สุด และเป็นพระที่ดู กระทั่งลูกวัดเด็กวัดที่มีจำนวนมากในสมัยนั้นเดินผ่านกุฏิของท่านต้องกลั่นใจเดินเพื่อไม่ให้เกิดเสียงดัง และมีพยายามจะสบตาท่านแม้กระทั่งนกเงือกซึ่งมีมากในละแวกท้องถิ่นหนองไม้เหลืองในอดีตก็มีความยำเกรงท่านเพียงรูปเดียว มีกล่ากระทำเรื่องอัปมงคลภายในวัดของท่าน

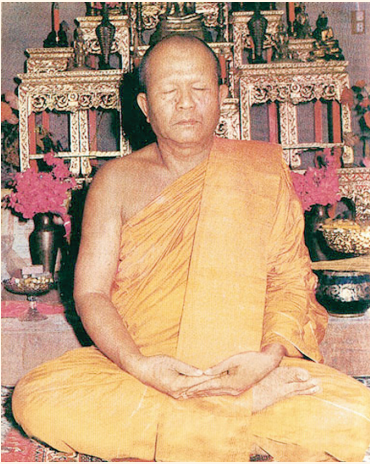
พระอาจารย์แล วัดพระทรง อายุ ๙๑ ปี ศิษย์ของหลวงพ่อเพลินรูปหนึ่ง กล่าวว่า “หลวงพ่อเพลินดวงตาท่านคมมาก น่าเกรงขาม สมัยที่จำพรรษาอยู่วัดหนองไม้เหลือง ท่านชวนให้อยู่ด้วยเคยได้ปรณนิบัติท่านและได้วิชาความรู้จากท่านด้วย”

ความเข้มงวดในระเบียบวินัยตามสมควรสาธุรูปเพศสมณะของท่านในอดีต โดยเฉพาะ การตรงต่อเวลา การห่มผ้าของพระภิกษุ การเดิน การนั่ง อริยาบถของสมณะ การทำวัตรปฏิบัติของสงฆ์ทุกประการ ยังคงเข้มขลังอยู่ในปัจจุบัน

ทั้งนี้พระครูโสภิตาภิธานธรรม (ประสิทธิ์ มณีคุณโณ) เจ้าอาวาสวัดหนองไม้เหลือง และพระครูอุปลัมภ์วชิรภิก ขเจ้าอาวาสวัดหนองบัว ตำบลหนองจอก อำเภอกำแพง

ซึ่งเป็นศิษย์เอกของท่านได้นำเอาเนติธรรมของหลวงพ่อเพลินมาใช้จนกระทั่งทุกวันนี้ ซึ่งสาธุชนและภิกษุสามเณรที่เคยเข้าไปสัมผัสกับวัดทั้งสองแห่งจะเห็นเป็นประจักษ์ได้อย่างชัดเจนต่อตนเอง

หลวงพ่อเพลินได้รับสมณศักดิ์ มีพระราชทินนามว่า “พระครูนนทศิลาวัตร” เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ และได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นชั้นโท เอก ในราชทินนามเดิมตามลำดับ และได้มรณภาพลงด้วยระบบการหายใจล้มเหลว เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ปัจจุบันสรีระของท่านยังคงประดิษฐานไว้ที่วัดหนองไม้เหลือง สาธุชนศิษยานุศิษย์ยังคงแวะเวียนมากราบนมัสการเคารพอยู่เนือง ๆ นับว่าท่านเป็นพระดีศรีเมืองเพชรอีกรูปหนึ่งโดยแท้

พระครูพิพิธพัชรศาสตร์
(จ้วน จันทสิริ)
อดีตเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาท
เขาลูกช้าง และอดีตเจ้าคณะ
อำเภอท่ายาง

พระครูพิพิธพัชรศาสตร์ (จ้วน จันทสิริ) อดีตเจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทเขาลูกช้าง และอดีตเจ้าคณะอำเภอท่ายาง

นามเดิมชื่อว่า จ้วน กล่อมใจ เกิดวัน ๓¹/_๙ ๑๐ ปิวอก วันอังคารที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ มีบิดา - มารดา ชื่อ นายจ้อย - นางเหลือน กล่อมใจ ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ หมู่ที่ ๑ ตำบลท่าคอย อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีพี่น้องรวม ๕ คน คือ ๑) นายจิ้น กล่อมใจ ๒) นายจ้วน กล่อมใจ (พระครูพิพิธพัชรศาสตร์) ๓) นายฉลาด กล่อมใจ ๔) นางเดือน ไสยเวช และ ๕) นางประดับ มนต์ขลัง

การศึกษาเบื้องต้น เข้าเรียนที่โรงเรียนวัดท่าคอย (สฤณอุปถัมภ์) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ การศึกษาพออ่านออกเขียนได้ จบชั้นประถม ๔ ก็ออกมาช่วยบิดา - มารดา ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา จนกระทั่งเติบโตเป็นหนุ่ม มีนิสัย รักพี่น้อง และเพื่อนฝูง เป็นคนใจนักเลงเด็ดเดี่ยว ไม่กลัวใคร

เมื่อครบเกณฑ์ก็ได้อุปสมบทตามประเพณี ณ วัดท่าคอย เมื่อวันที่ ๒¹/_๔ ค่ำ ปีมะโรง วันจันทร์ที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๔

พระอธิการชั้น วัดอรุณญาราม ตำบลมาบปลาเค้า อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอธิการผิว วัดตาลกง ตำบลมาบปลาเค้า อำเภอท่ายางฯ เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอธิการราม ภูสุมิโย (พระครูทัศนียคุณ) วัดท่าคอย ตำบลบ้านลาด เป็นพระอนุสาวนาจารย์

คุณพ่อจ้วน จำพรรษา อยู่ที่วัดท่าคอย ๓ พรรษา เนื่องจากท่านเป็นพระผู้แสวงหาความรู้ จึงไปจำพรรษาที่ วัดโตนดหลวง กับหลวงพ่อทองสุข อินทโชโต อำเภอชะอำ เพื่อศึกษาวิชาการธรรมฐาน ถึง ๔ พรรษา ท่านฝึกวิปัสสนากรรมฐานจนกล้าแข็ง แล้วได้เดินธุดงค์วัตร ไปที่ถ้ำเขาปินา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง จำพรรษาอยู่ ๑ พรรษา มีเรื่องเล่าว่า ขณะคุณพ่อจ้วนเดินธุดงค์มาปักกลดที่ถ้ำปินา ถึงคืนที่สาม ก็มีเสือมารบกวนตะกุกตะดิ้นใส่กลดของท่าน แต่คุณพ่อจ้วนก็ได้วอกแวกจากสมาธิจิตแต่ประการใด

(พระภิกษุเรื่อง พุ่มศิริ) ได้จุดดงค์กับคุณพ่อจ้วนในคราวนี้ด้วย จากนั้นท่านเดินจุดดงค์เรื่อย ๆ อาทิ จังหวัดภูเก็ต นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี นราธิวาส เป็นต้น

ตั้งได้กล่าวมาแล้วว่าคุณพ่อจ้วน ท่านเป็นพระภิกษุที่ใฝ่หาความรู้จากครูอาจารย์ที่เก่ง ๆ ท่านยังเดินจุดดงค์ต่อไปทางภาคเหนือ โดยไปจำพรรษาที่วัดเกาะหงษ์ (บ้านเกาะ) อำเภอปากน้ำโพธิ์ จังหวัดนครสวรรค์ อีก ๑ พรรษา เพื่อศึกษาวิชาต่อกระดูกกับหลวงพ่ออินทร์ พอออกพรรษาท่านก็เดินทางขึ้นเหนือไปนมัสการพระธาตุดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่

แม้ว่าท่านจะได้จากถิ่นภูมิสำเนาไปเสาะแสวงหาความรู้จากครูอาจารย์ต่างกัน และเรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตนเองจากการจุดดงค์วัตร นับว่าท่านได้บ่มเพาะความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาศาสตร์ต่าง ๆ ไว้มากก็ตาม ท่านก็ได้กลับมายังภูมิลำเนาเดิม โดยกลับมาเยี่ยมอาจารย์ของท่านที่วัดท่าคอย (หลวงพ่อรวม) และได้ไปกราบหลวงพ่อสุขวัดโตนดหลวง และศึกษาวิปัสสนากับพระอาจารย์ ณ วัดโตนดหลวงอีก ๑ พรรษา

ทั้งนี้มีความตั้งใจว่า เมื่อออกพรรษาแล้วจะจุดดงค์ไปยังประเทศพม่า ขณะบุกป่าฝ่าทางเขาลูกช้าง และเขาตอนเหนือได้ปักกลดอยู่ ณ ที่นั้น ตกกลางคืนขณะนั่งกรรมฐานได้พบนิมิตดี และมีญาติโยมในละแวกนี้นิมนต์ให้อยู่ที่เขาลูกช้าง นางฟู พุกเขียว เป็นผู้นิมนต์ท่านเป็นคนแรก ชาวบ้านเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในวัตรปฏิบัติของท่านมากมีนายหนูน พุกเขียว นายเจ๊ก พุกค้อย นายด้อม พวงพี ได้ช่วยกันสร้างกุฏิถวายให้คุณพ่อจ้วนจำพรรษา ท่านจึงมิได้จุดดงค์ไปพม่าตามตั้งใจ อยากรู้ก็ตาม ที่ชาวบ้านนิมนต์ให้ท่านอยู่ที่เขาลูกช้างนั้น ท่านก็ยังไม่ได้ตกลงปลงใจในเวลานั้นเสียทีเดียว โดยได้กลับไปปรึกษาครู - อาจารย์ ทั้งหลายพ่อทองสุข และหลวงพ่อรวมก่อน และได้รับการสนับสนุนจากครู - อาจารย์ของท่านด้วยดี

ข้อสำคัญในการริเริ่มก่อสร้างวัดพระพุทธรูปเขาลูกช้าง นอกจากชาวบ้านให้ความศรัทธานิมนต์แล้ว ขณะเจริญวิปัสสนากรรมฐานอยู่ที่เขาลูกช้างนั้น เกิดธรรมปิติขึ้น และเห็นนิมิตเป็นม้าสีหมอก มีเครื่องทรงเป็นทองคำ ถือว่าเป็นนิมิตดีที่จะก่อสร้างสร้างวัดให้สำเร็จ อีกทั้งทำเลเขาลูกช้าง เป็นที่สงบเงียบเหมาะแก่การเจริญธรรม ศึกษาธรรมให้ถ่องแท้ได้ท่านจึงตกลงใจรับนิมนต์ ขณะนั้น ทั้งฝ่ายสงฆ์ฝ่ายฆราวาส ได้จัดขบวนแห่หลวงพ่อจ้วนมา ณ เขาลูกช้าง โดยจักรยานกันเป็นทิวแถว

เขาลูกช้างมีสภาพเป็นป่ารก ภูเขารูปร่างคล้ายช้างแม่ลูกยืนคู่กัน ที่สำคัญมีรอยพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ที่เชิงเขา พราณสาส์ตว์เป็นผู้พบในสมัยรัชกาลที่ ๕ สัตว์ป่ายังชุกชุมไปด้วย กระต่าย นกยูง เก้ง เสือ เนื้อทราย และมีไข้ป่าชุกชุม ผู้คนเสียชีวิตเจ็บป่วยกันมาก ถนนหนทางก็ทุรกันดาร เมื่อคุณพ่อจ้วน รับนิมนต์ไปจำพรรษาอยู่ด้วยจิตและแรงศรัทธาประชาชนปสาทะของชาวบ้านละแวกนั้น ได้ช่วยเหลือกันสร้างกุฏิ ก่อร่างสร้างเป็นวัดขึ้น

โดยมีจุดศูนย์รวมอยู่ที่คุณพ่อจ้วน การก่อสร้างเสนาสนะ ก่อปรกัณขึ้นเป็นวัดที่สมบูรณ์ เพื่อสืบพระพุทธศาสนาในถิ่นทุรกันดารป่าเขาที่รกร้างไปด้วยสัตว์ป่า ความสำเร็จมิได้เกิดขึ้นในเพียงช่วงเวลาเพียงเล็กน้อย

ทั้งนี้คุณพ่อจ้วน ค่อย ๆ ดำเนินการจากภูมิหลังเดี่ยว ขยับขยายเสนาสนะขึ้นเป็นวัดที่สมบูรณ์ครบทุกประการผลงานของท่านมีมาก อาทิ ศาลาการเปรียญ หอฉัน อุโบสถ โรงเรียนปริยัติธรรม หอสวดมนต์ โรงเจ ถนนหนทาง โรงเรียนประชาบาลบ้านท่าลาว ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง โรงเรียนบ้านหนองโรง โรงเรียนบ้านเขากระปุก โรงเรียนบ้านหนองเตียน เป็นต้น

ท่านเป็นพระนักพัฒนาที่เื้อ้ออาหารต่อสังคมในท้องถิ่น เขาปลูกข้าวและตำบลและแวกใกล้เคียง ทั้งการคมนาคมการศึกษาและสาธารณสุข ท่านมีความรู้ด้านแพทย์แผนไทยด้วย จึงช่วยเหลือประชาชนและราชการให้ทั้งยารักษาโรคและสร้างสถานีอนามัย ตำบลท่าไม้รวก ตำบลกลัดหลวง อีกทั้งเป็นผู้ริเริ่มสร้างโรงพยาบาลท่ายาง ด้านการเกษตร ท่านก็มีผลงานให้เป็นที่ประจักษ์อยู่ทุกวันนี้ ฝายน้ำล้นบ้านเขากระปุก ฝายน้ำล้นบ้านช่อง ตำบลวังจันทร์ อ่างเก็บน้ำบริเวณตัดกับวัดพระบาทเขาลูกช้าง เป็นต้น ท่านมีผลงานแทบทุกแขนงที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และหน่วยราชการทุกกรมกอง ยากที่จะมีพระภิกษุรูปใด จะทำได้มากกว่าท่าน

งานพัฒนาสาธารณประโยชน์ในเขตอำเภอท่ายาง ท่านมีส่วนริเริ่ม ก่อสร้างไว้เป็นมรดกให้กับสังคม ทั้งวัตถุและจิตใจไปพร้อม ๆ กัน คุณพ่อจ้วนนับว่าได้เสียสละประโยชน์สุขส่วนตน ตลอดถึงทรัพย์สินมรดกส่วนตัว เพื่อพระพุทธศาสนาและสาธารณประโยชน์มั่นคงในสมณเพศ

มีตำแหน่งตามสมณศักดิ์ ได้รับพระราชทานพระครูสัญญาบัตรชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก ตามลำดับ จนถึงพระครูสัญญาบัตรชั้นพิเศษ ที่ “พระครูพิพิธพัชรศาสตร์” ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ เจ้าอาวาสวัดพระพุทธรูปเขาลูกช้าง เจ้าคณะตำบลท่าคอย เขต ๒ และเจ้าคณะตำบลท่ายาง คุณพ่อจ้วนได้มรณภาพลงเมื่ออายุ ๖๐ ปีเศษ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๕ เวลา ๖.๒๐ น. ด้วยโรคหัวใจวาย

ทว่าความดีงามในวัตรปฏิบัติของคุณพ่อจ้วน ยังเป็นที่ติดตรึงของสาธุชนจังหวัดเพชรบุรีมิได้เสื่อมคลาย นับว่าเป็นพระดีศรีเมืองเพชรอีกรูปหนึ่งที่ทำได้อย่างยิ่ง

❖ หมอदनกวีชาการ

พระยาปริยัติธรรมธาดา
(แพ ตาละลักษมณ)

พระยาปริยัติธรรมธาดา (แพ ตาละลักษมณ)

พระยาปริยัติธรรมธาดา (แพ ตาละลักษมณ) เกิดเมื่อวันศุกร์ เดือน ๑๒ ขึ้น ๙ ค่ำ ปีมะโรง ตรงกับวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๐๕ ที่ตำบลบ้านเพรียง อำเภอโพธาราม จังหวัดเพชรบุรี บิดาชื่อนาง มารดาชื่อนาง ได้เริ่มการศึกษาเมื่ออายุ ๘ ขวบที่วัดเพรียง วัดห้วยเสือ และวัดมหาสมณาราม ท่านได้บวชเณรจนอายุ ๑๙ ปี จึงย้ายไปศึกษาในสำนักสมเด็จพะสังฆราช (สา) วัดราชประดิษฐ์

พ.ศ. ๒๔๒๕ ท่านสอบได้เปรียญ ๔ ประโยค ตั้งแต่เป็นสามเณร ต่อมาได้อุปสมบทที่วัดราชประดิษฐ์ โดยมีสมเด็จพะสังฆราช (สา) เป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อลาสิกขาบทแล้วได้เข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากท่านเป็นผู้มีอุปนิสัยรักหนังสือ และรักวิชาโบราณคดีเป็นอย่างยิ่ง ท่านจึงเข้ารับราชการในกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งท่านได้ทำประโยชน์แก่ทางราชการอย่างมากมาจนได้รับการเลื่อนยศและตำแหน่งหน้าที่ราชการสูงขึ้นเป็นลำดับดังต่อไปนี้

- พ.ศ. ๒๔๓๐ ได้เข้ารับราชการในกรมศึกษาธิการ
- พ.ศ. ๒๔๓๒ ได้เข้ารับพระราชทานสัญญาบัตรเป็นขุนประเสริฐอักษรนิติ
- พ.ศ. ๒๔๓๙ ได้รับตำแหน่ง ปลัดกรม กรมศึกษาธิการ
- พ.ศ. ๒๔๔๐ ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเลื่อนขึ้นเป็นหลวงประเสริฐอักษรนิติ
- พ.ศ. ๒๔๔๖ ได้เป็นปลัดกรมราชบัณฑิต
- พ.ศ. ๒๔๕๑ ได้รับพระราชทานสัญญาบัตร เลื่อนเป็นพระปริยัติธรรมธาดา ตำแหน่งเจ้ากรมบัณฑิตขวา

- พ.ศ. ๒๔๕๒ ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือกชั้นที่ ๕ ทิพยภรณ์
- พ.ศ. ๒๔๕๔ ได้รับพระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์เอก
- พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้รับพระราชทานยศเป็นอำมาตย์ตรี
- พ.ศ. ๒๔๕๙ ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเลื่อนเป็นพระยาปริยัติธรรมธาดาและได้รับพระราชทานยศเป็นอำมาตย์โท
- พ.ศ. ๒๔๖๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนกรมธรรมการมาสังกัดในกระทรวงวัง ท่านได้ย้ายมาอยู่กรมราชบัณฑิต
- พ.ศ. ๒๔๖๖ ได้รับพระราชทานยศเป็นเสวกเอก

พระยาปริยัติธรรมธาดา มีผลงานดีเด่นและเป็นประโยชน์แก่ราชการตลอดจนวงการศึกษา ทั้งทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์ และอักษรศาสตร์โดยเฉพาะผลงานชิ้นสำคัญอันมีคุณค่าต่อประเทศชาติ คือ พระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ นับเป็นการพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่ายิ่ง เป็นเอกสารครั้งกรุงเก่าเกี่ยวกับพงศาวดารไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระยาตากษัตริย์ราชานุภาพ ได้ทรงมีพระอรรถาธิบายไว้ว่า “ที่เรียกพระราชพงศาวดารฉบับนี้ว่า “ฉบับหลวงประเสริฐ” เพราะพระยาปริยัติธรรมธาดา (แพ เปரியู) แต่ยังเป็นหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ไปได้ต้นฉบับมาให้แก่หอสมุดกรมการจึงให้เรียกชื่อว่า “ฉบับหลวงประเสริฐ” เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้ให้...” นอกจากนี้สมเด็จพระยาตากษัตริย์ราชานุภาพยังได้ทรงเขียนอธิบายคุณค่าของพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐไว้ว่า “หนังสือพงศาวดารฉบับนี้ หลวงประเสริฐอักษรนิติ์ (แพ เปரியู) ไปได้มาจากบ้านราษฎรแห่งหนึ่ง เอามาให้หอสมุดวชิรญาณ เมื่อ ณ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐)

หนังสือพงศาวดารฉบับนี้เป็นสมุดไทยเขียนตัวตรง ลายมือเขียนหนังสือดูเหมือนจะเป็นฝีมือครั้งกรุงเก่าตอนปลายหรือครั้งแรกตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ ของเดิมเห็นจะเป็น ๒ เล่มจบ แต่ได้มาเล่ม ๑ เล่มเดียว

กรมการหอสมุดวชิรญาณเห็นว่าหนังสือพงศาวดารฉบับนี้เมื่อได้ตรวจพิจารณาแล้ว ทั้งลายมือที่เขียนและโวหารที่แต่งเห็นว่าเป็นหนังสือเก่าอย่างไม่มีเหตุอย่างใดควรสงสัย ว่าได้มีผู้แก้ไขแทรกแซงให้วิปลาสในช่วงหลังนั้นจึงได้สั่งให้ลงพิมพ์ไว้ให้ปรากฏ ป้องกันมิให้หนังสือเรื่องนี้ต้องสาบสูญไปเสีย

หนังสือพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐมีข้อมูลที่แสดงว่า สมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีรับสั่งให้แต่งขึ้น ต้นฉบับที่ได้มาคงจะเขียนครั้งกรุงเก่าได้มาเล่ม ๑ เล่มเดียว มีความขึ้นต้นตั้งแต่สร้างพระพุทธรูปพระเจ้าแพนงเชิง เมื่อ พ.ศ. ๑๘๖๗ และสร้างกรุงศรีอยุธยาเมื่อ จุลศักราช ๖๘๗ บันทึกลงจุลศักราช ๙๖๖ เมื่อสมเด็จพระนเรศวรเสด็จยกทัพหลวง (ไปตีเมืองอังวะ) ไปถึงเมืองหางหลวงหมดเล่ม ๑ สมเด็จพระยาตากษัตริย์ราชานุภาพ ทรงแสดงความเห็นไว้ว่า “เสียดายนักที่ไม่ได้ต้นฉบับพระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐไปกว่านี้ พระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐแม่นยำทั้งเนื้อเรื่อง และศักราช เห็นได้ดังได้สอบมาแล้ว เรื่องต่อไปนี้ยังไม่เห็นหนังสืออะไรที่จะใช้สอบศักราชพระราชพงศาวดาร...”

เมื่อท่านเป็นพระยาปริยัติธรรมธาดา ท่านทำหน้าที่พนักงานตรวจหนังสือเก่าแผนกบาลีของหอพระสมุดวชิรญาณและรวบรวมสำรวจคัมภีร์พระไตรปิฎกด้วย นอกจากงานหนังสือพจนานุกรมแล้วท่านยังประพันธ์หนังสืออื่น ๆ ไว้อีกจำนวนมาก ผลงานของท่านเท่าที่พอจะรวบรวมได้มีดังนี้ ผลงานด้านอักษรศาสตร์

พ.ศ. ๒๔๓๒	เป็นแม่กองรวบรวมพจนานุกรมไทยต่อจากที่กรมศึกษาธิการได้รวบรวมมาแต่ พ.ศ. ๒๔๒๗
พ.ศ. ๒๔๓๓	เป็นแม่กองแต่งตำราเรียน
พ.ศ. ๒๔๓๔	งานพจนานุกรมสำเร็จ พิมพ์ครั้งแรก ๕๐๐ ฉบับ
พ.ศ. ๒๔๔๘	พิมพ์พจนานุกรม ครั้งที่ ๒ อีก ๑,๐๐๐ ฉบับ
พ.ศ. ๒๔๕๙	รวบรวมพจนานุกรม บาลี - ไทย นับเป็นพจนานุกรมบาลีฉบับใหญ่ที่สุดในยุคนั้น

ท่านเป็นแม่กองรวบรวมพจนานุกรมไทยสำเร็จอย่างเป็นทางการคนแรกจึงได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลาเข็มศิลปวิทยาเป็นรางวัล

ท่านได้รวบรวมสำรวจพระคัมภีร์และประพันธ์หนังสือหลายเรื่อง ได้แก่ ตำนานพระแก้วมรกต พระพุทธลีลาหิงค์นิทาน จามเทวีวงศ์ มหาวงศ์ (พงศาวดารลังกา) รัตนพิมพ์วงศ์ สมณศาสตร์พระเถรธรรมยุติกามีไปยังลังกาทวีป สังคีตวงศ์ อธิบายค่านมัสการ สุภาจิตหลักทรัพย์ หนังสือเหล่านี้พิมพ์แล้วทั้งสิ้น แต่ยังมีหนังสือที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาอีกหลายเล่มที่ยังไม่ได้พิมพ์ เช่น “กลอนสวด” เป็นหนังสือทศชาติกึ่งแต่งเป็นคำกาพย์ เป็นทำนองสอนให้หัดอ่านตั้งแต่ยังไม่รู้อะไรเลยจนอ่านหนังสือออก ตั้งแต่ท่านยังอยู่ในสมณเพศ เพิ่งได้เปรียญ ๔ ประโยค หนังสือทศชาติกึ่งแต่งกาพย์นี้คือ

แม่ ก กา	พระเตมีย์
แม่ กน	พระจันทกุมาร
แม่ กง	พระเนมิราช
แม่ กก	พระมหาชนก
แม่ กด	พระมโหสถ
แม่ กบ	พระภูริทัต พระนารท
แม่ กม	พระสุวรรณสาม พระวิฑูร
แม่ เกย	พระเวสสันดร

กลอนสวดเป็นนิทานชาดกที่ดำเนินเรื่องอย่างมีอรรถรส ทั้งในหลักธรรมและความไพเราะเป็นการปลุกฝังหลักธรรมลงในจิตใจเด็กตั้งแต่ยังเล็ก โดยนำเอาพระชาติต่าง ๆ ของพระพุทธเจ้าในอดีตชาติที่ทรงบำเพ็ญทศบารมีมาบรรยายเป็นคำกาพย์ง่ายแก่การจำ แต่หนังสือเล่มนี้ไม่ได้พิมพ์แพร่หลาย

ผลงานด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี มีหลายเล่มเป็นต้นว่าตำนานเมืองเพชร ตำนานกองทัพเรือหิมาลัยม พงศาวดารวินิจฉัย (หลายตอน) ตำนาน ศรีปราษฎ์ ศิลาคารึก

ตำนานเมืองเพชรบุรีนับเป็นผลงานชิ้นสำคัญอีกชิ้นหนึ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีมีผู้ใช้เป็นเอกสารอ้างอิงเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ของเมืองเพชรบุรี อย่างแพร่หลายพอกับสมุทรสาครบุรี ซึ่งเป็นเอกสารทางราชการของศาลารัฐบาลมณฑลราชบุรี ท่านได้บันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ท่านได้รับฟังจากที่ผู้ใหญ่เล่าให้ฟังบ้าง ศึกษาหาความรู้จากเอกสาร เพราะท่านเคยเป็นพนักงานหาหนังสือเก่า ๆ สำหรับหอพระสมุดวชิรญาณ และได้รับฟังจากท่านสมภารวัดหนองกระของ (หนองกาทอง อ.บ้านลาด) บ้าง

สมเด็จพระยาตากสินมหาราชทรงสถาปนาพระพิศาลสมณกิจให้นิมนต์สมภารวัดหนองกระของซึ่งเป็นผู้มีชื่อเสียงว่าชำนาญเรื่องตำนานต่าง ๆ ของเพชรบุรี มาเล่าถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งสถาปนาพระราชวังราชธานีเวศน์ พระยาปริยัติธรรมธาดาได้เข้าเฝ้าอยู่ด้วยจึงได้รับฟังตำนานที่ท่านสมภารเล่าถวาย ท่านได้นำมาบันทึกไว้ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ ให้ชื่อว่า “ตำนานเมืองเพชรบุรี” โดยมีจุดมุ่งหมายในการเขียนว่า “ตำนานเมืองเพชรฉบับนี้ข้าพเจ้าตั้งใจจะจดความจำของท่านที่เล่า ๆ ต่อมาพักไว้เสียครึ่งหนึ่งก่อน เพื่อไม่ให้คำบอกเล่านั้น ๆ เคลื่อนคลาดจากความเก่าไปมากนัก เมื่อกาลต่อไปถ้ามีผู้ใดได้สืบสวนค้นคว้าตำนานเมืองเพชรพบข้อความพิสดารแน่นอนกว้างขวางออกไปอีกแล้ว ตำนานเมืองเพชรก็คงจะเพิ่มความแจ่มใสมขึ้นในกาลนั้น ๆ เช่นเดียวกับตำนานของเมืองอื่น ๆ”

พระยาปริยัติธรรมธาดาเป็นที่นับถือและคุ้นเคยกับเจ้านายข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยในยุคนั้น ท่านเป็นผู้ฝึกฝนงานเกี่ยวกับการศึกษาของชาติอย่างแท้จริง และเลื่อมใสในทางพุทธศาสนา เชี่ยวชาญทางอักษรสมัยสามารถพูดภาษาได้หลายภาษา โดยเฉพาะภาษาบาลีสันสกฤต ได้เคยนำพระสงฆ์จากประเทศลังกาเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยใช้ภาษาสันสกฤตในการสนทนาโต้ตอบตลอดเวลา

พระยาปริยัติธรรมธาดาได้รับราชการเกี่ยวกับการศึกษาของชาติมาเป็นเวลานาน มีผลงานดีเด่น และเพื่อเป็นเกียรติอย่างสูงในการปฏิบัติหน้าที่ราชการพิเศษเกี่ยวกับหอพระสมุด วชิรญาณ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตรให้พระยาปริยัติธรรมธาดาในวันเปิดหอพระสมุดสำหรับพระนคร

จะเห็นได้ว่าพระยาปริยัติธรรมธาดา เป็นปราชญ์คนสำคัญคนหนึ่งของชาติในยุคนั้น ท่านได้รับความเชื่อถือและยกย่องในผลงานอย่างมากเห็นได้จากการได้รับพระราชทานให้เลื่อนยศ และตำแหน่งสูงขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ผลงานค้นคว้า รวบรวมและงานประพันธ์ของท่านก็นับเป็นผลงานที่มีคุณค่าแก่วงการศึกษากันในยุคนั้นและสืบต่อมาถึงปัจจุบัน แม้ท่านจะรับราชการอยู่ในพระมหานครแต่ท่านก็ได้สร้างชื่อเสียงเกียรติประวัติให้แก่เมืองเพชรบุรีในฐานะที่ท่านเป็นชาวเพชรบุรี ผลงานของท่านส่วนหนึ่งก็เป็นประโยชน์แก่ชาวเพชรบุรี และเมืองเพชรบุรี เช่น ตำนานเมืองเพชรบุรี

พระยาปริยัติธรรมธาดาป่วยเป็นโรคท่อน้ำดีอักเสบถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๙ อายุได้ ๖๕ ปี

นางสาวเหรียญเพชร ตาลวันนา
ครูและศิลปินสาขาวรรณศิลป์

นางสาวเหรียญเพชร ตาลวันนา ครูและศิลปินสาขาวรรณศิลป์

ประวัติส่วนตัว

นางสาวเหรียญเพชร ตาลวันนา เกิดวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๔๔๒ ภูมิลำเนา บ้านตรอกต้นจันทน์ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองเพชรบุรี บิดา มารดานายหวน - นางหลิม ตาลวันนา ปัจจุบันถึงแก่กรรมแล้ว เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๗ รวมอายุได้ ๙๕ ปี

ประวัติการศึกษา

เมื่อเยาว์วัยเริ่มศึกษาที่โรงเรียนวัดโพธิ์คามวาสี และโรงเรียน อรุณสตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้เดินทางไปกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษา ต่อเป็นนักเรียนประจำที่โรงเรียนเบญจมราชาลัย เรียนจบชั้นมัธยม บริบูรณ์ สอบไล่ได้ประโยคครูมูล และธรรมศึกษาตรี ต่อมาสอบได้ ประโยคครูประถม (พ.ป.) และประโยคครูมัธยม (พ.ม.)

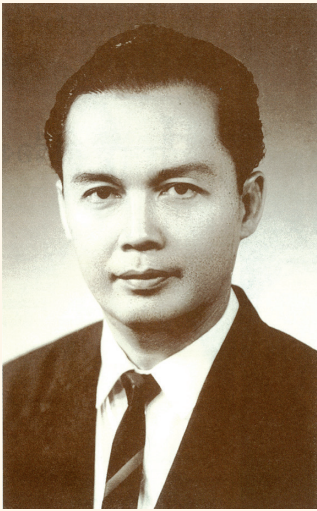
อาชีพการงาน

นางสาวเหรียญเพชร ตาลวันนา รับราชการครู ที่โรงเรียน เบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ตำแหน่งสุดท้าย เป็นผู้บริหาร โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ (ครูใหญ่และต่อมาเป็นอาจารย์ใหญ่) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๗ - ๒๕๐๓ จนเกษียณอายุราชการ นับเป็นครูตรีของศิษย์ และผู้บริหารโรงเรียนดีของครู นับเป็นบุคคลดีเด่นทั้งในด้านคุณวุฒิ และคุณธรรม

อาชีพการงาน

การเขียนบทความต่าง ๆ ดังนี้ เรื่องอันเนื่องมาแต่เขาวัง ฦ ทำเนียบสมเด็จพระยา ปกิณกะประเพณีโฆ่ง แห่งภาคหลวง จังหวัด เพชรบุรี มวยเมืองเพชร

บทร้อยกรอง ต่าง ๆ ดังนี้ ต้นตระกูลเสือลาย หมอเจ้า ชาตจิระดีเพราะมารดาของชาติดี อุบาสกที่ข้าพเจ้าเคารพ ละครการกุศล วัดพระทรง จังหวัดเพชรบุรี นิสัยชอบสนุกของชาวเพชรบุรี (รุ่นเก่า) คาถา (สำหรับปัด) ตำรานุ่งผ้าใหม่

อาจารย์ประสิทธิ์ ธีรานันท์
ปราชญ์ชาวบ้าน : เพชรบุรี

อาจารย์ประสิทธิ์ ธีรานันท์ ปราชญ์ชาวบ้าน : เพชรบุรี

ประวัติ

นายประสิทธิ์ ธีรานันท์ เกิดเมื่อวันพุธที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๙ ตรงกับวันแรม ๙ ค่ำ เดือน ๒ ปีชาล ที่บ้านท่าช่อง ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี บิดาชื่อนายศิริ มารดาชื่อนางสุด ธีรานันท์ สมรสกับนางสาวสมจิต สุวรรณเสวก มีบุตรปิตารวม ๔ คน ชาย ๒ คน หญิง ๒ คน ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๓๒๔ ถนนมาตยวงษ์ ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

การศึกษา

ระดับประถมศึกษา

ป.๑ - ป.๓	โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ ตำบลคลองกระแชง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
ป.๓ - ป.๔	โรงเรียนจันทร์สุวรรณ ตำบลท่าช้าง (บ้านลาด) จังหวัดเพชรบุรี
ป.๔	โรงเรียนประชาบาล บ้านแหลม (เปี่ยมวิทยาคม) อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ระดับอุดมศึกษา

- พ.ศ. ๒๔๙๒ สอบได้ประกาศนียบัตรครุ พ.ป.
- พ.ศ. ๒๕๑๔ สอบได้ประกาศนียบัตรธรรมศึกษาเอก
- พ.ศ. ๒๕๑๘ สอบได้ปริญญาบัตร ศศ.บ. วิชาเอก
ประวัติศาสตร์ จากคณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผลงาน

พ.ศ. ๒๔๘๘ - ๒๕๓๐ เป็นครูโรงเรียนสุวรรณรังสฤษดิ์
วิทยาลัยโรงเรียนราษฎร์เพื่อการศึกษา
ของวัดมหาธาตุวรวิหาร

- พ.ศ. ๒๔๙๔ - ๒๕๓๐ เป็นครูโรงเรียนผู้ใหญ่เมืองเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๐๒ เป็นครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนกวดวิชาเตรียมอุดมฯ
วัดมหาธาตุวรวิหาร
- พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๔ เป็นกรรมการชมรมนักกลอนเมืองเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๓๐ เป็นครูใหญ่โรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย จังหวัดเพชรบุรี
เป็นครูใหญ่โรงเรียนผู้ใหญ่เมืองเพชรบุรี
- เป็นกรรมการชมรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและโบราณสถานวัดตุ จังหวัดเพชรบุรี
  - เป็นกรรมการอำนวยการโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย
  - เป็นกรรมการศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นวัดภาคกลาง วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี
- ฯลฯ

เกียรติคุณที่เคยได้รับ

พ.ศ. ๒๔๗๙ และพ.ศ. ๒๕๑๔ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี
บรรยายความรู้วิชาชุดครูประถมและครูมัธยม

พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้รับโล่เกียรติยศในฐานะครูผู้สอนจรรยาบรรณดีเด่นจาก ฯพณฯ พลเอกเปรม
ติณสูลานนท์

พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๑ ได้รับเชิญให้เขียนคำ (บางคำ) ในสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง
ตามโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับสถาบันไทยศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

ได้รับเชิญเป็นกรรมการดำเนินการจัดทำหนังสือวัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์
เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาของจังหวัดเพชรบุรีเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

อาจารย์ประสิทธิ์ ธีรานันท์ เป็นผู้มีบุคลิกและจรรยาวัตรเป็นพิเศษ ท่านจะเดินเท้าไปโรงเรียน
เป็นประจำ ไม่มีโทรศัพท์ (ที่บ้าน) เป็นผู้ประหยัด เรียบง่าย ใจเย็น มีศีลธรรมเยี่ยงอุบาสก ไม่ฉินหา
ว่าร้ายหรือบริภาษหรือดุดันใคร เป็นพหูสูต เป็นนักวรรณศิลป์ เขียนโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และ
กวีนิพนธ์บรรยายนิราศไว้จำนวนมาก นอกจากนั้นมีบทความเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม
ประเพณีและพุทธศาสนา เป็นผู้รับใช้วัด สังคม การศึกษา และเป็นผู้มีวิริยะอุตสาหะ เป็นผู้อาสางาน
เมื่ออายุมากแล้วเคยประสบอุบัติเหตุหกล้มขณะไปเป็นกรรมการตรวจเรียงความ แต่ไม่ยอมไป
โรงพยาบาล ต้องทำงานในหน้าที่ให้เสร็จก่อน

อาจารย์ประสิทธิ์ ธีรานันท์ ในระยะ ๔ - ๕ ปีสุดท้ายของชีวิต เป็นโรคความดันโลหิตสูง
และโรคหัวใจ ซึ่งถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๓ สิริรวมอายุได้ ๘๔ ปี

ศาสตราจารย์กิตติคุณศักดิ์ดา คีรีพันธ์

ศาสตราจารย์กิตติคุณศักดิ์ดา คีรีพันธ์

ศาสตราจารย์กิตติคุณศักดิ์ดา คีรีพันธ์ เป็นชาวเพชรบุรี สมรสกับ รศ.สุชาติา คีรีพันธ์ มีบุตร ๑ คน คือ ร.ท.ธีระศักดิ์ คีรีพันธ์ และบุตรสาว ๑ คน คือ น.ส.ธีรดา คีรีพันธ์

การศึกษา

มัธยมศึกษา

๑. โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี (มัธยมปีที่ ๖)
๒. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (มัธยมปีที่ ๘)

มหาวิทยาลัย

๑. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยวท.บ เกียรตินิยม
๒. The Swiss Federal Institute of Technology (ETHZURICH) ชิงทุนรัฐบาลสวิส (พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๓): Certificate in Photographic Scienc (Optics, Photophysics & Color Science)
๓. Rochester Institute of Technology, New York (พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔) M.S. in Photographic Science and Colorimetry
๔. EMPA St. Gallen, Switzerland ; Cert. in Reproduction Photography and Printing Technology (พ.ศ. ๒๕๑๘)
  - วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร : ปริญญาบัตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๗)

การฝึกอบรม

- Hell color scanner workshops on color separation ที่ Kiel, Germany และที่ Osaka, Japan ใน พ.ศ. ๒๕๒๕

ประวัติการศึกษาดูงานต่างประเทศ

เคยศึกษาดูงานด้านฟิสิกส์ที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปศาสตร์ อัญมณีศาสตร์และฟิสิกส์ทสสถานแห่งชาติ เคยดูงานเกี่ยวกับสถาบันแพชั่น และงานแสดงด้านอัญมณี และเครื่องประดับรวมทั้งด้านวิทยาศาสตร์ทางภาพถ่าย และเทคโนโลยีทางการพิมพ์ในหลายประเทศ

ตำแหน่งปัจจุบัน

๑. ราชบัณฑิตสาขาฟิสิกส์ สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน (ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้งให้เป็นราชบัณฑิต ตั้งแต่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๖ ถึงปัจจุบัน)

๒. ที่ปรึกษาสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (พ.ศ. ๒๕๔๘ - ปัจจุบัน)

๓. เลขาธิการมูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการ และพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (พ.ศ. ๒๕๔๒ - ปัจจุบัน) ศาสตราจารย์กิตติคุณศักดิ์ ศิริพันธ์ ยังเป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการตำราวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มูลนิธิสอวน และดำเนินการผลิตตำราวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทุกวิชาจำนวน ๒๔ เล่ม ๆ ละ ๓,๐๐๐ ฉบับ และระดับมัธยมศึกษาอีก ๒ เล่ม ๆ ละ ๑๒,๐๐๐ ฉบับ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นผู้เรียบเรียง และทางมูลนิธิฯ ได้บริจาคให้โรงเรียนมัธยมของรัฐจำนวน ๒,๘๐๐ แห่ง ตามพระราชประสงค์ของ องค์ประธานมูลนิธิสอวน

๔. ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์ทางภาพในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระนางเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

๕. กรรมการในคณะกรรมการดำเนินงานก่อตั้งคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามประกาศคณะวิทยาศาสตร์ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑

๖. กรรมการที่ปรึกษาในคณะทำงานศึกษา และเสนอแนะวิธีอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์และภาพนิ่งส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คำสั่งสำนักงานปลัดสำนักงานนายกรัฐมนตรี ที่ ๔๖/๒๕๕๑ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๗. กรรมการในคณะกรรมการดำเนินการอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์และภาพนิ่งส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๘. กรรมการนโยบายห้องปฏิบัติการและทดสอบอาหาร คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

๙. กรรมการที่ปรึกษากลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ สมาอุตสาหกรรมต่อเนื่องกันมา ๑๐ ปี ถึงปัจจุบัน

๑๐. ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานทางวิชาการ

งานตำราและหนังสือ

๑. เรียบเรียงตำราด้านการถ่ายภาพ จำนวน ๖ เล่ม และได้รับรางวัลเรียงตำราดีด้านการถ่ายภาพ จำนวน ๒ เล่ม จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒. เป็นบรรณาธิการภาพและหรือถ่ายภาพประกอบหนังสือเฉลิมพระเกียรติและหนังสือที่จัดทำในวาระสำคัญระดับชาติ จำนวน ๘ เล่ม ได้แก่ พระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์กับ

ประชาชน สถาปัตยกรรมพระบรมมหาราชวัง พระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เวลาเป็นของมีค่า “Busy Finger” เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยภูมิลักษณะประเทศไทย ภูมิทัศน์ไทย รอยพระบาท ยাত্রาราย์จารึก “Remembrance of The Royal Gem” และข้าแต่สมเด็จพระเจ้านายิกา “Our Royal Gem”

๓. ได้รับรางวัลชมเชย “หนังสือเพชร ”Diamond” เรียบเรียงโดยศักดิ์ดา ศิริพันธุ์ พิมพ์ที่ด้านสุทธาการพิมพ์ จำนวน ๒๕๒ หน้า พ.ศ. ๒๕๔๘ ในกลุ่มหนังสือสารคดี พ.ศ. ๒๕๔๙ จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ

๔. ได้รับรางวัลชมเชย “หนังสือกษัตริย์กับกล้อง” เรียบเรียงโดยศักดิ์ดา ศิริพันธุ์ พิมพ์ที่ด้านสุทธาการพิมพ์ จำนวน ๓๙๒ หน้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ในกลุ่มหนังสือสารคดี พ.ศ. ๒๕๓๖ จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ

๕. หนังสือแกะรอยไอร์แลนด์ (๒) ชีวิต ผลงานด้านวิทยาศาสตร์ สังคม และการเมือง เรียบเรียงโดย ศักดิ์ดา ศิริพันธุ์ พิมพ์ที่ด้านสุทธาการพิมพ์ จำนวน ๓๐๔ หน้า พ.ศ. ๒๕๔๙

๖. หนังสืออัญมณีเครื่องประดับ เรียบเรียงโดย ศักดิ์ดา ศิริพันธุ์ พิมพ์ที่ด้านสุทธาการพิมพ์ จำนวน ๓๐๐ หน้า กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

งานวิจัย

๑. มีผลงานวิจัยด้านสีเชิงวิทยาศาสตร์ (Colour Science) การถ่ายภาพ และเทคโนโลยีทางการพิมพ์ทางการพิมพ์ รวม ๑๑ เรื่อง

๒. มีผลงานวิจัยด้านอัญมณีและเครื่องประดับ จำนวน ๗ เรื่อง

๓. ได้รับรางวัลผลงานวิจัย เรื่อง Notation of Thai Mural Painting Colours by Means of Munsell and CIE Colour Systems จากทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลงานวิจัยนี้มีผลทำให้สีจิตรกรรมฝาผนังของไทยมีรหัสสีสากล ระบบ Munsell กำกับเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ทำให้คุณลักษณะสีจิตรกรรมฝาผนังของไทยเป็นที่รู้จักแพร่หลายระดับนานาชาติ โครงการวิจัยนี้ริเริ่มมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่จะอนุรักษ์ชื่อและคุณลักษณะสีของไทยไว้บนแถบสีเพื่ออนุชนรุ่นหลัง

๔. ผลงานที่โดดเด่นอีกประการหนึ่ง คือ การริเริ่มและดำเนินการวิจัยร่วมกับนักวิจัยและพ่อค้าส่งออกพลอยเพื่อจัดตั้งมาตรฐานทับทิม ไพลิน เป็นผลสำเร็จเป็นครั้งแรก และเป็นผลงานวิจัยที่ได้รับรางวัลดีเด่นประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จาก สกว. ซึ่งนำผลงานวิจัยมาประยุกต์ในใบรับรองผลการตรวจสอบอัญมณีทับทิมของสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติเป็นครั้งแรก ทำให้ยอดการส่งออกทับทิมเพิ่มขึ้น ๖๑๕ ล้านบาทในปี Ruby Year ๒๐๐๒ ของประเทศญี่ปุ่น และได้มีการเผยแพร่มาตรฐานทับทิม โดยจัดบรรยายให้แก่ผู้ประกอบการอัญมณีของญี่ปุ่นจำนวน ๑๒๐ คน และผลงานวิจัยนี้ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอัญมณีและเครื่องประดับ ทั้งในภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่น และจีน

อาจารย์ชำนาญ นิลสุข

อาจารย์ชำนาญ นิลสุข

คุณพ่อชำนาญ นิลสุข เกิดวันพฤหัสบดีที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๐ ที่บ้านหนองแก ตำบลไร่สะท้อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เป็นบุตรคนที่ ๔ ในจำนวนพี่น้อง ๘ คน ของนายฝั่ง และนางห่วย นิลสุข ประกอบด้วย ๑) นางสาวเชียม นิลสุข ๒) นายลาม นิลสุข ๓) นางบุญเย็น เกศเทศ ๔) นายชำนาญ นิลสุข ๕) นางบุญล้อม สุขสวัสดิ์ ๖) นายสุรินทร์ นิลสุข ๗) นางจำเรียง เปี้ยวน้อย และ ๘) พ.ต.ท.พรั่งเพชร นิลสุข

สมรสกับนางสาวประชัญ รอนราญ มีบุตร ๒ คน ชาย ๑ คน และหญิง ๑ คน ได้แก่ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข และนางสาวปัญญาณา นิลสุข

ในสมัยเด็กได้ถูกส่งไปอยู่กับคุณอาที่วัดศาลาเขื่อน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เรียนหนังสือจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ อันเป็นการศึกษาภาคบังคับในสมัยนั้น จากนั้นได้เข้ามาพักอาศัยอยู่ที่วัดพระนอนหรือวัดพระพุทธไสยาสน์ (ปัจจุบัน) ในจังหวัดเพชรบุรี โดยศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ (เทียบเท่ากับ ป.๕ - ม.๖ ในปัจจุบัน) ของโรงเรียนประจำจังหวัดเพชรบุรี จากนั้นจึงเริ่มทำงานเมื่ออายุเพียง ๑๗ ปี

การเริ่มทำงานเป็นครูโรงเรียนเอกชนเพื่อการกุศลของวัดมหาธาตุวรวิหาร เนื่องจากอายุยังน้อยไม่สามารถเข้ารับราชการได้ และครูในสมัยเมื่อ ๖๐ ปีที่แล้วก็ใช้คุณวุฒิเพียงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เท่านั้น เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ทำงานเป็นครูอยู่ในโรงเรียนเอกชนจนได้เป็นครูใหญ่โรงเรียนบุญเสียมวิทยา ต่อมาสอบประโยคครูพิเศษประถมได้คุณวุฒิ พ.ป. จึงได้สอบเข้ารับราชการครูโรงเรียนห้วยนาเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดเพชรบุรี (โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี) เมื่อสอบเข้าเรียนต่อในระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จึงได้ลาศึกษาต่อ ในสมัยเรียนระดับปริญญาตรีเข้าร่วมในชมรมภาษาไทย เข้าประชุมสัปดาห์และแต่งกลอนแข่งขันในงานต่าง ๆ อยู่เสมอ มีส่วนร่วมกิจกรรมภาษาไทย การแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน มาโดยตลอดจนจบปริญญาตรี การศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขามัธยมศึกษา - ภาษาไทย จึงได้กลับมาสอนในโรงเรียนประจำจังหวัดเพชรบุรี

ตลอดเวลาที่เป็นครูได้ทำการสอนในวิชาภาษาไทย ความชำนาญเฉพาะในเรื่องภาษาและวรรณกรรม ทำให้ปรากฏผลงานต่าง ๆ มากมาย อันเกิดจากการเรียนรู้ที่เน้นการอ่านผลงานของกวีในอดีต ผูกฝนและแต่งร้อยกรองต่าง ๆ จนได้รับมอบหมายให้ประพันธ์บทกวีในงานสำคัญต่าง ๆ ปรากฏเป็นที่กล่าวขานถึงความเชี่ยวชาญ และความชำนาญอยู่มากมาย แต่ขาดการรวบรวมเอาไว้เป็นหมวดหมู่ ทำให้มีผลงานเฉพาะที่สำคัญ ๆ เท่านั้นจะเห็นได้จากภาคผนวก ซึ่งล้วนเป็นผลงานจากการเรียนรู้และทำงานให้กับสังคมมาตลอดเวลาหลายสิบปี

คุณวุฒิ

- มัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนประจำจังหวัดเพชรบุรี (วัดคงคาราม)
- ประโยคครูพิเศษประถม (พ.ป.)
- ประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.)
- การศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) มัธยม - ภาษาไทย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
- ธรรมศึกษาเอก สำนักวัดใหญ่สุวรรณาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ประสบการณ์การทำงาน

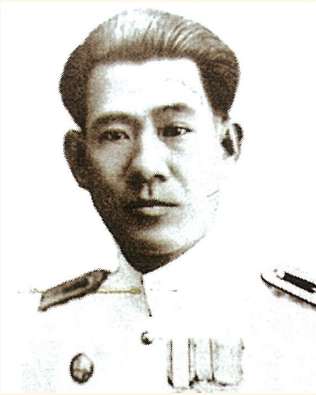
- เริ่มทำงานเป็นครูโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
- ครูใหญ่โรงเรียนบุญเลียมวิทยา
- สมาชิกสภาเทศบาลเมืองเพชรบุรี
- ครูโรงเรียนปรีดิรังสรรค์
- ครูโรงเรียนห้วยนา อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
- ครูโรงเรียนประจำจังหวัดเพชรบุรี ไล่ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
- ครูใหญ่โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี (ครูใหญ่คนแรก)
- ครูใหญ่โรงเรียนทำนองวิทยา
- ครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี (จนเกษียณอายุราชการ)
- ครูใหญ่โรงเรียนกวดวิชาบ้านครุกรุณา
- ครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลบันไดอิฐ

ฯลฯ

เกียรติประวัติ

- ครูภาษาไทยดีเด่นของคุรุสภา ปี พ.ศ. ๒๕๒๙
- ศิลปินดีเด่น จังหวัดเพชรบุรี ด้านวรรณศิลป์ พ.ศ. ๒๕๔๒
- ประธานชมรมนักกลอนเมืองเพชร พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๑
- นักกลอนดีเด่นภาคตะวันตก สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๘
- ครูภูมิปัญญาไทย สำนักงานเลขาธิการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙

อาจารย์ชำนาญ นิลสุข ป่วยด้วยโรคปอดอักเสบเฉียบพลัน เสียชีวิตด้วยอาการสงบ ในโรงพยาบาลพระจอมเกล้าจังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑ สิริอายุรวม ๘๐ ปี ๑๑ เดือน

นายลำไย แกวกก่อง

นายลำไย แกวกก่อง

นายลำไย แกวกก่อง (สมัยต่อมาคุณิยมเปลี่ยนชื่อให้สมกับเพศ เปลี่ยนเป็นใบ เกียรติก่อง) เกิดวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๔๕ ที่บ้านลำปะทิว อำเภอมีนบุรี จังหวัดพระนคร (กรุงเทพมหานคร ในสมัยก่อน) จบการศึกษาประถมศึกษาที่โรงเรียนพระยาปราชญ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ที่โรงเรียนวัดทรงธรรม และเตรียมอุดม (ม.๗ - ๘) ที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ เป็นนักเรียนฝึกหัดครูมัธยมรุ่นแรก โดยท่านสอบได้เป็นที่ ๑ ของรุ่น

เป็นครูครั้งแรก ณ โรงเรียนเบญจมราชาลัย จังหวัดพระนคร ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓ ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้โรงเรียนประจำ จังหวัดชาย จังหวัดเพชรบุรี (โรงเรียนคงคาราม ซึ่งภายหลังเป็นโรงเรียนพรหมานุสรณ์) พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ โรงเรียนดังกล่าว

พ.ศ. ๒๔๘๕ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไทยได้ร่วมรบกับ ญี่ปุ่นซึ่งเป็นฝ่ายอักษะ ระยะแรก ๆ ญี่ปุ่นได้ช่วยชนะเหนือดินแดน อินโดจีน (ซึ่งเป็นของฝรั่งเศส) และพม่า - มาเลเซีย (ซึ่งเป็นของ อังกฤษ ไทยจึงได้จังหวัดเสียมราฐ, พระตะบอง, ศรีโสภณ (ที่ฝรั่งเศส บังคับเอาจากไทย) เมืองจำปาศักดิ์ (ที่ฝรั่งเศสบังคับไปจากไทยซึ่งอยู่ในประเทศลาว) และเชียงตุง (ซึ่งอังกฤษได้ไปจากไทยในประเทศพม่า) รวม ๕ เมืองคืนมา และไทยได้ส่งข้าราชการไปปกครอง ท่านอาจารย์ ลำไย แกวกก่อง ได้รับการแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนมัธยมที่จังหวัดพระตะบอง ซึ่งอยู่ในระยะสงคราม ภายหลัง ฝ่ายสัมพันธมิตรตีได้และกลับได้ชัยชนะ สงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติใน พ.ศ. ๒๔๘๘ ไทยจำต้องคืน ๕ จังหวัดให้ฝรั่งเศส - อังกฤษไป (ทั้ง ๑ ที่เดิมเป็นของไทย) เพราะเป็นฝ่ายแพ้สงคราม

อาจารย์ลำไย แกวกก้อง มีโรคเบาหวานและนิ่วในไต ในช่วงสงครามเป็นระยะที่ขาดแคลนยา และเครื่องเวชภัณฑ์ ท่านได้เข้ามารับการรักษาตัวที่ศิริราชพยาบาล และเสียชีวิตในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๘ ในวันเดียวกันกับที่ฝ่ายสัมพันธมิตรทิ้งระเบิดบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี (ในเวลา กลางวัน) ได้รับพระราชทานเพลิงศพ ณ วัดรวกสุทธาราม อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี เมื่อ เดือนพฤศจิกายน ๒๔๘๙ อายุ ๔๓ ปี

ท่านเป็นครูและผู้บริหารที่นักเรียนและครูรักใคร่เคารพ เป็นบุคคลแรกที่นำคำว่า “สวัสดี” มาใช้ในโรงเรียนประจำจังหวัดชาย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๙ (พระอุปทิศศิลปะสาร คิดขึ้นให้ผลิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๘) โดยระบุนิธีใช้และออกคำสั่งให้ครู - นักเรียนได้ใช้อย่างชัดเจน แม้ท่านจะมาอยู่และรับราชการเพชรบุรีเพียง ๑๒ ปี ศิษย์และบรรดาครูเคารพรักเป็นจำนวนมาก ในวันพระราชทานเพลิงศพท่านที่วัดรวกสุทธาราม ธนบุรี มีครูและศิษย์ของท่านจากจังหวัดเพชรบุรี ไปร่วมไว้อาลัยจำนวนมาก

นายบุญมี พิบูลย์สมบัติ

นายบุญมี พิบูลย์สมบัติ ศิลปินสาขาวรรณศิลป์

ประวัติส่วนตัว

นายบุญมี พิบูลย์สมบัติ เกิดวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๑ ภูมิลำเนา ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี บิดา - มารดาชื่อ นายเสมอ - นางเฟิน พิบูลย์สมบัติ คู่สมรส นางมาลี พิบูลย์สมบัติ มีบุตรชายหญิง ๒ คน ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ ๑ หมู่ ๓ ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โทรศัพท์ ๐๘๕ - ๙๕๗๙๗๑๑

ประวัติการศึกษา

- ระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนเทศบาล ๑ วัดพระทรง ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเมืองเพชรบุรี
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนสุวรรณรังษอยุธยา
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนประจำจังหวัด (วัดคงคาราม) อำเภอเมืองเพชรบุรี
- ระดับอุดมศึกษา ปริญญาเกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปศาสตร์ จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี อำเภอเมืองเพชรบุรี
- ปริญญามหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาภาษาไทย จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พ.ศ. ๒๕๕๗

ประวัติผลงาน

- เป็นคณะผู้จัดทำหนังสือของทางราชการ เช่น หนังสือ พระพุทธเจ้าหลวงกับเมืองเพชร หนังสือสถาปัตยกรรม เรือนยอดจังหวัดเพชรบุรี
- เป็นคณะผู้จัดทำและ / หรือบรรณาธิการในการจัดทำ หนังสือให้แก่องค์กรเอกชนและวัดต่าง ๆ โดยมีเนื้อหา สาระเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ของ จังหวัดเพชรบุรี
- เขียนคำและความหมายของคำในโครงการสารานุกรม วัฒนธรรมภาคกลาง สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยและธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๑,๐๐๐ กว่าคำ

- เป็นคณะทำงานในการเขียนบทความเรื่องเมรุเมืองเพชร ลงในหนังสือพิมพ์เพชรบุรีอย่างต่อเนื่อง
- คีตริเริ่มจัดคณะสังฆทานสังฆจรไปร่วมทำบุญกับชาวบ้านในหมู่บ้านต่าง ๆ
- เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของศูนย์วิทยพัฒนาบริการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดเพชรบุรี
- เป็นกรรมการศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นวัดภาคกลาง วัดมหาธาตุวรวิหาร
- เป็นกรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี
- เป็นนักเขียนอิสระประจำคอลัมน์ “บอกเล่าเก้าสิบ” ในหนังสือพิมพ์เพชรภูมิ
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา สาขาสื่อสารมวลชน ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับโล่เกียรติยศจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับยกย่องให้เป็นผู้มีผลงานทางวัฒนธรรมดีเด่นจังหวัดเพชรบุรี สาขาสื่อสารมวลชน ด้านผู้มีผลงานเขียนลงในหนังสือพิมพ์ จากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับการยกย่องเป็นปูชนียบุคคลดีเด่นด้านภาษาไทยของกระทรวงวัฒนธรรมเป็นผู้ใฝ่รู้ และศึกษาไม่หยุดหย่อน เป็นครูโดยวิญญูณตลอดชีพ เป็นพหูสูตเชี่ยวชาญเรื่องวัด วัง พระ ประวัติศาสตร์ วรรณคดี พุทธศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี โภชนาการ มีคุณธรรมสูงและอุปนิสัยร่าเริง แจ่มใส มีผลงานด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมากมาย และผลิตงานเป็นบริการและการกุศลอย่างต่อเนื่อง ในเพชรบุรีหากผู้ใดจะทำหนังสือเฉพาะกิจหรือเรื่องในโอกาสสำคัญใด ๆ หากไม่มีประสบการณ์ทำตัวเอง ส่วนมากจะปรึกษาและขอให้ท่านช่วยเหลือหรือจัดการให้ หรือท่านก็สงเคราะห์เรื่องให้การบริการด้วยความเต็มใจเสมอมา

นายนคร ดังคะพิภพ

นายนคร ดังคะพิภพ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะเชี่ยวชาญพิเศษ พิเศษ คนแรกของประเทศไทย

สำเร็จการศึกษาในเส้นทางตรงสู่การเป็นครู เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่จังหวัดเพชรบุรีบ้านเกิด ด้วยการเดินทางเข้ากรุงเทพฯ พร้อมกับพี่ชายเรียน ป.กศ. ที่โรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ได้รับการคัดเลือกเรียนต่อ ป.กศ.สูง ที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา และสอบเข้าศึกษาต่อปริญญาตรี การศึกษาบัณฑิต (ฟิลิสส์) วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เมื่อทำงานไปได้ระยะหนึ่งจึงสอบเข้าเรียนปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสิ่งที่เป็นเกียรติประวัติด้านการศึกษาที่ภาคภูมิใจสูงสุด คือ การรับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาบริหารการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อปี ๒๕๕๒

ส่วนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นรากฐานชีวิต เริ่มประถมศึกษาที่โรงเรียนบ้านเขาย้อย โรงเรียนวัดดอนทราย โรงเรียนเขาย้อยวิทยา และโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี อันเป็นโอกาสที่พ่อแม่ คือ นายมังกร และนางจ้อย ดังคะพิภพ ที่มีบ้านที่อยู่อาศัยอยู่ที่ เขาย้อย จ.เพชรบุรี เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้ลูก ๆ คน ได้เรียนต่อจนสามารถดำรงตนและชีวิตที่มั่นคงตามสมควร

อาจารย์นคร ดังคะพิภพ เป็นอดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญพิเศษ ระดับ ๑๐ คนแรกของประเทศไทย จากการเริ่มต้นเป็นครูเพียง ๔ ปี ได้ก้าวหน้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นอาจารย์ใหญ่ ระดับ ๗ ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับ ๘ และระดับ ๙ ตามลำดับ จนกระทั่งมีผลงานทางวิชาการและการบริหารถึงขั้นที่ กคศ.ประเมินผลการปฏิบัติงานให้ครองตำแหน่ง ผู้อำนวยการ วิทยฐานะเชี่ยวชาญพิเศษ ระดับ ๑๐ เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาคนแรกของประเทศไทย ที่ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งระดับสูงรับเงินเดือนระดับ ๑๐ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ และจนถึงปัจจุบันมีผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับตำแหน่งสูงเช่นนี้เพียงคนเดียว

ด้วยประวัติการทำงานที่เริ่มตั้งแต่เป็นครูตรี จนถึงผู้บริหารระดับสูง ทำให้ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ตรงที่สั่งสมมายาวนาน ทั้งในฐานะครูผู้ปฏิบัติ และผู้บริหารที่เชี่ยวชาญ พิเศษ จนได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษ และวิทยากรบรรยายพิเศษในสถาบันอุดมศึกษาด้านครุศึกษา ทั่วประเทศ ตลอดจนความสามารถเชิงประจักษ์จากการได้รับรางวัลในฐานะผู้บริหาร เข็มทองคำ ครูสุคดี ดีเด่นของคุรุสภา ผู้บริหารดีเด่นของ กรมสามัญศึกษา - ผู้บริหารต้นแบบจากสภาการศึกษา และบุคคลดีเด่น จากหลายหน่วยงาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการสำนักงาน ส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) เป็นที่ปรึกษาสำนักบริหารการมัธยมศึกษา ตอนปลาย ของ สพฐ. และเป็นที่ปรึกษาของศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ ซึ่งเป็น ส่วนงานในสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

อาจารย์นคร ตั้งคะพิภพ เป็นผู้หนึ่งในผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาที่ให้ข้อคิดเห็นต่อการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ และงานวิจัยต่าง ๆ ผ่านมุมมองของครู และผู้บริหารสถานศึกษา ในหลายเวทีระดับชาติ ในฐานะ “นักปฏิบัติในวงการการศึกษาไทยให้ความเห็นเชิงระบบต่อปัญหา การศึกษาไทย” เสมอมา สำหรับจังหวัดเพชรบุรี นอกเหนือจากได้สร้างประสบการณ์ชีวิตและงานที่ โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรีในฐานะครูผู้สอน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและผู้อำนวยการ การศึกษาแล้ว ยังประทับใจในผลงานการเปลี่ยนแปลงยกระดับคุณภาพที่โรงเรียนเขาย้อยพิทยาคม และโรงเรียนคงคาราม จนเป็นความนิยมของผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้ามามากขึ้น แต่ก็มีอยู่ช่วง ๓ ปี ที่มีโอกาสไปเรียนรู้ร่วมกับพี่น้องเพื่อนครูและชุมชน ที่โรงเรียนกุยบุรีวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นับเป็นโอกาสปฏิบัติงานนอกพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีครั้งเดียวในชีวิตราชการ แต่เมื่อเกษียณอายุราชการ แล้วเมื่อปี ๒๕๕๐ วิถีชีวิตและงานเริ่มเปลี่ยนไปโดยมิได้คาดฝัน ได้ทำงานเชิงที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาท ทางด้านการจัดการศึกษาอีกมาก อาทิ เป็นที่ปรึกษา สพฐ. (คุณหญิง กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา) ๒ ปี เป็นคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในคณะกรรมการสภาการศึกษา เคยเป็นคณะกรรมการส่งเสริมกิจการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ๒ สมัย เคยเป็นประธานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๐ หนึ่งสมัย เคยเป็นประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี ๒ สมัย เป็นคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนราชภัฏวิทยา สังกัดการศึกษา เอกชน สำหรับในส่วนการศึกษาท้องถิ่น มีประสบการณ์ช่วยเริ่มต้นบุกเบิกจัดตั้งโรงเรียน ครบเวลา ที่ตั้งใจจะอยู่ทำงานได้ครบ ๑ ปีเต็ม ในฐานะผู้บริหารคนแรก ที่โรงเรียนมัธยมตากสินระยอง จ.ระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ที่มีวิสัยทัศน์นำการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญ โดยร่วมมือ วางแผนเปิดรับนักเรียนรุ่น ๑ และพัฒนาโรงเรียนแบบก้าวกระโดด

ทั้งการช่วยงานหลังจากเกษียณอายุราชการยังเป็นความสุขที่ได้มีโอกาสทำแบบจิตอาสา ตามกำลังและฉันทะ เพื่อตอบแทนคุณค่าของรางวัลชีวิตที่เป็นเกียรติประวัติที่เคยได้รับมาในช่วง ปฏิบัติงาน และสูงสุดของชีวิตที่สมควรต้องตอบแทนคุณแผ่นดิน คือได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นประถมาภรณ์ช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันมีเกียรติยศยิ่ง มงกุฎไทย ชั้นมหาวชิรมงกุฎ

นายสำราญ นุชถาวร

นายสำราญ นุชถาวร

เกิดวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๒ ที่บ้านปากอ่าว อำเภอ บ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๑๔ ซอยศิริมิตร ๑ ถนนราชวิถี อำเภอเมืองเพชรบุรี เป็นบุตรนายอ้อม นางแปลก นุชถาวร เมื่ออายุประมาณ ๗ ขวบ ได้เรียนหนังสือกับ พระที่วัดอตุตมิ่งค์ ปากอ่าว บ้านแหลม ผมเรียกท่านว่า “ครูมาก” สุขภาพท่านไม่ค่อยแข็งแรงต้องนอนสอนหนังสือและผมก็นวดเพน ตลอดมา ท่านสอนแบบหนังสือโบราณ คือ ให้ท่องพยัญชนะ ๔๔ ตัว ให้คล้อง ให้ท่องสระ ให้ท่องวรรณยุกต์ และผสมคำแล้วผันให้ฟัง ผมเรียนได้รวดเร็ว และเขียนหนังสือเป็นประโยคให้ครูอ่านได้ภายใน เวลาปีเดียว คนที่เกิดบ้านแหลมสมัยนั้น จะมีอาชีพทำเเป้จับปลา ในทะเล แต่ผมขาดคุณสมบัติ คือ ออกทะเลที่ไหนมาคลื่นทุกที

เริ่มเรียน ป.๑ ที่โรงเรียนประชาบาลบ้านแหลม วัดอตุตมิ่งค์ พอสอบ ป.๑ ได้ก็มาเรียนต่อ ป.๓ ถึง ม.๖ ที่โรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์ วิทยาลัย (วัดมหาธาตุ) จบ ม.๖ ปี พ.ศ. ๒๔๙๐ หลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ยุติลง ๒ ปี ระหว่างเรียน ที่บ้านผมอาชีพขายปลาสดในตลาดทรัพย์สิน แม่ขายปลาสด พอตกเย็นผมก็นำปลาที่เหลือจากการขายมาทำปลาเค็มไปให้แม่ขายในวันต่อไป ผมเลิกเรียนตอนเย็น กลับบ้านทำกับข้าวเลี้ยงน้อง ไม่มีโอกาสได้ไปเที่ยวต่างจังหวัด หรือที่ไหน ๆ เลย จนจบ ม.๖ ได้ไปเที่ยวหัวหินเป็นครั้งแรกในวันตรุษจีน ครั้งต่อมาก็เข้ากรุงเทพฯ พ่อส่งเงินให้ ๑ ชั่ง บอกให้ไปหาที่เรียนต่อเอา พ่อฝากให้ผู้ที่เคารพนับถือคนหนึ่งเป็นคนเมืองเพชรและเข้ามาอยู่ กรุงเทพฯ นานแล้ว ให้ผมไปอยู่ด้วยโดยมีค่าตอบแทนจำได้ว่าเดือนละ ๑๐๐ บาท ท่านผู้นี้ นำผมไปฝากเรียน ม.๗ - ๘ ที่โรงเรียนชาฎุวิทย์ พิทยา สอบได้ ม.๗ ตก ม.๘ พอดีไฟไหม้บ้านครั้งใหญ่ที่เพชรบุรี คราวนั้น เสียหายหมดสิ้น ผมเลยร่อนเร่ไปตามประสาคนหนุ่มไม่เคย ไปไหน คราวนี้ก็เลยคล่องแคล่ว อยู่มา ๒ ปีแล้ว เสเพลไปตามเรื่อง สนุกใหญ่ทั้งสุรา การพนันครบเครื่อง หมดตัวแล้วก็กลับเมืองเพชร ตึกว่า ไม่มีมารยาทลอกลวง เลิกดื่มสุราเด็ดขาดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ ไม่ดื่มสุราตลอดชีวิตเป็นสัจจะ ความจริงเมืองเพชรผมมีพี่น้องมากมาย ทั้งในเมืองบ้านแหลม เขาย้อย ชะอำ แต่ผมไม่กล้าไปสู้หน้าใคร

ผมมีภรรยาคนหนึ่ง เป็นครูอยู่จังหวัดสมุทรสาคร เธอเคราะห์ร้ายได้ผมเป็นสามี แต่เธอก็อยู่กับผมอย่างอดทน พอดีจังหวัดเพชรบุรีมีการสอบบรรจุข้าราชการ ผมก็ไปสมัครสอบอาศัษุฒิ ม.๖ สอบได้เข้ารับราชการในสำนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบุรี เมื่อปี ๒๕๐๕ ภรรยาผมก็ย้ายมาเป็นครูที่โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศฯ จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๘ เธอก็เสียชีวิตด้วยความดันโลหิตในสมองแตก ผมก็ต้องดูแลลูก ๔ คน กำลังเรียนอยู่คนเดียว ก่อนหน้านี้ผมมอบอำนาจให้ภรรยาดูแลทุกอย่างโดยตลอด (ขึ้นอำเภอเมีย) ผมรับราชการแล้วไม่ยอมสอบเลื่อนชั้นเพราะกลัวย้าย มีตัวอย่างเพื่อนผมสอบได้ไปบรรจุที่เชียงรายไปได้เมียเจ้าของสวนลำไยสบายไป สอบได้ย้ายไปปักขี้ไต้ไกล ๆ ผมไม่กล้าทิ้งบ้านไปแต่ก็กลัวโดนย้ายเหมือนกัน ไปรักษาราชการที่ดินอำเภอเมืองเพชรบุรี ๖ เดือน ไปจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๑ ปี ไปอยู่บางขุนเทียน แต่ผมไม่ได้ไปบอกเจ้านายว่าถ้าย้ายผมจะลาออก ท่านก็กรุณาให้ช่วยราชการที่จังหวัดเพชรบุรี ๓ เดือน คำสั่งย้ายกลับมาสำนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบุรีตามเดิม

เกษียณอายุราชการปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เครื่องราชอิสริยาภรณ์จตุรภรณ์ช้างเผือก และเหรียญจักรพรรดิมาลา

งานด้านวรรณศิลป์

ผมเขียนกลอนมานานประมาณ ๕๐ ปี ได้รับรางวัล คือ ถ้วยรางวัลหนังสือพิมพ์ชาวสมุทร ที่สมุทรสาคร รางวัลชนะเลิศประกวดกลอนในวารสารข้าราชการ ปี ๒๕๑๒ เขียนกลอนในคอลัมน์วรรณศิลป์ของเพชรภูมิมาเป็นเวลาประมาณ ๔๐ ปี ส่วนที่ภูมิใจที่สุดคือเคยเขียน “ดอกสร้อยสวนอักษร” โดยอาศัยอักษรไทย ๔๔ ตัว มาบรรยายเป็นดอกสร้อยจนครบ ๔๔ ตัว ตั้งแต่ ก. ถึง ฮ.

นอกจากนี้ยังเขียนกลอนในหนังสือวัดต่าง ๆ เป็นกรรมการตัดสินกลอน ประกวดคำขวัญ และเรียงความที่วัฒนธรรมจังหวัดแต่งตั้งเป็นกรรมการ เคยเป็นกรรมการตัดสินกลอนประกวดที่คณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดเพชรบุรีรณรงค์จัดการเลือกตั้งชมรมนักกลอนเมืองเพชรตั้งให้เป็นที่ปรึกษาและเป็นกรรมการตัดสินกลอนประกวดตลอดมา เคยเขียนกลอนอ่านในพิธีเปิดงานพระนครคีรีปี ๒๕๔๗ เป็นที่ปรึกษาของสมาคมศิษย์เก่าสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย เป็นกรรมการฝ่ายพิธีภัณฑ์ สำนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบุรี (หลังเก่า) เป็นศิลปินร่วมสมัยจังหวัดเพชรบุรี สาขาวรรณศิลป์ พ.ศ. ๒๕๔๗

นายล้อม เพ็งแก้ว

นายล้อม เพ็งแก้ว

เกิดที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เมื่อวันศุกร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๙ เป็นบุตรนายหรอด นางนวล เพ็งแก้ว พ่อแม่มีอาชีพทำสวน ทำนา

เรียนชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนประชาบาล สำเร็จชั้นมัธยม จากโรงเรียนช่วยมิตร อำเภอควนขนุน

เดินทางสู่เมืองหลวงเพื่อศึกษาต่อ โดยสอบได้ทุนกระทรวง ศึกษาธิการ สำเร็จประโยคครูประถม จากโรงเรียนฝึกหัดครูพระนคร ปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกคณิตศาสตร์ จากวิทยาลัย วิชาการศึกษา ประสานมิตร

เข้ารับราชการครูที่โรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรี และวิทยาลัย วิชาการศึกษามหาสารคาม

เกษียณอายุราชการในตำแหน่งอาจารย์ ๓ ระดับ ๙ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุด มหาวชิรมงกุฏ

เคยเป็นตัวแทนคณาจารย์ เป็น อ.ก.ค. กรรมการฝึกหัดครู และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาผลงานทางวิชาการของสภาการ ฝึกหัดครู

เป็นอนุกรรมการวิจัยวัฒนธรรมภาคกลาง จนปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๘)

เป็นผู้เชี่ยวชาญจัดทำพจนานุกรม บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)

เป็นนายกสมาคมสื่อมวลชนจังหวัดเพชรบุรี (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๐)

ได้รับแต่งตั้งเป็น เกตุทัต ศาสตราจารย์ชาน มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย์ พ.ศ. ๒๕๕๘

ได้รับการเชิดชูเกียรติเป็นปุษนียบุคคลด้านภาษาไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

ได้รับปริญญา ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ม.ศิลปากร) พ.ศ. ๒๕๕๐ และปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ม.มหาสารคาม) พ.ศ. ๒๕๕๒

มีผลงานทางวิชาการ พิมพ์เผยแพร่ในนิตยสาร วิทยาสาร วิทยาจารย์ ฟ้าเมืองไทย ฟ้าครูปริทัศน์ มติชน ศิลปวัฒนธรรมเมืองโบราณ สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์ ฯลฯ เป็นต้น

ปัจจุบันเป็นผู้เขียนประจำในเพชรภูมิและเพชรนิวลส์

ผลงานรวมเล่มที่พิมพ์เผยแพร่แล้ว เช่น

- พระรถนิราศ พ.ศ. ๒๕๒๗
- วิวาทศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๐
- วายเวียงวรรณคดี พ.ศ. ๒๕๔๐, ๒๕๔๙
- ภาษาสยาม สำนักนวนไทย พ.ศ. ๒๕๔๔
- คั่นคำ เค้นความ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๔
- คั่นคำ เค้นความ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๔
- ภูมิพื้นภาษาไทย ๑ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ภูมิพื้นภาษาไทย ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ดาวประจำเมืองนคร พ.ศ. ๒๕๔๕
- สุนทรภู่ : อาลักษณ์เจ้าจักรวาล พ.ศ. ๒๕๔๗
- ภูมิพื้นภาษาไทย ๓ พ.ศ. ๒๕๔๗
- เสนาะเสน่ห์สำนักนวนไทย พ.ศ. ๒๕๔๘
- นิราศจันทร์ หรือเพลงยาวสุนทรภู่ พ.ศ. ๒๕๔๙
- สนั่นสนาม สำนักนวนไทย พ.ศ. ๒๕๔๙
- คู่มือพุทธประวัติ พ.ศ. ๒๕๕๐
- กลับหลังหัน พ.ศ. ๒๕๕๐
- มิตรแท้ทุกยาม พ.ศ. ๒๕๕๑
- คีตกามหาเวสสันดรชาดก พ.ศ. ๒๕๕๒
- สีสอนงสำนักนวนไทย พ.ศ. ๒๕๕๓
- เกิดเป็นคนใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓
- บ้าหาเบีย พ.ศ. ๒๕๕๓

ผลงานร่วมกับผู้เขียนอื่น

- ทักษิณพจน์ ๒๕๒๕
- สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๒๙
- โคตรญาตีสุนทรภู่ พ.ศ. ๒๕๒๙
- ภูมิทัศน์คนไทย พ.ศ. ๒๕๓๙
- เจตียุทธหัตถิมิมีจริงหรือ? พ.ศ. ๒๕๓๙
- สุนทรภู่ มหากวีระภูมิมิมี พ.ศ. ๒๕๔๕
- ออนซอนหลวงพระบาง พ.ศ. ๒๕๔๕
- พจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ. ๒๕๔๗
- รู้ทันภาษา รู้ทันการเมือง ทักษิณสมัย พ.ศ. ๒๕๔๗
- อาจารย์เป่า วัดพระทรง พ.ศ. ๒๕๔๘
- กำสรวลสมุทร หรือกำสรวลศรีปราชญ์ พ.ศ. ๒๕๔๙
- นามานุกรมวรรณคดีไทย ชุดที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๐

งานวิจัย

“นิราศเขาลูกช้าง สำนวนนายต่วน พ.ศ. ๒๕๒๙” สภาการฝึกหัดครู พ.ศ. ๒๕๒๔

นายจางค์ เอมริน

นายจางค์ เอมริน

นายจางค์ เอมริน เกิดวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๒ ที่ตำบลบางจาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

จบ ป.๔ จากโรงเรียนวัดโพธิ์ทัยมณี ตำบลบางจาน ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๔๘๔ ปีถัดมาเกี่ยวหญ้าเลี้ยงวัว ปีนต้นตาลที่มีพะองได้อย่างมั่นใจ

พ.ศ. ๒๔๘๖ มาอยู่วัดชมพูนุตามความต้องการของผู้ปกครอง เพื่อเรียนบาลี

พ.ศ. ๒๔๘๗ ตามคุณพ่อพระมหาอินทร์ญาณโณ มาอยู่วัดมหาธาตุ ตั้งแต่ยังเป็นสามเณร

ขณะอยู่วัดมหาธาตุได้ น.ธ. เอก เปรี๊ยะ ๕ ประโยค สัมครสอบ ได้ ม.๖ ประโยคครู พ., พ.ป. และ พ.ม. เอกภาษาอังกฤษ ตามลำดับ เป็นครูสอนนักเรียนและบาลี โรงเรียนวัดมหาธาตุ เรื่อยมา

พ.ศ. ๒๔๗๙ เป็นครูพระสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย (โรงเรียนราชภัฏ) สอบชั้น ม.๕ - ๖

พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นครูโรงเรียนเขาย้อย (มัธยมสามัญศึกษา) อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นครูโรงเรียนวัดจันทราวาส(ศุขประสารราชภัฏ)

พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นครูใหญ่โรงเรียนวัดดอนทราย (สัมฤทธิ์ราษฎร์นุเคราะห์)

พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นประจำแผนก สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสงขลา ก.พ. เป็นผู้สอบ

พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นศึกษาธิการอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ศึกษาธิการอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ศึกษาธิการอำเภอชะอำ และศึกษาธิการอำเภอท่าสาย ถึง พ.ศ. ๒๕๓๓ เกษียณอายุราชการ

เกียรติคุณที่ได้รับ

๑. โล่เชิดชูเกียรติคุณ ศิลปินดีเด่นจังหวัดเพชรบุรี สาขาวรรณศิลป์ พ.ศ. ๒๕๔๕

๒. โล่นักกลอนตัวอย่างภาคตะวันตก ประจำปี ๒๕๔๘

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัวไทย
แจ่มจันทร์ กับภรรยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัวไทย แจ่มจันทร์

ผศ.บัวไทย แจ่มจันทร์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๐ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๘๐ ณ บ้านเลขที่ ๔๐๔ ถนนนราธิป ตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

เป็นบุตรชายคนโตของพ่อไกร แม่ริม แจ่มจันทร์ มีน้องทั้งหมด ๘ คน ๑) นายวิเชียร แจ่มจันทร์ ๒) นางประเทือง แสนมหาเกษม ๓) นายศรีธง แจ่มจันทร์ ๔) นางประทุม แซ่มช้อย ๕) เด็กชาย บุญธรรม แจ่มจันทร์ (ถึงแก่กรรมตั้งแต่ยังเด็ก) ๖) นางอุทัย กรุงศรีเมือง ๗) นางอรวรรณ ชื่อสัตย์ ๘) นายสุชาติ แจ่มจันทร์

ผศ.บัวไทย เกิดในตระกูลที่ค่อนข้างยากจน วัยเด็กมีพี่น้องที่สนิทกันมาก ๓ คน คือ คุณวิเชียร และคุณประเทือง โดยตัวเอง มีหน้าที่ดูแลน้อง ๆ หุงหาอาหารให้รับประทานด้วย

ตลาดชะอำสมัยนั้นที่บ้านอยู่ ๔ หลังคาเรือน ที่ทำการอำเภอ ยังไม่ได้สร้าง มีแต่ที่ทำการเทศบาลหลังเล็ก ๆ สุขศาลา และโรงพัก เท่านั้น การเที่ยวเตร่จะไปกับคุณวิเชียรน้องชาย ส่วนคุณประเทือง เป็นผู้หญิงต้องอยู่บ้านการละเล่นมีเพียงหนังตะลุงเท่านั้น เมื่อเที่ยวดูหนังตะลุงแต่ละครั้งกลับบ้านแล้วจะวาดรูปตัวหนังเข็ดเล่นกัน ๒ พี่น้อง ในมุ้งบางครั้งก็เล่นเพลินจนสว่าง

พอจบ ป.๔ แล้ว คุณแม่ส่งไปเรียนต่อ ม.๑ ที่จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จบ ม.๑ ป่วยหนักจนต้องหยุดเรียน เมื่อหายป่วย พักอยู่กับบ้าน คุณแม่ซื้อลูกหมูมาให้เลี้ยงเพื่อจะได้ไม่อยู่ว่าง แต่เมื่อให้อาหารหมูแล้วยังมีเวลาว่างอีก เห็นเด็กจากเมืองเพชรไปขาย ไอศกรีมหลอดก็อยากขายบ้าง เพราะต้องการได้เงิน คุณแม่จึงติดต่อ ไอศกรีมจากเพชรบุรีไปให้ขาย แต่ได้กำไรน้อย จึงเปลี่ยนมาขาย ไอศกรีมตัด โดยหาบขายไปตามหมู่บ้าน ขายได้กำไรดี คุณแม่ก็ให้ เก็บเงินไว้เองจึงดีใจมาก ปีต่อมาคุณแม่ส่งเข้าเรียนต่อที่จังหวัด เพชรบุรี เพราะเห็นว่าเป็นคนขยันอ่านหนังสือ เรียนเก่ง โดยนำมา ผูกไว้กับพระอาจารย์เสี้ยน (พระครูเพชรโรปกุณฺ) ท่านเจ้าอาวาส วัดเกาะองค์ปัจจุบัน ระหว่างวันหยุดจะกลับบ้านทุกสัปดาห์เพื่อไป รับจ้างหาเงิน ต่อมาคุณแม่ได้เป็นผู้รับเหมาส่งฟืนให้กับรถไฟ ฐานะ ดีขึ้นบ้างมีคณงานมาก ถ้าวันไหนคณงานขาด ผศ.บัวไทย ก็จะอาสา โยนฟืนขึ้นตุ้รถไฟ เพราะต้องการได้ค่าจ้างตุ้ละ ๒๐ บาท แม่มีอ จะแตกก็ทำอยู่จนจบ ม.๖

เมื่อ จบ ม.๖ แล้ว สอบชิงทุนของโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย (วัดมหาธาตุวรวิหาร) ได้จึงเลือกเรียนต่อโรงเรียนเพาะช่างเพราะมีนิสัยรักศิลปะมาแต่เยาว์วัย การเข้าเรียนในกรุงเทพฯ ลำบากมาก ไม่มีญาติ หรือคนรู้จักที่จะพักพิงได้ ต้องเข้าบ้านอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ ทั้งที่ได้เงินใช้จ่ายแค่เดือนละ ๓๐๐ บาท ต้องอดทนและมานะพยายามมาก เมื่อคุณพ่อเสียชีวิตลง คุณแม่ต้องทำงานเลี้ยงน้อง ๆ อีก ๘ คน ๓๐๐ บาท จึงมากพอคุณสำหรับคุณแม่

สำเร็จจากเพาะช่างกลับมาเป็นครูสอนที่โรงเรียนสุวรรณฯ ๖ ปี ไปสมัครสอบเข้ากรมการฝึกหัดครูได้ จึงลาออกจากโรงเรียนสุวรรณฯ ไปรับราชการที่โรงเรียนฝึกหัดครูสกลนคร ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ นับเป็นรุ่นบุกเบิกทีเดียว

ในปี ๒๕๒๐ สมรสกับอาจารย์จินดา แจ่มจันทร์ โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี จึงได้ขอย้ายกลับมารับราชการ ณ วิทยาลัยครูเพชรบุรี จนถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคมะเร็ง

ประวัติการทำงาน

ผศ.บัวไทย แจ่มจันทร์ เข้ารับราชการเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ ณ วิทยาลัยครูเพชรบุรี และรับหน้าที่รองหัวหน้าศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และผู้ช่วยเลขานุการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี วิทยาลัยครูเพชรบุรี ตลอดมาจนถึงแก่กรรม

ตลอดระยะเวลาที่เริ่มรับราชการ ได้ให้การแนะนำอบรมแก่นักศึกษาและบุคคลทั่วไปให้เห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการดำรงชีวิตที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อความรักในถิ่นฐานบ้านเมืองของตน อันเป็นคุณภาพที่สำคัญของคนและของชาติ โดยเน้นความงาม ความอ่อนช้อยของศิลปต่าง ๆ ความดีงาม ความสามารถของบรรพบุรุษ ซึ่งสามารถค้นหาและเห็นได้จากวัดวัดต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรีและทั่วไป

ประการสำคัญที่สุด ผศ.บัวไทย แจ่มจันทร์ เป็นผู้ริเริ่มบุกเบิกเขียนบทความเชิงวิชาการ แนะนำวัด ศิลปกรรมแขนงต่าง ๆ ภายในวัด ทั้งลวดลายปูนปั้น จิตรกรรมฝาผนัง ภาพเขียนโดยฝีมือสกุลช่างเมืองเพชรต่าง ๆ โดยบอกประวัติความเป็นมา ความหมาย และชี้ให้เห็นความงาม ศิลปะแบบต่าง ๆ ที่แฝงเร้นอยู่ให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของบุคคลทั่วไป โดยลงบทความนี้ทั้งในหนังสือพิมพ์เพชรภูมิ อันเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรี และหนังสือวารสารทางวิชาการวิทยาลัยครู และสื่อมวลชนในรูปแบบอื่น เช่น รายการโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้บุคคลทั่วไปได้รู้จักเห็นความงาม ตระหนักและซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปจิตรกรรมต่าง ๆ อันเป็นเอกลักษณ์ของไทยได้เป็นอย่างดี

เกียรติคุณที่ได้รับการยกย่อง

- ได้พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)
- ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)
- ได้รับพระราชทานเครื่องราชเหรียญจักรพรรดิมาลา
- ได้รับพระราชทานเสา “เสมาธรรมจักร” จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะ เป็นทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา สาขา “อนุรักษ์ส่งเสริมมรดกวัฒนธรรมไทย”

เนื่องในสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา วันวิสาขบูชา ซึ่งจัดโดยกรมการศาสนาประจำปี ๒๕๓๓

นายแสวง เอี่ยมองค์

นายแสวง เอี่ยมองค์

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายแสวง เอี่ยมองค์ สัญชาติไทย
อาชีพ ข้าราชการบำนาญ
เกิด เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๙ อายุ ๗๙ ปี
ที่อยู่ปัจจุบัน ๕๙๒ ถนนบันไดอิฐ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐๓๒ - ๕๑๙๕๙๗, ๐๕๑ - ๐๐๙๖๒๕๒
โทรสาร ๐๓๒ - ๕๖๑๖๐๓

ประวัติครอบครัว

ชื่อภรรยา นางวันชาติ เอี่ยมองค์ สัญชาติไทย
ชื่อบุตร มีบุตร ๒ คน คือ นายวรวัจน์ และนายพงศกร เอี่ยมองค์

ตำแหน่ง / หน้าที่การงานปัจจุบัน

- ผู้รับใบอนุญาต / ผู้จัดการโรงเรียนธรรมิกวิทยา
- ลี้กัตสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติการศึกษาและการฝึกอบรม

พ.ศ. ๒๕๐๔ กศ.บ. (การศึกษาระดับมัธยมศึกษา) สาขามัธยมศึกษา พิสิกส์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

พ.ศ. ๒๕๐๖ พ.ม. (พิเศษมัธยม) สมัครสอบ

พ.ศ. ๒๕๕๕ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

- จีน (จีนแผ่นดินใหญ่) ที่กรุงปักกิ่ง เชียงไฮ้ ชญุโจว หางโจว กวางเจา และทัศนศึกษาที่ฮ่องกง โดยกระทรวงศึกษาธิการจีน

ประสบการณ์การทำงาน

๑. การทำงานรับราชการ

พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๖ ครูโรงเรียนปรีดิรัฐธรรม (โรงเรียนราษฎร์ของวัดกุฎีดาว) อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๐๘ ครูใหญ่โรงเรียนปรีดิรัฐธรรม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

- พ.ศ. ๒๕๐๘ - ๒๕๐๘ ครูตรี (ครูคนเดียว) โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี อำเภอลำลูกขัน จังหวัดเพชรบุรี (โรงเรียนตั้งใหม่)
- พ.ศ. ๒๕๐๘ - ๒๕๑๓ ครูตรี - ครูโทโรงเรียนพรหมานุสรณ์เพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๘ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๕ ครูใหญ่ - อาจารย์ใหญ่ - ผู้อำนวยการโรงเรียนทำนองวิทยา อำเภอนาทอง จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๓๖ ผู้อำนวยการระดับ ๘ - ๙ โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๙ - ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชาอนุสรณ์จังหวัดนนทบุรี
- ประธานกลุ่มโรงเรียนส่วนกลางกลุ่มที่ ๙ (มี ๑๙ โรงเรียนที่อยู่ต่างจังหวัด แต่ขึ้นกับส่วนกลางกรมสามัญศึกษา)
  - ผู้ตรวจราชการกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๕

๒. การทำงานหลังเกษียณอายุราชการ

- พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกรรมการศาสนาจังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๐ - ปัจจุบัน นายกพุทธสมาคมจังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๐ - ปัจจุบัน ร่วมก่อตั้งมูลนิธิพระเทพสุวรรณมุนี (สีลภูษิต ภิภุช บุญธรรม มีอารีย์) เป็นเลขานุการ และต่อมาเป็นรองประธานมูลนิธิ
- พ.ศ. ๒๕๔๑ - ปัจจุบัน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน ก.จ.จ. (คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี)
- พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๖ เป็นกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี (ศสว.จ.)
- พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๘ ผู้บริหารโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย โรงเรียนนฤมิตรของวัดมหาธาตุวรวิหาร)
- พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๕ เป็นประธานกรรมการประสานงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษากกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๕
- พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๖ เป็นประธานคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา นำร่องปฏิรูปการศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๔ - ปัจจุบัน ประธานกรรมการประสานงานส่วนภูมิภาค ภาค ๔ ของสภาสังคมสงเคราะห์ (๖ จังหวัด คือ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม และจังหวัดกาญจนบุรี)
- พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๐ เป็นคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต ๑ (๒ สมัย)
- พ.ศ. ๒๕๔๕ - ปัจจุบัน เป็นผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดเพชรบุรี (๔ สมัย)

- พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นประธานศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษาจังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๔๗ เป็นประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพรหมานุสรณ์ จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็น อ.ก.ค.ศ. นำร่องเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต ๒
- พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑ เป็นอนุกรรมการประสานงาน ป.ป.ช. จังหวัดเพชรบุรี (โครงการ นำร่อง ๑ ปี)
- พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓ เป็นที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน ด้านวิชาการเขต ๕ โดย ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับผิดชอบ (๒ สมัย)
- พ.ศ. ๒๕๕๑ - ปัจจุบัน เป็นผู้รับใบอนุญาต / ผู้จัดการโรงเรียนธรรมิกวิทยา (สอนเด็กเยาวชน ตาบอด) ตั้งอยู่ที่ ตำบลสระพัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๑๔๐
- พ.ศ. ๒๕๕๑ - ปัจจุบัน - เป็นประธานกรรมการมูลนิธิมิคนเพื่อ คนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขาจังหวัดเพชรบุรี
- เป็นกรรมการอำนวยการโรงเรียนวัดเขาย้อยไพบูลอุปถัมภ์ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
  - เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๓ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคม จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๓ - เป็นผู้แทน ก.ค.ศ. ใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบุรี เขต ๑
- เป็นอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำ จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้รับคัดเลือกเป็นนักสังคมสงเคราะห์ดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๗ จากมูลนิธิ ศาสตราจารย์ปกรณ์ อังศุสิงห์ ในวันปกรณัม ๔๘ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ จาก ฯพณฯ องคมนตรี ท่านธานีินทร์ กรยวิเชียร ที่โรงแรมปรีณพาลเอส
- พ.ศ. ๒๕๕๓ - ได้รับเกียรติเป็นผู้ทำประโยชน์ให้แก่การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง ศึกษาธิการ ประจำปี ๒๕๕๓ จาก เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ได้รับโล่รางวัลผู้สนับสนุนด้านคนพิการดีเด่น จากกระทรวงพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้มอบโล่ ณ ห้องจูปิ ลีฮอลล์ เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓
- พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับรางวัลจากมูลนิธิสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ระดับครูยิ่งครู

ครูเตือน พาทยกุล

ครูเตือน พาทยกุล

ประวัติส่วนตัว

ครูเตือน พาทยกุล เกิดเมื่อวันเสาร์ เดือน ๓ ขึ้น ๓ ค่ำ ปีมะเส็ง พ.ศ. ๒๔๔๘ ตรงกับวันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๘ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นบุตรของนายพร้อมกับนางตุน บิดาเป็นหัวหน้าวงปี่พาทย์ แตรวง และช่างทำนอง อยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี มารดาเสียชีวิตตั้งแต่ครูเตือนยังเด็กจำความไม่ได้ ครูเตือน มีน้องสาวหนึ่งคนชื่อเต็ม แต่ถึงแก่กรรม ตั้งแต่ยังเด็ก

ครูเตือน ได้รับการศึกษาวิชาสามัญ โดยได้เข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาที่ โรงเรียนวัดโพธาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ตามเกณฑ์บังคับ อายุประมาณ ๑๐ ปี บิดาได้นำไปฝากให้เรียนดนตรีกับท่านครูจางวางทั่ว พาทยกุศล ที่บ้านหลังวัดกัลยาณมิตร อายุประมาณ ๑๐ ปี บิดาได้นำไปฝากให้เรียนดนตรีกับท่านครูจางวางทั่ว พาทยกุศล ที่บ้านหลังวัดกัลยาณมิตร ฝั่งธนบุรี ระหว่างที่มาเรียนดนตรี ครูเตือนยังสนใจที่จะเรียนวิชาสามัญ จึงไปเรียนต่อที่โรงเรียนในย่านสามเสน ฝั่งพระนคร พร้อมกับการเรียนดนตรีที่บ้านครูจางวางทั่ว แต่เนื่องจากครูเตือนมีใจรักที่จะเรียนดนตรีมากกว่า และต้องใช้เวลาในการฝึกหัดมาก จึงไม่ได้ไปเรียนวิชาสามัญ มุ่งเรียนดนตรีที่บ้านครูจางวางทั่ว เพียงอย่างเดียว

เนื่องจากครูเตือน เกิดมาในครอบครัวที่เป็นศิลปินด้านดนตรี จึงทำให้คลุกคลีอยู่กับการดนตรี โดยก่อนที่บิดาจะนำมาฝากเรียนอยู่กับครูจางวางทั่ว พาทยกุศลนั้น ครูเตือนเริ่มเรียนดนตรีกับปู่แดง (ยังไม่มีการใช้ชื่อสกุล) ซึ่งเป็นศิษย์ของพระประดิษฐไพเราะ (ครูมีแขก) ปู่แดงสามารถเล่นดนตรีปี่พาทย์ได้รอบวง รวมทั้งเป่าปี่ได้อีกด้วย และยังสามารถทำระนาดได้ นอกจากปู่แดงแล้ว ครูเตือนยังได้เรียนกับปู่ตัม (ยังไม่มีการใช้ชื่อสกุล) พี่ชายของปู่แดง ซึ่งเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเพชรบุรี เป็นครูผู้ชำนาญเพลงหน้าพาทย์และเป็นศิษย์พระประดิษฐไพเราะ (ครูมีแขก) ด้วยเช่นกัน ทั้งปู่แดง และปู่ตัม ได้เคยบรรเลงปี่พาทย์ต้อนรับและรับเสด็จแขกเมืองเป็นประจำ ใน พ.ศ. ๒๔๕๐ - ๒๔๕๒ ได้บรรเลงปี่พาทย์ถวายทูลกระหม่อมสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ซึ่งเสด็จไปอำนวยการสร้างพระราชวังบ้านปืน ทูลกระหม่อมสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ได้ตรัสชมว่าบรรเลงได้ไพเราะและเครื่องปีพาทย์สวยงามดี โดยเฉพาะระนาดเอกที่ ปู่แดงทำจากไม้มะริด ทาขอบสีชาวล้างยาข้าง ทูลกระหม่อมบริพัตรฯ ทรงอนุญาตให้เข้าเฝ้าและมีโอกาสได้ต่อเพลงชมสวนสวรรค์ถวายเป็นปูแดงได้รับการประทานนามสกุล “พาทย์กุล” จากทูลกระหม่อมสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต บิดาของครูเต๋อนเป็นนักดนตรีที่มีความสามารถทั้งทางปีพาทย์และแตง ซึ่งก็ได้ถ่ายทอดวิชาให้ครูเต๋อนเช่นกัน ครูเต๋อนเริ่มหัดดนตรีตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ หัดตีฆ้องวงใหญ่ และต่อมาก็หัดระนาด ตีระนาดเอกจนถึงอายุ ๑๐ ปี บิดาจึงพามาเรียนดนตรีกับครูที่มีชื่อเสียงมากคนหนึ่ง ในสมัยนั้น คือ จางวางทั่ว พาทย์โกศล โดยเริ่มเรียนเพลงทะแยเป็นเพลงแรก จนถึงเพลงเดี่ยวกราวในและเพลงหน้าพาทย์ ชั้นสูง

ครูเต๋อน เรียนดนตรีและอาศัยอยู่ที่บ้านท่านครูจางวางทั่ว พาทย์โกศล จนอายุได้ประมาณ ๒๐ ปีเศษ ก็ออกไปประกอบอาชีพ ช่วยเพื่อนตั้งวงปีพาทย์ ๒ ปี จึงได้กลับไปตั้งวงดนตรีของตนเองที่บ้านเกิดจังหวัดเพชรบุรี จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไปในจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดใกล้เคียง นอกจากการเล่นดนตรี การสอนดนตรี ครูเต๋อนยังทำเครื่องดนตรีขึ้นใช้ในวงของตนเองและจำหน่ายให้กับผู้ว่าจ้างอีกด้วย โดยเฉพาะระนาดเอกที่ทำมากกว่าเครื่องใด ๆ และยังมีริเริ่มทำตะโพนขนาดเล็ก เพื่อไว้ใช้บูชาอีกด้วย

นอกจากครูเต๋อนจะได้เรียนดนตรีจาก ปู่ ปู่ต๋ม บิดา และท่านครูจางวางทั่ว พาทย์โกศล แล้ว ครูเต๋อนยังได้เรียนดนตรีและต่อเพลงเพิ่มเติมกับครูอีกหลายท่าน คือ พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) นายชื่อ นายฉัตร สุนทรวาทีน นายแถม สุวรรณเสวก นายเทวาประสิทธิ์ พาทย์โกศล พระยาภูมิเสวิน หลวงไพเราะเสียงซอ (อุ่น ดุริยชีวิน) และได้รับการต่อจากทางเครื่องดนตรีต่าง ๆ จากศิษย์รุ่นพี่ของท่านครูจางวางทั่ว ที่เก่ง ๆ ในแต่ละเครื่องมีเพิ่มเติม ทำให้ครูเต๋อนสามารถเล่นดนตรีได้รอบวง โดยเฉพาะระนาดเอกมากที่สุด ครูเต๋อนได้รับมอบให้ทำพิธีไหว้ครูจากปู่แดง และเจ้ากรมจันทร์ (เป็นคนปีพาทย์ในวังเจ้าพระยาเทเวศน์วงศ์วิวัฒน์) ทางเครื่องสาย ครูเต๋อนสามารถเล่นซอด้วง ซออู้ และซอสายได้ โดยเฉพาะซอสายได้เรียนกับพระยาภูมิเสวิน และ นายเทวาประสิทธิ์ พาทย์โกศล จนสามารถเดี่ยวซอสายได้หลายเพลง

ครูเต๋อนใช้ชีวิตอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรีเป็นเวลานานถึง ๒๐ ปี หลังจากที่ได้ตั้งวง และตระเวนเล่นดนตรีจนทั่ว หวนคิดถึงอนาคตของลูก ๆ จึงได้ปรึกษากับครอบครัวว่าควรจะให้ลูกได้รับการศึกษาที่ดี ครูเต๋อนจึงตัดสินใจพาครอบครัวย้ายเข้ามาอยู่ที่กรุงเทพฯ โดยมาซื้อที่ดินและบ้านเป็นของตัวเองอยู่ที่ริมทางรถไฟสายปากคลองสาน - มหาชัย ตำบลคลองตันไทร อำเภอปากคลองสาน จังหวัดธนบุรี

ในระหว่างที่อยู่กรุงเทพฯ ครูเตื่อนได้ทำเครื่องดนตรีชายจนเป็นที่รู้จักในหมู่นักดนตรี และจากกิตติศัพท์ที่ครูเตื่อนมีความสามารถในการทำและซ่อมแซมเครื่องดนตรีได้ ทำให้เสด็จพระองค์ชายใหญ่ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล ส่งคนมาตามตัวให้เข้าเฝ้า เพื่อซ่อมแซมเครื่องดนตรีของพระองค์ รวมทั้งหาวิธีปรับปรุงเครื่องดนตรีให้สะดวกในการขนย้ายเพื่อนำไปบรรเลงในต่างประเทศ จนเป็นเหตุให้ครูเตื่อน เกิดความคิดทำเครื่องดนตรียอส่วนครบวงขึ้นในเวลาต่อมา

ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นต้นมา ครูเตื่อนได้รับเชิญให้เป็นอาจารย์พิเศษในสถาบันการศึกษาหลายแห่ง เช่น โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ (พระประแดง) โรงเรียนราชประชาสมาสัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงเรียนอัสสัมชัญ (บางรัก) โรงเรียนเตรียมทหาร วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ โรงเรียนศรีอยุธยา โรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชยการ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สมทบในคณะนาฏศิลป์ และดุริยางค์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา (ปัจจุบัน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล) จนในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ครูเตื่อนได้รับเกียรติ ให้รับพระราชทานปริญญากิตติมศักดิ์ทางดุริยางค์ไทย จากคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และได้รับเกียรติสูงสุด ยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เข้ารับพระราชทานเข็มและโล่เชิดชูเกียรติจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ ตำนกจิตรดารโหฐาน

ครูเตื่อน มีอายุ ถึง ๙๘ ปี ทำเครื่องดนตรีและสอนดนตรีไทยให้แก่ศิษย์และบุคคลผู้สนใจทั่วไปที่บ้านเลขที่ ๗๗๐ ถนนเจริญรุติ แขวงคลองตันไทร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐ และที่โรงเรียนพาทย์กุลการดนตรีและนาฏศิลป์ เลขที่ ๑๗๐/๕ - ๖ ถนนสามเสน เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ครูเตื่อนและบุตรเปิดให้บุคคลทั่วไปได้มาเรียนดนตรีไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุวิทย์ เปี้ยผ่อง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เปี้ยผ่อง

ประวัติส่วนตัว

บิดา นายอ้น มารดา นางอู่ เปี้ยผ่อง
เกิดที่ ม.๙ บ้านหนองพุทรา ต.ดอนยาง อ.เมือง จ.เพชรบุรี
บิดา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา และเป็นผู้ใหญ่บ้าน
มีพี่น้อง ๖ คน ๑) นายอวบ เปี้ยผ่อง (ภรรยา) ๒) นางเอื้อน
กิมเฮง (แม่บ้าน) ๓) ผศ.สุวิทย์ (เอื้อม) เปี้ยผ่อง ๔) นายอ้อม เปี้ยผ่อง
(ผู้รับเหมาก่อสร้าง) ๕) นางเอื้อย เปี้ยผ่อง (ภรรยา) และ ๖) นางอ้าย
คล้ายทิพย์ (ทำการเกษตร)

ประวัติการศึกษา

- สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียน
วัดเพ็ญ อําเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
- สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียน
สุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย จังหวัดเพชรบุรี
- สำเร็จการศึกษาระดับ ป.กศ.
- สำเร็จการศึกษาระดับ พ.ม. สัมครสอบ
- สำเร็จการศึกษา ระดับ พ.ม., กศ.บ. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร Cert. in TQM. University
of Northrumbia Newcastle England.

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๐๒	รับราชการครู โรงเรียนท่ายาง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี
พ.ศ. ๒๕๐๗	รับราชการครู โรงเรียนวัดหนองจอก (ศรีสรรค์พานิช) จ.เพชรบุรี
พ.ศ. ๒๕๑๒	รับราชการตำแหน่งผู้ช่วยครูใหญ่โท โรงเรียนวัดหนองจอก (ศรีสรรค์พานิช)
พ.ศ. ๒๕๑๘	โอนย้ายตำแหน่งเป็นอาจารย์โท วิทยาลัยครู พิบูลสงคราม พิษณุโลก
พ.ศ. ๒๕๑๙	รับราชการ ตำแหน่งอาจารย์โท วิทยาลัยครู เพชรบุรี
พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๓๔	รับราชการ ตำแหน่งหัวหน้าคณะวิทยาการ จัดการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี

- พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๔๒ รับราชการ ตำแหน่งคณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๕๒ - ปัจจุบัน รับราชการดำรงตำแหน่งฝ่ายรองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ตำแหน่งปัจจุบัน

- ข้าราชการบำนาญ
- คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ. เขต ๒ เพชรบุรี)
- ที่ปรึกษาเครือข่ายสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี / สันนิบาต
- สหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี
- ที่ปรึกษาชุมชนนวมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด
- อนุกรรมการวินัยและการให้ออกจากราชการของข้าราชการส่วนท้องถิ่น (อบต.)

ผลงานดีเด่น

๑. พ.ศ. ๒๕๑๐ ริเริ่มจัดตั้งสวัสดิการ โรงเรียนวัดหนองจอก (ศรีสวรรค์พานิช) และพัฒนาเป็นสวัสดิการกลุ่มพัฒนาเป็นต้นแบบของสวัสดิการโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนทั่วจังหวัดและทั่วประเทศ
  ๒. พ.ศ. ๒๕๑๘ จัดตั้งสวัสดิการคณะวิทยาศาสตร์ในวิทยาลัยครูเพชรบุรี
  ๓. พ.ศ. ๒๕๒๔ จัดตั้งสวัสดิการคณะวิทยาการจัดการ และกำลังจะพัฒนาเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำกัด
  ๔. พ.ศ. ๒๕๒๓ ริเริ่มจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดธรรมรังสี จำกัด ขึ้นเป็นแห่งแรกที่ตำบลหนองพลับ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ปัจจุบันมีสมาชิก ๖,๐๐๐ คนเศษ เงินทุนหมุนเวียนประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท
  ๕. เป็นวิทยาการที่ปรึกษา จัดตั้งและพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนมานานและต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของชมรมเครดิตยูเนียนเพชรบุรีจนถึงปัจจุบัน ได้จัดตั้งเครดิตยูเนียนขึ้นตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทุกห้องที่อำเภอ ใน จ.เพชรบุรี มากกว่า ๖๐ แห่ง มีเงินทุนหมุนเวียนกว่า ๔,๓๐๐ ล้านบาท
  ๖. ผลงานด้านวิชาการ มีผลงานตำรา/เอกสารประกอบการสอน จำนวน ๑๑ เล่ม คือ อดุณิยมิวิทยา สหกรณ์เบื้องต้น หลักการและวิธีการสหกรณ์ การจัดตั้งและการดำเนินงานสหกรณ์ สหกรณ์รูปแบบอื่น หลักการตลาด การค้าส่งและการค้าปลีก การบริหารการตลาด กลยุทธ์การตลาด นโยบายการผลิตภัณฑ์และราคาและการจัดการวิสาหกิจชุมชน
- ปี ๒๕๓๘ รางวัลอาจารย์ที่มีผลงานพัฒนาชนบทดีเด่น จากมูลนิธิบุญถิ่น อัตถากร โดยมอบเป็นเงินสด และเข็มทอง ซึ่งมูลนิธินี้จะมอบรางวัลให้กับอาจารย์วิทยาลัยครู สถาบันราชภัฏ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีผลงานดีเด่นปีละ ๒ สาขา

๑. สาขาพัฒนาชนบทดีเด่น
๒. สาขาผู้สอนดีเด่น

นายทองใบ แทนมณี

นายทองใบ แทนมณี

ประวัติชีวิตส่วนตัว

เกิดวันเสาร์ที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๖ ณ บ้านเลขที่ ๕๓ บ้านหนองส้ม (บ้านบน) หมู่ ๒ ตำบล สระพัง อำเภอเขาย้อย จังหวัด เพชรบุรี ปัจจุบันอาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ ๙/๕ หมู่ ๖ ตำบลต้นมะม่วง อำเภอเมืองเพชรบุรี ๗๖๐๐๐ โทร. ๐๓๒ - ๔๑๕๒๕๐

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๔๙๖ ประถมศึกษา ป.๔ โรงเรียนวัดหนองส้ม อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๕๐๑ มัธยมศึกษา ม.๓ โรงเรียนเขาย้อยมัธยมสามัญศึกษา (วัดดอนทราย) อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๕๐๔ ม.๖ โรงเรียนเขาย้อยมัธยมวิสามัญศึกษา (เขาย้อยวิทยา ในเวลาต่อมา) อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๕๐๙ สัมครสอบ มศ.๕ (ศิลปะ)

ธรรม - บาลีศึกษา   นักรธรรมเอก พ.ศ. ๒๕๐๗ และเปรียญธรรม ๖ ประโยค (ป.๖) พ.ศ. ๒๕๑๐ ณ สำนัก วัดมหาธาตุวิหาร จังหวัดราชบุรี

วุฒิครูและอุดมศึกษา

- พ.กศ.พ.ม. (สัมครสอบ ๒๕๐๗ - ๒๕๑๒), กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย) วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๑๕
- น.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๒๐
- อ.ม. (วิชาเอกบาลี - สันสกฤต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๑

ประวัติการทำงาน

- ครูผู้สอน ครูจัตวา - ดริ โรงเรียนชะอำ (สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษาในขณะนั้น) อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เปิดสอนชั้น ป.๕ - ป.๗ (สอนภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ลูกเสือ ฯลฯ) ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๗
- ศึกษานิเทศก์ตรี ศึกษานิเทศก์ ๓ - ๔ สังกัดหน่วย ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๒๓

- ศึกษานิเทศก์ ๔ - ๕ สปจ.เพชรบุรี สังกัด สปช. (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ) พ.ศ. ๒๕๒๓ - ๒๕๒๖
  - ศึกษานิเทศก์ ๕ - ๖ สปจ. กาญจนบุรี สังกัด สปช. (สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ) พ.ศ. ๒๕๒๖ - ๒๕๓๕
  - ศึกษานิเทศก์ ๖ สปจ. สังกัด สปช. เพชรบุรี พ.ศ. ๒๕๓๕
  - ศึกษานิเทศก์ ๘ สปจ. เพชรบุรี สังกัด สปช. พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๔๐
  - ศึกษานิเทศก์ ๙ สปจ. เพชรบุรี สังกัด สปช. พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๖
  - ศึกษานิเทศก์ ๙ สพท. เพชรบุรี เขต ๑ สังกัด สพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) พ.ศ. ๒๕๔๖ และเกษียณอายุราชการ ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ รวมอายุราชการ ๓๖ ปี
- ผลงานต่อสาธารณชนเกี่ยวกับภาษาไทยและอื่น ๆ**

ผลงานดีเด่นมีเป็นจำนวนมาก ในที่นี้ขอยกมาเป็นตัวอย่างเช่น

๑. บทวิทยุรายการคุยกันวันศุกร์ - วันเสาร์ พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๗ (ได้รวมเล่มพิมพ์เผยแพร่โดย สปจ. กาญจนบุรี ชื่อเรื่อง วิทยุวิทยานานาเกร็ด เล่ม ๑ - ๒ รวม ๑๐๔ บท (ที่ไม่ได้รวมเล่มมีอีกมาก)
๒. บทความในสวดมภ์ "เล่าสู่กันฟัง" ใน น.ส.พ. สารสัมพันธ์ (ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ เป็นมวชนนิวิสัย) เดือนละ ๒ ครั้ง ตั้งแต่ ๒๕๒๖ - ๒๕๕๓ ประมาณ ๗๒๐ เรื่อง
๓. รายการครุภูมิปัญญาไทยไขปัญหา ใน น.ส.พ. สารสัมพันธ์ - มวชนนิวิสัย รวม ๑๔๔ เรื่อง
๔. รายการ "คำชวนคิด" ใน น.ส.พ. เพชรภูมิ ประมาณ ๕๐ เรื่อง
๕. บทความในวารสารครุสารสัมพันธ์ ของคณะสงฆ์ อำเภอเมืองเพชรบุรี ประมาณ ๒๐๔ เรื่อง
๖. บทความในนิตยสารศิลปวัฒนธรรม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๕๒ ประมาณ ๓๐ เรื่อง
๗. บทความในนิตยสารด้วย ดูน พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๔๐ ประมาณ ๑๑ เรื่อง
๘. หนังสือที่พิมพ์เผยแพร่เป็นเล่มโดยเอกเทศ ประมาณ ๑๐ เรื่อง เช่น นิราศเมืองเพชร (ฉบับตรวจสอบบรรดาคอวารุค) ประวัติพระสุนทรโวหาร (หลักฐานจากคำกลอน) สัตว์สงสัย มนุษย์โลก พระจันทร์ พุดจาภาษาเพชร (พิมพ์เผยแพร่ ๔ ครั้ง) คัพทีสุนทรภู์ คัพทีธรรมบท นิราศอิเหนา ๔ ส่วน การอ่านร้อยกรองสองระดับ, นิราศโรงเกลือ - วัดสมาน, พจนานุกรมพจนานุกรมในกฎหมายสามมาตรา ฯลฯ
๙. วรรณกรรมร้อยกรอง แต่งนิราศโคลง - กลอน ประมาณ ๔๒ เรื่อง กลอนเปิดเตล็ด ในหนังสือเฉพาะกิจต่าง ๆ ประมาณ ๘๐ เรื่อง (เพชรบุรีมีประเพณีจัดทำหนังสือที่ระลึกในงานศพ พระเถระและบุคคลสำคัญ และนิยมให้มีนิราศเกี่ยวกับวัดหรือตำบลที่จัดงาน ผู้ขอเป็นมือเขียนนิราศและบทร้อยกรองเหล่านี้ ติดต่อกันมาหลายสิบปี)

รางวัลและประกาศเกียรติคุณ

๑. รางวัลจากการประกวดวรรณกรรม ได้รับรางวัลที่ ๑ และรางวัลยอดเยี่ยม รวม ๗ รางวัล ในการประกวดร้อยแก้ว - ร้อยกรอง
๒. เกียรติคุณที่ได้รับการยกย่อง
  ๑. ได้รับการยกย่องเป็นศิษยานุศิษย์ดีเด่น จากกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๓๓
  ๒. ได้รับการยกย่องเป็นข้าราชการที่ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง จากชมรมผู้สื่อข่าวจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. ๒๕๔๒
  ๓. ได้รับการยกย่องเป็นศิลปินดีเด่นจังหวัดเพชรบุรี สาขาวรรณศิลป์ พ.ศ. ๒๕๔๓
  ๔. ได้รับการยกย่องเป็นนักกลอนตัวอย่างภาคตะวันตก จากสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔
  ๕. ได้รับการยกย่องเป็นครุภูมิปัญญาไทย (รุ่นที่ ๔) สาขาภาษาและวรรณกรรมจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘
  ๖. เป็นวุฒิสมาชิกสภาวัฒนธรรม ตามพระราชเสาวนีย์ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พ.ศ. ๒๕๔๘
  ๗. ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดีมีศีลธรรมโดยวิธีการสำรวจความคิดเห็นและประชามติ จากบุคลากรในอำเภอต่าง ๆ (มรภ.เพชรบุรี เป็นผู้ดำเนินการ) พ.ศ. ๒๕๔๘
  ๘. ได้รับการยกย่องเป็นบุคคลดีเด่นของสโมสรโรตารีเพชรบุรี พ.ศ. ๒๕๔๘
  ๙. ได้รับการยกย่องเป็นบุคคลดีเด่นด้านวัฒนธรรม สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปทุมธานี พ.ศ. ๒๕๔๙
  ๑๐. ได้รับการยกย่องเป็นผู้มีผลงานด้านนันทนาการดีเด่นระดับประเทศ สาขาวรรณศิลป์ จากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. ๒๕๕๐
  ๑๑. ได้รับการยกย่องเป็นนักกลอนตัวอย่างของสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย (คัดเลือกปีละ ๑ คน) พ.ศ. ๒๕๕๑

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.เอกศักดิ์ บุตรลပ်

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกศักดิ์ บุตรลပ်

วัน เดือน ปีเกิด

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘

ประวัติการศึกษา

วุฒิปริญญาตรี

B.S.I.E. จากมหาวิทยาลัย University of Northern Philippines

วุฒิปริญญาโท

M.A. จากมหาวิทยาลัย Bicol University

วุฒิปริญญาเอก

Ed.D. จากมหาวิทยาลัย University of Northern Philippines

การศึกษาดูงาน การอบรมทั้งภายในและต่างประเทศ

ศึกษาดูงานด้านการบริหารการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร ในองค์กร และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในสหรัฐอเมริกา ยุโรป รัสเซีย และในเอเชีย

ประวัติการทำงาน

เริ่มรับราชการในตำแหน่ง อาจารย์ สังกัด วิทยาลัยครู เพชรบุรี เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๑

ประสบการณ์ในการทำงาน

ด้านการบริหาร

พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๕๒

หัวหน้าแผนกทะเบียนและวัดผล

พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๑

หัวหน้าแผนกพัสดุและยานพาหนะ

พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๒๔

รองหัวหน้าสำนักงานอธิการบดี

พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๖

หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี

พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๓

รองหัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน

พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๓

ผู้อำนวยการสำนักงานสหวิทยา

พ.ศ. ๒๕๓๕

รักษาการอธิการ

(มีนาคม - มิถุนายน ๒๕๓๕)

พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๓๖

รองอธิการฝ่ายบริหาร

พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๔๑

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๗

รองอธิการฝ่ายวิชาการ

พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๗

อธิการบดีสถาบันราชภัฏเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๒

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ด้านการเมือง

- กรมมาธิการพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร สภาผู้แทนราษฎร
- กรรมการการเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี

ผลงานทางวิชาการ

งานเรียบเรียงตำรา

- หลักสูตรและแบบเรียน
- การเตรียมประสบการณ์วิชาชีพครู
- หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
- หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา
- ครูและการสอน

แนวคิดในการพัฒนาสถาบัน

๑. การบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีให้เป็นมหาวิทยาลัยแบบสากลได้รับการจัดอันดับมาตรฐานสากล
๒. กระจายอำนาจการบริหารให้คณบดีและผู้อำนวยการมีโอกาพัฒนาหน่วยงานมีความสามารถเพื่อเข้าสู่ระบบสากล
๓. วางแผนพัฒนาอาจารย์ พนักงานมหาวิทยาลัยและให้เกิดผลในทุกระดับตามมาตรฐานสกอ.
๔. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่ดีเด่นให้ได้มาตรฐานสากล โดยอยู่บนพื้นฐานของตลาดแรงงานท้องถิ่น
๕. พัฒนาระบบอำนวยความสะดวกและสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพเท่าเทียมกับมหาวิทยาลัยที่มีมาตรฐานด้วยสวัสดิการ
๖. จัดระบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล และพัฒนาคุณธรรมแก่บุคลากรมหาวิทยาลัยอย่างทั่วถึงโดยให้มีรายวิชาในหลักสูตรการเรียนการสอน และการฝึกอบรมอาจารย์และพนักงานมหาวิทยาลัย
๗. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนที่ทันสมัย และเพื่อการบริหารจัดการองค์ความรู้ในมหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ปิยญา การพานิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยญา การพานิช

ประวัติ

เกิด วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๙๐
ตำแหน่งปัจจุบัน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

การศึกษา

ปี พ.ศ. ๒๕๙๙ ระดับประถมศึกษา โรงเรียนอำนวยการศึกษาจันทบุรี
ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนอำนวยการศึกษาจันทบุรี
ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ระดับปริญญาตรี กศ.บ (ฟิสิกส์) มศว.ประสานมิตร
ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ระดับปริญญาโท กศ.ม. (ฟิสิกส์) มศว.ประสานมิตร
ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ระดับปริญญาเอก Ph.D. (SCIENCE EDUCATION)
UNIVERSITY OF ILLINOIS AT URBANA-
HAMPAIGN

การทำงาน

เริ่มรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ตรี วิทยาลัยครูจันทระเกษม
กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมการฝึกหัดครู เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม
๒๕๑๑

พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘ หัวหน้าหมวดวิทยาศาสตร์ฯ วิทยาลัยครู
อุดรธานี
พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๓ หัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
วิทยาลัยครูอุดรธานี
พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔ รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
สหวิทยาลัยอีสานเหนือ
พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยครู
อุดรธานี
พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๓๖ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
สหวิทยาลัยอีสานเหนือ
พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๘ อธิการวิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๘ รองประธานสหวิทยาลัยทวารวดี
พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๓๘ ประธานศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๔๖ อธิการบดีสถาบันราชภัฏเพชรบุรี
(จำนวน ๒ วาระ)

- พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๗ อธิการบดีสถาบันราชภัฏกาญจนบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๑ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๖ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ประสบการณ์ด้านผลงานวิชาการ

- พ.ศ. ๒๕๓๒ - ๒๕๓๕ วิจัยประเมินผลโครงการอีสานเขียว (จำนวน ๑๐ เรื่อง)
- พ.ศ. ๒๕๓๖ สังเคราะห์การวิจัยเรื่องการฝึกหัดครูในประเทศไทย โดยเป็นประธานโครงการวิจัยของกรมการฝึกหัดครู
- พ.ศ. ๒๕๓๖ ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารของวิทยาลัยครูที่มีต่อการบริหารงานแบบสหวิทยาลัย
- พ.ศ. ๒๕๓๗ วิจัยสภาพความเป็นอยู่ของครูที่ปฏิบัติงานในแดนกันดารและเลี้ยงชีพงานเรียบเรียงและตำรา
- พ.ศ. ๒๕๒๒ เขียนตำราเรื่องดาราศาสตร์
- พ.ศ. ๒๕๒๓ เขียน TEACHING MODULE : SINK OF FLOAT
- พ.ศ. ๒๕๓๔ เขียนเอกสารประกอบการสอนเรื่องวิทยาศาสตร์กับสังคม
- พ.ศ. ๒๕๓๔ เขียนตำราเรื่องแม่เหล็กไฟฟ้าเบื้องต้น

ประวัติการได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

- จ.ม. ๕ ธันวาคม ๒๕๑๗
- จ.ช. ๕ ธันวาคม ๒๕๒๐
- ต.ม. ๕ ธันวาคม ๒๕๒๒
- ต.ช. ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐
- ท.ม. ๕ ธันวาคม ๒๕๓๖
- ร.จ.พ. ๕ ธันวาคม ๒๕๓๖
- ท.ช. ๕ ธันวาคม ๒๕๔๑
- ป.ม. ๕ ธันวาคม ๒๕๔๙

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. นีวัต กิ่งนงาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นีวัต กิ่งนงาม

ประวัติส่วนตัว

เกิด วันที่ ๕ กันยายน ๒๔๙๒

ที่อยู่ ๒๕/๔๙ หมู่ ๖ ถนนเพชรเกษม ตำบลต้นมะม่วง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๖๐๐๐

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สังกัด สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สถานที่ติดต่อ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถนนหนาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๖๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๓๒ - ๔๙๓๒๘๙ โทรสาร ๐๓๒ - ๔๙๓๒๘๙ โทรศัพท์ ๐๘๑ - ๙๔๑๔๐๘๒

ประสบการณ์การทำงานในสถาบันอุดมศึกษามากกว่า ๓๐ ปี

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. ๒๔๙๙ - ๒๕๐๒ ป.๔ โรงเรียนบ้านหนองตาพุด ต.ชะอำ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๕ ม.๓ โรงเรียนศึกษาปัญญา อ.เมือง จ.เพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๐๘ มศ.๓ โรงเรียนพรหมานุสรณ์ อ.เมือง จ.เพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๐๙ - ๒๕๑๐ ปก.ศ.ต้น โรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรี อ.เมือง จ.เพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๒ ปก.ศ.สูง วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโท ประวัติศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ กศ.บ. วิชาเอกอังกฤษ วิชาโทประวัติศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาสงขลา อ.เมือง จ.สงขลา
- พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๐ ศศ.ม. วิชาเอกประชากรศึกษาและการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙ ปร.ด. วิชาเอกประชากรและการพัฒนา (การวางแผนกำลังคนการจัดการสิ่งแวดล้อม) สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ กรุงเทพฯ
- พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๔ อบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรปริญญาหมาย มหาชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลงานด้านวิชาการและด้านงานวิจัย

๑. ผลงานด้านวิชาการ
  - การศึกษานอกโรงเรียน
  - อำนาจหน้าที่และอำนาจแฝงในองค์การ
๒. ผลงานด้านการวิจัย
  - การใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ของวิทยาลัยครูเพชรบุรี
  - เจตคติและการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการ ของนักศึกษาวิทยาลัยครู
  - การพัฒนาสตรีและภาวะเจริญพันธุ์
  - แบบจำลองในการวางแผนกำลังคน กรณีการศึกษาภาคบังคับ
  - ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตเกษตร กรณีศึกษาจังหวัดเพชรบุรี
  - สภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาจังหวัดเพชรบุรี
๓. อื่น ๆ
  - ข้อเขียนในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพชรบุรีจำนวนมาก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ปัจจุบัน

ตำแหน่งและผลสำเร็จด้านการบริหาร

๑. การบริหารงานอุดมศึกษา
  - ตำแหน่งรองอธิการบดีวิทยาลัยครูเพชรบุรี (พ.ศ. ๒๕๒๙ - ๒๕๓๕) รับผิดชอบงานวิชาการและกิจการพิเศษ

ผลงานเด่น ได้แก่ พัฒนาคุณภาพการผลิตบัณฑิต การจัดการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์และการบริการวิชาการ กำกับดูแลการผลิตบัณฑิตของวิทยาลัยครูเพชรบุรี และการบริการวิชาการ และความร่วมมือกับวิทยาลัยครูในภาคตะวันตกในฐานะรองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการสหวิทยาลัยทวารวดีอีกตำแหน่งหนึ่ง ผลงานได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีวิทยาลัยครูสงขลาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕

- อธิการวิทยาลัยครูสงขลา (พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๘) และอธิการบดีสถาบันราชภัฏสงขลา (พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๔๒)

ผลงานเด่น ได้แก่ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ปรับปรุงหลักสูตร จัดงานมหกรรมวัฒนธรรมพื้นฐาน สภาพแวดล้อม พัฒนาบุคลากร พัฒนานักศึกษาจนได้รับการเลือกตั้งเป็นอธิการบดีสถาบันราชภัฏสงขลาต่ออีก ๔ ปีรวมทั้งได้รับคัดเลือกเป็นประธานสหวิทยาลัยทักษิณ

- ตำแหน่งอธิการบดีสถาบันราชภัฏนครปฐม (พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๖)

ผลงานเด่น ปรับปรุงพัฒนาบริการงานวิชาการ งานวิจัย การสร้างความสามัคคีในองค์กร การบริหารความขัดแย้ง การเงิน และชุมชนสัมพันธ์ จนได้รับการยอมรับและเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน ระดับ ๙ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏในปี พ.ศ. ๒๕๔๖

- ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผน ระดับ ๙ สำนักงานสถาบันราชภัฏ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗) และผู้อำนวยการสำนักประสานและส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ระดับ ๙ (พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘)

ผลงานเด่น ปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการงบประมาณของสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ (งบประมาณ ๖,๕๐๐ ล้านบาทเศษ) โดยเป็นการจัดสรรงบประมาณตามแผนกลยุทธ์ และจุดเน้น รวมทั้งเป็นผู้ช่วยเหลือเขาที่ประชุมคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีรัฐมนตรีศึกษาธิการเป็นประธานจนได้รับการยอมรับ และเมื่อยุบรวมและการถ่ายโอนสำนักงานสถาบันราชภัฏไปรวมกับทบวงมหาวิทยาลัยตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการ สำนักประสานและส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) รับผิดชอบดูแล ประสานงานสถาบันการศึกษาเอกชนทั่วประเทศ การจัดตั้งมหาวิทยาลัย สถาบัน การศึกษาเอกชน การสนับสนุนกำกับติดตาม และการเปิดหลักสูตร รวมรับผิดชอบงานวิจัย TLO, UBI และงานศิลปวัฒนธรรมของอุดมศึกษา ซึ่งผลงานดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย โปร่งใส

- ตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙) และอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ปัจจุบัน

ผลงานเด่น ได้พัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารงานวิชาการ งานวางแผนกำลังคน งานวิจัย และการบริหารโรงเรียนสาธิต และอื่น ๆ จนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ติดอันดับ ๓ ของประเทศติดต่อกัน ๓ ปี เปิดหลักสูตรใหม่ เช่น ภาษาจีน ให้นักศึกษาจากจีน เวียดนาม มาเรียนที่เมืองไทย เปิดหลักสูตรพยาบาล จนพัฒนามาเป็นคณะพยาบาล เปิดหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ โลกีสติศาสตร์ รวมทั้งพัฒนาวางระบบภูมิสถาปัตยกรรมของมหาวิทยาลัย การขยายพื้นที่ การนำ ICT มาใช้ในการทำงานอย่างเป็นระบบ การพัฒนาระบบการกู้ยืม กยศ. จนได้รับรางวัลติดต่อกัน ๓ ปี และเป็น ที่ศึกษาดูงานของสถาบันอื่น เป็นต้น

เมื่อดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้ปรับปรุงระบบการเงิน การพัสดุ งานสารบรรณ งานวิชาการ งานบริการวิชาการ ตั้งกองทุนเฉพาะกิจ (Endowment Fund) หลายกองทุน เช่น กองทุนพัฒนาอาจารย์ กองทุนวิจัย กองทุนพัฒนานักศึกษา จัดสวัสดิการบุคลากร อาทิ แพลต ๒ หลัง หอพักนักศึกษ ๒ หลัง เปิดโรงเรียนสาธิตมัธยมมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เปิดหลักสูตรแพทย์ แผนไทย ภาษาจีน วิศวกรรมพลังงานทดแทน วิศวกรรมสื่อสารและสารสนเทศ เป็นต้น จัดงานวัฒนธรรมอาเซียน โครงการ ๑ คณะ ๑ อำเภอ งานชุมชนสัมพันธ์ ฯลฯ จนได้รับการยอมรับ และในปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ ได้รับการยอมรับให้เป็นประธานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

❖ หมวดสกุลช่างเพชรบุรี

ขรัวอินโข่ง

ขรัวอินโข่งเป็นชาวบางจาน จังหวัดเพชรบุรี วันเกิดปีเกิด และมรณภาพ ไม่ปรากฏหลักฐาน ท่านบวชเณรและบวชพระจนสิ้นอายุขัย ในระยะหลังท่านจำพรรษาที่วัดราชบุรณะ พระนคร กล่าวกันว่าท่านไม่ชอบเกี่ยวข้องกับผู้คน ต้องการอยู่ตามลำพังอย่างสงบเพื่อใช้จินตนาการในทางศิลปะ

ขรัวอินโข่ง มีชื่อเดิมว่า อิน แต่เนื่องจากท่านเป็นพระที่สูงอายุและมีความสามารถในบางเรื่อง จึงเรียกขรัว สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงวินิจฉัยเกี่ยวกับความหมายของ “ขรัวอินโข่ง” ไว้ว่า “นึกขึ้นมาได้ถึงขรัวอินโข่ง (ช่างเขียน) เคยได้สวนว่าทำไมจึงได้ฉายาว่าโข่ง เขาบอกว่าบวชเป็นเณรอยู่นานจนเกินกาลจึงเรียกว่า อินโข่ง ทำให้เข้าใจไปว่าเรียกผิด หรือเขียนหนังสือผิด แต่เดี๋ยวนี้มานึกขึ้นได้ว่า ไม่ผิด หอยโข่งมีเป็นอย่างไร หมายความว่า หอยใหญ่เณรโข่ง ก็เณรใหญ่ โข่งหรือโค้งเป็นคำเดียวกัน หมายความว่าใหญ่เหมือนกัน

ขรัวอินโข่งเป็นจิตรกรที่มีชื่อเสียงเด่นชัดที่สุดในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงรู้จักขรัวอินโข่งมาตั้งแต่ครั้งยังผนวช ทรงโปรดปรานฝีมือการเขียนภาพ และเรียกใช้ขรัวอินโข่งเสมอ ไม่ว่าพระองค์จะไปสร้างหรือปฏิสังขรณ์พระอารามแห่งใด ก็มักจะโปรดให้ขรัวอินโข่งเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังประดับอาคารสถานที่นั้น ๆ นับว่าขรัวอินโข่งเป็นจิตรกรที่ใกล้ชิด และฝีมือเป็นที่พอพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นอย่างมาก

ผลงานส่วนใหญ่ของขรัวอินโข่งเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและสภาพสังคมไทย ในสมัยรัตนโกสินทร์ ภาพวาดมีทั้งภาพไทยและภาพฝรั่ง เช่น ภาพวาดสีฝุ่นเรื่องทศชาติ ภาพวาดพระราชพงศาวดารในราชกรมานุสร ภาพปริศนารธรรม ในพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นต้น

ในระยะแรกขรัวอินโข่ง วาดภาพเกี่ยวกับพุทธศาสนา ต่อมาท่านได้พัฒนาการวาดภาพเป็นภาพวาดปริศนารธรรม ซึ่งใช้ตัวละครและอาคารแบบฝรั่งเป็นการวาดภาพเหมือนจริง และนำเอาทัศนียวิสัยแบบ ๓ มิติใช้โดยให้ความสำคัญที่แสงและเงาแบบการวาดภาพทางยุโรป สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ได้ทรงกล่าวถึงความสามารถในการวาดภาพของขรัวอินโข่งไว้ว่า “... ประหลาดใจด้วยอาจารย์อินโข่งไม่เคยไปยุโรปก็จริง แต่แกได้อาศัยรูปภาพที่ฝรั่งทำกระดาษปิดฝาเรือนเข้ามาขาย เขียนรูปภาพฝรั่งครั้งสมัยต้นศตวรรษที่ ๑๙ ได้”

ชรัวอินโข่งเป็นจิตรกรที่มีความคิดสร้างสรรค์ ท่านพยายามสร้างผลงานที่แปลกใหม่ไปจากจิตรกรรมฝาผนังในยุคก่อน ๆ ที่นิยมวาดภาพพุทธประวัติหรือทศชาติชาดก ผลงานของท่านจึงเป็นที่ชื่นชมและกล่าวขวัญถึงอย่างแพร่หลายตั้งแต่สมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ トラบจนถึงปัจจุบันนี้

สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถานได้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนภาพของชรัวอินโข่งไว้ว่า “สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงเล้าประทานหม่อมราชวงศ์สุนทรชาติ, สวัสดิทกุล ว่า...เป็นช่างเขียนไทยคนแรกที่มีความรู้ไม่แต่เขียนได้ตามแบบโบราณเท่านั้น ยังเขียนได้ตามแบบฝรั่งสมัยใหม่ได้ด้วย เป็นการแสดงความก้าวหน้าในทางเขียนรูปของไทย รูปภาพต่าง ๆ ที่ชรัวอินโข่งเขียนนั้นมีเงาเป็นการเขียนที่ชีวิตจิตใจติดกับนักเขียนไทยคนอื่น ๆ เคยโปรดฯ ให้เขียนรูปต่าง ๆ เป็นฝรั่ง ๆ ไว้ที่พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหารรูปพวกนี้ก็เป็นพวกแรก ๆ ของชรัวอินโข่ง ต่อมาเขียนรูปพระนเรศวรชนช้างไว้ในหอราชกรมานุสรหลังพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ผีมือตีนก ในพระอุโบสถเขียนไว้ที่ห้องพระยาช้างเผือก กับเขียนรูปภาพประกอบโคลงสุภาภิตต่าง ๆ ภาพเหล่านี้เขียนเมื่อตอนแก่ ได้เคยพบเห็นด้วยตาตนเอง ผมแก่ขาวเป็นดอกเลา ภาพเหล่านี้อยู่ตามหน้าต่าง และประตูในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ผีมือพระอาจารย์อินโข่งในพิพิธภัณฑ์สถาน ยังมีอีกหลายรูป มีพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่เขียนจากพระองค์เอง เป็นต้น” (จากวรรณคดีฉบับพฤศจิกายน ๒๔๙๕) นอกจากนี้พระองค์ยังได้กล่าวถึงเทคนิคการเขียนภาพของชรัวอินโข่งว่า “ท่านเป็นช่างเขียนไทยที่คิดค้นหาวิธี เขียนภาพให้มีชีวิตจิตใจ เขียนได้เหมือนของจริง และนิยมใช้สีหม่น ๆ เช่น สีน้ำเงินปนเขียวเขียน ซึ่งถ้ามิได้เขียนเป็นช่างผีมือดีจริงแล้ว ก็หาอาจทำให้ภาพดงามได้ด้วยสี ๒ สีนี้ไม่และเป็นคนแรกที่ได้เริ่มนำคตินิยมอันนี้มาเป็นศิลปะของไทย สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงไว้ว่า “ความนิยมเขียนอย่างฝรั่งนั้น พระอาจารย์อินโข่งเป็นผู้นำขึ้นในรัชกาลที่ ๔” (จากวารสารศิลปากรปีที่ ๖ เล่ม ๗ หน้า ๕๕) เพราะฉะนั้นจึงนับว่าชรัวอินโข่งเป็นจิตรเอกผู้หนึ่ง”

วิยะดา ทองมิตร กล่าวถึงคุณค่าของผลงานของชรัวอินโข่งไว้ว่า “ชรัวอินโข่ง วาดภาพเหมือนจริง และด้วยวิธีวาดแบบทัศนวิสัย ๓ มิติ ทำให้ภาพเกิดความคม การใช้สีแบบ monochrom ที่ประสานกลมกลืนกัน ทำให้ภาพของชรัวอินโข่งมีบรรยากาศที่ชวนฝัน ทำให้ผู้ดูเกิดจินตนาการฝันเฟื่องตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นภาพวาดรูปต้นไม้ในป่า รูปต้นไม้และโขดเขาที่เพิงผาทางด้านผนังทิศเหนือด้านล่างที่มณฑป พระพุทธบาทวัดพระงามนั้น ถึงจะไม่มี รูปบุคคลปรากฏอยู่ด้วยเสมอ แต่ภาพทั้งสองนี้ก็แลดูสวยด้วยธรรมชาติเพียงอย่างเดียว หรือภาพต้นสนที่เอนลู่ตามลม ด้วยแรงพายุที่พัดอย่างกล้าหั้น ก็แลดูกลัวสมจริงสมจังสัมพันธ์กับความน่ากลัวของฤดูผีปีศาจที่มาขอส่วนบุญกับพระเจ้าพิมพิสาร...

ภาพวาดทุกภาพของชรัวอินโข่ง แสดงให้เห็นถึงความประสานกลมกลืนของสีและบรรยากาศที่สลัว ๆ เสมือนท่าความคิดฝันที่ค่อย ๆ เลื่อนรานั้น ค่อย ๆ กระจ่างชัดในอารมณ์ รวมทั้งบรรยากาศที่อยู่ท่ามกลางขุนเขาและแมกไม้ร่มครึ้ม ทำให้จิตใจเกิดจินตนาการคล้อยไปตามภาพที่ได้เห็น เมื่อวาดภาพชีวิตทางยุโรปชรัวอินโข่งจึงพยายามสร้างอารมณ์ และบรรยากาศเป็นประเทศเมืองหนาวโดยใช้แบบทิม ๆ

ภาพเขียนฝีมือขรัวอินโข่งมีปรากฏที่ต่าง ๆ ดังนี้

ภาพผนังในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทางซ้ายมือเป็นภาพเขียนเรื่องอลีนวิตชาดก (เรื่องพระยาเผือก) และภาพสุภาอิติต่าง ๆ ที่บานหน้าต่างพระอุโบสถ

ภาพผนังที่หอพระราชนาสุสร (สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ เป็นหอพระขนานพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามข้างละห้อง หอพระหลังนี้เป็นหลังข้างเหนือ เป็นที่ไว้พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ครั้งนั้นขรัวอินโข่งช่างเขียนวัดราชบูรณะเขียนรูปพระทิมลวธรรม (ยิ้ม) ขึ้นแคร์ที่พระบาททำหน้าตาเหมือนตีมาก ได้พระราชทานรางวัล ที่ด้านหลังบานหน้าต่าง เขียนเรื่อง พงศาวดารความย่อ ๆ ไว้ทุกบาน

ภาพผนังที่หอพระราชนาสุสร โปรดเกล้าฯ ให้เขียนภาพพระราชพงศาวดารรัตนโกสินทร์

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ได้เก็บรวบรวมผลงานของขรัวอินโข่งไว้หลายอย่าง ได้แก่

ก. ในพระที่นั่งคิวก์พิมานมีต้นร่างสมุดภาพ เป็นสมุดไทยสีขาว ๒ เล่ม

ข. ที่ห้องเลขที่ ๑๕ (มุขท้ายพระที่นั่งพรหมเมศธาดา) มีภาพเขียน คือ พระบรมรูปรัชกาลที่ ๔ ๑ ภาพ ภาพพระปฐมมหาชาติ (เขียนค้าง) ๕ ภาพ ภาพเรื่องพระอภัยมณีตอนศรีสุวรรณชมส่วน ๑ ภาพ

ภาพวาดในพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร ภาพวาดที่เสาและวาดเหนือช่องหน้าต่างเป็นภาพปริศนาธรรม ส่วนภาพวาดระหว่างช่องหน้าต่างเป็นเรื่องเกี่ยวกับจักรของพระสงฆ์ หรือเทศกาลงานบุญเนื่องในพุทธศาสนา ที่เสาพระอุโบสถซึ่งระบายพื้นสีต่าง ๆ แสดงปริศนาธรรมอันเปรียบด้วยน้ำใจคน ๖ ประเภทที่เรียก จมหาชาติ

ภาพผนังในโบสถ์วัดมหาสมณาราม จังหวัดเพชรบุรี เมื่อรัชกาลที่ ๔ โปรดฯ ให้ปฏิสังขรณ์วัดมหาสมณารามแล้ว ก็โปรดฯ ให้ขรัวอินโข่ง วาดภาพจิตรกรรมฝาผนัง เป็นภาพการไปมนัสการพระพุทธรูป และภาพการไปมนัสการสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ อื่น ๆ ทางพุทธศาสนา เช่น ภาพมนัสการพระปฐมเจดีย์ ภาพมนัสการพระพุทธรูปรัตนนครศรีธรรมราช ภาพพระนครคีรี เพชรบุรี ภาพพุทธโฆษาจารย์แปลคัมภีร์ที่ลังกา และภาพทวารบาล เป็นต้น นับเป็นภาพวาดแห่งเดียวในเมืองเพชรบุรี ซึ่งเป็นชาติของท่าน

ภาพวาดในพระอุโบสถวัดบรมนิวาส กรุงเทพฯ ภาพผนังและภาพเหนือช่องหน้าต่างเป็นภาพปริศนาธรรม ส่วนภาพวาดระหว่างช่องหน้าต่างเป็นภาพประเพณีทางพุทธศาสนาของคนไทย

ภาพวาดที่มณฑปพระพุทธรูป วัดพระงามอยุธยา ภายในมณฑปเหนือซุ้ม โค้งเป็นจิตรกรรมฝาผนังเรื่องพุทธประวัติ อาจกล่าวได้ว่า ภาพส่วนใหญ่ที่วัดพระงามนี้ มีลักษณะเป็นภาพไทยผสมเทคนิคการเขียนธรรมชาติแบบยุโรปซึ่งเป็นอันให้อารมณ์ประทับใจ และเป็นงานชิ้นเยี่ยมที่สุดชิ้นหนึ่งของจิตรกรขรัวอินโข่ง

ขุนศรีวังยศ (ชันธ์ เกิดแสงสี)

ขุนศรีวังยศ (ชันธ์ เกิดแสงสี)

ขุนศรีวังยศ เดิมชื่อ ชันธ์ เกิดแสงสี เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๒ ที่อำเภอเมืองเพชรบุรี เมื่อวัยเด็ก ท่านได้มาอยู่ที่วัดใหญ่สุวรรณาราม เมื่อเติบโตขึ้นได้อุปสมบทที่วัดใหญ่สุวรรณารามเช่นกัน ท่านบวช นานหลายพรรษา จึงได้ลาสิกขาบท ออกมาประกอบอาชีพช่าง

วัดใหญ่สุวรรณารามเป็นวัดที่มีชื่อเสียงทางด้านวิปัสสนาธุระ และการช่าง ขุนศรีวังยศอยู่ที่วัดใหญ่มาดังแต่วัยเด็ก จึงมีโอกาส เรียนรู้งานช่างจากผลงานศิลปกรรมที่มีอยู่ในวัด และจากช่างทั้ง พระและฆราวาสที่ทำงานช่างในวัดใหญ่ ประกอบกับท่านมีนิสัยรัก ในการช่าง จึงทำให้ท่านเข้าใจและมีความสามารถในการช่างเป็นอย่างดี

ขุนศรีวังยศ เป็นลูกศิษย์ครูเสือ ซึ่งเป็นช่างฝีมือดี (ครูเสือ เป็นผู้สร้างพระอุโบสถ วัดพระทรง ในสมัยเจ้าอธิการทัง พระอุโบสถ หลังนี้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตรัสชมว่า “งามดี”) จึงได้เรียนรู้วิชาช่างเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ท่านยังรู้จักกับครูบัว ช่างฝีมือดี ที่วัดพระทรงอีก ดังนั้นการที่ท่านอยู่ในวัดที่เป็นวัดที่มีชื่อเสียง ทางการช่าง ได้เป็นลูกศิษย์ช่างเอกและร่วมงานกับช่างฝีมือดี (ทั้ง บรรพชิตและฆราวาส) มีผลให้ท่านมีความรู้และมีประสบการณ์ ทางการช่างอย่างมาก

ขุนศรีวังยศเป็นผู้มีความสามารถในการช่างและมีความคิด สร้างสรรค์ที่จะสร้างผลงานให้แปลกใหม่ไปจากของเดิม ท่านทำงาน ช่างอย่างละเอียดประณีตและถูกต้องตามหลักวิชาช่าง แม้เมื่อท่าน ควบคุมงานช่าง ท่านก็พยายามส่งเสริมให้ช่างทำงานอย่างประณีต และถูกต้องตามหลักวิชาช่างเช่นกัน ผลงานของท่านจึงงดงาม ประณีตและมีคุณค่าทางศิลปะ นอกจากนี้ท่านได้ให้คำแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษาทางการช่างแก่ ช่าง หรือผู้รักการช่างที่มาขอคำแนะนำเสมอ นับเป็นการถ่ายทอดความรู้วิชาช่างให้แพร่หลายและยืนยาวต่อไป

ขุนศรีวังยศ มีผลงานปรากฏตามวัดต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่เป็นงานก่อสร้างและแกะสลัก ผลงานของท่านมีมากที่ วัดใหญ่สุวรรณารามและวัดพระทรง มีผู้กล่าวว่าท่านเป็นช่างวัดใหญ่ และวัดพระทรง

ผลงานที่สำคัญตามวัดต่าง ๆ ได้แก่

วัดพระทรง สร้างกุฏิ ศาลาการเปรียญ หอสวดมนต์ หอไตร หลังเก่า มณฑปธรรมาสน์เทศน์ (ทำร่วมกับพระอาจารย์เป้า) ตู้พระไตรปิฎก เป็นต้น และซุ้มประตู ๒ ซุ้ม ออกแบบตามสมัยนิยมของชาวบ้านเรียกว่าแบบหม้อทะนคนคล้า ส่วนใหญ่ท่านเป็นผู้ออกแบบและควบคุมงาน ซึ่งช่างทั้งหลายก็ต้องทำงานอย่างประณีต และถูกหลักวิชาช่างตามที่ท่านกำหนด

วัดแรก สร้างธรรมาสน์เทศน์ (สร้างขึ้นที่วัดพระทรงแล้วนำมาประกอบที่วัดแรก) ชุกชีปูนปั้น พระประธาน (แต่ไม่เสร็จเรียบร้อย) ศาลาการเปรียญและระเบียงศาลาการเปรียญ

วัดพลับพลาชัย สร้างโบสถ์ ปั้นลวดลายหน้าบันโบสถ์ (โบสถ์หลังที่ถูกไฟไหม้)

วัดคงคาราม สร้างมณฑป

วัดลาด สร้างธรรมาสน์ ฯลฯ

วัดใหญ่สุวรรณาราม ขุนศรียศได้ร่วมมือทำงานกับพระครูมหาวีรหารภิกษุ (พุก) และพระที่เป็นช่างของวัดใหญ่สุวรรณาราม ปฏิสังขรณ์มโหรณวัตถุ - สถานที่ในวัด เช่น พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ และสร้างถาวรวัตถุเพิ่มขึ้น เช่น หอระฆัง หอสวดมนต์ ศาลา ซุ้มประตู งานชิ้นสำคัญ คือ พระระเบียงหรือวิหารครอบพระอุโบสถ ซึ่งท่านเป็นผู้ออกแบบและร่วมก่อสร้าง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดวัดใหญ่สุวรรณารามได้ทรงตรัสชมเชยผลงานของขุนศรีวังยศไว้ในพระราชหัตถเลขาฉบับที่ ๕ ว่า “งานที่สร้างขึ้นใหม่ คือ ได้สร้างระเบียงล้อมรอบพระอุโบสถ แต่เป็นความคิดที่แปลกใหม่มีมาก จนถือว่าเป็นศาลารายก็ได้ เป็นพระระเบียงก็ได้เพราะเขาตัดขาดเป็นหลัง ๆ มีข้อฟ้าใบระกา หลังคาซ้อนสองชั้นทุกหลัง ลักษณะทำนองกุฏิล้อมวัดราชสิทธิ์แต่แยกคางงดงามดีกว่าวัดราชสิทธิ์เป็นอันมาก เป็นเหตุให้ต้องสืบเสาะหาผู้ซึ่งเป็นเจ้าของความคิดได้ตัวขุนศรีวังยศ ซึ่งเป็นคนเจ้าพระยาสุรพันธ์ในงานช่าง เป็นผู้ที่ได้บวชอยู่ในวัดนี้ก่อนคิดตัวอย่างและจัดการก่อสร้างทั้งสิ้น ได้สร้างขึ้นด้วยเงินเรียไร...” ข้อวินิจฉัยในพระราชหัตถเลขาเมื่อคราวเสด็จประพาสมณฑลราชบุรีใน ร.ศ. ๑๒๘ ฉบับนี้ย่อมยืนยันถึงความสามารถในงานช่างของขุนศรีวังยศได้อย่างดี

ด้วยความสามารถทางการช่างและผลงานช่างที่ดีเด่น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเหรียญราชรุจิกะไหล่ทองแก่ขุนศรีวังยศ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ร.ศ. ๑๒๘

ขุนศรีวังยศเป็นช่างฝีมือดี มีผลงานในจังหวัดเพชรบุรีเป็นจำนวนมาก ทั้งที่ท่านลงมือทำเองและออกแบบ ควบคุมการทำงาน ผลงานเหล่านั้นยังคงอยู่สืบมาถึงปัจจุบัน นับได้ว่าขุนศรีวังยศเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมของเมืองเพชรบุรี ปัจจุบันนี้ผลงานเหล่านั้นได้กลายเป็นมรดกวัฒนธรรมอันมีคุณค่าของเมืองเพชรบุรีและประเทศไทย

ขุนศรีวังยศถึงแก่กรรมในปีใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอน

ครูเลิศ พ่วงพระเดช

ครูเลิศ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๗ ที่จังหวัดเพชรบุรี เมื่ออายุได้ ๕ ขวบ ได้เข้าไปศึกษาที่ วัดคงคาราม อายุ ๙ ขวบ ได้เข้าศึกษาที่วัดพลับพลาชัยกับหลวงพ่อดุฑเพื่อศึกษาวิชาวาดเขียน ขณะนั้นหลวงพ่อดุฑอายุได้ ๓๒ ปีแล้ว ชาวเพชรบุรียกย่องหลวงพ่อดุฑเป็นช่างเอก นิยมให้หลวงพ่อดุฑเขียนภาพ เมื่อครั้งหลวงพ่อดุฑรับเขียนจั่วเมรุของพระพิศาลสมณกิจ ท่านได้นำครูเลิศไปเป็นลูกมือ ครูเลิศจึงได้ลงมือเขียนสีเป็นครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๒ ปี เมื่อมีผู้มาให้หลวงพ่อดุฑเขียนภาพ บางครั้งท่านก็ให้ครูเลิศ (ยังเป็นเด็ก) เป็นผู้เขียนภาพภายใต้การแนะนำควบคุมของท่าน ด้วยเหตุนี้ครูเลิศจึงมีประสบการณ์ในการเขียนภาพตั้งแต่วัยเด็ก

ครูเลิศ มีความสามารถในการแกะสลักและเขียนภาพ แต่ท่านชอบทำงานเขียนภาพ นิยมเขียนภาพที่เป็นแผ่นมากกว่าจะเขียนภาพบนที่สูง (ภาพผนัง) ท่านจะเขียนภาพตามที่มีผู้มาว่าจ้าง ส่วนใหญ่เป็นภาพมหาชาติหรือพุทธประวัติ เพราะผู้ว่าจ้างจะนำไปถวายวัด บางครั้งท่านก็ไปเขียนภาพตามวัด ซึ่งก็ได้รับค่าจ้างจากทางวัดเช่นกัน ในสมัยหลังที่นิยมภาพเขียน ได้มีผู้มาจ้างให้ท่านเขียนภาพเพื่อใช้ตกแต่ง บางภาพก็ได้นำไปยังต่างประเทศ ท่านได้เข้ามาเขียนภาพผนังที่ระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ภายใต้การควบคุมของพระเทวาทินิมิตร

ครูเลิศ ทำงานเขียนภาพไว้มาก ผลงานที่ปรากฏตามวัด เช่น

พ.ศ. ๒๔๙๙ อายุ ๑๓ ปี เขียนตู้พระธรรมที่วัดใหญ่สุวรรณาราม จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๔๕๙ เขียนฉาก ๑๕ รูป เกี่ยวกับประวัติพระพุทธเจ้าตลอดด้านในวิหารและแกะสลักประตูทางเข้าอุโบสถ เพชรบุรี

พ.ศ. ๒๔๖๒ แกะสลักหน้าจั่ววัดทองนพคุณ เพชรบุรี

พ.ศ. ๒๔๖๕ เขียนภาพ ๑๒ ภาพ เกี่ยวกับพุทธประวัติ

พ.ศ. ๒๔๗๒ ทำการซ่อมแซมภาพที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เขียนอยู่ ๒ ปี รวมทั้งซ่อมแซมและเขียนใหม่ ๑๑ ห้อง

พ.ศ. ๒๔๗๕ เขียนเองเวสสันดรชาดก ๑๕ ภาพ ที่วัดพลับพลาชัย เพชรบุรี

นอกจากนี้ท่านยังมีผลงานอื่น ๆ อีกที่ไม่ทราบปีที่ทำงานแน่นอน เป็นต้นว่า ออกแบบอุโบสถและศาลาการเปรียญวัดพลับพลาชัย (พ.ศ. ๒๔๖๔) แกะสลักบานประตูและหน้าต่างอุโบสถและสร้างธรรมาสถ์ยอดนภศูล (สมัยหลวงพ่อดุฑ พ.ศ. ๒๔๖๕ โดยหลวงมณีฤกษ์ เป็นผู้สร้าง ค่าจ้างประมาณ ๘ - ๑๐ ชั่ง) เขียนฉากพุทธประวัติที่วัดใหญ่สุวรรณาราม จำนวน ๑๐ ภาพ (ปัจจุบันสูญหายไป) เขียนฉากพุทธประวัติที่วัดจันทราวาส (ปัจจุบันหายไป) เขียนฉากพุทธประวัติที่วัดแก่นเหล็ก ๑๓ ภาพ สร้างฐานพระพุทธรูปในถ้ำวัดเขาบันไดอิฐ เขียนฉากมหาชาติที่วัดห้วยเสือ จำนวน ๑๓ ภาพ สร้างธรรมาสถ์ยอดนภศูล วัดหนองจอก อำเภอท่ายาง แกะลายจั่วอุโบสถวัดบางตะบูน ๒ จั้ว ปันพระประธาน พระอัครสาวก วัดถ้ำกลบ เขียนภาพที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ห้องหุมนาน

เผากรุงลงกา เขียนซ่อมภาพขรัวอินโข่งในพระอุโบสถ ตอนพระพุทธเจ้าทรงรับข่าวมรณภาพและพระพุทธเจ้าลอยถาด

ท่านได้รับเชิญให้เป็นอาจารย์สอนที่โรงเรียนช่างศิลป์ กรมศิลปากรตั้งแต่วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๕ ถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นเวลานานถึง ๑๖ ปี จึงได้ลาออกจากโรงเรียนเนื่องจากโรคชราและกลับมาอยู่ที่เพชรบุรี

เมื่อท่านลาออกจากราชการกลับมาอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี ท่านได้ใช้เวลาส่วนหนึ่งนั่งเขียนตำราสถาปัตยกรรมไทย เพื่อเผยแพร่ศิลปไทย ท่านได้แสดงเจตนาสมัครใจในการเขียนตำราเล่มนั้นไว้ว่า “วิชาช่างเริ่มเสื่อม ไม่มีผู้ศึกษาตลอดมา เดียวนี้จะหาผู้ทรงคุณวุฒิทางช่างที่สมบูรณ์เหลือน้อยคน ข้าพเจ้าผู้มีใจรักวิชาจิตรกรรม สถาปัตยกรรม อันเป็นศิลปะประจำชาติไทยมาแต่โบราณจึงได้พยายามเขียนขึ้นไว้เพื่อให้ผู้ใคร่ศึกษา จะได้เป็นตำราเรียนด้วยตนเอง ทั้งจะได้เป็นคู่มือแก่บรรดาเจ้าอาวาสผู้มีหน้าที่สร้างและซ่อมแซมของเก่าจะได้เป็นคู่มือในการก่อสร้างให้ถูกต้องของศิลปไทย ตำราเล่มนี้ข้าพเจ้าได้ลงมือเขียนเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ แล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๒ อายุข้าพเจ้าได้ ๗๕ ปี เขียนขึ้นไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์บั้นปลายแห่งชีวิต ซึ่งเป็นช่างจิตรกรสถาปัตยกรรมมาเป็นเวลา ๖๓ ปี หวังว่าตำราเล่มนี้จะอำนวยประโยชน์ให้กับผู้ศึกษาได้เป็นอย่างดีและเป็นการรักษาศิลปะของชาติให้ดำรงคงอยู่สืบไปชั่วกาลนาน” ตำราเล่มนี้พิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๑๓ และในปีเดียวกันนี้ท่านก็ถึงแก่กรรม

ครูเลิศเป็นช่างแกะสลักและเขียนภาพที่มีฝีมือดีท่านหนึ่งของจังหวัดเพชรบุรี ท่านมีผลงานจำนวนมาก ทั้งในจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดอื่น นอกจากนี้ท่านยังเป็นครูช่าง ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้วิชาช่างให้แก่ลูกศิษย์อีกเป็นจำนวนมาก แม้เมื่อท่านชราภาพ ไม่อาจจะถ่ายทอดความรู้ทางช่างให้แก่ศิษย์แล้ว แต่ด้วยความรักและความห่วงใยในศิลปะไทยที่ท่านเกรงว่าจะสูญหายไป เพราะขาดการสืบทอด ท่านก็ได้เขียนตำราสถาปัตยกรรมไทยให้ศึกษาเล่าเรียนด้วยตนเองหรือใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรืออนุรักษ์ศิลปะไทยให้ถูกแบบแผน ผลงานชิ้นนี้นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการอนุรักษ์ศิลปะไทยอย่างมาก

ครูเลิศ ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๓ อายุ ๗๖ ปี

ครุหวน ตาลวันนา

ครุหวน ตาลวันนา

ครุหวน ตาลวันนา เป็นบุตรคนที่ ๓ ของพ่อโหน ตาลวันนา และแม่สา ท่านเป็นหลานของพระยาตาลวันประเทศไทย เกิดเมื่อเดือน ๘ ปีระกา พ.ศ. ๒๔๐๔ ที่บ้านจวนเก่า ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองเพชรบุรี เมื่ออายุ ๕ ขวบ บิดาเสียชีวิต ท่านก็อยู่กับมารดาเรื่อยมา ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นจากมารดา จนอ่านเขียนเบื้องต้นใช้การได้ดี เมื่อโตขึ้นครุหวนไปอยู่วัดกับพี่ชายที่วัดพระทรงจนอายุครบบวช ท่านก็อุปสมบทที่วัดพระทรง โดยท่านพระครูสุวรรณมณี (มี) เจ้าอธิการวัดพระทรงเป็นพระอุปัชฌาย์และจำพรรษาอยู่ที่วัดพระทรงได้ ๑๐ พรรษา จึงได้ลาเพศสมณะออกมาสู่เพศฆราวาส

ครุหวนเป็นคนโอบอ้อมอารี มีเมตตา สุภาพ ซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในพระพุทธศาสนา ท่านเชื่อในเรื่องบุญกรรม มีความกตัญญูต่อผู้มีคุณ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ทะเยอทะยาน นอกจากนี้ท่านมีนิสัยรักสนุก ชอบการแสดง ท่านจึงเป็นนักร้อง นักสวด และนักลัทธิ

ท่านได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กในสมัยรัชกาลที่ ๕ มีหน้าที่ดูแลรักษาพระราชวังพระนครคีรีและเมื่อรัชกาลที่ ๕ เสด็จมาประทับแรม ณ จังหวัดเพชรบุรี ท่านต้องมารับราชการเป็นประจำ ครั้งนี้ท่านได้รับพระราชทานเหรียญราชรุจิเงินจากพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ครุหวนมีความสามารถในการทำทองรูปพรรณ แกะสลักลวดลายได้ทุกอย่าง แม้แต่สร้อยเพชรสมัยใหม่ท่านก็ทำได้โดยใช้เครื่องมืออย่างเก่า ท่านมีอาชีพทำทองโดยรับทำอยู่ที่บ้าน ดำเนินอาชีพนี้อยู่ประมาณ ๓๐ ปีก็เลิกอาชีพ เพราะเหนื่อยตาไม่ดีพอที่จะทำทองฝังเพชรพลอยได้ ท่านเป็นช่างทองที่ซื่อสัตย์ จึงเป็นที่เชื่อถือของคนทั่ว ๆ ไป

นอกจากมีความสามารถในการทำทองแล้ว ท่านยังมีความสามารถในการเขียนภาพ ภาพลายเส้น ปั้น สลัก และแกะ ฝีมือของท่านเป็นเยี่ยม เป็นที่สรรเสริญในหมู่ผู้ที่รู้จักและเคยเห็นผลงานของท่าน

การเป็นช่างเขียนของท่าน เกิดจากนิสัยรักในการเขียน มิใช่เพราะมีผู้แนะนำหรือบังคับให้เขียน เมื่อเป็นเด็กท่านมีดินสอพอง ดินสอเหลือง หรือวัตถุสิ่งใดที่พอจะขีดได้ ท่านต้องเอามาเขียนตาม

ผาห้อง ระเบียบเรือน ชานเรือน ผาโองน้ำ เมื่อท่านอายุได้ ๕ ขวบ ขณะที่ท่านกำลังขีดเขียนบนผาโอง ท่านเกิดอุปาทานเห็นเป็นหน้าคนผุดขึ้นในน้ำ ตั้งแต่นั้นท่านก็รักการเขียนภาพมากขึ้น เขียนไปเรื่อย ถ้าพบใครกำลังเขียนสิ่งใดอยู่ท่านก็จะเข้าไปเฝ้าดู ในสมัยท่านเป็นเด็ก เพชรบุรีเป็นเมืองช่าง มีช่างเขียนฝีมือดีและช่างอื่น ๆ อีกมาก วัดพระทรงได้ชื่อว่าเป็นวัดที่มีช่างหลายแขนง ดังนั้น เมื่อท่านไปอยู่วัดพระทรง ท่านจึงมีโอกาสพบเห็นการช่างมากขึ้น เพราะวัดพระทรงมีการช่างต้องทำ อยู่เสมอ ท่านก็ได้เฝ้าดูช่างเขียนภาพและได้ช่วยหยิบของให้ เมื่อมีโอกาสท่านก็ลงมือทำบ้าง เมื่อท่าน หัดเขียนภาพ เขียนลวดลายได้แล้วท่านก็อยากจะลงสี แต่ไม่มีสี ท่านจึงรับอาสาครูช่างเขียนคนหนึ่งชื่อ ครูเทพ ช่วยเขากวนน้ำยาบ้าง ช่วยเขาทาสีพื้นบ้างเพื่อจะขอสีมาลองลงสีบ้าง ซึ่งครูเทพก็ไม่ค่อยให้ แต่ยังไม่แนะนำให้ไปเอาใบแค หัวขมิ้นมาโขลกคั้นเอาน้ำมาทำเป็นสีซึ่งได้สีเขียว หรือเอารากยอมาต้มเป็น สีแดง สีแสด ท่านก็ยอมทำตามเพื่อให้ได้สีมาเขียนภาพ เมื่อท่านเขียนรูปฝีมือใช้ได้แล้วท่านก็รับจ้าง เขียนรูป น้ำเต้า ปู ปลา ได้เงินมาเล็กน้อย แต่ก็เป็นที่พอใจอย่างยิ่ง

ท่านมีฝีมือเขียนรูปดีขึ้นเป็นลำดับจึงได้ทำงานชิ้นใหญ่ เช่น เขียนจากมหาชาติ เป็นต้น ท่านมีลักษณะของช่างอย่างแท้จริง นอกจากจะมีใจรักและเพียรฝึกหัดด้วยตนเองตามที่ได้กล่าวมาแล้ว เมื่อท่านได้เห็นสิ่งใดไม่ว่าจะเป็นภาพที่เขاطิมพ์หรือภาพในหนังสือพิมพ์ ท่านก็ต้องดู บางรูปที่ท่านเห็นว่า ดีมีความพอใจ ท่านตัดเก็บไว้ ท่านชอบดูท้องฟ้า เห็นสภาพท้องฟ้าวันใดมีลักษณะแปลกไป ท่านจะ ร่างรูปเอาไว้ บอกไว้ว่าที่ไหนเป็นอย่างไร เมื่อท่านมีเวลาว่างก็จะเอารูปนั้นมาเขียน ที่เขียนเสร็จ เรียบร้อยก็มี ที่ยังไม่สำเร็จเรียบร้อยก็มี มีภาพหนึ่งซึ่งยังอยู่ที่บ้านท่านในปัจจุบันนี้ เป็นภาพทิวทัศน์ มีก้อนเมฆเป็นรูปแปลก สีทอง ท่านเขียนบรรยายไว้ว่า “ภาพตรอกตันจันทน์ไปวัดพระทรงเขียน เมื่อ ๒๐ สิงหาคม ๒๔๖๕ เวลา ๖.๓๐ น. เมฆเป็นรูปดังนี้ ตรงทิศตะวันออกเฉียงเหนือ” สิ่งเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความละเอียดถี่ถ้วนและมีขั้นตอนในการทำงานของท่านสมลักษณะช่าง

คุณครูเหรียญเพชร ตาลวันนา บุตรของท่าน ได้กรุณาเล่าเกี่ยวกับการทำงานเกี่ยวกับช่างของ ครูหวนว่า “ครูหวนมีอาชีพหลัก คือ การทำทอง ท่านเขียนภาพเฉพาะตอนที่ผู้มาว่าจ้างหรือขอร้องให้ ช่วยเขียน เมื่อท่านรับงานแล้วก็หยุดทำทอง ลงมือเขียนรูป บางครั้งก็แบ่งเวลาทำงานทั้ง ๒ ประเภท นี้ เมื่อท่านอายุประมาณ ๕๐ ปีเศษ ท่านเลิกอาชีพทำทอง”

ท่านเขียนรูปด้วยตนเองแล้วไปยกครู โดยขอให้อาจารย์ฤทธิ์ วัดพลับพลาชัย เป็นผู้ครอบครูให้ และขอคำแนะนำในการเขียนรูปจากอาจารย์ฤทธิ์

ท่านเขียนรูปได้ทุกแบบ ทั้งภาพชาดก ศิลปะไทยและภาพสมัยใหม่ แล้วแต่ผู้จ้างจะต้องการ ภาพแบบใด ราคาค่าจ้างเขียนภาพแต่ละภาพแตกต่างกัน ขึ้นกับรายละเอียด และการใช้ฝีมือในการเขียน ถ้าเขียนอย่างประณีต มีรายละเอียดมาก ค่าจ้างเขียนจะสูงกว่าปกติ

ท่านไม่กำหนดเวลาในการเขียนภาพเขียนตามความสะดวกและความพอใจ บางครั้งท่านยืนอยู่บนระเบียงบ้าน ชมทิวทัศน์ เห็นเขาวัง ท้องฟ้า และเมฆสวยงาม ท่านก็จะเขียนภาพสภาพธรรมชาติที่มองเห็น หรือมีจะนั้นจะเขียนอธิบายรายละเอียดไว้ แล้วมาเขียนภาพให้สำเร็จเรียบร้อยในภายหลัง ในการเขียนภาพ ถ้าสิ่งใดต้องใช้สีทอง ท่านจะใช้ทองคำเปลวปิด เมื่อสำเร็จเรียบร้อยแล้วจะเป็นที่งดงามมาก ก่อนเมฆสีทองนั้นดูเป็นคลื่นเหมือนของจริง

มีผู้มาให้ท่านเขียนภาพผนังวัดมหาธาตุ ท่านรับเขียนให้ห้องเดียว คือ เรื่องพระมหोสดและเทพชุมนุม เพราะท่านแก่แล้วไม่เหมาะที่จะเขียนภาพผนังสูง ๆ เคยมีผู้มาให้ท่านเขียนภาพผนังตะลุง ท่านเขียนให้เรื่อย ๆ จนเกือบครบชุด ท่านไม่เขียน ๒ ตัว คือ ทศกัณฐ์ (เขียนอินทรีชิตแทน) และฤๅษี (เขียนลิงแทน) ท่านว่าภาพ ๒ ภาพนี้ “แรง”

ครูหวนมีลูกศิษย์ฝีมือดีที่เป็นที่รู้จักกันคือ อาจารย์เป่า (วัดพระทรง) ซึ่งท่านให้คำแนะนำในการเขียน และครูพิณ อินฟ้าแสง ซึ่งมาขอให้ท่านครอบครูให้ และได้ปรึกษาขอคำแนะนำในการเขียนภาพด้วย ท่านกล่าวว่าช่างเขียนส่วนใหญ่จะมีความรู้ความสามารถและเขียนภาพกันมาก่อนแล้ว จึงมาขอยกครู และขอคำแนะนำเพิ่มเติม ครูหวนให้ความเห็นว่า “งานช่างของไทยถ้าเขียนเป็นก็ทำงานช่างอื่น ๆ ได้ทุกอย่าง”

ท่านเขียนภาพเรื่อยมาแม้ในวัยชรา บางภาพก็เขียนรายละเอียดไม่ได้ดีเพราะตาไม่ดี ภาพที่เขียนมีภาพพระอภัยมณี ภาพมัลลิสล ภาพทิวทัศน์ เป็นต้น นอกจากนี้ท่านยังไปเขียนภาพตามวัดอีก เช่น วัดจันทราวาสและวัดยาง ภาพบางส่วนเก็บไว้ที่บ้านมีผู้มาขอชมภาพเขียนที่บ้านท่านอยู่เป็นประจำ ถึงปัจจุบันนี้ก็เช่นกัน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรับสั่งให้บูรณะวัดเขาวัง เจ้าอาวาสวัดเขาวังได้ไปขอให้ครูหวนช่วยเขียนลายในพระอุโบสถ แต่ครูหวนไม่รับงานนี้ แต่ภายหลังท่านอาจารย์ฤทธิ์ (ช่างเขียนใหญ่) เจ้าอธิการวัดพลับพลายชัย เรียกตัวครูหวนไปขอให้รับทำเถิด ถ้าเกรงว่าจะทำไม่ได้ดีก็ขอรับรองว่าฝีมือใช้ได้ดีแล้ว ครูหวนเกรงใจท่านอาจารย์ฤทธิ์จึงรับ และได้ขอยกครูที่ท่านอาจารย์ฤทธิ์เคารพท่านอาจารย์ฤทธิ์เป็นครูหนึ่งใหญ่ด้วย จึงได้ครอบครูให้ครูหวนทุกสิ่งตลอดจนไขนละคร

พระจันทร์สุพล สุขวัตได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับการเขียนภาพที่วัดมหาสมณารามในครั้งนั้นว่า การเขียนภาพในพระอุโบสถวัดมหาสมณารามมีหลวงพ่อกุญ (พระอาจารย์ริด) เป็นนางงาน แบ่งงานให้ช่างเขียนช่วยกันเขียน ครูหวน และอาจารย์เป่าเขียนลายไทยที่เสาในโบสถ์ คนละ ๔ ต้น ครูหวนเขียนลายบานประตู อาจารย์เป่าเขียนลายบานหน้าต่าง พอละมุดเป็นช่างระบายสี (ส่วนภาพเขียนที่ฝาผนังนั้นขรัวอินโข่งเป็นผู้เขียน) ได้ค่าจ้างเขียนลายเสาด้านละ ๘๐ บาท บานหน้าต่างละ ๑๐ บาท

ครูหวนกับอาจารย์เป่ามีอายุไล่เลี่ยกัน และอยู่วัดพระทรงเหมือนกัน ทำงานด้วยกันเสมอ เมื่อหลวงพ่อกุญไปเขียนภาพที่ศาลาการเปรียญท่านก็เขียนภาพร่วมกับครูหวนและอาจารย์เป่า อาจารย์เป่านับถือครูหวนและยกย่องในฝีมือ จึงได้ขอให้ครูหวนครอบครูให้

การเป็นช่างของครูหวนเป็นที่รู้จักกันดีทั่วในจังหวัดเพชรบุรี ภาพเขียนฝีมือท่านมีปรากฏอยู่ที่วิหารวัดมหาธาตุ วัดพระทรง วัดจันทร์ วัดยาง วัดเกาะ วัดมหาสมณาราม วัดนาพรม ฯลฯ นอกจากนี้ภาพเขียนของท่านมีผู้ซื้อไปประดับบ้าน บางภาพได้มีผู้นำไปต่างประเทศ เช่น ช่างเขียนชาวอเมริกันหรือมิซชันนารีซื้อไปบ้าง

เมื่อเสด็จในกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ทรงปั้นรูปนารายณ์เพื่อจะหล่อตั้งที่วังเวียนในวังบ้านปืน ท่านก็ถือเรียกไปช่วยครั้งนั้นครูหวนได้เป็นผู้นำเสด็จกรมหลวงชุมพรทอดพระเนตรโบราณวัตถุ โบราณสถาน ตามวัดต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรี

พระวัดพระทรงรูปหนึ่ง ปั้นถึอยู่หลายวันเพื่อจะได้รูปปั้นถึยืม แต่ไม่เป็นผล วันหนึ่งครูหวนเดินผ่านไป พระรูปนั้นเห็นเข้าจึงว่า “ครูมาวันนี้ ฉันทึใจจริง ฉันทึปั้นรูปถึยืมอยากจะให้ถึยืมสักหนอย แต่ทำอย่างไรถึยืมไม่ได้เลย ครูช่วยฉันทึหนอยเถอะ” ครูหวนก็เข้าไปกดที่แก้มถึข้างละที่ ถึยืมออกมา ผู้คนที่มุงดูก็พากันหัวเราะชอบใจ เพราะช่วยกันทำมา ๒ วันแล้วไม่เป็นผลสำเร็จ

ครูหวนเป็นผู้ที่ยินดีช่วยเหลือผู้อื่นเสมอมา ถ้ามีผู้ไปขอความเห็นหรือคำแนะนำความช่วยเหลืออะไร ท่านยินดีช่วยเหลือให้คำแนะนำเสมอ แม้ท่านอยู่ในวัยชรา แต่เมื่อพระสงฆ์มาขอให้ท่านช่วยเขียนหรือปั้นลวดลายเมรุ ลายโกศ ลายหน้าจั่ว ลายหน้าบัน ท่านก็ช่วยทำใหด้วยความเต็มใจ แม้แต่เด็ก ๆ ไป ขอให้ท่านเขียนลายหนึ่งตะลุง ท่านก็เขียนให้ บางครั้งก็สลักตึดแขนให้ด้วย

เมื่ออายุล่วงเข้า ๗๐ ปีเศษ ท่านปรารถนาจะได้เรียนการเขียนลายรดน้ำไว้แต่ยังไม่เคยทำ ฉันทึนั้นจึงได้ทำลงในสมุดข่อย เขียนรูปอสุภ ๑๐ รูป มาสำเร็จเมื่อตึนปี ๒๔๙๕ นี้

ท่านมีความสนใจในตำรายา ชอบสะสมตำรายา ทำยาไว้ใช้ประจำบ้านและใช้สำหรับตัวท่านเอง ท่านรับประทานยาเป็นประจำ กิจวัตรประจำในวัยชราประการหนึ่งคือ เข้ารับประทานยาตึม เย็นรับประทานยามง และท่านคอยเตือนลูกหลานให้หมั่นรับประทานยา รักษาตัว เมื่อมีอาการเจ็บไข้ไม่สบาย เมื่อมีผู้ใดมาขอยา แม้อยานั้นจะลงทุนทำด้วยราคาสูง ท่านก็แบ่งปันให้ด้วยความเมตตา

ในวัยชราท่านมีความศรัทธาในพระศาสนามากยิ่งขึ้น บรรพบุรุษของท่านใส่บาตรตึดต่อกันมากกว่าร้อยปีแล้ว ตัวท่านเองก็ใส่บาตร และท่านได้ขอร้องให้ลูกหลานใส่บาตรสืบท่อไปไม่ให้ขาดหลังรับประทานอาหารเช้าแล้วท่านจะเดินไปฟังธรรมที่วัดพระทรง และสวดมนต์ก่อนนอนเป็นประจำทุกคึน

สุขภาพของท่านในระยะหลังไม่สู้ตึนนัก จึงต้องหยุดการไปฟังธรรม บางครั้งท่านป่วยนานเป็นเดือน ครั้งหลังสุดในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ แม้ท่านจะชรามากและสุขภาพไม่ตึดี แต่ท่านก็มีสติสัมปชัญญะตึดตลอดมา จนถึงสิ้นอายุ

ท่านถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ รวมอายุได้ ๙๒ ปี

ครุพิน อินฟ้าแสง

ครุพิน อินฟ้าแสง

ครุพิน อินฟ้าแสง ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๘ ที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี บิดาชื่อ นายผ่อง มารดาชื่อนางพงษ์ ท่านเริ่มเรียนหนังสือตั้งแต่อายุ ๕ ขวบ จนจบชั้นมูลสาม ซึ่งเป็น การศึกษาชั้นสูงสุดของโรงเรียนประถมศึกษาในสมัยนั้น

ท่านมีนิสัยรักหนังสือ รักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลังจากเรียนจบชั้นมูลสามแล้ว ท่านไม่ได้เรียนต่อแต่ได้ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง วิชาที่ท่านสนใจ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ ความรู้ทั่วไปและภาษาไทย ท่านเรียนรู้งานช่างในครอบครัว จากการ สังเกตแล้วลองหัดทำด้วยตนเอง เช่น การทำอาหารคาวหวาน การถักโครเชต์ การปัก การประดิษฐ์ ดอกไม้สด ดอกไม้แห้ง ซึ่งงาน เหล่านี้ท่านทำได้อย่างดี

ท่านมีความสนใจในงานศิลปะ ซึ่งท่านได้ศึกษาด้วยตนเอง โดยเริ่มหัดเขียนภาพเลียนแบบรายลดน้ำจากตู้พระธรรมบนหอ สวดมนต์วัดมหาธาตุ ท่านจับงานศิลปะด้วยใจรักและสนใจจริงจัง ๗ ไม่มีผู้สอน แต่ได้ฝึกหัดเขียนบ่อย ๆ ไม่ช้าก็ทำได้ดี

ท่านบวชเณร เมื่ออายุ ๑๕ ปี ทำให้ได้มีโอกาสเรียนพระธรรม วินัยและศึกษาภาษาบาลีสันสกฤต และเขมรจนอ่านแปลได้ดี แล้ว ท่านได้บวชพระต่อไปเมื่ออายุครบ ในช่วงนี้ท่านได้ฝึกหัดแทงหยวก และแกะเครื่องสด ท่านสามารถแกะเครื่องสดเป็นรูปต่าง ๆ เช่น ดอกไม้ ผลไม้ สัตว์ด้วยฟักทอง มันแกว มันเทศ และมะละกอ เป็นต้น นอกจากนี้ท่านยังสามารถแกะสลักไม้เป็นลวดลายต่าง ๆ ได้อีก เช่น ลวดลายแกะสลักช่องลมที่บ้านของท่าน ซึ่งท่านเป็นผู้ทำเอง

ท่านเริ่มสนใจงานช่าง ตั้งแต่บวช จากนิสัยช่างสังเกต และความสามารถในทางช่าง ทำให้ท่านสามารถทำงานตามที่สังเกต เห็นได้ เจ้าอธิการวัดมหาธาตุได้ให้ท่านช่วยงานช่าง เช่น เขียนภาพ สลักหยวก ทำให้ท่านมีประสบการณ์มากขึ้น

เมื่อท่านลาสิกขาบทแล้ว ท่านได้ทำงานช่างมากขึ้น งาน ที่ทำบ่อย คือ การสลักหยวกเพื่อใช้ในงานฌาปนกิจศพ ท่านได้เริ่มงาน เขียนภาพ โดยเขียนภาพเหมือนของพ่อตาของท่าน แต่ท่านเขียนภาพ อย่างจริงจังเมื่อเจ้าอธิการวัดมหาธาตุได้มอบหมายให้ท่านเขียนภาพ ผผนังวิหารวัดมหาธาตุ

เนื่องจากท่านเรียนทางช่างด้วยตนเอง ท่านจึงเข้าพิธีครอบครูและไหว้ครู ผู้ทำพิธีครอบครูให้คือ ครูหวน ตาลวันนา ดังนั้นท่านจึงนับถือครูหวนเป็นครูและได้ขอคำแนะนำปรึกษาในการเขียนภาพด้วย นอกจากนี้ท่านยังนับถือ “ครู” ที่ดลจิตใจให้ท่านมีความรักและความสามารถในงานช่าง ท่านนับถือฤกษ์เป็นครู ท่านได้ปั้นฤกษ์ขึ้น ๙ ตน ด้วยปูน เป็นฤกษ์รูปร่างผอมเพรียว ผิวสีเนื้อ ทำทางของฤกษ์แต่ละตนจะแสดงถึงความเป็นครูในด้านนั้น ๆ เช่น หมอดู หมอยา นักอักษรศาสตร์ และฤกษ์หน้าวัว ท่านได้จัดทำบุญประจำปีและทำพิธีไหว้ครูในวันสงกรานต์ทุกปี ตลอดอายุขัยของท่าน

เมื่อท่านอายุได้ ๓๗ ปี ท่านได้สมัครเรียนวิชาก่อสร้างที่โรงเรียนก่อสร้างทางไปรษณีย์ ซึ่งเปิดขึ้นเป็นครั้งแรก เรียนอยู่ ๓ ปีก็จบหลักสูตร ท่านจึงได้ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น คือ เลขคณิต พีชคณิต และเรขาคณิต ซึ่งเป็นวิชาหลักของการก่อสร้าง

ท่านมีผลงานหลายด้าน เช่น ปั้น แกะสลัก เขียนภาพและคำประพันธ์

ผลงานของท่านที่มีปรากฏตามวัดต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นงานเขียนและปั้น เช่น

วัดมหาธาตุวรวิหาร เขียนภาพผนัง มารวิชัย ทศชาติ และเทพชุมนุม ที่วิหารหลวง ออกแบบแปลนเพื่อซ่อมสร้างพระปรารักษ์ ควบคุมดูแลการก่อสร้างซ่อมแซมพระปรารักษ์ ปั้นภาพสิงขัยักษ์ สิงขัยักษ์เพื่อตกแต่งส่วนบนของพระปรารักษ์ ปั้นยักษ์เฝ้าประตูทางขึ้นสู่ที่ประดิษฐานพระพุทธรูป ซึ่งเป็นที่เก็บพระบรมสารีริกธาตุในปัจจุบัน ปั้นหน้าจั่วซุ้มประตูวัด ๑ ซุ้ม ปั้นซุ้มประตูวิหารคด ๒ ซุ้ม

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เขียนภาพรามเกียรติ์ ๑ ห้องในวิหารคด

วัดสระเกศ ปั้นลวดลายหน้าบันวิหารหลวงพ่อโต ๘ หน้าบัน

วัดสามพระยา เขียนภาพ

วัดเกาะหลัก จ.ประจวบคีรีขันธ์ ปั้นซุ้มจรนำ ประตูพระอุโบสถ

วัดพระทรง ปั้นพระพุทธรูป ๑ องค์ หน้าพระอุโบสถ

นอกจากนี้ท่านยังมีผลงานอื่น ๆ อีกคือ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ท่านได้รับรางวัลการเขียนภาพจากการส่งภาพวิวชื่อ “ชาวนาคือกระดูกสันหลังของประเทศ” ในงานประจำปีของจังหวัดเพชรบุรี

ท่านใช้เวลาว่างเขียนภาพไทย คือ แบบแปลนบ้านทรงไทย บ้านสมัยใหม่ แบบเมรุและแบบศาลาวัด หรือसानเครื่องจักสานต่าง ๆ

ใน พ.ศ. ๒๔๙๑ ท่านได้เขียนภาพรามเกียรติ์ เขียนจากจินตนาการจากบทพระราชนิพนธ์ รามเกียรติ์ของรัชกาลที่ ๑ โดยถอดความออกมาเป็นโคลงได้ประมาณ ๓๕๐ โคลง แล้วจึงถ่ายทอดจากโคลงเหล่านั้นมาเป็นภาพ ภาพเขียนชุดนี้มีประมาณ ๗๐ ภาพ ซึ่งท่านได้เปิดแสดงที่บางกะปิแกลลอรี เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยมีพระยาอนุমানราชธน เป็นประธานในพิธีเปิดงาน

ครุพิน ป่วยเนื่องจากท่อปัสสาวะทำงานไม่ปกติ จึงต้องทำการผ่าตัด หลังการผ่าตัดอาการของท่านทรุดลงและถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ รวมอายุได้ ๗๗ ปี

นายทองร่วง เอ็มโอบุญ

นายทองร่วง เอ็มโอบุญ

นายทองร่วง เอ็มโอบุญ ปัจจุบันอายุ ๖๗ ปี เกิดเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๖ เป็นบุตรชื่อบิดา นายยศ ชื่อมารดา นางสาวลี เป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้อง ๔ คน

เกิดที่ตำบลบางกระบือ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม เลขที่ ๑/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลช่องสะแก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๓๒ - ๔๑๓๓๗๒ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘๑ - ๖๑๒๐๒๓๑ อาชีพและหน้าที่ปัจจุบัน ช่างปั้นลาย

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. ๒๔๙๘ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนวัดตะโหนดทราย จังหวัดสมุทรสงคราม
- พ.ศ. ๒๕๐๐ จบนักธรรมชั้นตรีจากวัดกระดังงา จังหวัดสมุทรสงคราม
- พ.ศ. ๒๕๐๑ จบนักธรรมชั้นโทจากวัดอัมพวันเจติยาราม จังหวัดสมุทรสงคราม
- พ.ศ. ๒๕๐๒ จบนักธรรมชั้นเอก จากวัดอัมพวันเจติยาราม จังหวัดสมุทรสงคราม
- พ.ศ. ๒๕๓๕ ปริญญาเกิตติมศักดิ์ จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๐๔ เริ่มทำงานปูนปั้นกับครุฑพิน อินฟ้าแสง ช่างศิลปะที่บ้านที่มีชื่อเสียงของเมืองเพชร

พ.ศ. ๒๕๐๕ ไปทำงานเขียนจิตรกรรมกับอาจารย์อาจารย์อินฟ้าแสง ผู้เป็นบุตรของครุฑพินที่กรุงเทพฯ และเริ่มรับทำงานปูนปั้นที่เพชรบุรีสืบต่อจากครุฑพินที่วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี ต่อจากนั้นก็รับทำงานปั้นที่วัดเขาบันไดอิฐ วัดนิคมชะอำ วัดพลับพลาชัย วัดมหาธาตุฯ วัดท่ากระเทียม จังหวัดเพชรบุรี และฝึกหัดลูกทิม คือช่างรุ่นใหม่ต่อ ๆ มารุ่นละ ๓ - ๔ คน พร้อมกับรับทำงานหลายแห่งฝึกคนรุ่นใหม่ ๆ โดยถือคติว่า “จะทำงานใหญ่ต้องเลี้ยงเด็ก” คือ ต้องฝึกคนรุ่นใหม่เพื่อทดแทนรุ่นเก่าที่ออกไปทำงานเองผู้ที่ออกไปรับงานเองก็จะต้องหาคนมาฝึกงานเองด้วย เพราะจะได้ใช้งานว่ากล่าวอบรมหรือสั่งสอนได้โดยมากนักจะเป็นญาติพี่น้องในหมู่บ้านเดียวกันรู้จักกันมาก่อน การทำงานก็จะมีสามัคคี

กันช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยกันเพราะเหตุนี้ถ้าใครในหมู่บ้านหนึ่งมาเป็นช่างปั้นลายระดับผู้รับเหมาคนในหมู่บ้านนั้นก็ห็นมาหัดงานช่างกันเกือบทั้งหมู่บ้านเพราะมักจะเป็นญาติกันทั้งนั้น การเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ของหัวหน้าช่างหรือผู้รับเหมา เป็นสิ่งสำคัญที่จะนำซึ่งความตั้งใจ สนใจ ความขยันทำงาน ความสามัคคี และเรียนรู้ศึกษางานของคนอื่นเพื่อนำมาพัฒนาฝีมือของตนเอง นอกจากการสอนเรื่องฝีมือแล้วยังต้องสอนความรู้รอบตัวที่เกี่ยวกับการทำงานศิลปะ เช่น เรื่องวรรณคดีต่าง ๆ ประวัติศาสตร์ศิลป์ นาฏศิลป์ เช่น โขนละครเพราะจะต้องนำท่ารำ ทำยืนของโขนละคร มาเขียน มาปั้นเป็นภาพไทย เป็นต้น เรื่องการเมืองการปกครองก็เป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝังให้ช่างมีความเข้าใจในระบบต่าง ๆ ลัทธิ

ประวัติการสร้างสรรคผลงาน

งานที่ช่างทองร่วง เอ็มโอษฐ์ มีทั้งประเภทความงามด้านศิลปะประเพณี ช่างโบราณมักจะสร้างงานเลียนแบบตาม ๆ กันเป็นส่วนมาก ถ้ามีช่างออกแบบงานที่สวยงามชิ้นหนึ่ง เช่น ออกแบบพระอุโบสถได้สวยงาม มีเครื่องประดับ เช่น ช่อฟ้า ใบระกา ชุ่มประดู ชุ่มหน้าต่าง หน้าบันคันทวยอย่างสวยงามวัดอื่น ๆ ก็ทำตาม ช่างก็จะทำตาม ๆ กัน เป็นยุคสมัยนั้น เรียกว่าแนวประเพณีของใครใคร่ก็ปั้น เช่น พระนารายณ์ทรงครุฑ พระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ทำกันมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน และคงจะทำกันต่อไปเป็นประเพณีอีกนาน ศิลปะประเภทความคิด มักจะทำให้ดูแล้วต้องคิด มักจะซ่อนคติธรรมบ้นทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์เรื่องราวต่าง ๆ ร่วมสมัยอาจจะกระทบสังคมบ้าง พอให้มีรสชาติในอรรถรสของศิลปะงานประเภทความคิด ถ้าจะดูให้รู้เรื่องครบถ้วนต้องมีผู้บรรยายหรือพากย์ให้ผู้ชมเข้าใจถึงเนื้อหาที่ลึกซึ้งของงาน เหตุผลประการสำคัญของการทำงาน คือการทุ่มเทสร้างสรรค์งานที่มีคุณค่าไว้ในพระพุทธศาสนา งานประเภทนี้จะประมาณค่ามิได้ในชีวิตหนึ่งของช่าง จะมีโอกาสทำได้มากนัก แต่จะเป็นงานที่เป็น “ครู” ของช่างรุ่นหลังต่อไป แม้ผลงาน นั้นจะปรักหักพังเหลือแต่เพียงซากกากอิฐ กากปูนแต่ก็เป็นกากทางวัฒนธรรม ที่ช่างชั้นครูรุ่นเก่าเขาได้ทิ้งไว้ให้พวกเรารุ่นหลังได้ศึกษาหาความรู้ ค้นคว้า หาหลักฐานเส้นทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษเป็นความรู้เป็นอนาคตของพวกเราเหล่าลูกหลานซึ่งจะละเลยเสียมิได้ แม้จะเป็นเพียงกากอิฐกากปูนแต่มีคุณค่าควรแก่การศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง

ผลงานที่สร้างสรรค์

ผลงานสร้างสรรค์มีจำนวนมาก ขอยกมาเป็นตัวอย่าง เช่น

- พ.ศ. ๒๕๑๒ ปูนปั้นหน้าบันศาลาการเปรียญ วัดเขาบันไดอิฐ ด้านทิศใต้ ซึ่งเกิดจากแนวคิดที่ว่าภาพจิตรกรรมยังเขียนเป็นเรื่องได้ งานปูนปั้นก็น่าจะทำได้จึงปั้น “ตอนทศกัณฐ์ออกศึก”
- พ.ศ. ๒๕๑๘ ปั้นฐานพระวัดมหาธาตุวรวิหาร โดยปั้นเป็นภาพล้อบุคคลและเหตุการณ์เมืองที่แฝงแง่คิดต่าง ๆ
- พ.ศ. ๒๕๒๒ ปั้นหน้าบัน ช่อฟ้าใบระกา ศาลหลักเมืองจังหวัดเพชรบุรี

- พ.ศ. ๒๕๒๓ ปันรูปพระพิมพ์เนศ พระวิษณุกรรม หน้าพระวิหารวัดมหาธาตุวรวิหารจังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๒๔ ปันฐานเสมา วัดสนามพราหมณ์ จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๒๕ ปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระมหाराชวังในการสมโภช
- พ.ศ. ๒๕๒๖ ปันมั่งกรที่ศาลเจ้าจีน จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๒๘ ร่วมดำเนินการก่อสร้างพระเมรุมาศเพื่อใช้ในการพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗
- พ.ศ. ๒๕๒๙ ปันภาพเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ตกแต่งศาลานางสาวอัมพร บุญประคอง วัดมหาธาตุ จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๓๑ เทวดาแต่งองค์ปราสาทที่ทำการปฏิสังขรณ์ใหม่ ประติมากรรมรูปยักษ์แต่งองค์ปราสาท วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๓๒ ประติมากรรมรูปยักษ์แต่งองค์ปราสาทที่ทำการปฏิสังขรณ์ใหม่
- พ.ศ. ๒๕๓๓ ปันภาพสุนทรภู่ วรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๓๔ ปันซุ้มพระหน้าอาคารตึกอรุพงษ์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๓๙ ปันศาลาจัตุรมุข หน้าเขาวังจังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๐ ปันซุ้มท้าวมหาพรหม สถานีรถไฟคาเคเบิลคาร์ (เขาวัง จังหวัดเพชรบุรี)
- พ.ศ. ๒๕๔๓ งานปั้นภาพมหาชนกระเบื้องตกแต่ง ที่ร้านขนมหม้อแกงแม่กิมไล้จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๔ ภาพประเพณีติดไว้สะพานท่าสงฆ์ จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๔ ภาพประเพณีไทยติดไว้ที่สะพานเทศบาล จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๗ งานปูนปั้นฐานพระประธาน พระอุโบสถ วัดกลางบางแก้ว

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

- พ.ศ. ๒๕๒๘ รับเกียรติบัตรการปฏิบัติงานกับโครงการปฏิสังขรณ์ พระอุโบสถ และปูชนียสถานวัดพระศรีรัตนศาสดาราม จากนายสนั่น สมพินธุ์ ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการพิเศษช่างสิบหมู่
- พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้รับรางวัลผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมภาคกลางจากสำนักวัฒนธรรมแห่งชาติ (สาวช)
- พ.ศ. ๒๕๒๘ รับเกียรติบัตรในการร่วมงานซ่อมเครื่องประกอบพระเมรุ เพื่อใช้ในการงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗ จากนายสนั่น สมพินธุ์ ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการพิเศษช่างสิบหมู่

- พ.ศ. ๒๕๓๒ รับพระราชทานเข็มสิรินธรจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
- พ.ศ. ๒๕๓๒ รับโล่ นายอรุณ สังฆบุตรรณ ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี สนับสนุนการแสดง
เขียนภาพไทย “งานพระนครคีรีเมืองเพชร”
- พ.ศ. ๒๕๓๕ รับปริญญาเกิตติมศักดิ์ของ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี (สาขาศิลปศาสตร์) จาก
พระบรมโอรสาธิราชฯ
- พ.ศ. ๒๕๔๒ รับเกียรติบัตรจากสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกฯ เนื่องจาก
ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาในด้านส่งเสริมวิชาชีพ
- พ.ศ. ๒๕๔๒ รับรางวัลพระราชทานเสมาธรรมจักร (สาขาส่งเสริมวิชาชีพ) จาก พลตรีสนั่น
ชจรประศาสน์
- พ.ศ. ๒๕๔๓ รับโล่ “บุคคลดีเด่น ๔๓” จากโรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๔ รับรางวัลผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรมภาคกลางจากสำนักวัฒนธรรม
แห่งชาติ (สวช)
- พ.ศ. ๒๕๔๕ รับเกียรติบัตรจากโรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรี เป็นผู้สนับสนุนกิจกรรม
การศึกษาของโรงเรียน
- พ.ศ. ๒๕๔๕ รับรางวัลพระราชทานรางวัลบุคคลดีเด่น “ด้านการอนุรักษ์ศิลปะสถาปัตยกรรม
ดีเด่น” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี
- พ.ศ. ๒๕๔๕ รับรางวัลพระราชทานรางวัล “ผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม สาขาศิลปะ
(การช่างฝีมือ)” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
- พ.ศ. ๒๕๕๔ รับการคัดเลือกเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ศิลปะปูนปั้น)

นายเฉลิม พึ่งแดง

นายเฉลิม พึ่งแดง

เกิดเมื่อ วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๗
 ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๖๙/๒ ซอย ๕ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี
 ถนนบริพัตร ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
 บิดาชื่อ นายโพธิ์ พึ่งแดง
 มารดาชื่อ นายกิมฮวย (ห่วย) พึ่งแดง
 ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ ๖ บ้านเขาสมอระบั้ง ตำบลหนองปลาไหล
 อำเภอกาญจโยยจังหวัดเพชรบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๐๔ จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนศึกษาปัญญา
 เพชรบุรี
 พ.ศ. ๒๕๐๙ สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรประโยคผู้สอนवादเขียนตรี
 (ว.ท.)
 พ.ศ. ๒๕๑๔ สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรประโยคสอนवादเขียนโท (ว.ท.)
 ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๕ เป็นครูศิลปะโรงเรียนปริยัติรังสรรค์
 พ.ศ. ๒๕๓๕ - เป็นวิทยากรให้กับการศึกษานอกโรงเรียน เพชรบุรี
 - เป็นวิทยากรประจำให้กับโรงเรียนนงคาราม ๒ ปี
 - เป็นวิทยากรประจำให้กับโรงเรียนวัดจันทราวาส
 (ศุขประสารราษฎร์) เพชรบุรี ๒ ปี

ประวัติการทำงาน

เฉลิม พึ่งแดง ชอบศิลปะขณะเรียนหนังสือระดับมัธยมศึกษา
 ปีที่ ๑ - ๖ ที่โรงเรียนศึกษาปัญญาเพชรบุรี ได้พักอาศัยอยู่ที่วัดพระทรง
 ซึ่งเป็นสถานที่ชุมนุมที่ช่างฝีมือเมืองเพชร อาทิ อาจารย์เลิศ พ่วงพระเดช
 อาจารย์พิณ อินฟ้าแสง เป็นต้น ทำให้เฉลิม พึ่งแดง ชิมชับและ
 ถ่ายทอดประสบการณ์ฝีมือเชิงช่าง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจากที่ได้เห็น
 ได้สนทนาและได้ถามปัญหาเมื่อติดขัดในรูปแบบลวดลายและนำมา
 ฝึกปรือฝีมืออยู่เสมอ ทำให้เกิดความชำนาญในการเขียนลวดลายไทย
 เพิ่มมากขึ้น

เมื่อเขียนภาพลวดลายไทยได้ดีพอสมควรจึงได้สมัคร และสอบเป็นนักวาดเขียนตรี และโท ได้ตามลำดับครั้งจะสอบเป็นนักวาดเขียนเอกที่โรงเรียนเพาะช่าง ต้องล้มเลิกไปเนื่องจากขาดแคลนทุนทรัพย์ การที่บิดาเป็นช่างทำโบสถ์ มีอาชีพก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมไทย จึงได้ไปช่วยเทพูน ผลมปูนอยู่ระยะหนึ่ง ช่างหังซึ่งเป็นช่างปูนปั้นฝีมือ ได้ชวนไปทำประตู่ขุมที่วัดหนองปลาไหล

ได้พัฒนาฝีมือจนกลายเป็นช่างเขียนภาพลายไทย และช่างปูนปั้นฝีมือดีเยี่ยมของเมืองเพชร สืบต่อมายกย่องในฐานะช่างฝีมือคนรุ่นใหม่ มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมอาชีพ และบุคคลทั่วไปด้วยความเต็มใจไม่เคยหวงวิชาชีพ ใครขอคำแนะนำเรื่องงานเขียนภาพไทย และงานปูนปั้นจะบอกถ่ายทอดวิชาให้ด้วยไม่ปิดบัง

ผลงานการเขียนภาพลายไทย และปูนปั้นของช่างเฉลิม ฟุ้งแดง สวยงามทั้งในรูปแบบของลวดลายในชั้นเชิงของศิลปะ ตัวลายอวอบอ้อมอย่างสมบูรณ์ และภาพประกอบลายไม่ว่าจะเป็นภาพเทวดา ภาพยักษ์ ในชุดรามเกียรติ์ ภาพกนิษฐ กนิฐี ภาพสัตว์หิมพานต์ ฯลฯ เป็นที่ต้องตาต้องใจผู้ได้ชมอย่างยิ่ง ศิลปินหลายท่านกล่าวเป็นทำนองเดียวกันว่า “ฝีมือดีจริง ๆ”

ประสบการณ์ในการทำงาน

เฉลิม ฟุ้งแดง เป็นผู้ที่มีความสามารถในงานเชิงช่างหลายแขนง และหลายสาขา ในระดับฝีมือชั้นครูของจังหวัดและของประเทศ ดังตัวอย่างความสามารถอันเป็นที่ประจักษ์ทั่วไปได้ ดังต่อไปนี้

ความสามารถด้านศิลปะปูนปั้น

ผลงานด้านการปั้นปูนของนายเฉลิม ฟุ้งแดง มีอยู่ทั่วไปทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัดตัวอย่างเช่น

๑. ปั้นหน้าบันอุโบสถ วัดหนองปลาไหล อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี หน้าบัน ๔ ด้าน พร้อมคูหาแท่นพระ ชุ่มประตู่หน้าต่าง

๒. ปั้นหน้าบันอุโบสถ วัดเขาพระพร้อมชุ่มประตู่หน้าต่าง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี

๓. ปั้นหน้าบันอุโบสถ วัดท่ากระเทียม อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี

๔. ปั้นหน้าบันอุโบสถ วัดนิคมวชิราราม อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

๕. ปั้นหน้าบันอุโบสถ วัดชะอำ พร้อมแท่นพระประธาน อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

๖. ปั้นหน้าบันอุโบสถ วัดดอนทราย อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี

ความสามารถด้านการออกแบบ ตัวอย่าง เช่น

๑. ออกแบบหอระฆัง วัดหนองปรัง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี

๒. ออกแบบมณฑลป จัตุรมุข วัดเขาสมอระบัง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี

๓. ออกแบบอาคาร ศาลาอเนกประสงค์ วัดพระทรง จ.เพชรบุรี

ความสามารถด้านการเขียนลายประตุน้ำต่างสำหรับแกะสลักไม้ ตัวอย่าง เช่น

๑. ลายบานหน้าต่างโบสถ์ วัดลาดโพธิ์ จ.เพชรบุรี
๒. ลายบานประตุน้ำต่าง หน้าต่าง วัดสนามพราหมณ์ จ.เพชรบุรี
๓. ลายบานประตุน้ำต่าง หน้าต่าง วัดเพชรสุวรรณ อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
๔. ลายบานประตุน้ำต่าง วัดจันทราวาส อ.เมือง จ.เพชรบุรี
๕. ลายบานประตุน้ำต่าง วัดเกาะแก้ว อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี

ความสามารถด้านจิตรกรรม ตัวอย่าง เช่น

๑. เทพชุมนุม ภาพพุทธประวัติ ผั่งโบสถ์ วัดชะอำ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
๒. ร่างภาพผั่งด้านหลังพระประธาน ศาลาบุญประคอง วัดมหาธาตุวรวิหาร จ.เพชรบุรี
๓. เขียนลายคูหา ศาลาฌาปนกิจ วัดบ่อบุญ จ.เพชรบุรี
๔. เขียนลายคูหา เมรุวัดวังบัว จ.เพชรบุรี
๕. เขียนลายประกอบเมรุ กับภาพล่องพุนเมรุวัดพระทรง

ได้รับรางวัลและเชิดชูเกียรติ

- เป็นศิลปินดีเด่น สาขาศิลปะ ประจำจังหวัดเพชรบุรี จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี ๒๕๓๒
- เป็นบุคคลดีเด่น สาขาช่างฝีมือ จากหนังสือพิมพ์เพชรภูมิ และได้รับรางวัลมือเพชรบัวไทย แจ่มจันทร์ ๒๕๓๗
- เป็นบุคคลดีเด่น ประเภทผู้ส่งเสริมวัฒนธรรมดีเด่น ๒๕๓๘ จากเทศบาลเมืองเพชรบุรี
- เป็นผู้ทำคุณงามความดีต่อส่วนรวมจากรายการบันทึกความดี สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง ๑๑ ๒๕๔๐
- เป็นศิลปินดีเด่นจังหวัดเพชรบุรีจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ๒ เมษายน ๒๕๔๒
- ได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีปีการศึกษา ๒๕๓๙ - ๒๕๔๐

นายประสม สุสุทธิ
ช่างแทงหยวกงานพระเมรุ

นายประสม สุสุทธิ ช่างแทงหยวกงานพระเมรุ

นายประสม สุสุทธิ เป็นชาวเพชรบุรีโดยกำเนิด เกิดเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ บิดาชื่อ นายประเสริฐ สุสุทธิ มารดาชื่อนางทองตร สุสุทธิ มีพี่น้องร่วมสายโลหิต ๘ คน

การศึกษาวัยเด็ก พ.ศ. ๒๔๗๐ เล่าเรียนหนังสือกับครูเย็น และได้เรียนวิชาศิลปะกับพระอาจารย์จันทร์ คุภโร วัดมหาสมณาราม (เขาวัง)

ชั้นมัธยมศึกษา เรียนที่โรงเรียนตัวอย่างประจำจังหวัดเพชรบุรี (คงคาราม) ต่อมา คือ ร.ร.พรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. ๒๔๘๑ - ๒๔๘๓ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองวิชาการตรวจบัญชี ชั้นสูง ขณะเรียนหนังสือได้ทำงาน ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ต่อมาเกิดสงครามมหาเอเซียบูรพาจึงยุติการเรียนโดยไม่ไปเรียนต่อให้ครบหลักสูตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๔๘๓ ขณะศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเมืองในชั้นปีที่ ๒ ได้เข้ารับราชการ ณ ธนาคารชาติ ในพระบรมมหาราชวัง (ธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน) ต่อมาธนาคารชาติได้ย้ายไปอยู่ที่วังบางขุนพรหม พ.ศ. ๒๔๙๐ - ๒๔๙๕ ลาออกจากธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบธุรกิจส่วนตัว โดยสมัครเป็นพนักงานจัดส่งของต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศของบริษัทต่าง ๆ เช่น บริษัทพูนศรี จำกัด บริษัทเกาะนันทน์ไลน์ จำกัด บริษัทเบิร์ดไลน์ จำกัด

พ.ศ. ๒๔๙๖ - ๒๕๐๐ เลิกธุรกิจต่าง ๆ มาประกอบธุรกิจส่วนตัว รับเขียนโปสเตอร์ ออกแบบทำบล็อกต่าง ๆ อยู่ที่บ้านพักในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีผู้ร่วมงานมาว่าจ้างให้ทำเป็นประจำ เช่น ตามโรงพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น

พ.ศ. ๒๕๐๐ ออกมาสมัครเป็นครูสอนวิชาศิลปะที่โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี และลาออกจากการเป็นครูเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ มาประกอบอาชีพส่วนตัว

- ประกอบอาชีพทำพวงหรีดและพวงมาลา ตลอดจนถึงกลุ่มผู้นุรักษ์งานแทงหยวก เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภาพชาดก เขียนลายไปต่าง ๆ ให้กับบรรดาช่างแกะสลักไม้ ช่างปูนทั้งหลาย
  - เป็นอาจารย์สอนพิเศษ ให้แก่นักศึกษาจากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ประจำจังหวัดเพชรบุรี และวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
- หลังจากนั้น ได้สมัครเป็นครูสอนวาดเขียน ณ โรงเรียนคงคาราม ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๙๙ จนถึงปัจจุบัน ก็ยังปฏิบัติหน้าที่เป็นวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับโรงเรียน

ผลงานด้านการเขียน

ผลงานด้านการเขียนมีผลงานจำนวนมาก ขอยกตัวอย่าง เช่น

๑. สานิตการเขียนลายเส้นงานสัมมนาวิชาการของศึกษานิเทศก์เขต ๗ ที่จังหวัดนครปฐม มีคุณหญิงเต็มสิริ บุญยะสิงห์ เป็นผู้อำนวยการอบรม และอาจารย์จิตร สุทธิวนิชเป็นผู้ดำเนินงาน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒
๒. ออกรายการเขียนรายเส้นตามคำขอ โดยไม่มีการลบซึ่งมีอาจารย์เสมา นาคะเวช เป็นวิทยากรที่ ทีวีช่อง ๕ ตามคำเชิญของศาสตราจารย์คุณหญิงเต็มสิริ บุญยะสิงห์ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒
๓. สานิตการเขียนลายเส้นภาพรามเกียรติ์ตามบทพากย์ ณ ค่ายลูกเสือเขาหลวง ให้ลูกเสือเนตรนารี จากจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๒๓
๔. เป็นวิทยากรสอนวิชาจิตรกรรมไทย “สอนวิชาจิตรกรรมไทย แก่บัณฑิตวิชาภาษาไทย” ในหลักสูตร ๑๕๐ ชั่วโมง จำนวน ๓ รุ่น ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๓๗
๕. สานิตการเขียนลายเส้นจากภาพวรรณคดี ให้แก่นักศึกษาวิทยาลัยครูเพชรบุรีได้ศึกษาและฝึกหัด ตามที่ภาควิชาศิลปะได้เชิญไปสาธิต ปี พ.ศ. ๒๕๒๗
๖. สานิตการเขียนลายเส้นภาพรามเกียรติ์แบบหนังใหญ่ ตามเพลงพิณพากย์งานพระนครคีรี เมืองเพชร ตั้งแต่ครั้งแรกปี ๒๕๒๙ จนถึงปัจจุบัน
๗. สานิตการเขียนลายเส้นภาพรามเกียรติ์งานเปิดห้องเบญจรงค์ โรงแรมดุสิตรีสอร์ท ซึ่งมี ม.ร.ว.ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ ดำเนินรายการปี พ.ศ. ๒๕๓๕

การออกแบบ

นอกจากจะมีฝีมือในการเขียนภาพจิตรกรรมไทยได้อย่างงดงามประณีตแล้ว นายประสม สุสุทธิ ยังมีความสามารถ ในเชิงความคิดสร้างสรรค์ สามารถออกแบบลักษณะ และแบบแปลนของการก่อสร้างวัด ชุมประดู ศาลาการเปรียญ ตลอดจนวงฟังกุฎี มณฑปและจัตุรมุขต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมสวยงาม มีเอกลักษณ์แบบไทยเด่นชัด ซึ่งผลงานต่าง ๆ ในการออกแบบจะปรากฏอยู่ตามสถานที่ตัวอย่าง เช่น

อุโบสถวัดต่าง ๆ

- วัดคงคารามวรวิหาร อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
- วัดกำแพงแลง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

- วัดหนองควง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
- วัดพระพุทธบาทเขาลูกช้าง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
- วัดเวฬุวนาราม อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

คุ้มประตู่วัด

- วัดห้วยโรง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
- วัดเวฬุวนาราม อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
- วัดคงคารามวรวิหาร ๓ คุ้ม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
- วัดท่าค้อย อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
- วัดนิคมวชิราราม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ศาลาการเปรียญ

- วัดกุฎีดาว อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
- วัดราษฎร์ศรัทธา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
- วัดชะอำคีรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
- วัดท่าคอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

ออกแบบวางผัง

- กุฏิ - หอพระ - หอสวดมนต์ วัดหนองศาลา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
- มณฑป จัตุรมุข กลางน้ำประดิษฐานหลวงพ่อทอง วัดเขาตะเครา อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
- มณฑป จัตุรมุข ประจำศูนย์การปันทหารบกสมเด็จย่า ศรีนครินทร์ราชมราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
- ศาลา ๓ มุข เจริญพระเกียรติ รัชกาลที่ ๙ สามแยกคงคารามพระนอน อำเภอเมือง เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ผลงานการแทงหยวก

นายประสม สุธงษ์ เป็นผู้ที่มีฝีมือในการแทงหยวกได้อย่างยอดเยี่ยมผลงานและลวดลายที่เกิดจากปลายมีดกรีดผ่านกากบกล้วยนั้นพลิ้วไหวมีชีวิตชีวา เส้นลายและเหลี่ยมมุมของลายต่าง ๆ งดงามอ่อนหวาน และคมเฉียบ ซึ่งทั้งหมดนี้มิได้ร่างลาย โดยวัสดุอื่น ๆ เลย

นายประสม สุธงษ์ ได้เคยมีโอกาสร่วมงานกับช่างผู้ใหญ่ชั้นครูของจังหวัดเพชรบุรีมาก่อน ความรู้ ความชำนาญจึงได้สั่งสมเป็นคุณสมบัติประจำตัวและได้นำความรู้ ความชำนาญเหล่านั้นมาถ่ายทอดให้กับกลุ่มช่างรุ่นหลังรวมทั้งผู้สนใจทั้งหลายให้ได้รับรู้ในเทคนิควิธีการต่าง ๆ ของการแทงหยวกได้ด้วย

นายประสม สุธงษ์ ได้ก่อตั้งคณะหรือกลุ่มช่างสลักหยวก เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่ งานหยวกของบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นศิลปะพื้นบ้านของจังหวัดเพชรบุรี

ซึ่งได้สาธิตงานแกะสลักหยวก และรับงานสลักหยวก เผยแพร่ในงานวัฒนธรรม งานมหกรรม ณ สถานที่ต่าง ๆ เช่น

๑. วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร กรุงเทพมหานคร
๒. วัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร
๓. วัดโสมนัสราชวรวิหาร กรุงเทพมหานคร
๔. วัดนก จังหวัดนนทบุรี
๕. วัดบางกรวย กรุงเทพมหานคร

ความดีความชอบที่ได้รับ

นายประสม สุสุทธิ เป็นผู้ที่มีผลงานดีเด่น ได้รับการยกย่อง ได้รับโล่รางวัลและประกาศนียบัตร เกียรติคุณเชิดชูเกียรติในประเทศ และระดับจังหวัด จำนวนหลายต่อหลายรางวัลด้วยกัน เช่น

- ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ - ได้รับเหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ช่วยราชการภายในประเทศ
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ - ได้รับเหรียญลูกเสือสรรเสริญ
- ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ - ได้รับรางวัลเหรียญทองคำของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรางวัลหมั่นเรียน
- ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ - ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เหรียญรัตนาภรณ์ส่วนพระองค์
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ - ได้รับพระราชทานโล่เชิดชูเกียรติ เป็นพ่อตัวอย่างระดับชาติ ในวันพ่อแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๐ ณ สวนอัมพร
  - ได้รับโล่เชิดชูเกียรติจากเทศบาลเมืองเพชรบุรี เป็นพ่อดีเด่นของจังหวัดเพชรบุรี
  - ได้รับโล่เชิดชูเกียรติจากสโมสรไลออนส์สตรีเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ - ได้รับโล่เชิดชูเกียรติ ผู้ทำคุณประโยชน์ดีเด่น จากศูนย์การปันทหารบก ค่ายสมเด็จพระเจ้า จังหวัดเพชรบุรี
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ - ได้รับโล่เชิดชูเกียรติจากผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี
  - ประกาศเกียรติคุณผลงานการสลักหยวกในงานพระนครคีรีเมืองเพชร จังหวัดเพชรบุรี
  - ได้รับเกียรติคุณ เป็นศิลปินพื้นบ้านดีเด่น สาขาศิลปะ จากศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดเพชรบุรี วิทยาลัยครูเพชรบุรี
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ - ได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณเชิดชูเกียรติ ผู้ทำคุณประโยชน์ดีเด่นจาก สภาครูสอนปรีชาธรรม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ - ได้รับโล่เชิดชูเกียรติ เป็นบุคคลดีเด่น สาขาช่างฝีมือของสื่อมวลชนท้องถิ่น หนังสือพิมพ์เพชรภูมิ และได้รับเงินรางวัลจากกองทุนเมืองเพชรบุรีไทยแจ่มจันทร์ จำนวน ๕,๐๐๐ บาท

- ได้รับเกียรติบัตรประกาศเกียรติคุณเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านจิตรกรรมจากวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบุรี
- ได้พระราชทานเหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้น ๓ ในฐานะผู้บำเพ็ญประโยชน์
- ได้รับการคัดเลือกเป็นบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม สาขาทัศนศิลปะ ประจำภาคกลางตอนล่าง ๒๔ จังหวัด จากคณะกรรมการวัฒนธรรมต่างชาติ ปี ๒๕๓๗
- รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปกรรม ศิลปะประยุกต์จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี ปี ๒๕๓๗
- เข้ารับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา ๒๕๕๑
- ครูภูมิปัญญาไทย รุ่น ๕ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาไทย นายประสม สุสุทธิ ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ สิริอายุรวม ๘๘ ปี

ครูชุ่ม สุวรรณช่าง

ครูชุ่ม สุวรรณช่าง

ครูชุ่ม สุวรรณช่าง เกิดเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ ตรงกับวันจันทร์ แรม ๖ ค่ำเดือน ๙ ปีชวด เวลา ๑๙ นาฬิกา ๔๕ นาที ที่บ้านบริเวณต้นโพธิ์ โรงเหล้า หัวถนน ถนนพานิชเจริญ จังหวัดเพชรบุรี

บิดา มารดา ชื่อ พ่อโซ สุวรรณช่าง มีพี่น้องรวม ๓ คน คือ ๑) นางทองคำ เกษนรา (สุวรรณช่าง) สมรสกับนายชั้น เกษนรา (ถึงแก่กรรม) ๒) นายชุ่ม สุวรรณช่าง (ถึงแก่กรรม) และ ๓) นางสาวเชิ่อม สุวรรณช่าง (ถึงแก่กรรม)

การศึกษาเล่าเรียน โรงเรียนแม่ครูเขียว ครอบงำห้อง โรงเรียนประจำจังหวัดเพชรบุรี วัดคงคาราม บรรพชาอุปสมบท วัดเกาะแก้วสุทธาราม หัวถนน เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ พระครูญาณวิจิตร (ยิด สุวณฺโณ) เป็นพระอุปัชฌาย์

การทำงาน โรงเรียนเนื้อและนม กรมพลาธิการทหาร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๔๘๗ สำนักงานเทศบาลเมืองเพชรบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ - ๒๕๑๕

ชีวิตครอบครัว แต่งงานกับ น.ส.มณี เพชรวงษ์ มีบุตรธิดา คือ

๑. นายธานี สุวรรณช่าง อาจารย์ระดับ ๗ ภาควิชาศิลปะ และวัฒนธรรมคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สมรสกับ น.ส.ทิพย์วรรณ แสสนศิริพันธ์ อาจารย์ระดับ ๕ ภาควิชาภาษา ตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ลาออกจากราชการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ มีบุตรธิดา คือ

- นางวินิตา จีราระรื่นศักดิ์ ข้าราชการ ระดับ ๖ (พยาบาล) โรงเรียนศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สมรสกับนายบุญส่ง จีราระรื่นศักดิ์ วิศวกรการไฟฟ้าแรงสูงขอนแก่น มีบุตร ๑ คน คือ ด.ช.วศิน จีราระรื่นศักดิ์

- นายวิน สุวรรณช่าง ทำงานช่างซ่อมเครื่องปั้น บริษัทการบินไทย เสียชีวิตเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙

- น.ส.วันทนี สุวรรณช่าง ข้าราชการ ระดับ ๕ (พยาบาล) ศูนย์บริการทางการแพทย์มหาวิทยาลัยบูรพา

๒. นายชนิด สุวรรณช่าง อาจารย์ระดับ ๗ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

๓. น.ส.เรณู สุวรรณช่าง อาจารย์ ๒ ระดับ ๖ โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี

๔. ด.ญ. (ตุ้ม) สุวรรณช่าง เสียชีวิตเมื่ออายุได้ ๘ เดือน

เมื่อภรรยาคนแรกเสียชีวิตในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ จึงได้สมรสกับ น.ส.ชื่นจิตต์ เพชรวงศ์ มีบุตรธิดา คือ

๑. นายมโน สุวรรณช่าง อาจารย์ ๒ ระดับ ๖ โรงเรียนวัดกุฎีฯ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี สมรส กับ น.ส. มันทนา เต็มดี อาจารย์ ๒ ระดับ ๖ โรงเรียนบ้านสระพัง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี มีบุตร ๒ คน คือ ด.ช.ณัฐวุฒิ สุวรรณช่าง และ ด.ช.นพวัฒน์ สุวรรณช่าง

๒. น.ต.มาโนชญ์ สุวรรณช่าง กองเงินเดือนและค่าจ้าง กรมการเงินทหารอากาศดอนเมือง สมรสกับ พ.อ.อ.หญิงรุจิ พันธุ์ชื่น กองการเงินและค่าจ้าง กรมการเงินทหารอากาศดอนเมือง มีธิดา ๒ คน คือ น.ส.มยุเรศ สุวรรณช่าง และ ด.ญ.รุจิมาศ สุวรรณช่าง

๓. นายสาโรช สุวรรณช่าง อาจารย์ ๒ ระดับ ๖ โรงเรียนบ้านท่ายาง (ประชาสรรค์) อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี สมรสกับ น.ส.บังเอิญ โปธิประเสริฐ อาจารย์ ๒ ระดับ ๖ โรงเรียนบ้านท่ายาง (ประชาสรรค์) อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี มีธิดา ๑ คน คือ ด.ญ.ฤทัยรัตน์ สุวรรณช่าง

๔. นางรัตนา ชื่นศิลา ครูโรงเรียนคริสต์ธรรมศึกษา กรุงเทพมหานคร สมรส กับนายแขน ชื่นศิลา ข้าราชการ ระดับ ๗ ตำแหน่งนายอำเภอโพธิ์ประทับ จ.ศรีสะเกษ มีธิดา ๑ คน คือ ด.ญ.ชนัดดา ชื่นศิลา

๕. นายกมล สุวรรณช่าง (สถาปนิก) เจ้าของห้างหุ้นส่วนจำกัด พีรี - มิกซ์ดีไซน์สำนักงาน สถาปนิก ออกแบบสถาปัตยกรรม รับทำเฟอร์นิเจอร์ กรุงเทพมหานคร สมรสกับ น.ส.สุমন จันทร์ศัพท์ (มัณฑนากร) มีธิดา ๒ คน คือ ด.ญ.กฤษฎี สุวรรณช่าง และ ด.ญ.กรรณก สุวรรณช่าง

ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เวลา ๑๙.๔๕ น. ด้วยโรคหัวใจวายเฉียบพลัน ณ โรงพยาบาลพระจอมเกล้า เพชรบุรี สิริรวมอายุได้ ๗๙ ปี ๔ เดือน ๒๘ วัน

ช่างเข้า พิมพ่นาค

ช่างเข้า พิมพ่นาค ช่างไม้ทรงไทยโบราณ

ช่างเข้า พิมพ่นาค เกิดวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๙๐ ณ บ้านบ่อหมัน ต.หนองกะบู่ อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี บิดาชื่อ นายเฉย มารดา นางสาว พิมพ่นาค มีพี่น้องร่วมสายโลหิต ๒ คน คือ ๑. นายสุรเชษฐ์ พิมพ่นาค ๒. นายวิเชียร พิมพ่นาค

ครอบครัวพิมพ่นาค มีอาชีพ ทำนา ทำตาล พ.ศ. ๒๕๙๗ มีอายุได้ ๗ ขวบ บิดา มารดา ส่งให้เข้าเรียนหนังสือ ที่ ร.ร.วัดบ่อบุญ จารุราษฎร์บำรุง ต.ไร่สะท้อน อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี จบเพียงชั้นประถมสี่ เนื่องจากฐานะยากจนจึงมิได้เรียนต่อ เพราะต้องมาช่วย บิดา มารดา ประกอบอาชีพ ทำนา ทำตาล พ.ศ. ๒๕๑๑ อายุได้ ๒๑ ปี ไปเกณฑ์ทหาร ผ่านการคัดเลือก (ใบดำ) แล้วจึงอุปสมบท เพื่อทดแทนคุณบิดา มารดา เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗ ณ พัทธสีมาวัดบ่อบุญ โดยมีพระเทพสุวรรณมุนี (ผัน) สุวณฺโณ อดีตเจ้าคณะจังหวัดเพชรบุรี และเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุวรวิหาร จ.เพชรบุรี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูสมุห์หวาก จารุณฺโณ (พระครูพิศาลวัชรคุณ อดีตเจ้าอาวาสวัดบ่อบุญ) เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระสมุห์สุรินทร์ อุกุโธโน (พระครูไพศาลวัชรกิจ) เจ้าคณะตำบลโรงเข้ เจ้าอาวาสวัดหนองกาทอง รูปปัจจุบัน เป็นพระอนุสาวนาจารย์ได้ฉายาว่า “พระเข้สุวิชชาโณ” แปลว่า ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ บวชแล้วศึกษาเรียนพระธรรมวินัย สอบผ่าน น.ธ.ตรี น.ธ.โท ผ่าน สอบเอก ไม่ผ่าน เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม อยู่ ๔ ปี และช่วยหลวงพ่อพระครูพิศาลวัชรคุณ อดีตเจ้าอาวาส วัดบ่อบุญ ทำอุโบสถ ซ่อฟ้า ไบระกา ปิดกระจก ทำกุฏิสงฆ์ เกือบทั้งหมดทุกหลัง หลวงพ่อท่านเป็นผู้นำ และพระผู้ใหญ่อีกหลายรูป เป็นหัวหน้าช่างไม้ เลื่อยไม้ท่อนซุง แบบเก่า ๆ สององค์ เลื่อยเอง ทำเอง ทั้งอุโบสถ กุฏิสงฆ์ หลวงพ่อท่านให้พระทำเองทั้งหมด ไม่จ้างช่าง หลวงพ่อท่านบอกว่า พอสักพระจะได้ไปเป็นช่างมีวิชาติดตัวไปรับจ้าง ประกอบอาชีพ หรือทำบ้านตัวเองก็ได้ ผมได้ศึกษา เรียนพระธรรมวินัย และทำงานก่อสร้างช่างไม้ ครบทั้ง สองอย่างในขณะที่บวชเป็นพระอยู่ บวชเป็นพระอยู่ ๖ พรรษา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ช่วยงานผูกพัทธสีมาปิดทอง ผังลูกนิมิต ของวัดบ่อบุญ ต.ไร่สะท้อน อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี เสร็จเรียบร้อยแล้ว ลาสิกขา

มี ผญ.นิล ฉิมสัณฺษชาติ ซึ่งเป็น ผญ.บ้าน หมู่ ๒ ต.ไร่สะท้อน เป็นช่างปรุงเรือนไทย ขายทั่วไป ทำจั่ว ทำฝา ทำเครื่องบนเรือนไทย ขายทั่วไป ในเขต จ.เพชรบุรี และต่างจังหวัด ชวนไปทำช่างด้วยใจรักของผม อยู่แล้ว จึงทำกับท่านอยู่หลายปี และครูช่างอีกท่าน คือ ลุงเทียม เทียมมอทัย ก็มีฝีมือ ชั้นหนึ่งในเขต อ.บ้านลาด ซึ่งท่านอยู่ที่บ้านระหารน้อย ต.ตำหรุ อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี ท่านให้ความรู้ในด้านทำเรือนไทย อีกหลายอย่าง ปัจจุบันท่านยังมีชีวิตอยู่ อายุท่าน ๘๘ ปีแล้ว และท่าน ผญ.นิล ฉิมสัณฺษชาติ ท่านเสียชีวิตแล้ว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ท่านอายุเพียง ๕๙ ปี เท่านั้น และลุงเทียม เทียมมอทัย ท่านก็หยุดพักทำช่างไปแล้ว นี่คือ อาจารย์สอนทำบ้านเรือนไทย ของ อ.บ้านลาด ด้วยใจรัก เพื่ออนุรักษ์ บ้านเรือนไทยไม่ให้หมดไป ในเมืองเพชรของเรา คือ หลวงพ่อท่านพระครูพิศาลวัชรคุณ หรือหลวงพ่อหวาง จารุวณฺโณ อดีตเจ้าอาวาส วัดบ่อบุญ ผญ.นิล ฉิมสัณฺษชาติ อดีต ผญ.บ้าน หมู่ ๒ ต.ไร่สะท้อน อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี และ ลุงเทียม เทียมมอทัย ผลงานที่ลูกศิษย์สืบทอด ต่อมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นเวลา ๓๘ ปี แล้ว ปัจจุบันผม ช่างเข้า พิมพ์นาค อายุ ๖๕ ปี รับทำบ้าน ทั่วไป และวัดอีกหลาย ๆ วัด

ผลงานที่ทำไว้ พร้อมทีมงานของผม ไปทำการซ่อมหอไตร ประเทศลาว สุวรรณเขต เมืองจำพอน ผู้ว่า จ.มุกดาหาร คือ ดร.นิรันด จงวิสุทธิเวส ท่านขอเรื่องให้ซ่อมหอไตร ณ วัดหนองลำจัน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ไปในนามของช่างเมืองเพชรบุรี และผลงานที่ทำต่างจังหวัด วัดบ้าง บ้านบ้าง เช่น ต่างจังหวัด กรุงเทพฯ จังหวัดนครปฐม ในจังหวัดเพชรทุกอำเภอ ทำศาลา หลวงปู่น้อย อ.นครชัยศรี วัดศิระชะทอง นครปฐม

ศาลาฦาปณสธาน	วัดศาลาเชื่อน อ.บ้านลาด	ปี พ.ศ. ๒๕๔๓
ศาลาฦาปณสธาน	วัดชายนา อ.ท่ายาง	ปี พ.ศ. ๒๕๓๘
ซ่อมอุโบสถ	วัดดอนกอก อ.บ้านลาด	ปี พ.ศ. ๒๕๔๘
ทำอุโบสถไม้	วัดวังไคร้ อ.ท่ายาง	ปี พ.ศ. ๒๕๕๒
ทำหอสดมนต์	วัดจันทาราม อ.บ้านลาด	ปี พ.ศ. ๒๕๓๕
ทำหอสดมนต์	วัดห้วยโสก อ.แก่งกระจาน	ปี พ.ศ. ๒๕๕๑
ทำศาลากลางน้ำจัตุรมุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	ปี พ.ศ. ๒๕๔๙
ทำศาลาพระพุทธรชินราช	ไฟฟ้าเขต เพชรบุรี	ปี พ.ศ. ๒๕๕๔

ส่วนตัวบริจาค สถานที่ ราชการ และวัด ชุมชนทั่วไป

บริจาคสร้างศาลาไทยข้างอุโบสถวัดบ่อบุญ	ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ = ๘๐,๐๐๐. -
บริจาคสร้างศาลาไทยวัดตำหรุ	ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ = ๒๓๙,๙๐๐. -
บริจาคสร้างจั่วไทย.ร.บ้านห้วยตาแกละ	ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ = ๒๖,๐๐๐. -
บริจาคสร้างจั่วเรือนไทย ร.ร.วชิรธรรมโสภิต อ.บ้านแหลม	ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ = ๑๓,๐๐๐. -
บริจาคสร้างจั่วศาลาป่าย ร.ร.โยธินบูรณะ อ.เขาย้อย	ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ = ๖,๐๐๐. -
บริจาคจั่วศาลาหน้าวัดบ่อบุญ ๔ จั่วเล็ก	ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ = ๑๒,๐๐๐. -

มีผลงานที่ทำไว้ทุกอำเภอในเขตจังหวัดเพชรบุรี และต่างจังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จ.สมุทรสาคร จ.สมุทรปราการ จ.สมุทรสงคราม จ.ราชบุรี จ.นครปฐม จ.สุพรรณบุรี และ จ.ประจวบฯ ตลอดระยะเวลา ๓๘ ปี ๒๘๑๗ - ๒๕๕๕ ปัจจุบัน อายุ ๖๕ ปี

❖ หมวดยศคุณูปการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกสภามหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบุรี

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อ - สกุล   พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
วัน เดือน ปี เกิด   วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๖
วันเกษียณอายุ   ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖

ประวัติการศึกษา

- โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์
- โรงเรียนเซนต์คาเบียล
- โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- โรงเรียนเตรียมทหาร
- นายร้อย จปร. รุ่น ๑๒ ปี ๒๕๐๘

เมื่อเข้ารับราชการแล้ว

- หลักสูตรชั้นนายร้อย เหล่าทหารราบ พ.ศ. ๒๕๐๙
- หลักสูตรส่งกำลังทางอากาศจู่โจม พ.ศ. ๒๕๐๙
- หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารราบ สหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๑๑
- หลักสูตรเสนาธิการทหารบก ชุดที่ ๕๒ พ.ศ. ๒๕๑๖
- หลักสูตรเสนาธิการทหารบก สหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๑๗
- หลักสูตรการบริหารทรัพยากร กระทรวงกลาโหม สหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๑๗
- หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๓๖

ประวัติการทำงาน

- ประจำศูนย์การทหารราบ พ.ศ. ๒๕๐๘
- ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองพันทหารราบที่ ๑ กรมผสมที่ ๓๑ พ.ศ. ๒๕๐๙
- ผู้บังคับชุดปฏิบัติการ กองร้อยพิเศษ กองรบพิเศษ (พลร่ม) ที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๓
- ครูโรงเรียนสงครามพิเศษ ศูนย์สงครามพิเศษ พ.ศ. ๒๕๑๕
- ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ ๔ กรมผสมที่ ๒๓ พ.ศ. ๒๕๒๑
- ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ ๑ กองพลรบพิเศษที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๒๖
- ผู้บัญชาการกองรบพิเศษที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๓๒
- ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ พ.ศ. ๒๕๓๕
- แม่ทัพภาคที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๗
- ที่ปรึกษาพิเศษ กองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๐
- ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๐
- ผู้บัญชาการทหารบก พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๕
- ผู้บัญชาการทหารสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๖
- องคมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๗
- นายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๙

ตำแหน่งพิเศษ

- ราชองครักษ์เวร พ.ศ. ๒๕๒๖
- นายทหารคนสนิท นายกรัฐมนตรี (พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์) พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๓๑
- นายทหารพิเศษ ประจำกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ พ.ศ. ๒๕๓๑
- สมาชิกวุฒิสภา ครั้งที่ ๑ และ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๕ และ ๒๕๓๙
- ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งองคมนตรี เมื่อเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญกล้าหาญ

- เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๑๗
- เหรียญกล้าหาญ รามาริบัติ (รามมาลา) พ.ศ. ๒๕๓๓
- มหาวชิรมงกุฏ พ.ศ. ๒๕๓๕
- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก พ.ศ. ๒๕๓๘
- ตติยจุลจอมเกล้าพิเศษ พ.ศ. ๒๕๓๙

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

ชื่อ - สกุล

นายสุเมธ ตันติเวชกุล

วัน เดือน ปี เกิด

วันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๒

สัญชาติ

ไทย

ประวัติการศึกษา

โรงเรียนสามัญ

- ระดับมัธยมศึกษา วชิราวุธวิทยาลัย

โรงเรียนทหาร

- วิทยาลัยกองทัพบก รุ่นที่ ๒๓

- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)
รุ่นที่ ๒๘

การศึกษาต่างประเทศ

- อนุปริญญาทางปรัชญา มหาวิทยาลัย
มงเปลีโอ ประเทศฝรั่งเศส

- ปริญญาตรีทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกรอนอบ ประเทศฝรั่งเศส

- ปริญญาโททางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มงเปลีโอ ประเทศฝรั่งเศส

- ปริญญาเอกทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มงเปลีโอ ประเทศฝรั่งเศส

- ประกาศนียบัตรการวางแผนเศรษฐกิจ IIAP
สถาบันบริหารระหว่างประเทศ กรุงปารีส
ประเทศฝรั่งเศส

- ประกาศนียบัตรทางการพัฒนาเศรษฐกิจ
EDI ธนาคารโลก กรุงวอชิงตัน ดี.ซี.
ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประวัติการทำงาน

๙ ธันวาคม ๒๕๑๒

วิทยากรโท กองวางแผนกำลังคน

๑ กรกฎาคม ๒๕๑๓

วิทยากรโท กองวางแผนเตรียมพร้อมทาง
เศรษฐกิจ

๓ ธันวาคม ๒๕๑๓

วิทยากรเอก กองวางแผนเตรียมพร้อมทาง
เศรษฐกิจ

๑ เมษายน ๒๕๑๔

รักษาการหัวหน้าฝ่ายวางแผนเตรียมพร้อม
ด้านเศรษฐกิจ

- ๙ กันยายน ๒๕๑๘ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับ ๖
- ๕ สิงหาคม ๒๕๑๙ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับ ๖ และรักษาการหัวหน้ากองวางแผนเตรียมพร้อม และพัฒนาเพื่อความมั่นคง
- ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ หัวหน้ากองวางแผนเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจ
- ๒๓ มกราคม ๒๕๒๒ ผู้อำนวยการกองวางแผน
- ๑๔ มกราคม ๒๕๒๖ ผู้อำนวยการกองโครงการเศรษฐกิจ
- ๑๖ เมษายน ๒๕๒๗ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๑ ตุลาคม ๒๕๓๐ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๒๑ กันยายน ๒๕๓๖ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๑ ตุลาคม ๒๕๓๗ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๑ ธันวาคม ๒๕๓๙ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ ถึงปัจจุบัน เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

การศึกษาดูงาน การอบรมทั้งภายในและต่างประเทศ

อบรมภายในประเทศ

- อบรม รปภ., อบรมระดับบริหารของ ก.พ.

การศึกษาดูงาน

- การวางแผนเตรียมพร้อม และการพัฒนาที่สหรัฐอเมริกา
- ดูงานการพัฒนาชนบทที่เกาหลีใต้, ออสเตรเลีย ฯลฯ
- ดูงานพัฒนาเศรษฐกิจที่ฝรั่งเศส
- ธนาคารพัฒนาเอเชีย, มะนิลา - ฟิลิปปินส์, สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน ฯลฯ

งานพิเศษ/ผลงานดีเด่น/ราชการพิเศษ

๑. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตามเสด็จ ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ ตุลาคม ๒๕๓๕
๒. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตามเสด็จ ณ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖
๓. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตามเสด็จ ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๖

เกียรติประวัติ

๑. ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ ผู้นำที่มีความสามารถและประสบความสำเร็จจากสโมสรไลออนส์ดุสิต กรุงเทพฯ ในปี ๑๙๘๕ - ๑๙๘๖
๒. ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณผู้ให้การสนับสนุนและร่วมมือในการดำเนินงานของมูลนิธิเฉลิมพระเกียรติ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๕
๓. ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ “RECOGNITION OF HIS EXCELLENT ACCOMPLISHMENT” จาก “THE AGRICULTURAL SCIENCE SOCIETY OF THAILAND UNDER THE PATRONAGE OF HIS MAJESTY THE KING” เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๗
๔. ได้เป็นบุคคลตัวอย่างในความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละและจงรักภักดี ประจำปี ๒๕๓๗ จากมูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๓๘
๕. ได้รับรางวัลผู้บริหารราชการดีเด่นประจำปี ๒๕๓๘ (ครุฑทองคำ) จากสมาคมข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๓๙
๖. ได้รับโล่รางวัลเชิดชูเกียรติบุคคลผู้ประพฤติปฏิบัติตนชอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริตจากสำนักงาน ป.ป.ป. เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๐
๗. ได้รับรางวัลบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๕๔๑ จากสำนักงานคณะกรรมการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๓

ปริญญากิตติมศักดิ์

๑. ได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (การวางแผนและพัฒนาชนบท) จากสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๙
๒. ได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (การพัฒนาชุมชน) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๙
๓. ได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (รัฐศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๑
๔. ได้รับพระราชทานปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาทรัพยากรการเกษตร จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๑
๕. ได้รับพระราชทานปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิทยาศาสตร์การเกษตร จากมหาวิทยาลัยนเรศวร เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๑
๖. ได้รับพระราชทานปริญญาศรีศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนา จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕
๗. ได้รับพระราชทานปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน

- พ.ศ. ๒๕๑๘ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย
- พ.ศ. ๒๕๒๑ เหรียญพิทักษ์เสรีชน
- พ.ศ. ๒๕๒๓ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
- พ.ศ. ๒๕๒๗ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
- พ.ศ. ๒๕๒๘ ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ
- พ.ศ. ๒๕๒๙ ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
- พ.ศ. ๒๕๓๑ ทุติยจุลจอมเกล้า
- พ.ศ. ๒๕๓๑ ประถมาภรณ์ช้างเผือก
- พ.ศ. ๒๕๓๔ มหาวชิรมงกุฎ
- พ.ศ. ๒๕๓๗ ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ
- พ.ศ. ๒๕๓๗ มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
- พ.ศ. ๒๕๔๑ เหรียญชัยมิตรภาพสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- พ.ศ. ๒๕๔๕ ปฐมจุลจอมเกล้า

ตำแหน่งปัจจุบัน

- เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา
- ประธานมูลนิธิพัฒนาไท
- นายกสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ที่ปรึกษาคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- ประธานกรรมการมูลนิธิชาวไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ประธานกรรมการมูลนิธิคีนันช้างสุธรรมชาติ
- ประธานกรรมการมูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด
- ประธานกรรมการมูลนิธิอุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

นายพงศ์ศักดิ์ จิรชัยประวีตร
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายพงศ์ศักดิ์ จิรชัยประวีตร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

วัน เดือน ปีเกิด   วันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕

สัญชาติ   ไทย

นายพงศ์ศักดิ์ จิรชัยประวีตร มีภูมิลำเนาเดิม อยู่ที่บ้าน
หนองปลาไหล ตำบลหนองปลาไหลอำเภอยะโฮย จังหวัดเพชรบุรี
บิดา - มารดา ชื่อ นายเกริม - นางสมบุญ จิรชัยประวีตร

สมรสกับ   อาจารย์อุดมรัตน์ จิรชัยประวีตร มีบุตรด้วยกัน ๓ คน

๑) นางภัทราภรณ์ วัฒนาสุวรรณ ๒) ดร.อยุธา

จิรชัยประวีตร และ ๓) นางภัทราภา โรจนสมสิทธิ์

การศึกษา

ชั้นประถมศึกษา   ร.ร. ประชาบาล วัดหนองปลาไหล

ชั้นมัธยมศึกษา   ร.ร. ประจำจังหวัดเพชรบุรี คงดาราม

ร.ร. สวนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพฯ

อุดมศึกษา   คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (โยธา) จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน

๑. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนคงดาราม
จังหวัดเพชรบุรี

๒. รองประธานมูลนิธิพระเทพสุวรรณมุนีจังหวัดเพชรบุรี

๓. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

สถานที่ติดต่อ

๘๙/๕ ซอยเสรีไท ๑๗ (รอตอเนนต์ ๓) เขตปทุมฯ กรุงเทพฯ
๑๐๒๔๐ โทรศัพท์ ๐๒ - ๓๗๗ ๙๗๒๗, ๐๒ - ๓๗๔ ๙๖๖๔

ตำแหน่งหน้าที่สำคัญในอดีต

- รองผู้ว่าการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
- นายช่างใหญ่การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
- ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการการปิโตรเลียม
แห่งประเทศไทย
- ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
(ฯพณฯ พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์)

นายยุทธ อังกินันท์

นายยุทธ อังกินันท์

ประวัติโดยย่อ

ชื่อ นายยุทธ (เปี้ยก) อังกินันท์

สถานที่เกิด บ้านท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ชื่อบิดา นายผาด อังกินันท์

ชื่อมารดา นางบุญยวด อังกินันท์

ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

ด้านอาชีพส่วนตัว

- ทำการเกษตรนาเกลือ และนากุ้ง ในเนื้อที่รวม ๒,๐๐๐ ไร่ จากบทสัมภาษณ์หนึ่ง จากหนังสือ นี้แหละยุทธ อังกินันท์ คุณยุทธ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “อาชีพหลักของผม คือเป็นเกษตรกรทำนาเกลือ ผมมีนาเกลืออยู่ที่บางแก้ว บ้านแหลม ประมาณ ๒,๐๐๐ ไร่ เป็นนายกสมาคมชาวนาเกลือบ้านแหลมเพชรบุรี กว่า ๑๕ ปีแล้ว และยังเป็นประธานชมรมสหกรณ์นาเกลือ ๔ จังหวัด คือ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สมุทรปราการ และเพชรบุรีด้วย ผลงานอภิปรายในสภาที่ผมมักจะนำไปอภิปรายก็จะเป็นเรื่องปัญหาเกษตรกรชาวนาเกลือ มีผมคนเดียวเท่านั้นที่หยิบยกปัญหาที่ขึ้นมาพูดจนได้รับสมญานามว่า ส.ส.นาเกลือ หรือผู้แทนนาเกลือ เกลือสมุทรของเราเป็นอาหารที่มีคุณค่ามาก มีการวิจัยแล้วว่าเกลือสมุทรมีธาตุอาหารอยู่ประมาณ ๘๐ - ๙๐ ชนิด ที่จำเป็นต่อร่างกาย โดยเฉพาะสมองและการสร้างสมดุลในร่างกาย ซึ่งหลาย ๆ ชาติ ถือว่าเกลือ เป็นอาหารหลักที่จะขาดมิได้ คนไทยเราก็เช่นกัน อาหาร หรือขนมแทบจะทุกชนิดต้องใส่เกลือทะเล และเมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริให้คนไทยกินเกลือที่มีสารไอโอดีนเพื่อป้องกันโรคเอ๋อหรือโรคคอหอยพอก สหกรณ์ชาวนาเกลือของเพชรบุรี ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเกลือสมุทรที่ผลิตจากจังหวัดเพชรบุรี ร่วมโครงการของพระองค์ท่านด้วยแต่จะมีใครสักกี่คนที่จะทราบว่า กว่าจะมาเป็นเกลือแต่ละเม็ด ชาวนาเกลือต้องอดทนเท่าไร ต้องคอยมองดูฟ้า ดูทิศทางลมฝนตก ผมจะนอนไม่หลับเหมือนกับชาวนาเกลือทุกคน ชีวิตของคนทำนาเกลือขึ้นอยู่กับธรรมชาติ ชาวนาข้าวสุขใจเวลาฝนตก ชาวนาเกลือกลับต้องทุกข์ใจ กรรมวิธีในการทำนาเกลือจะผิดกับการทำนาข้าว เป็นอย่างมาก เพราะต้องใช้เทคนิคและความชำนาญ

หลาย ๆ อย่าง ประกอบกัน โดยไม่ได้ใช้สารเคมีหรือเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ใด ๆ เลย จึงขอเล่า ขั้นตอนคร่าว ๆ ในการทำนาเกลือ ดังนี้ ในที่ดินทำนาเกลือ ๑๐ ไร่ จะได้ผลผลิตเกลือเพียง ๑ ไร่ เท่านั้น โดยเริ่มแรก จะใช้พื้นที่นาจำนวน ๕ ไร่ สำหรับใช้เป็นนาขังน้ำทะเลไว้ ซึ่งก็จะใช้กังหันลม หรือระหัดวิดน้ำเข้านา โดยมีการปรับพื้นที่ให้เรียบพอควร แล้วตักน้ำทะเลทิ้งไว้ระยะหนึ่งจึงถ่ายน้ำจากนาขังน้ำทะเลนี้แผ่ไว้ในนาอีก ๓ ไร่ ซึ่งจะเป็นนาสำหรับตักน้ำทะเล จนความเค็มอยู่ที่ ๓๐ - ๔๐ ดีกรี จึงถ่ายน้ำจากนาตักนี้ในนาดอก จำนวน ๑ ไร่ ที่เรียกว่านาดอกเพราะจะเห็นดอกเกลือเริ่มลอยอยู่ตามผิวน้ำ ความเค็มของน้ำจะต้องอยู่ประมาณที่ ๘๐ ดีกรี จากนั้นจึงถ่ายน้ำจากนาดอกลงสู่บ่อบาง ซึ่งจะมีนาเกลืออีกเพียง ๑ ไร่ เกลือจะตกผลึกเป็นเม็ด ๆ นาดอกกับบ่อบางนี้จะต้องบดอัดให้แน่น และเรียบที่สุด จนน้ำทะเลฝั่งอยู่ในเนื้อดินจนเค็มไปด้วย จึงจะใช้ได้ ในนาแปลงสุดท้ายนี้จึงจะเก็บเกลือขายได้ เรียกว่าลงทุน ๑๐ ไร่ ได้ ๑ เท่านั้นแต่ปีหนึ่ง ๆ จะสามารถทำนาเกลือได้ ๖ - ๗ ครั้ง แต่ถ้าปีไหนฝนชุกหรืออากาศแปรปรวน ตกไม่เป็นฤดูกาลก็แย่น้อย รายได้ของเกษตรกรทำนาเกลือ จะอยู่ที่ประมาณปีละ ๑๕๐,๐๐๐ - ๑๘๐,๐๐๐ บาท ซึ่งดีกว่าทำนาข้าว ต้นทุนที่หนักจะเป็นค่าแรงมากกว่าอย่างอื่น ไม่เหมือนนาข้าวที่มีต้นทุนสูง แต่อย่างไรก็ตามทั้งข้าวทั้งเกลือล้วนแล้วแต่สำคัญกับคนไทยทั้งสิ้นและเนื่องจากผมได้ถวายเกลือแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพื่อใช้ในการทำพเนเทียม และโครงการเกลือไอโอดีนของสมเด็จพระเทพฯ สมเด็จพระเทพฯ จึงทรงตรัสเรียกผมว่า นายกษ เกลือ ซึ่งผมก็ภูมิใจเพราะความเค็มของเกลือเสมือนกับความซื่อสัตย์ของผมที่มีต่อชาติ พระมหากษัตริย์และประชาชน คือไม่มีวันจิตจาง เกลือได้มาจากทะเลอันกว้างใหญ่ไพศาลไม่มีวันหมดเหมือนน้ำใจของผมที่ไม่มีวันเหือดแห้งไป เพราะมีแต่ให้ตลอดกาล”

การดำรงตำแหน่งการเมืองท้องถิ่น

สมาชิกสภาเทศบาลเมืองเพชรบุรี ๒๔ ธันวาคม ๒๕๑๐

ตำแหน่งเทศมนตรี ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑

ตำแหน่งนายกเทศมนตรี ๖ กันยายน ๒๕๑๑ - ๑๔ เมษายน ๒๕๒๖

การดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับชาติ

รัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม สิงหาคม ๒๕๓๑ - ธันวาคม ๒๕๓๓

- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๗ เมษายน ๒๕๓๕ - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕

- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๗ - ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๘

- สมาชิกสภานิติบัญญัติสภาแห่งชาติ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ - ๒๑ เมษายน ๒๕๒๒

- สมาชิกวุฒิสภา ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒ - ๑๗ เมษายน ๒๕๒๓

- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี ๑๘ เมษายน ๒๕๒๖ - ๑ พฤษภาคม ๒๕๒๙

- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๙ - ๒๘ เมษายน ๒๕๓๑
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๑ - ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ - ๒๙ มิถุนายน ๒๕๓๕
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี ๑๓ กันยายน ๒๕๓๕ - ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๘
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี ๒ กรกฎาคม ๒๕๓๘ - ๒๗ กันยายน ๒๕๓๙
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ - ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

ประวัติการศึกษา

- สำเร็จมัธยมปีที่ ๖ ร.ร.วัดเทพศิรินทร์ ปีการศึกษา ๒๔๙๔
- สำเร็จหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร (ร.ด.) ปีที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๖
- สำเร็จหลักสูตรนักปกครองชั้นสูง (นปส.) รุ่นที่ ๑ วิทยาลัยปกครองส่วนท้องถิ่น

ประสบการณ์การทำงาน

ด้านการทำงาน

- ดำรงตำแหน่งพนักงานบัญชี, ผู้ช่วยสมุหบัญชี, ผู้ช่วยผู้จัดการ และผู้จัดการธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาเพชรบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๘ รวม ๑๕ ปี
- ดำรงตำแหน่งผู้จัดการธนาคารสหธนาคาร จำกัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๖ รวม ๑๕ ปีเศษ (๔ สมัยติดต่อกัน)
- ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาธนาคารสหธนาคาร จำกัด สาขาเพชรบุรี ตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ จนถึงปัจจุบัน
- ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองเพชรบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๒๖ รวม ๑๕ ปีเศษ (๔ สมัยติดต่อกัน)
- ดำรงตำแหน่งนายกสภานิติบาลแห่งประเทศไทย ๕ สมัย อุปนายกสภานิติบาลฯ ๓ สมัย กรรมการบริหารสภานิติบาลฯ ๑ สมัย ติดต่อกันรวม ๙ ปี
- ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาสภานิติบาลแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ - ๒๕๒๙

ด้านการเมือง

- ได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ ถึงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒
- ได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒
- ได้รับคัดเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๒๖ ถึง พฤศจิกายน ๒๕๔๒ รวม ๗ สมัยติดต่อกัน

ผลงานด้านบริการชุมชน

ผลงานการพัฒนาเมืองเพชรบุรี

การพัฒนาด้านกายภาพเมือง โดยการสร้างสภาวะแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต วิถีของคนในเมืองเพชรบุรีให้เกิดความสงบ สะดวก ปลอดภัย เป็นเมืองที่มีระเบียบ มีข้อกำหนดการใช้ ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน มีการวางแผนและจัดบริการโครงสร้างพื้นฐาน ได้ทันต่อความต้องการของประชาชน โดยการติดตั้งป้ายโฆษณาภายในเขตเทศบาลเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง มีระบบด้านการคมนาคมขนส่งที่สะดวก ปลอดภัย โดยการปรับปรุง ซ่อมแซมถนน พุทบาท ทางเท้า ทาสีจราจรขาว - แดง บริเวณทางแยกและทางเข้าซอย ซ่อมแซมสะพานลอยหน้าโรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จัดทำซุ้มเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวม ๑๐ ซุ้ม

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมือง

มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการมลพิษอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชนชนบท โดยการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินการโครงการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแม่น้ำเพชรบุรี โดยการตรวจหาค่าออกซิเจนที่ละลายในน้ำรวมทั้งการบำบัดฟื้นฟูและศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดระบบบำบัดน้ำเสีย บำบัดและจัดการขยะ ป้องกันอุทกภัย และพัฒนาภูมิทัศน์ โดยการตัดแต่งต้นไม้ บริเวณพุทบาท ทางเท้า ตามถนนสายต่าง ๆ ขุดลอกคลองวัดเกาะ คลองบัวถนพระราชดำเนิ ขุดลอกบ่อรวบรวมน้ำเสียภายในบริเวณสถานีสูบน้ำเสียบ้านคลองยาง ต.นาเวียง อ.เมือง จ.เพชรบุรี ขุดลอกคลองแก้มลิงริมทางรถไฟสายใต้ ตั้งบ้านพักพนักงานรถไฟถึงคลองวัดเกาะยาว ๒,๐๐๐ เมตร เพื่อเตรียมการป้องกันน้ำท่วม เสริมตลิ่งป้องกันน้ำท่วมริมแม่น้ำเพชรบุรี ๑๕ จุด ยาวประมาณ ๒๒๕ เมตร ในส่วนของการจัดการขยะมูลฝอย ได้จัดกิจกรรมโครงการคัดแยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะ ณ แหล่งกำเนิด ผลการดำเนินการออกไปรับซื้อขยะรีไซเคิล ในชุมชนทั้ง ๑๖ แห่ง สามารถลดปริมาณขยะไปได้ประมาณ ๖๑.๓๑ ตัน/ปี

การพัฒนาสังคมเมือง

ให้เป็นเมืองแห่งดุลยภาพ ประกอบด้วย การพัฒนา ด้านสังคม ด้านการศึกษาและด้านสาธารณสุข ประกอบด้วย ส่งเสริมการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง การให้บริการแก่ชุมชนในด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ ส่งเสริมการพัฒนาของเด็กก่อนวัยเรียน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในส่วนของการพัฒนาด้านสาธารณสุข โดยการจัดการบริการเชิงรุกในการป้องกัน รักษาและส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระบบบริการสาธารณสุข

นายยุทธ อังกินันท์ ได้รับพระราชทานปริญญาเกิตติมศักดิ์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เมื่อปี ๒๕๕๕

คุณนายบุญรวม เสนาดิลัย คหบดีท่าน

คุณนายบุญรวม เสนาดิลัย เป็นชาวเพชรบุรี โดยกำเนิด เกิดวันอังคาร แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ปีเถาะ ตรงกับวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๕

บิดา - มารดา ชื่อ ขุนเพชร เกษตรนิवास (ขุนหู่ โกยสุโย) และอุบาสิกาบุญเลี่ยม เพชรเกษตร มีที่สาวรวมสายโลหิต ๑ คน ชื่อ นางบุญล้น เครือณพคุณ (เพชรเกษตร)

การศึกษา คุณนายบุญรวม เสนาดิลัย ในวัยเด็กเรียนจบชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียน อรุณประดิษฐ์ (โรงเรียนมิสซันนารี ตั้งอยู่ฝั่งแม่น้ำข้างวัดไชยสุรินทร์ (วัดน้อย) และโรงเรียนเบญจม-เทพอุทิศฯ และศึกษาเพิ่มเติมภาษาจีนที่โรงเรียนจีนในจังหวัดเพชรบุรี

การศึกษาของคุณนายบุญรวม เสนาดิลัย ในขณะนั้นศึกษาเพียงพอแค่อ่านออกเขียนได้ จากนั้นก็ช่วยครอบครัวค้าขาย เครื่องบวชเครื่องสังฆภัณฑ์ ชื่อว่าห้างรวมมิตร

คุณนายบุญรวม เสนาดิลัย ทำการค้าขายเครื่องสังฆภัณฑ์ โดยห้างรวมมิตร ซึ่งตั้งอยู่ในเขตตลาดเมืองเพชรบุรี ด้วยความขยันหมั่นเพียร และชื่อสัตย์สุจริตกับลูกค้า และด้วยความมัธยัสถ์ ประหยัด อดทนถึงทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต มีทรัพย์สิน เงินทองระดับคหบดีท่านีของเมืองเพชรบุรี ระดับแถวหน้าของเมืองเพชรบุรี

คุณนายบุญรวม เสนาดิลัย มีคุณสมบัติพิเศษที่ชาวเมืองเพชรบุรี ปฏิเสธไม่ได้ ก็คือ ท่านเป็นผู้มีจิตใจเป็นบุญเป็นกุศล ภาครัฐ ภาคเอกชน ที่ดำเนินการสาธารณประโยชน์ มาพบมาขอความ อนุเคราะห์ ท่านมีเคยปฏิเสธเลย การสนับสนุน อาทิ วัด โรงเรียน โรงพยาบาล สถาบันการศึกษา ต่าง ๆ สถานีตำรวจ หน่วยงานราชการทุกหน่วย เกือบทั้งเพชรบุรี ตามหลักฐานที่จัดบันทึกไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๑๙ - พ.ศ. ๒๕๓๖ มีรายการบริจาคให้หน่วยงานต่างรวม ๓๖๖ รายการ รวมเป็นเงินจำนวน ๔๓,๐๒๖,๐๕๖.๕๙ บาท ทั้งนี้ยังมีอดบันทึกตามหลักฐานอื่น ๆ อีก ถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๔ รวมเป็นเงินบริจาคอีกประมาณ ๗๕ ล้านบาท เพราะความเป็นบุคคลที่อุทิศตนทั้งกำลังกาย กำลังใจ และ กำลังทรัพย์ เพื่อสาธารณประโยชน์ของจังหวัดเพชรบุรี และอื่น ๆ จนได้รับเกียรติคุณ เกียรติยศมากมาย เช่น

๑. เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประจำวิทยาลัยครูเพชรบุรี ปี ๒๕๓๓
๒. เป็นกรรมการกาชาด เหล่ากาชาด จังหวัดเพชรบุรี
๓. เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งสโมสรไลออนส์สตรี
๔. เป็นกรรมการสโมสรไลออนส์สตรี
๕. เป็นกรรมการสโมสรวัฒนธรรมหญิงจังหวัดเพชรบุรี

ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑. ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตรีตาราภรณ์ช้างเผือก เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๑
ในฐานะผู้เสียภาษีสูงสุด

๒. ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ประถมาภรณ์มงกุฎไทย เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๖ เนื่องจากได้อุทิศตนบริจาคทรัพย์ให้แก่ทางราชการและสังคมเป็นจำนวนมาก โดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดคงศักดิ์ ลีวมโนมนต์ ได้ตระหนักถึงเกียรติคุณของคุณแม่ที่ทำประโยชน์ให้ทางจังหวัดมากมาย

คุณนายบุญรวม เสนาดิสัย นับว่าเป็นคนพตानी คนสำคัญที่สมควรจารึกบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน คุณนายบุญรวม เสนาดิสัย ป่วยเป็นโรคหัวใจ เพราะความชรา และถึงแก่กรรมด้วยอาการสงบ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ สิริอายุรวม ๘๗ ปี ๓ เดือน ๒ วัน

นางไล้ บุญประเสริฐ

นางไล้ บุญประเสริฐ ร้านขนมหม้อแกงแม่กิมไล้

“แม่กิมไล้” มีชื่อตามบัตรประชาชน ชื่อนางไล้ บุญประเสริฐ สกุลเดิม ตะบูนพงษ์ เกิดที่ตำบลบางตะบูน อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี บิดา - มารดา ชื่อนายหุม - นางแดง ตะบูนพงษ์ มีอาชีพเป็นเถ้าแก่ โปะะเรือ มีพี่น้องร่วมสายโลหิต ๗ คน ได้แก่ ๑) นายปลอด ตะบูนพงษ์ (ถึงแก่กรรม) ๒) นางแกละ พงษ์พานิช ๓) นางซุ้ย ตะบูนพงษ์ (ถึงแก่กรรม) ๔) นางเอ่ง วัชชิงเงิน ๕) นางลั้ง ตะบูนพงษ์ (ถึงแก่กรรม) ๖) นางไล้ ตะบูนพงษ์ ๗) นายชำนาญ ตะบูนพงษ์ (ถึงแก่กรรม)

นางไล้ได้สมรสกับ จ.ส.ต.กลม บุญประเสริฐ มีบุตรรวม ๗ คน ได้แก่

๑. นายกมล บุญประเสริฐ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียน บดินทร์เดชา กทม.
๒. นายนิคม บุญประเสริฐ (ถึงแก่กรรม)
๓. นางสมจิตต์ บุญประเสริฐ
๔. นายประกิต บุญประเสริฐ
๕. นายวิสิทธิ์นันท์ บุญประเสริฐ
๖. นายปรีดา บุญประเสริฐ
๗. นายสาโรจน์ บุญประเสริฐ

“แม่กิมไล้” จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นปีที่ ๔ (ป.๔) จากโรงเรียนวัดปากอ่าวบางตะบูน อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี แล้วออกมาช่วยมารดาทำขนมขายอายุเพียง ๑๐ ขวบ ก็พายเรือ ขายเป็นกับมารดาและพี่สาว ในย่านคลองบางตะบูนและบ้านแหลม

ขณะที่ “แม่กิมไล้” อายุ ๑๘ ปี ได้มาอยู่ที่เมืองเพชรบุรี โดยได้สมรสกับ จ.ส.ต.กลม บุญประเสริฐ ในช่วงแรก “แม่กิมไล้” ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านเพียงอย่างเดียว ทว่าวันหนึ่งมีเพื่อนสามีนำกล้วยมาให้หนึ่งเครือ “แม่กิมไล้” เห็นกล้วยสุกทั้งเครือกินไม่ทันแน่ จึงนำกล้วยมาทำ “ขนมกล้วย” แล้วใส่กระดาษกระเดียดออกไปขาย นี่คือจุดเริ่มต้นของแบรนด์แม่กิมไล้ ดำเนินขนมหม้อแกงขนมหวานจังหวัดเพชรบุรี

หลังจากวันที่ทำ “ขนมกล้วย” แล้ว กระต๊อกระจาดออกไปขาย วันนั้น “แม่กิมไล้” ได้เริ่มต้นอาชีพแม่ค้าขนมหวานตามรอยมารดาแล้ว สินค้าขนมหวานของ “แม่กิมไล้” เพิ่มขึ้น ได้แก่ ขนมกล้วย ขนมตาล ขนมสอดไส้ ขนมมันสำปะหลัง ข้าวต้มมัด อาชีพแม่ค้าขายขนมหวานของ “แม่กิมไล้” ราบรื่นได้รับการตอบรับจากชาวบ้านเมืองเพชรบุรีมาตามลำดับ จากกระต๊อกระจาดออกไปขาย ก็พัฒนาเป็นหาบเร่ขาย เพราะบรรจจุลินค้าได้มากกว่า

ขนมไทยฝีมือ “แม่กิมไล้” ได้ติดปากชาวอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยเฉพาะขนมหม้อแกง ได้รับรางวัลชนะเลิศขนมหม้อแกงในงานกาชาดจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. ๒๕๑๕ ทำให้นักท่องเที่ยวทั่วประเทศรู้จักนามจังหวัดเพชรบุรีในแง่บวก คือ ขนมหม้อแกงแม่กิมไล้

เพราะในช่วงเวลาดังกล่าว เมืองเพชรบุรีในทัศนะของนักท่องเที่ยวมีภาพเป็นเมืองคนดูเมืองมือปืน ทว่าขนมหม้อแกง ขนมหวานแม่กิมไล้ ทำให้ภาพลักษณ์ของเมืองเพชรบุรีเป็นที่รู้จักกันในอีกภาพหนึ่ง คือเมืองขนมหวาน โดยเฉพาะขนมหม้อแกงแม่กิมไล้ติดปากนักท่องเที่ยวทั่วประเทศ ประหนึ่งจะซื้อผงซักฟอก ทำให้ฝีกถึงแป็บและบรีส์ก่อน ทัศนะของนักท่องเที่ยวก็เช่นกันที่ฝีกถึงขนมหม้อแกงแม่กิมไล้ก่อนแม่อื่น ๆ ร้านขายขนมหม้อแกงแม่กิมไล้ ขายขนมหวานทุกประเภท มีทั้งสิ้น ๖ สาขา

สาขาแรก ขายที่บ้าน ซอยธนาคารออมสิน (โรงไฟฟ้าเก่า)

สาขาที่สอง สาขาหน้าเขาวัง (พ.ศ. ๒๕๑๘ ย้ายมาอยู่หน้าเขาวัง)

สาขาที่สาม หัวสะพาน

สาขาที่สี่ เขาทโมน

สาขาที่ห้า คลองสายหนึ่ง อ.ท่ายาง

สาขาที่หก ไร่ส้ม

“แม่กิมไล้” ทำขนมด้วยตนเองตั้งแต่อายุ ๑๐ ขวบ จนถึงอายุ ๗๒ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงได้วางมือ แปรณต์แม่กิมไล้ขนมหม้อแกง ขนมหวานเมืองเพชร จึงมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับถึงปัจจุบัน แปรณต์แม่กิมไล้ ผลิตไปไปสู่ทุกหลานแล้ว ขณะที่ “แม่กิมไล้” ในพ.ศ. ๒๕๕๙ ยังมีสุขภาพแข็งแรงดี ด้วยวัย ๘๒ ปี

บรรณานุกรม

๑. สมุดเพชรบุรี ๒๕๒๕
๒. หนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ อาจารย์เหรียญเพชร ตาลวันนา
๓. หนังสือพระดีเมืองฉบับแก้ไข พิมพ์เพิ่ม
๔. ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมรัตนดิลก (บุญรวม สีลภูติ)
๕. ช่างเมืองเพชร อรุณธรรมในงานพระราชทานเพลิงศพ ผช.บัวไทย แจ่มจันทร์ ต.ช.ต.ม. พ.ศ. ๒๕๓๕
๖. สัมภาษณ์ ช่างเข้า พิมพ์ภาค
๗. สัมภาษณ์ นายพงศ์ศักดิ์ จิรชัยประวีตร
๘. หนังสือเจ้าจอมโชน
๙. ชีวิตและผลงานของครูเตือน พาทยกุล ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) พ.ศ. ๒๕๓๕
๑๐. เอกสารประกอบการพิจารณาเพื่อเสนอให้ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของ นายแสวง เอี่ยมมงคล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พ.ศ. ๒๕๕๔
๑๑. รายละเอียดข้อมูลประวัติบุคคลคัดเลือกเป็นนักสหกรณ์แห่งชาติ สาขาวิชาการสหกรณ์ ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เปี้ยผ่อง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้นำเครดิตยูเนียนจังหวัดเพชรบุรี
๑๒. เอกสารประกอบพิจารณาเพื่อเสนอให้ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ของ นายยุทธ อังกินันท์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พ.ศ. ๒๕๕๔
๑๓. สัมภาษณ์
  ๑. นายบุญมี พิบูลย์สมบัติ
  ๒. นายสำราญ นุชถาวร
  ๓. นายล้อม เฟื่องแก้ว
  ๔. นายจำนงค์ เอมรีน
  ๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิทย์ เปี้ยผ่อง
  ๖. นายทองใบ แทนมณี
  ๗. นายเฉลิม เฟื่องแดง
  ๘. นายเข้า พิมพ์ภาค
  ๙. นายทองรุ่ง ออมโอษฐ์
  ๑๐. นายพงศ์ศักดิ์ จิรชัยประวีตร

คณะกรรมการ ดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือพิมพ์ภูมิเพชรบุรี

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ดร.ยุทธ อังกินันท์
นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองเพชรบุรี
อาจารย์เสยย์ เกิดเจริญ
อดีตนายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ประธานที่ปรึกษาภคิตติมศักดิ์
ที่ปรึกษาภคิตติมศักดิ์
ที่ปรึกษาภคิตติมศักดิ์
ประธานกรรมการ

คณะกรรมการ

นายพงศ์ศักดิ์ จิระชัยประวีตร
ศาสตราจารย์ ดร.เฉลียว บุรีภักดิ์
นายประสงค์ พิฑูรกิจจาด
นายปริญญา อุดมทรัพย์
นายสุขุมพร สิมไทย
พลเอก สุรินทร์ พิฑูรกิจจาด
ดร.แสวง เอี่ยมวงศ์
นางสาวสุมล สุตะวิริยะวัฒน์
นายพิชัย ข้าเพชร
อาจารย์ทองใบ แทนมณี
อาจารย์บุญมี พิบูลย์สมบัติ
นายกิตติพงษ์ เทพพานิช
ดร.กัณย์ สุทธารมณ
นายราเชนทร์ เกื่อนกลาง
อาจารย์จำรงค์ ดันดีรัตน์โอภาส
อาจารย์สุขุม หลานไทย
อาจารย์ปริญญา คงสถาน
อาจารย์แสนประเสริฐ ปานเนียม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรัชย์ เป็นเปรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนาะ กลิ่นงาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชาวลิต คงแก้ว
รองศาสตราจารย์ศ ธีระเดชพงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรินทร์ ศรีวรนาถ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบล สมทรง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี ไรจน์รุ่งสัจดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาโรช เผือกบัวขาว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิเชียร เข้มเงิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีพรรณ เทียมเดช
รองศาสตราจารย์อุทัย ผ่องรัศมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา ทองนิล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลทิพย์ พลบุตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชำนาญ งามสมบัติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสนอง ช่วยแก้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา อังกินันท์
อาจารย์พนัส ชัยรัมย์
นายสะอาด เข้มสีดา

รายนามผู้สนับสนุน ในการพิมพ์หนังสือพิมพ์ภูมิเพชรบุรี

๑. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
๒. มูลนิธิพระเทพสุวรรณมุนี (สีลภูษิต ภิภุ บัญรวม มีอารีย์)
๓. พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
๔. ดร.ยุทธ อังกินันทน์
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม
๖. นายกิตติพงษ์ เทพพานิช
๗. นายพงศ์ศักดิ์ จิรัชัยประวีตร
๘. นางประโยชน์ สุนทรวาทะ
๙. นายยุทธพล อังกินันทน์
๑๐. นายพลยุทธ อังกินันทน์
๑๑. อาจารย์จำนงค์ - นางจตุติ ตันติรัตนโอภาส
๑๒. อาจารย์ปริญญา คงสถาน
๑๓. นางจันทร์ บุญส่ง
๑๔. ดร.แสวง - อาจารย์วันชาติ เอี่ยมองค์
๑๕. นายชาติชาย - นางภรดี นิศามณีวงศ์
๑๖. นายพิชิต - นางทิวา สุวรรณวัชรชาติ
๑๗. นายปกรณ์ - นางละมัย กิตตยานุรักษ์
๑๘. อาจารย์วีรวรรณ น้อยสำราญ
๑๙. นายเทียนชัย - นางสมจิตต์ ปิติพัฒน์ไผ่
๒๐. รองศาสตราจารย์ยศ วีระเดชพงศ์
๒๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนาะ กลิ่นงาม
๒๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรินทร์ ศรีวรนารถ
๒๓. รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง
๒๔. นายกฤษฏา - นางจริยา คชเกต
๒๕. พลตำรวจโท อมรรักษ์ หุวะนันทน์
๒๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรอนงค์ ศรีพวาทกุล
๒๗. ศิษย์เก่าโรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ รุ่น ๐๘
๒๘. กองทุนเมืองเพชรบัวไทย แจ่มจันทร์
๒๙. ชมรมแม่ดีเด่นแห่งชาติจังหวัดเพชรบุรี

